

OVERSIGT
OVER
DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKABS
FORHANDLINGER
JUNI 1926—MAJ 1927

MED 3 PORTRÆTER

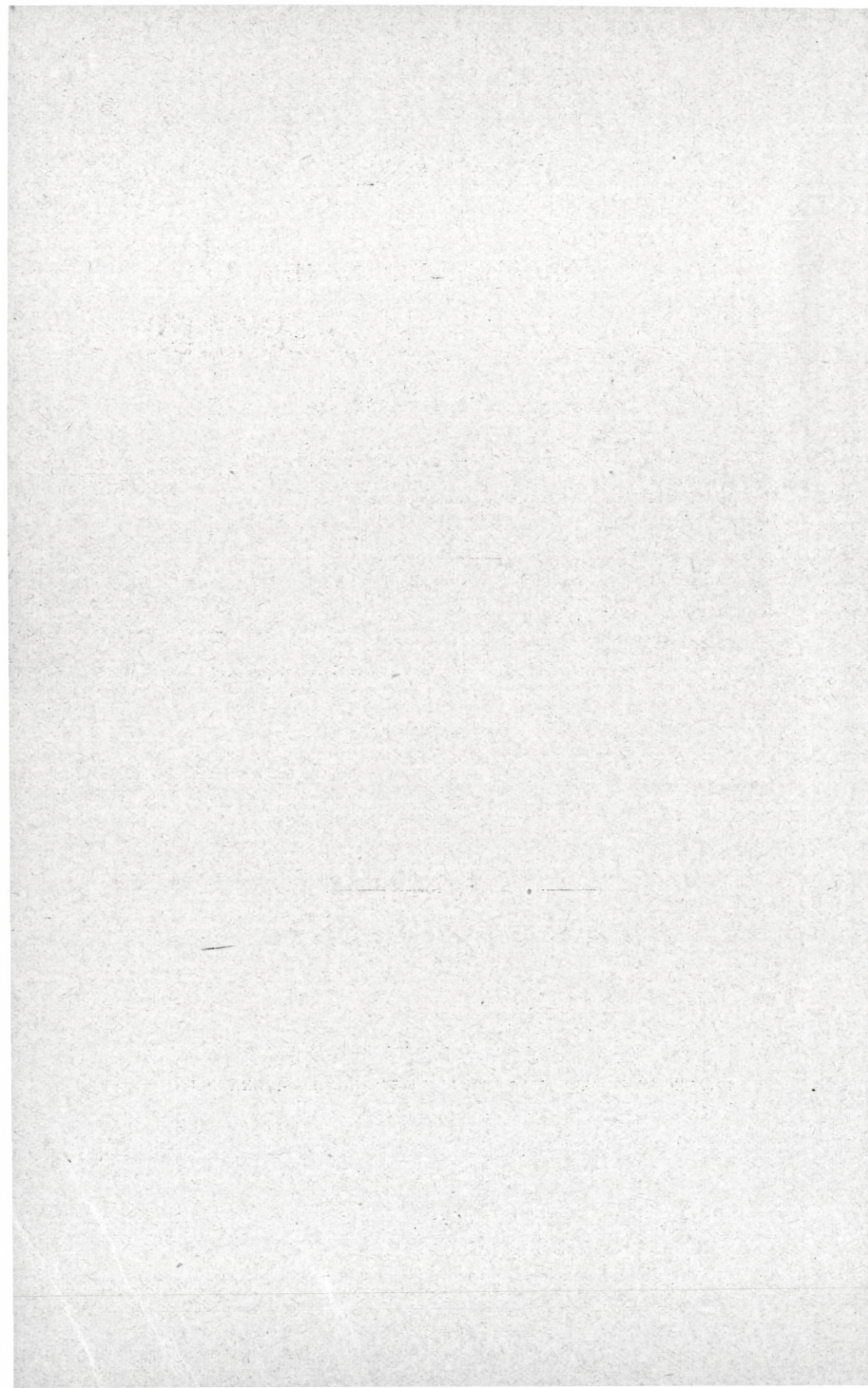
BULLETIN
DE
L'ACADEMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK. COPENHAGUE
JUN 1926—MAY 1927

AVEC 3 PORTRAITS

KØBENHAVN
HOVEDKOMMISSIONÆR: ANDR. FRED. HØST & SØN, KGL. HOF-BOGHANDEL
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI
1927

Pris: 4 Kr.

OVERSIGT

OVER

DET KONGELIGE DANSKE

VIDENSKABERNES SELSKABS

FORHANDLINGER

JUNI 1926—MAJ 1927

MED 3 PORTRÆTER

BULLETIN

DE

L'ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES

DE DANEMARK. COPENHAGUE

JUIN 1926—MAI 1927

AVEC 3 PORTRAITS

KØBENHAVN

HOVEDKOMMISSIONÆR: **ANDR. FRED. HØST & SØN**, KGL. HOF-BOGHANDEL

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1927

Færdig fra Trykkeriet den 15. August 1927.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Fortegnelse over Selskabets Medlemmer Maj 1927	1— 17
Selskabets Tillidshverv og Indehavernes Funktionstider	17— 21
Beretning om Møderne	23— 41
Referater af Foredrag paa Møderne	42— 50
Mindeord over afdøde Medlemmer:	
J. L. E. DREYER: Af N. E. NØRLUND	51— 62
P. E. MÜLLER: Af C. WESENBERG-LUND	63— 86
VILH. THOMSEN: Af KR. SANDFELD, OTTO JESPERSEN, H. HØFFDING og E. N. SETÄLÄ	87—135
Regnskab for 1926	137—140
Budget for 1927	141—143
Bedømmelse af Prisopgaver	144—149
Beretninger og Betænkninger:	
1. Kommissionen for Registrering af literære Kilder til dansk Historie. Beretning for 1926	150—154
2. Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Pri- vateje bevarede Kilder til dansk Historie. Beret- ning om Virksomheden i 1926	155—160
3. Carlsbergfondets Direktions Beretning for 1925—26	161—218
4. Udvalget for Forsendelse af videnskabelig Lite- ratur til fremmede Biblioteker. Beretning for 1926—27	219
5. Kommissionen for Corpus Lexicographorum Græ- corum. Beretning for 1926	220—222
6. Selskabets Bytteforbindelser	223—251
7. Selskabet som Central for Publikationsforsendel- ser	252—253
8. Selskabets Udsendelse af Forfattereksemplarer . .	254
Fortegnelse over Publikationer udgivet af Selskabet fra Juli 1926 til Juni 1927	255—257

EXTRAITS DE PROCÈS-VERBAUX DES SÉANCES

Aperçu des travaux de l'Académie	260—266
--	---------

Sag- og Navnefortegnelse	267—273
------------------------------------	---------

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

PROTEKTOR:
HANS MAJESTÆT KONGEN

SELSKABETS MEDLEMMER

MAJ 1927

Præsident:

Formand for den hist.-filos. Kl.: FR. BUHL.

Formand for den naturv.-math. Kl.: S. P. L. SØRENSEN.

Sekretær: MARTIN KNUDSEN.

Redaktør: DINES ANDERSEN.

Kasserer: W. L. JOHANNSEN.

A. INDENLANDSKE MEDLEMMER

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

STEENSTRUP, JOH. C. H. R., (f. $\frac{5}{12}$ 44), Dr. jur. & phil., fh.
Professor Rostgardianus i Historie ved Københavns
Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Svanemosegaards-
vej 12, Kbh. V. ($\frac{8}{12}$ 82.)

GERTZ, M. CL., (f. $\frac{14}{12}$ 44), Dr. phil., fh. Professor i klas-
sisk Filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹,
Dbmd. Maglekildevej 14¹, Kbh. V. ($\frac{13}{4}$ 83.)

- HEIBERG, J. L., (f. $27/11$ 54), Dr. phil., litt., sc. & med., fh. Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Classensgade 13³, Kbh. Ø. ($7/12$ 83.)
- HØFFDING, H., (f. $11/3$ 43), Dr. phil., jur., sc. & litt., fh. Professor i Filosofi ved Københavns Universitet, Stk. af Dbg., Dbmd. Carlsberg, Kbh. Valby. ($12/12$ 84.)
- ERSLEV, KR. S. A., (f. $28/12$ 52), Dr. phil., fh. Rigsarkivar, Stk. af Dbg., Dbmd. Gl. Kongevej 116², Kbh. V. ($18/5$ 88.)
- JÓNSSON, FINNUR, (f. $29/5$ 58), Dr. phil. & litt. isl., Professor i nordisk Filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd., I. F. 2. Nyvej 4², Kbh. V. ($15/4$ 98.)
- MÜLLER, SOPHUS O., (f. $24/5$ 46), Dr. phil., fh. Direktør for Nationalmuseets første Afdeling, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Frederiksberg Allé 23St, Kbh. V. ($15/4$ 98.)
- JESPERSEN, J. OTTO H., (f. $16/7$ 60), Dr. phil., litt. & jur., fh. Professor i engelsk Sprog og Litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Ermelundsvej 119, Gentofte. ($21/4$ 99.)
- NYROP, KRISTOFFER, (f. $11/1$ 58), Dr. phil., Professor i romansk Sprog og Litteratur ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd. St. Kannikestræde 11¹, Kbh. K. ($21/4$ 99.)
- BUHL, FRANTS P. W., (f. $6/9$ 50), Dr. phil. & theol., fh. Professor i semitisk-østerlandsk Filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. — Formand for den hist.-filos. Klasse. — Holmegaardsvej, Hillerød. ($6/4$ 00.)
- DRACHMANN, A. B., (f. $27/2$ 60), Dr. phil., fh. Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Dantes Plads 35, Kbh. V. ($3/4$ 03.)
- HUDE, KARL, (f. $22/8$ 60), Dr. phil., Rektor ved Metropolitan-skolen, Lektor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Rosenvængets Sidealle 3², Kbh. Ø. ($3/4$ 03.)
- PEDERSEN, HOLGER, (f. $7/4$ 67), Dr. phil., Professor i sammenlignende Sprogvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Ellinorsvej 8, Charlottenlund. ($7/4$ 05.)

- LANGE, H. O., (f. $^{13}/_{10}$ 63), Dr. phil., fh. Overbibliotekar ved det kongelige Bibliotek i København, Lektor i Ægyptologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Jahnsensvej 11, Gentofte. ($^{6}/_{4}$ 06.)
- ANDERSEN, DINES, (f. $^{26}/_{12}$ 61), Dr. phil., Professor i indisk-østerlandsk Filologi ved Københavns Universitet. — Selskabets Redaktør. — Strandvej 3³, Kbh. Str. ($^{3}/_{4}$ 08.)
- BLINKENBERG, CHR. S., (f. $^{15}/_{2}$ 63), Dr. phil., fh. Professor i Arkæologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kathrinevej 29, Hellerup. ($^{11}/_{4}$ 13.)
- VEDEL, VALDEMAR, (f. $^{9}/_{11}$ 65), Dr. phil., Professor i alm. Litteraturvidenskab ved Københavns Universitet. Nøjsomhedsvej 17⁴, Kbh. Ø. ($^{11}/_{4}$ 13.)
- SANDFELD, KR., (f. $^{17}/_{1}$ 73), Dr. phil., Professor extraord. i romanske Sprog ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Villa Vatra, Holte. ($^{17}/_{4}$ 14.)
- CHRISTENSEN, ARTHUR, (f. $^{9}/_{1}$ 75), Dr. phil., Professor extraord. i iransk Filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Raadhusvej 51, Charlottenlund. ($^{3}/_{5}$ 18.)
- GRØNBECHE, VILHELM P., (f. $^{14}/_{6}$ 73), Dr. phil. & theol., Professor extraord. i Religionshistorie ved Københavns Universitet. Brogaardsvej 6, Gentofte. ($^{3}/_{5}$ 18.)
- FRIIS, AAGE, (f. $^{16}/_{8}$ 70), Dr. phil., Professor Rostgardianus i nordisk Historie ved Københavns Universitet. Sol-sortvej 62, Kbh. F. ($^{9}/_{4}$ 20.)
- POULSEN, FREDERIK, (f. $^{7}/_{3}$ 76), Dr. phil., Direktør for Ny Carlsberg Glyptotek, R. af Dbg. Paludan Müllersvej 1², Kbh. V. ($^{9}/_{4}$ 20.)
- ANDERSEN, VILHELM, (f. $^{16}/_{10}$ 64), Dr. phil., Professor i nordisk Litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. St. Annæ Plads 19, Kbh. K. ($^{6}/_{4}$ 23.)
- THALBITZER, WILLIAM, (f. $^{5}/_{2}$ 73), Professor extraord. i grønlandsk (eskimoisk) Sprog og Kultur ved Københavns Universitet. Birkerød. ($^{6}/_{4}$ 23.)

BECKETT, FRANCIS, (f. $\frac{26}{3}$ 68), Dr. phil., Docent i Kunst-historie ved Københavns Universitet, Direktør for den kgl. Afstøbningssamling, R. af Dbg., Dbmd. Ræveskovsvej 8, Gentofte. ($\frac{11}{4}$ 24.)

PEDERSEN, JOHS. P. E., (f. $\frac{7}{11}$ 83), Dr. phil. & theol., Professor i semitisk-østerlandsk Filologi ved Københavns Universitet. Stockholmsplads 4^g, Kbh. Ø. ($\frac{11}{4}$ 24.)

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATHEMATISKE KLASSE

(fys. betegner den matematisk-fysiske Gruppe, biol. den biologiske Gruppe.)

TOPSØE, HALDOR F. A., (f. $\frac{29}{4}$ 42), Dr. phil., fh. Direktør for Arbejds- og Fabrikstilsynet, Kmd. af Dbg.², Dbmd., Fortjenst-Med. 1. Frederiksberg Allé 12¹, Kbh. V. ($\frac{21}{12}$ 77 — fys.)

BOAS, J. E. V., (f. $\frac{2}{7}$ 55), Dr. phil., Professor i Zoologi ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Gl. Kongevej 84, Kbh. V. ($\frac{3}{4}$ 91 — biol.)

PETERSEN, O. G., (f. $\frac{26}{3}$ 47), Dr. phil., fh. Professor i Botanik ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg., Dbmd. Martensens Allé 3², Kbh. V. ($\frac{3}{4}$ 91 — biol.)

PRYTZ, P. K., (f. $\frac{26}{2}$ 51), fh. Professor i Fysik ved den Polytekniske Lærestalt, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Hejlsmindevej 1, Charlottenlund. ($\frac{3}{4}$ 91 — fys.)

JOHANNSEN, WILHELM LUDV., (f. $\frac{3}{2}$ 57), Dr. med., phil., bot. et zool., Professor i Plantefysiologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd. — Selskabets Kasserer. — Gothersgade 140, Kbh. K. (fra $\frac{15}{9}$ 27: Nyvej 3^{St.}, Kbh. V.) ($\frac{15}{4}$ 98 — biol.)

BANG, BERNHARD L. F., (f. $\frac{7}{6}$ 48), Dr. med., fh. Veterinærfysikus, fh. Professor ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Stk. af Dbg., Dbmd. Ceresvej 12, Kbh. V. ($\frac{21}{4}$ 99 — biol.)

JUEL, CHRISTIAN S., (f. $\frac{25}{1}$ 55), Dr. phil., fh. Professor i Matematik ved den Polytekniske Lærestalt, R. af Dbg., Dbmd. Willemoesgade 54¹, Kbh. Ø. ($\frac{21}{4}$ 99 — fys.)

- ROSENVINGE, J. LAURITZ A. KOLDERUP, (f. $\frac{7}{11}$ 58), Dr. phil., Professor i Botanik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Odensegade 11⁴, Kbh. Ø. ($\frac{6}{4}$ 00 — biol.)
- RAUNKLÆR, CHRISTEN, (f. $\frac{29}{3}$ 60), fh. Professor i Botanik ved Københavns Universitet. Joakim Larsens Vej 8, Kbh. F. ($\frac{4}{4}$ 02 — biol.)
- HENRIQUES, VALD., (f. $\frac{19}{4}$ 64), Dr. med., Professor i Fysiologi ved Københavns Universitet. Bredgade 62, Kbh. K. ($\frac{3}{4}$ 03 — biol.)
- JENSEN, CARL O., (f. $\frac{18}{3}$ 64), Dr. med. & med. vet., Professor, Forstander for den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Serumlaboratorium, Veterinærfysikus, Kmd. af Dbg.², Dbmd., I. F. 2. Bülowvej 27¹, Kbh.V. ($\frac{3}{4}$ 03 — biol.)
- SØRENSEN, S. P. L., (f. $\frac{9}{1}$ 68), Dr. phil. & med., Professor ved Carlsberglaboratoriet og Direktør for dets kemiske Afdeling, R. af Dbg., Dbmd. — Formand for den naturv.-math. Klasse. — Carlsbergvej 10, Kbh. Valby. ($\frac{6}{4}$ 06 — fys.)
- KNUDSEN, MARTIN, (f. $\frac{15}{2}$ 71), Dr. phil., Professor i Fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. — Selskabets Sekretær. — Polyteknisk Lærestanstalt, Kbh. K. ($\frac{14}{5}$ 09 — fys.)
- MADSEN, TH., (f. $\frac{18}{2}$ 70), Dr. med. & jur., Direktør for Statens Seruminstitut, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Statens Seruminstitut, Kbh. S. ($\frac{15}{4}$ 10 — biol.)
- BOCK, JOHANNES C., (f. $\frac{2}{10}$ 67), Dr. med., Professor i Farmakologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Juliane Maries Vej 20, Kbh. Ø. ($\frac{17}{4}$ 14 — biol.)
- BRØNSTED, JOHANNES N., (f. $\frac{22}{2}$ 79), Dr. phil., Professor i Kemi ved Københavns Universitet. Willemoesgade 46¹, Kbh. Ø. ($\frac{17}{4}$ 14 — fys.)
- HJELMSLEV, JOHANNES T., (f. $\frac{7}{4}$ 73), Dr. phil., Professor i Matematik ved Københavns Universitet. Sigridsvej 11, Hellerup. ($\frac{17}{4}$ 14 — fys.)

- NIELSEN, NIELS, (f. $\frac{2}{12}$ 65), Dr. phil., Professor i Mathematik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. St. Hans Torv 32³, Kbh. N. ($\frac{17}{4}$ 14 — fys.)
- PETERSEN, C. G. JOHANNES, (f. $\frac{24}{10}$ 60), Dr. phil., jur. & sc., fh. Direktør for Dansk biologisk Station, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Amaliegade 3, Kbh. K. ($\frac{17}{4}$ 14 — biol.)
- POULSEN, VALDEMAR, (f. $\frac{23}{11}$ 69), Dr. phil., Ingeniør, Fortjenst-Med. 1. m. Kr., Kmd. af Dbg.². Maltegaardsvej 6, Gentofte. ($\frac{17}{4}$ 14 — fys.)
- BJERRUM, NIELS, (f. $\frac{11}{3}$ 79), Dr. phil., Professor i Kemi ved den kgl. Veterinær og Landbohøjskole, R. af Dbg. Vendersgade 28², Kbh. K. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)
- FIBIGER, JOHANNES, (f. $\frac{23}{4}$ 67), Dr. med., Professor i pathologisk Anatomi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd. Frederik V. s Vej 11, Kbh. Ø. ($\frac{28}{4}$ 16 — biol.)
- KROGH, AUGUST, (f. $\frac{15}{11}$ 74), Dr. phil. & jur., Professor i Dyrefysiologi ved Københavns Universitet. Ny Vestergade 11¹, Kbh. K. ($\frac{28}{4}$ 16 — biol.)
- NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $\frac{26}{10}$ 85), Dr. phil., Professor i Matematik ved Københavns Universitet, Direktør for Gradmaalingen, R. af Dbg. Malmøgade 8, Kbh. Ø. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)
- OSTENFELD, CARL E. HANSEN, (f. $\frac{3}{8}$ 73), Dr. phil., Professor i Botanik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Gothersgade 140, Kbh. K. ($\frac{28}{4}$ 16 — biol.)
- BOHR, NIELS, (f. $\frac{7}{10}$ 85), Dr. phil. & sc., Professor i theoretisk Fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Blegdamsvej 15¹, Kbh. Ø. ($\frac{27}{4}$ 17 — fys.)
- PEDERSEN, P. O., (f. $\frac{19}{6}$ 74), Professor i Elektroteknik ved og Direktør for den Polytekniske Lærestalt, R. af Dbg., Dbmd., Fortjenst-Med. 1. Amalievej 1, Kbh. V. ($\frac{27}{4}$ 17 — fys.)
- BOHR, HARALD, (f. $\frac{22}{4}$ 87), Dr. phil., Professor i Matematik ved den Polytekniske Lærestalt. St. Hans Torv 32², Kbh. N. ($\frac{3}{5}$ 18 — fys.)

- SCHMIDT, JOHANNES, (f. $\frac{2}{7}$ 77), Dr. phil. & sc., Professor ved Carlsberglaboratoriet og Direktør for dets fysiologiske Afdeling, R. af Dbg., Dbmd., I. F. 2. Carlsbergvej 10, Kbh. Valby. ($\frac{3}{5}$ 18 — biol.)
- WESENBERG-LUND, CARL, (f. $\frac{22}{12}$ 67), Dr. phil., Professor extraord. i Ferskvandsbiologi ved Københavns Universitet, Leder af Universitetets ferskvandsbiologiske Laboratorium., R. af Dbg. Villa Alba, Hillerød. ($\frac{3}{5}$ 18 — biol.)
- BØGGILD, O. B., (f. $\frac{16}{5}$ 72), Professor i Mineralogi ved Københavns Universitet. Østervoldgade 7, Kbh. K. ($\frac{25}{4}$ 19 — fys.)
- HERTZSPRUNG, EJNAR, (f. $\frac{8}{10}$ 73), Dr. math. et phys., Professor, Underdirektør ved Observatoriet i Leiden. ($\frac{25}{4}$ 19 — fys.)
- MORTENSEN, THEODOR, (f. $\frac{22}{2}$ 68), Dr. phil., Inspektør ved Universitetets Zoologiske Museum. Sortedamsdosserring 65 A², Kbh. Ø. ($\frac{9}{4}$ 20 — biol.)
- LINDHARD, JOHANNES, (f. $\frac{25}{4}$ 70), Dr. med., Professor extraord. i Gymnastiktheori ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Fortjenst. Med. 2. Boyesgade 8, Kbh. V. ($\frac{3}{4}$ 25 — biol.)
- NIELSEN, JAKOB, (f. $\frac{15}{10}$ 90), Dr. phil., Professor i Matematik ved den Polytekniske Læreanstalt. Lundegaardsvej 16, Hellerup. ($\frac{9}{4}$ 26 — fys.)
- LA COUR, DAN B., (f. $\frac{12}{9}$ 76), Direktør for Meteorologisk Institut, R. af Dbg., Dbmd. Viggo Rothes Vej 10, Charlottenlund. ($\frac{8}{4}$ 27 — fys.)
- SAND, KNUD, (f. $\frac{9}{2}$ 87), Dr. med., Professor i Retsmedicin ved Københavns Universitet. Sølvgade 22, Kbh. K. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)
- STRÖMGREN, ELIS, (f. $\frac{31}{5}$ 70), Dr. phil., Professor i Astro-nomi ved Københavns Universitet, Bestyrer af Astro-nomisk Observatorium, R. af Dbg. Østervoldgade 3, Kbh. K. ($\frac{8}{4}$ 27 — fys.)

WINGE, ØJVIND, (f. $^{19/5}$ 86), Dr. phil., Professor i Arvelighedslære ved den kgl. Veterinær og Landbohøjskole. Amalievej 19, Kbh. V. ($^{8/4}$ 27 — biol.)

B. UDENLANDSKE MEDLEMMER

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- SIEVERS, E., Dr. phil., Professor i germansk Filologi ved Universitetet i Leipzig. ($^{1/6}$ 88.)
- TEGNÉR, ESAIAS H. V., Dr. phil. & theol., fh. Professor i østerlandske Sprog ved Universitetet i Lund. ($^{8/4}$ 92.)
- DÖRPFELD, WILH., Dr. phil., Professor, fh. første Sekretær ved det tyske arkæologiske Institut i Athen. Jena. ($^{13/4}$ 94.)
- WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, U. v., Dr. phil., fh. Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i Berlin. ($^{9/4}$ 97.)
- KOCK, AXEL, Dr. phil., fh. Professor i de nordiske Sprog ved Universitetet i Lund, Kmd. af Dbg.². ($^{3/4}$ 03.)
- MEYER, EDUARD, Dr. phil., Professor i Historie ved Universitetet i Berlin. ($^{8/4}$ 04.)
- AMIRA, KARL K. F. M. v., Dr. phil., fh. Professor i tysk Ret og Retshistorie ved Universitetet i München. ($^{5/4}$ 07.)
- OMONT, HENRI-AUGUSTE, Konservator ved Manuskript-Departementet i Bibliothèque Nationale i Paris. ($^{3/4}$ 08.)
- SCHÜCK, J. HENRIK E., Dr. phil., fh. Professor i Æsthetik samt Litteratur- og Kunsthistorie ved Universitetet i Uppsala. ($^{14/5}$ 09.)
- TARANGER, ABSALON, Dr. jur., Professor i Retsvidenskab ved Universitetet i Oslo ($^{14/5}$ 09.)
- CEDERSCHIÖLD, G., Dr. phil., fh. Professor i de nordiske Sprog ved Göteborgs Højskole. ($^{15/4}$ 10.)
- ERMAN, A., Dr. phil., Professor i Ægyptologi og Direktør for det Ægyptiske Museum i Berlin. ($^{15/4}$ 10.)

- GRIFFITH, FRANCIS LL., Reader i Ægyptologi ved Universitetet i Oxford. ($^{12}/_4$ 12.)
- HUNT, ARTHUR S., Professor i Papyrologi ved Universitetet i Oxford. ($^{12}/_4$ 12.)
- BÉDIER, JOSEPH, Professor i fransk Sprog og Litteratur ved Collège de France i Paris. ($^{11}/_4$ 13.)
- BERGSON, HENRI, Professor i Filosofi ved Collège de France i Paris, Medlem af det franske Akademi. ($^{11}/_4$ 13.)
- CUMONT, FRANZ, Dr. phil., Religionshistoriker. Rom. ($^{11}/_4$ 13.)
- SCHÄFER, DIETRICH, Dr. phil., Professor i Historie ved Universitetet i Berlin, Kmd. af Dbg.². ($^{11}/_4$ 13.)
- MACDONELL, A. A., Professor i Sanskrit ved Universitetet i Oxford. ($^{17}/_4$ 14.)
- SCHWARTZ, E., Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i München. ($^{17}/_4$ 14.)
- SETÄLÄ, E. N., Dr. phil., Finsk Minister i København, fh. Professor i finsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Helsingfors, Stk. af Dbg. Amaliegade 6, Kbh. K. ($^{17}/_4$ 14.)
- HÆGSTAD, MARIUS, fh. Professor i det norske Landsmaal og dets Dialekter ved Universitetet i Oslo. ($^{28}/_4$ 16.)
- NILSSON, MARTIN P., Dr. phil., Professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved Universitetet i Lund. ($^{28}/_4$ 16.)
- OLSEN, MAGNUS B., Dr. phil., Professor i oldnorsk og islandsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Oslo. ($^{28}/_4$ 16.)
- FALK, HJALMAR S., Dr. phil., Professor i germansk Filologi ved Universitetet i Oslo. ($^{27}/_4$ 17.)
- LUNDELL, J. A., fh. Professor i de slaviske Sprog ved Universitetet i Uppsala. ($^{27}/_4$ 17.)
- DANIELSSON, OLOF AUGUST, Dr. phil., fh. Professor i græsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Uppsala. ($^3/_5$ 18.)

- ANDREAS, FR. C., Dr. phil., Professor i orientalsk Filologi ved Universitetet i Göttingen. (⁹/₄ 20.)
- ARNIM, HANS V., Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i Wien. (⁹/₄ 20.)
- BRUNÓT, FERDINAND-EUGÈNE, Professor i fransk Sprog ved Sorbonne i Paris. (⁹/₄ 20.)
- GRIERSON, SIR GEORGE A., Dr. phil., Orientalist. Rothfarnham, Camberley, Surrey. (⁹/₄ 20.)
- HANOTAUX, GABRIEL, fh. fransk Udenrigsminister, Historiker, Medlem af det franske Akademi, Paris. (⁹/₄ 20.)
- JANET, PIERRE, Professor i Psykologi ved Collège de France i Paris. (⁹/₄ 20.)
- LINDSAY, WALLACE M., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i St. Andrews. (⁹/₄ 20.)
- MAIER, HEINRICH, Dr. phil., Professor i Filosofi ved Universitetet i Heidelberg. (⁹/₄ 20.)
- MEILLET, ANTOINE, Professor i sammenlignende Sprogvidenskab ved Collège de France i Paris. (⁹/₄ 20.)
- PIRENNE, HENRI, Professor i Historie ved Universitetet i Gand. (⁹/₄ 20.)
- RAJNA, PIO, Professor i romansk Filologi ved R. Istituto di Studi superiori i Firenze. (⁹/₄ 20.)
- THOMAS, ANTOINE, Professor i romansk Filologi ved Sorbonne og Directeur d'Études ved École pratique des Hautes Études i Paris. (⁹/₄ 20.)
- VITELLI, GIROLAMO, Professor i klassisk Filologi ved R. Istituto di Studi superiori i Firenze. (⁹/₄ 20.)
- CUNY, ALBERT, Professor i latinsk Sprog og sammenlignende Sprogvidenskab ved Universitetet i Bordeaux. (¹⁵/₄ 21.)
- EVANS, SIR ARTHUR J., Professor i Arkæologi ved Universitetet i Oxford. (¹⁵/₄ 21.)
- MEINECKE, FRIEDRICH, Dr. phil., Professor i Historie ved Universitetet i Berlin. (¹⁵/₄ 21.)

- MÜLLER, F. W. K., Dr. phil., Professor, Afdelingsdirektør ved Museum für Völkerkunde, Berlin. (¹⁵/₄ 21.)
- POTTIER, EDMOND, Konservator ved Musée du Louvre, Paris. (¹⁵/₄ 21.)
- KOHT, HALVDAN, Dr. phil., Professor i Historie ved Universitetet i Oslo. (⁷/₄ 22.)
- HEUSLER, ANDREAS, Dr. phil. & jur., Professor i germansk Filologi ved Universitetet i Basel. (⁷/₄ 22.)
- SNOUCK HURGRONJE, CHRISTIAAN, Dr., Professor i arabisk Sprog og Islam ved Universitetet i Leiden. (⁷/₄ 22.)
- v. LE COQ, ALBERT, Dr. phil., Professor, Kustos ved Museum für Völkerkunde, Berlin. (⁶/₄ 23.)
- GARDINER, ALAN H., Dr., Ægyptolog. London. (¹¹/₄ 24.)
- JAEGER, W. W., Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i Berlin. (¹¹/₄ 24.)
- STERN, ALFRED, Professor i almindelig Historie ved Eidgenössische Technische Hochschule i Zürich. (¹¹/₄ 24.)
- LÖFSTEDT, EINAR, Dr. phil., Professor i romersk Veltalenhed og Poesi ved Universitetet i Lund. (³/₄ 25.)
- MEYERSON, ÉMILE, Dr., Filosof. Paris. (⁹/₄ 26.)
- THURNEYSEN, RUDOLF, Dr. phil., Professor i sammenlignende Sprogvidenskab ved Universitetet i Bonn. (⁹/₄ 26.)
- SMITH, HELMER, Docent i Indologi ved Universitetet i Lund. (⁸/₄ 27.)
- BOAS, FRANZ, Dr., Professor i Anthropologi ved Columbia University i New York. (⁸/₄ 27.)

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATHEMATISKE
KLASSE

(fys. betegner den matematisk-fysiske Gruppe, biol. den biologiske Gruppe.)

- LEFFLER, G. MITTAG-, Dr. phil., fh. Professor i Mathematik ved Stockholms Højskole, Kmd. af Dbg.¹, Fortjenst-Med. 1. m. Kr. Djursholm, Stockholm. (⁵/₄ 89—fys.)

- BRØGGER, W. C., fh. Professor i Mineralogi og Geologi ved Universitetet i Oslo, R. af Dbg. ($^8/4$ 92 — fys.)
- HAMMARSTEN, OLOF, Dr. med. & phil., fh. Professor i medicinsk og fysiologisk Kemi ved Universitetet i Uppsala. ($^8/4$ 92 — biol.)
- PICARD, CH.-ÉMILE, Professor i højere Algebra ved Faculté des Sciences, Paris. ($^{21/4}$ 99 — fys.)
- VRIES, HUGO DE, Dr. phil., fh. Professor i Botanik ved Universitetet i Amsterdam. ($^6/4$ 00 — biol.)
- PETTERSSON, OTTO, Dr. phil., fh. Professor i Kemi ved Stockholms Højskole, Kmd. af Dbg.¹. ($^{12/4}$ 01 — fys.)
- ENGLER, ADOLPH, Dr. phil., fh. Professor i Botanik ved Universitetet i Berlin. ($^{12/4}$ 01 — biol.)
- GOEBEL, KARL, Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i München. ($^{12/4}$ 01 — biol.)
- PAVLOV, IVAN PETROVIČ, Professor, Forstander for Institut for experimental Medicin i Leningrad. ($^4/4$ 02 — biol.)
- ARRHENIUS, SVANTE, Dr. phil., fh. Professor i Fysik ved Stockholms Højskole, Direktør for Nobelinstitutets Afdeling for fysikalsk Kemi, Kmd. af Dbg.². ($^3/4$ 03 — fys.)
- VOGT, J. H. L., Professor i Mineralogi og Geologi ved Norges Tekniske Højskole i Trondhjem. ($^7/4$ 05 — fys.)
- THÉEL, HJALMAR, Dr. phil., fh. Professor og Intendant ved Rigmuseets Evertebratafdeling i Stockholm. ($^6/4$ 06 — biol.)
- HILBERT, DAVID, Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Göttingen. ($^6/4$ 06 — fys.)
- OSTWALD, FR. WILH., Dr. phil., fh. Professor i Kemi ved Universitetet i Leipzig. Grossbothen, Sachsen. ($^6/4$ 06 — fys.)
- WIDMAN, OSKAR, Dr. phil., fh. Professor i Kemi ved Universitetet i Uppsala. ($^6/4$ 07 — fys.)

- PENCK, ALBRECHT, Dr. phil., Professor i Geografi ved Universitetet i Berlin. ($5/4$ 07 — fys.)
- ERIKSSON, JAKOB, Dr. phil., Professor, fh. Forstander ved Landbruks-Akademiens Experimentalfält ved Stockholm. ($3/4$ 08 — biol.)
- HIORTDAHL, THORSTEIN HALLAGER, Dr. phil., Professor i Kemi ved Universitetet i Oslo. ($3/4$ 08 — fys.)
- DREYER, GEORGES, Dr. med., Professor i Pathologi ved Universitetet i Oxford. ($14/5$ 09 — biol.)
- KOSSEL, ALBRECHT, Dr. med., Professor i Fysiologi ved Universitetet i Heidelberg. ($14/5$ 09 — biol.)
- BERTRAND, GABRIEL, Professor i biologisk Kemi ved Sorbonne og Direktør for det biologiske Laboratorium ved Institut Pasteur i Paris. ($7/4$ 11 — fys.)
- NERNST, WALTER, Dr. phil., Professor i fysisk Kemi og Direktør for det fysiske Institut ved Universitetet i Berlin. ($7/4$ 11 — fys.)
- SCOTT, DUKINFELD H., fh. Præsident for Linnean Society of London og for Microscopical Society of London. East Oakley House, Oakley, Hants. ($12/4$ 12 — biol.)
- WARBURG, EMIL, Dr. phil., Professor, Præsident for den fysisk-tekniske Rigsanstalt, Charlottenburg, Berlin. ($12/4$ 12 — fys.)
- HADAMARD, JACQUES, Dr. phil., Professor i analytisk og kosmisk Mekanik ved Collège de France i Paris. ($11/4$ 13 — fys.)
- LORENTZ, H. A., Dr. phil., Professor i Fysik ved Universitetet i Leiden og Kurator for det fysiske Laboratorium ved Teylers Stiftelse i Haarlem. ($17/4$ 14 — fys.)
- SHERRINGTON, CHARLES S., Professor i Fysiologi ved Universitetet i Oxford. ($17/4$ 14 — biol.)
- DE GEER, GERARD JAKOB, Friherre, Dr. phil., Professor i Geologi ved Stockholms Højskole. ($25/4$ 19 — fys.)
- BIRKHOFF, GEORGE A., Professor i Matematik ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($9/4$ 20 — fys.)

- BORDET, JULES, Dr. phil., Direktør for Institut Pasteur i Bruxelles. ($\frac{9}{4}$ 20 — biol.)
- CURIE, MARIE, f. SKLODOWSKA, Dr. phil., Professor i Fysik ved Sorbonne i Paris. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- EINSTEIN, ALBERT, Dr. phil., Professor i theoretisk Fysik ved Kaiser-Wilhelm-Institutet i Berlin. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- LACROIX, ALFRED, Professor i Mineralogi ved Muséum d'histoire naturelle i Paris. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- LEBESGUE, HENRI, Professor i Matematik ved Collège de France i Paris. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- MEYER, HANS, Dr. med., Professor i Farmakologi ved Universitetet i Wien. ($\frac{9}{4}$ 20 — biol.)
- PLANCK, MAX, Dr. phil., Professor i theoretisk Fysik ved Universitetet i Berlin. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- RICHARDS, THEODORE WILL., Professor i Kemi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- ROUX, ÉMILE, Dr. phil., Direktør for Institut Pasteur i Paris, Stk. af Dbg. ($\frac{9}{4}$ 20 — biol.)
- RUTHERFORD, SIR ERNEST, Professor i Fysik ved Universitetet i Cambridge, England. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- THOMSON, SIR JOSEPH JOHN, Professor i Fysik ved Universitetet i Cambridge, England. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- WIEDEMANN, E., Dr. phil., Professor i Fysik ved Universitetet i Erlangen. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- WILLSTÄTTER, RICHARD M., Dr. phil., Professor i Kemi ved Universitetet i München. ($\frac{9}{4}$ 20 — fys.)
- LINDELÖF, ERNST, Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Helsingfors. ($\frac{15}{4}$ 21 — fys.)
- NILSSON-EHLE, HERMAN, Dr. phil. & med., Professor i Arvelighedslære ved Universitetet i Lund. ($\frac{15}{4}$ 21 — biol.)
- ALLEN, EDGAR JOHNSON, Dr., Direktør for Marine Biological Association's Laboratory i Plymouth. ($\frac{15}{4}$ 21 — biol.)
- BARCROFT, JOSEPH, Reader i Fysiologi ved Universitetet i Cambridge, England. ($\frac{15}{4}$ 21 — biol.)

- BEIJERINCK, MARTINUS WILLEM, Dr., fh. Professor i Mikrobiologi ved Technische Hoogeschool i Delft. ($^{15/4}$ 21 — biol.)
- BRAGG, SIR WILLIAM HENRY, Fullerton Professor of Chemistry at the Royal Institution and Director of the Davy-Faraday Research Laboratory, London. ($^{15/4}$ 21. — fys.)
- DAVIS, WILLIAM MORRIS, Dr., Professor i Geologi og Geografi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($^{15/4}$ 21 — fys.)
- LANDAU, EDMUND, Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Göttingen. ($^{15/4}$ 21 — fys.)
- MORGAN, THOMAS HUNT, Dr., Professor i Zoologi ved Columbia University i New York. ($^{15/4}$ 21 — biol.)
- SMITH, THEOBALD, Dr., Chef for Department of Animal Pathology ved Rockefeller Institute for Medical Research i Princeton, U. S. A. ($^{15/4}$ 21 — biol.)
- THAXTER, ROLAND, Dr., fh. Professor i Botanik ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($^{15/4}$ 21 — biol.)
- VOLTERRA, VITO, Senator, Professor i theoretisk Astronomi og matematisk Fysik ved Universitetet i Rom. ($^{15/4}$ 21 — fys.)
- WEBER, MAX, Professor, Direktør for Zoologisk Museum i Amsterdam. ($^{15/4}$ 21 — biol.)
- WINKLER, HANS, Professor, Direktør for Botanisk Have i Hamburg. ($^{15/4}$ 21 — biol.)
- APPELL, PAUL, Professor i analytisk og kosmisk Mekanik ved Sorbonne i Paris. ($^{7/4}$ 22 — fys.)
- HERTWIG, RICHARD, Dr., Professor i Zoologi ved Universitetet i München. ($^{7/4}$ 22 — biol.)
- CHARLIER, C. V. L., Professor i Astronomi ved Universitetet i Lund. ($^{6/4}$ 23 — fys.)
- FORSSMAN, JOHN, Dr. med., Professor i almindelig Pathologi ved Universitetet i Lund. ($^{6/4}$ 23 — biol.)
- FÜRST, CARL M., fh. Professor i Anatomi ved Universitetet i Lund, R. af Dbg. ($^{6/4}$ 23 — biol.)

- BATHER, F. A., Dr., Keeper ved British Museum of Natural History, London. ($^{6/4}$ 23 — biol.)
- BOWER, FREDERICK ORPEN, Professor i Botanik ved Universitetet i Glasgow. ($^{6/4}$ 23 — biol.)
- HARDY, G. H., Professor i Matematik ved Universitetet i Oxford. ($^{11/4}$ 24 — fys.)
- HOLST, AXEL, Professor i Hygieine og Bakteriologi ved Universitetet i Oslo. ($^{3/4}$ 25 — biol.)
- ROSENBERG, OTTO, Professor i Botanik ved Stockholms Højskole. ($^{3/4}$ 25 — biol.)
- CALMETTE, ALBERT, Dr., Professor, Underdirektør ved Institut Pasteur i Paris. ($^{3/4}$ 25 — biol.)
- HEVESY, GEORG, Dr. phil., Professor i fysisk Kemi ved Universitetet i Freiburg i Br. ($^{3/4}$ 25 — fys.)
- KRAMERS, H. A., Dr. phil., Professor i theoretisk Fysik ved Universitetet i Utrecht. ($^{3/4}$ 25 — fys.)
- STARLING, ERNEST H., Professor i Fysiologi i London. ($^{3/4}$ 25 — biol.)
- GOLDSCHMIDT, HEINRICH, Dr., Professor i Kemi ved Universitetet i Oslo. ($^{9/4}$ 26 — fys.)
- BOREL, ÉMILE, Professor i fysisk Matematik ved Sorbonne i Paris. ($^{9/4}$ 26 — fys.)
- DALE, H. H., Dr., Leder af Medical Research Council's Laboratorier i London ($^{9/4}$ 26 — biol.)
- DEBYE, P., Professor i Fysik ved Eidgenössische Technische Hochschule i Zürich. ($^{9/4}$ 26 — fys.)
- FLEXNER, SIMON, Dr., Professor, Direktør for Rockefeller Institute for Medical Research, New York. ($^{9/4}$ 26 — biol.)
- CUÉNOT, LUCIEN, Professor i Zoologi ved Universitetet i Nancy. ($^{8/4}$ 27 — biol.)
- HOPKINS, SIR F. GOWLAND, Dr., Professor i Biokemi ved Universitetet i Cambridge, England. ($^{8/4}$ 27 — biol.)

NOGUCHI, HIDEYO, Professor, Afdelingsleder ved Rockefeller Institute for Medical Research, New York. (⁸/₄ 27 — biol.)

WARBURG, OTTO, Dr., Professor, Medlem af Kaiser Wilhelm Institut für Biologie, Berlin — Dahlem. (⁸/₄ 27 — biol.)

SELSKABETS TILLIDSHVERV

Maj 1927

og

INDEHAVERNES FUNKTIONSTIDER

Præsident:

Klasseformænd:

- FR. BUHL, for den historisk-filosofiske Klasse, valgt 27.
 April 1917, genvalgt 1920, 1923 og
 1926, Valget gælder til April 1929
- S. P. L. SØRENSEN, for den naturvidenskabelig-mathe-
 matiske Klasse, valgt 14. Nov. 1913,
 genvalgt 1917, 1920, 1923 og 1926,
 Valget gælder til April 1929

Sekretær:

- MARTIN KNUDSEN, valgt 11. Maj 1917, genvalgt 1922
 og 1927, Valget gælder til April . . . 1932

Redaktør:

- DINES ANDERSEN, valgt 28. Nov. 1913, genvalgt 1919
 og 1924, Valget gælder til April . . . 1929

Kasserer:

- W. L. JOHANNSEN, valgt 24. Marts 1905, genvalgt 1910,
 1915, 1920 og 1925, Valget gælder til
 April 1930

Kassekommissionen:

- H. HØFFDING, indvalgt 1. Dec. 1905, genvalgt 1910,
1914, 1918, 1922 og 1926, Valget gælder
til April 1930
- KR. ERSLEV, indvalgt 3. Dec. 1915, genvalgt 1916,
1920 og 1924, Valget gælder til April 1928
- J. HJELMSLEV (Formand), indvalgt 2. Nov. 1917, gen-
valgt 1919, 1923 og 1927, Valget gælder
til April 1931
- N. E. NØRLUND, indvalgt 14. November 1924, genvalgt
1925, Valget gælder til April 1929

Revisorer:

- C. HANSEN OSTENFELD, valgt 16. Nov. 1917, genvalgt
1919, 1921, 1923, 1925 og 1927, Valget
gælder til April 1929
- P. K. PRYTZ, valgt 25. April 1924, genvalgt 1926,
Valget gælder til April 1928

*Kommissionen for Registrering af literære Kilder
til dansk Historie:*

- H. O. LANGE (Formand), indvalgt 18. Maj 1906.
- J. STEENSTRUP, indvalgt 18. Maj 1906.
- KR. ERSLEV, indvalgt 7. Febr. 1913.

*Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje
bevarede Kilder til dansk Historie:*

- KR. ERSLEV, indvalgt 1. Dec. 1922.
- AAGE FRIIS (Formand), indvalgt 1. Dec. 1922.
- H. O. LANGE, indvalgt 1. Dec. 1922.
- J. STEENSTRUP, indvalgt 1. Dec. 1922.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Græcorum:

- A. B. DRACHMANN (Formand), indvalgt 26. Marts 1926.
- J. L. HEIBERG, indvalgt 26. Marts 1926.

Fru Dr. ADA ADLER, indvalgt 26. Marts 1926.

Professor REITZENSTEIN, Göttingen, indvalgt 26. Marts 1926.

Union Académique Internationale Udvalget:

CHR. BLINKENBERG, indvalgt 9. Febr. 1923.

J. L. HEIBERG (Formand), indvalgt 9. Febr. 1923.

OTTO JESPERSEN, indvalgt 9. Febr. 1923.

Komitéeer for de af Selskabet tiltraadte Unioner
under Conseil International de Recherches:

Union Astronomique Internationale.

EJNAR HERTZSPRUNG	}	Valgte 9. Maj 1924.
N. E. NØRLUND (Sekretær)		
E. STRÖMGREN (Formand)		

Union Internationale de Physique pure et appliquée.

MARTIN KNUDSEN (Form.)	}	Valgte 9. Maj 1924.
P. O. PEDERSEN (Sekretær)		
VALD. POULSEN		
P. K. PRYTZ		

Union Géodésique et Géophysique Internationale.

D. LA COUR	}	Valgte 11. April 1924.
MARTIN KNUDSEN (Sekretær)		
N. E. NØRLUND (Formand)		
C. H. OSTENFELD		
JOHS. SCHMIDT	}	Valgt 17. April 1925.
N. P. JOHANSEN, Oberst, Chef for Generalstabens topografiske Afdeling		

Udvalget for »Zoological Record«:

MARTIN KNUDSEN, indvalgt 6. Februar 1925.

TH. MORTENSEN, indvalgt 6. Februar 1925.

Vulkanologisk Udvalg:

MARTIN KNUDSEN, indvalgt 28. Nov. 1913.

P. K. PRYTZ, indvalgt 28. Nov. 1913.

S. P. L. SØRENSEN, indvalgt 28. Nov. 1913.

O. B. BØGGILD, indvalgt 17. Nov. 1922.

Carlsbergfondets Direktion:

A. B. DRACHMANN (Formand), valgt 31. Okt. 1913, genvalgt 1922, Valget gælder til 25. September 1932

V. HENRIQUES, valgt 13. April 1917, genvalgt 1924, Valget gælder til 25. September 1934

J. HJELMSLEV, valgt 11. Jan. 1918, genvalgt 1920, Valget gælder til 25. September 1930

C. H. OSTENFELD, valgt 18. Februar 1921, genvalgt 1926, Valget gælder til 25. September 1936

JOHS. PEDERSEN, valgt 29. Januar 1926, Valget gælder til 25. September 1928

Medlem af Frederiksborg-Museets Bestyrelse:

JOHS. PEDERSEN, valgt 12. Marts 1926, Valget gælder til 25. September 1928

Tilforordnede til Carlsberglaboratoriets Bestyrelse:

POUL C. POULSEN, administrerende Direktør ved Carlsberg Bryggerierne, valgt 6. Februar 1925, Valget gælder til 25. September 1930

A. C. ANDERSEN, cand. polyt., Forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske Afdeling, valgt 6. Februar 1925, Valget gælder til 25. September 1930

*Medlemmer af Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse,
valgt af Selskabet:*

N. BJERRUM }
O. JESPERSEN } valgte 31. Okt. 1919, genvalgte 1923.

*Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrop's Hjem for en dansk
Videnskabsmand«:*

VAGN AAGESEN, Kammeradvokat (Formand).

RUD. COLLSTROP, Attaché ved Gesandtskabet i Berlin.

AAGE FRIIS.

MARTIN KNUDSEN.

BERETNING OM MØDERNE 1926—27

1. Mødet den 22de Oktober.

(Tilstede var 36 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Erslev, Boas, Prytz, Johannsen, Bang, Juel, Kolderup Rosenvinge, Raunkiær, Drachmann, Hude, Henriques, Lange, Dines Andersen, Blinkenberg, Sandfeld, Hjelmlev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Ostenfeld, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, H. Bohr, Johs. Schmidt, Wesenberg-Lund, Fr. Poulsen, Thalbitzer, Beckett, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*.)

Lederen af Mødet bød Medlemmerne Velkommen samt udtalte en Tak for Loftsmaleriet til Kunstneren og Carlsbergfondets Direktion.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i Sommerens Løb havde mistet 2 indenlandske Medlemmer, nemlig Dr. phil. & sc. J. L. E. DREYER, fh. Director of the Armagh Observatory, Oxford, optaget i den naturvidenskabelig-matematiske Klasse ¹²/₄ 1901, død den 14. September 1926, og Dr. phil. & oec. publ. P. E. MÜLLER, Kammerherre, Hofjægermester og fh. Overførster, København, optaget i den naturvidenskabelig-matematiske Klasse ¹²/₁₂ 1884, død den 5. Oktober 1926.

J. E. V. BOAS gav en Meddelelse: *Studier over Fuglenes Hals*.

W. JOHANNSEN forelagde 3die omarbejdede Udgave af »*Elemente der exakten Erblighkeitslehre*« og gjorde kort Rede for nyere Synspunkter i Arvelighedsforskningen. Trykt S. 42—50.

NIELS NIELSEN forelagde »*Tables numériques des Équations de Lagrange*«, Copenhague et Paris 1925.

Sekretæren forelagde J. L. HEIBERG'S og H. MUNCH-PETERSEN'S Beretninger om Mødet i *Union Académique Internationale* i Bruxelles d. 10.—12. Maj 1926, hvori de havde deltaget som Selskabets Delegerede.

Sekretæren aflagde Beretning om Mødet i *Conseil International de Recherches* i Bruxelles d. 29. Juni 1926, hvori han og N. BJERRUM havde deltaget som Selskabets Delegerede.

Ved Mindefesten paa Hven d. 18. August 1926 i Anledning af 350-Aarsdagen for Grundlæggelsen af Tycho Brahes Observatorium Uranienborg var Selskabet repræsenteret af N. E. NØRLUND.

Til at repræsentere Selskabet ved en Fest d. 17.—18. November 1926 i Anledning af Geografisk Selskabs 50-Aars Jubilæum valgtes MARTIN KNUDSEN.

Til Udvalget til Varetagelse af de danske Interesser i »*Comité International des Sciences Historiques*« vedtoges det at vælge KR. ERSLEV til at repræsentere Selskabet.

Bestyrelsen for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg havde i Anledning af Carlsbergfondets 50-Aars Jubilæum skænket Selskabet et Original-Maleri af Kong Christian VI.

Efter en af *Redaktøren, Sekretæren og Kassekommissionen* tiltraadt Indstilling fra det nedsatte Bedømmelsesudvalg (L. KOLDERUP ROSENINGE og C. H. OSTENFELD) havde *Præsidenten* bestemt, at den af Dr. phil. F. BØRGESEN indsendte Afhandling: *Marine Algæ from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria. II. Phæophyceæ* skulde optages i Selskabets »*Biol. Medd.*« (Trykt i Bd. VI, Nr. 2.)

Det vedtoges at træde i Bytteforbindelse med *Académie d'Athènes*, Athen og sende Meddelelserne, og med *Société Polonaise des Naturalistes*, Lwow og sende math.-fys. og biol. Medd. samt Skrifter, nat.-math. Afd.

Det vedtoges at sende biol. Medd. samt de botaniske Afhandlinger i Skrifterne til »*Berichte über die gesamte Biologie*«, Berlin.

2. Mødet den 5te November.

(Tilstede var 37 Medlemmer, nemlig: THOMSEN, *Præsident*, Steenstrup, Gertz, Heiberg, Høffding, Boas, Jónsson, Johannsen, Nyrop, Bang, Juel, Buhl, Drachmann, Hude, Lange, Dines Andersen, Blinkenberg, Sandfeld, Bock, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Bjerrum, Ostenfeld, N. Bohr, Arth. Christensen, H. Bohr, Wesenberg-Lund, Bøggild, Friis, Fr. Poulsen, Beckett, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Kolderup Rosenvinge, Nørlund. — Desuden som Gæst Selskabets udenlandske Medlem Professor E. LÖFSTEDT, Lund.)

FR. POULSEN forelagde en Afhandling: *Aus einer alten Etruskerstadt*.

(Afhandlingen redegør for et stort, samlet Fund fra en etruskisk Oldtidsby, erhvervet for Glyptoteket i 1924 og bestaaende af græske Vaser, etruskiske Bronzer og enkelte etruskiske Terrakotter, i Hovedsagen fra Begyndelsen af 5. Aarh. f. Kr. Baade blandt Vaserne og Bronzerne findes Stykker af meget høj kunstnerisk Værdi.)

(Trykt i »Hist.-fil. Medd.« Bd. XII, Nr. 3.)

KR. NYROP forelagde et nyt Hefte af »*Études de Grammaire française*«.

(Notes lexicographiques et morphologiques (Bemærkninger vedrørende en Række moderne Nydannelser), Préposition et complément (Paavisning af de Tilfælde hvor en Præposition kan skilles fra sit Objekt), Folie, maison de plaisance (Undersøgelse af Ordets Etymologi), La locution avec *ça* (Gennemgang af denne Talemaades forskellige Anvendelser i moderne Fransk.))

(Trykt i »Hist.-fil. Medd.« Bd. XII, Nr. 2.)

Udenfor Dagsordenen forelagde CHR. BLINKENBERG fasc. II af det danske Parti af *Corpus Vasorum Antiquorum*, om-

fattende Nr. 90 A (efter en smukt udført Akvarel af Fru Helvig Kinch) og Pl. 74, hvor der i naturlig Størrelse er gengivet Fotografier af Billederne paa to af de betydeligste Vaser fra den geometriske Stilperiode for at give et fyldestgørende Indtryk af den græske Begynderkunsts Figurstil.

Heftet er endnu ikke udkommet, men vil efter nylig modtaget Meddelelse fra Forlaget komme i Handelen i den nærmeste Fremtid. Grunden til den lange Forsinkelse ligger alene i de fortvivlede Forhold, hvorunder det franske Boghaandværk arbejder for Tiden. Heraf fremdrages enkelte Træk, efter Aftale med Lederen af hele Corpus Vasorum, M. E. Pottier, der ansaa det for heldigt, at man i Udlandet vidste Besked om disse Forhold. Som Sagen ligger i Øjeblikket, maa man regne med, at der kan hengaa c. 1½ Aar, efter at alt Materialet til et Fasc. er modtaget i Paris, før Heftet er færdigt til at bringes i Handelen. M. Pottier haabede dog paa nær Udsigt til Bedring.

Sekretæren meddelte, at der rettidig var indkommet to Besvarelser af de af Selskabet stillede Prisopgaver, nemlig 1 af den for 1925—26 stillede astronomiske Opgave og 1 af den for det Thott'ske Legat for 1925 stillede Opgave.

Det vedtoges at genoptage den paa Grund af Krigen afbrudte Bytteforbindelse med *Jardin Botanique, Leningrad* og at sende Oversigten, biol. Medd. og de botaniske Afhandlinger i Skrifterne.

Det vedtoges at standse Bytteforbindelsen med *Ornithologische Gesellschaft, München*.

3. Mødet den 19de November.

(Tilstede var 35 Medlemmer, nemlig: THOMSEN, *Præsident*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Boas, Prytz, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Bang, Buhl, Drachmann, Hude, Sørensen, Dines Andersen, Blinkenberg, Sandfeld, Hjlemslev, N. Nielsen, Bjerrum, Ostenfeld, N. Bohr, P. O. Pedersen,

Arth. Christensen, Wesenberg-Lund, Bøggild, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Juel, Kolderup Rosenvinge, Lange, Krogh. — Desuden som Gæster Selskabets udenlandske Medlemmer Professor H. G. FALK, Oslo og Professor C. M. FÜRST, Lund.

FINNUR JÓNSSON gav en Meddelelse: *Oláfr hvítaskáld og hans retoriske afhandling.*

(Der gøres rede for denne og dens forhold til de latinske originaler (Priscian og Donat).)

(Trykt i »Hist.-fil. Medd.« Bd. XIII, Nr. 2.)

O. B. BØGGILD gav en Meddelelse: *Meteorjernblokken fra Savik ved Kap York.*

(Fundforhold og Historie; ydre Form og Overfladeforhold; indre Bygning; Undersøgelser over Oktaedriternes Struktur.)

W. THALBITZER aflagde Beretning om den 22. *internationale Amerikanistkongres* i Rom d. 23.—30. September 1926, hvori han havde deltaget som Selskabets Delegerede.

Det vedtoges at sende biol. Medd. og de biologiske Afhandlinger i Skrifterne til »*Biological Abstracts*«, Philadelphia.

4. Mødet den 3^{die} December.

(Tilstede var 37 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Boas, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Drachmann, Hude, Henriques, Dines Andersen, Sandfeld, Bock, Hjelmslev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Ostenfeld, Nørlund, N. Bohr, P. O. Pedersen, Bøggild, Friis, Fr. Poulsen, Mortensen, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Juel, Kolderup Rosenvinge, Blinkenberg, Krogh, Arth. Christensen, Thalbitzer.)

OTTO JESPERSEN gav en Meddelelse: *To-køns-ord og een-køns-ord på engelsk.*

(Der er mange eksempler på ord, der går over fra at bruges om begge køn til kun at bruges om det ene, men næppe noget på at et særkønsord kommer til at bruges om det andet. Den gængse teori om, at *-ster* (i *webster*, *spinster*) oprindeligt var et hunkønssuffix, er falsk.)

P. O. PEDERSEN gav en Meddelelse: *Elektromagnetiske Bølgers Udbredelse langs Jordens Overflade og i Atmosfæren.*

(Kort Referat af de Erfaringer, der foreligger med Hensyn til Udbredelse. Hovedpunkter af en Teori for denne Udbredelse og af de Konsekvenser, Teorien medfører bl. a. med Hensyn til Atmosfærens Sammensætning og Tryk i stor Højde over Jordens Overflade.)

Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie faar Tilladelse til at udvide Rammerne for Virksomheden til lejlighedsvis ogsaa at omfatte Kilder til den gamle danske Helstats Historie og lignende, der for Tiden findes udenfor det nuværende Danmarks Grænser.

Det vedtoges at optage en af Adjunkt, mag. scient. JOHS. BRAAE indsendt Afhandling: *Eine Reihe differenzieller Beobachtungen am Meridiankreis der Kopenhagener Universitätssternwarte, ausgeführt und reduziert von Johannes Braae* i Skrifter, nat.-math. Afd. (Trykt i 8. R. XI. 3.)

5. Mødet den 17de December.

(Tilstede var 39 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Prytz, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Drachmann, Hude, Henriques, Lange, Dines Andersen, Blinkenberg, Vedel, Sandfeld, Hjeltslev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Vald. Poulsen, Bjerum, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, N. Bohr, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, Wesenberg-Lund, Bøggild, Friis, Fr. Poulsen, Mortensen, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Bang, Juel, Vilh. Andersen. — Desuden som Gæster Professor PERRIN sen. og jun., Paris.)

KR. SANDFELD gav en Meddelelse: *Nogle etymologier*: 1. fr. *maint* (af lat. *magnus*); 2. oldfr. *los*, ry (ikke af lat. *laus*, men postverbal til *laudare*); rumænsk *pe jos*, til fods.

NIELS BOHR gav en Meddelelse: *Atomteori og Bølgemekanik.*

(I den kvanteteoretiske Beskrivelse af Atomernes Forhold indgaar et væsentligt Element af Diskontinuitet, der staar i afgjort Modsætning

til de klassiske mekaniske og elektrodynamiske Teoriers Fordringer. De lovende Resultater, der i den sidste Tid er opnaaet ved Hjælp af den som Bølgemekanik betegnede Modifikation af de klassiske Teorier, har imidlertid paany rejst Spørgsmaalet om Muligheden af i Atombeskrivelsen at undgaa ethvert Element af Diskontinuitet. Paa Videnskabens nuværende Standpunkt er denne Mulighed dog næppe til Stede, idet det her drejer sig om Vanskeligheder ved selve de Grundbegreber, hvorpaa saavel Bølgemekanikken som de klassiske Teorier hviler.)

Det af *Kassekommissionen* forelagte Budget for 1927 vedtoges. Trykt S. 141—143.

C. H. OSTENFELD aflagde Beretning om Mødet i August 1926 i *International Congress of Plant Sciences* i Ithaca, N. Y.

Det vedtoges i Selskabets Skrifter, nat.-math. Afd. at optage en Afhandling af Amanuensis, mag. scient. P. L. KRAMP: *De danske Farvandes Hydromeduser.*

6. Mødet den 14de Januar.

(Tilstede var 25 Medlemmer, nemlig: STEENSTRUP, *Leder af Mødet*, Heiberg, Høffding, Prytz, Jónsson, Johannsen, Juel, Hude, Dines Andersen, Blinkenberg, Hjelmlev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Bjerrum, Nørlund, N. Bohr, Arth. Christensen, Wesenberg-Lund, Fr. Poulsen, Mortensen, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*.)

J. L. HEIBERG gav en Meddelelse: *Nogle græske Matematikeres Overlevering.*

(Haandskriftgrundlaget for kritiske Udgaver af Theodosios' Sphaerica og Nichomachos' Arithmetik, samt kritisk Bearbejdelse af nogle matematiske Smaating.)

(Trykt i »Hist.-fil. Medd.« Bd. XIII, Nr. 3.)

Til at repræsentere Danmark ved Festlighederne for Lord LISTER'S 100-Aars Fødselsdag den 5. April 1927 i London valgtes Professor VILH. SCHALDEMOSE.

Det vedtoges at træde i Bytteforbindelse med *Finsk-ugriska Sällskapet*, *Helsingfors* og sende hist.-fil. Medd. og Skrifter, hist.-fil. Afd.

Det vedtoges i Fremtiden at sende Selskabets Publikationer til Tyskland gennem det nyoprettede *Reichstausch-stelle im Reichsministerium des Innern, Berlin*, som paatager sig Fordelingen af de samlede Sendinger.

Det vedtoges at optage en af Museumsinspektør, Docent J. P. J. RAVN indsendt Afhandling: *De irregulære Echinider i Danmarks Kridtstaftejringer* i Selskabets Skrifter, nat.-math. Afd. (Trykt i Bd. XI. Nr. 4.)

7. Mødet den 28de Januar.

(Tilstede var 42 Medlemmer, nemlig: BUHL, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Erslev, Boas, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Bang, Juel, Kolderup Rosenvinge, Hude, Henriques, Holger Pedersen, Lange, Sørensen, Dines Andersen, Blinkenberg, Sandfeld, Hjelmslev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Krogh, Nørlund, N. Bohr, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, H. Bohr, Wesenberg-Lund, Bøggild, Mortensen, Beckett, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Friis, Thalbitzer. — Desuden som Gæst Selskabets udenlandske Medlem Professor C. M. FÜRST, Lund.)

N. E. NØRLUND talte Mindeord om J. L. E. DREYER. Trykt S. 51—62.

C. M. FÜRST, Lund holdt Foredrag om *Birger Jarls och drottning Mechtilds grav i Varnhems klosterkyrka*.

Union Astronomique Internationale havde sendt Beretning om det ekstraordinære Møde i Leiden d. 4. Januar 1927.

Det vedtoges at fordele de til Selskabet gennem Bytteforbindelserne indgaaede Publikationer i Overensstemmelse med den af Statsbibliotekerne truffne Nyordning (jfr. Beretning S. 223—251.)

8. Mødet den 11te Februar.

(Tilstede var 30 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Boas, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Bang, Kolderup Rosenvinge, Henriques, C. O. Jensen, Lange, Dines Andersen, Sandfeld, Bock, Hjelmlev, N. Nielsen, Vald. Poulsen, Fibiger, Ostenfeld, Nørlund, N. Bohr, H. Bohr, Wesenberg-Lund, Mortensen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Juel, Arth. Christensen. — Desuden som Gæst Dr. P. MØLLER, København.)

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk Medlem, nemlig DOMENICO COMPARETTI, fh. Professor i Græsk i Firenze, optaget i den historisk-filosofiske Klasse $\frac{7}{4}$ 1893, død den 20. Januar 1927.

JOHS. FIBIGER forelagde en Afhandling af JOHS. FIBIGER og POUL MØLLER: *Experimentelle Undersøgelser over Immunisering mod Metastasedannelse ved Kræft*.

(Ved et stort Antal Forsøg er det godtgjort, at ondartede Svulsters Spredning i Organismen ikke, som hidtil hævded, er upaavirkelig, men lader sig hæmme ved Behandling af de svulstbærende Dyr med normalt Væv fra samme Dyreart.)

(Trykt i »Biol. Medd.« Bd. VI, Nr. 4.)

Klasserne havde ikke indsendt Forslag om Prisopgaver for det kommende Aar.

Det vedtoges at overføre H. A. KRAMERS til udenlandsk Medlem af Selskabet.

Det vedtoges i Selskabets »Math.-fys. Medd.« at optage en Afhandling af cand. mag. BURRAU: *Berechnung des Energiewertes des Wasserstoffmolekel-Ions (H_2^+) im Normalzustand*. Afhandlingen var fremlagt af N. BOHR i Mødet d. 17. December 1926. (Trykt i Bd. VII, Nr. 14.)

Det vedtoges at indgaa Bytteforbindelse med:

1) *Società Adriatica di Scienze Naturali, Trieste* (afbrudt 1910) og sende Oversigt og naturhistoriske Afhandlinger i Skrifterne;

2) *Die Astronomische Sternwarte, Pulkovo* og sende Oversigt, math.-fys. Medd. og Skrifter, nat.-math. Afd.;

3) *Russische Entomologische Gesellschaft, Leningrad* (afbrudt under Krigen) og sende Oversigt og biol. Medd.

Endvidere vedtoges det for Fremtiden at sende alle paa Tysk affattede Publikationer til *Deutsche Bücherei, Leipzig*.

Det af Maleren HERMAN VEDEL udførte Portrætbillede af Carlsbergfondets Direktion var blevet ophængt.

9. Mødet den 25de Februar.

(Tilstede var 30 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Boas, Prytz, Jónsson, S. Müller, Johannsen, Bang, Kolderup Rosenvinge, Hude, Lange, Dines Andersen, Sandfeld, Hjelmlev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Bjerrum, Ostenfeld, Krogh, Arth. Christensen, H. Bohr, Wesenberg-Lund, Fr. Poulsen, Mortensen, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Juel.)

C. WESENBERG-LUND talte Mindeord om P. E. MÜLLER. Trykt S. 63—86.

KR. SANDFELD gav en Meddelelse: *Bemærkninger om den tekstkritiske behandling af oldfranske tekster*.

(Paavisning af uholdbarheden af forskellige læsemaader, som G. Paris har foreslaaet med hensyn til digtet om S. Léger.)

Til at deltage i den 10. internationale Zoolog-Kongres i Budapest d. 4.—9. September 1927 valgtes TH. MORTENSEN.

Det vedtoges at optage den af Apoteker J. LIND, Østbirk indsendte Afhandling: *The Geographical Distribution of some Arctic Micromycetes* i Selskabets »Biol.-Medd.« (Trykt i Bd. VI. Nr. 5.)

10. Mødet den 11te Marts.

(Tilstede var 37 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Gertz, Heiberg, Erslev, Prytz, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Juel, Kolderup Rosenvinge, Raunkiær, Hude, Henriques, Holger Pedersen,

Dines Andersen, Sandfeld, Bock, Hjelslev, N. Nielsen, Vald. Poulsen, Fibiger, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, H. Bohr, Wesenberg-Lund, Mortensen, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Bjerrum, Friis. — Desuden som Gæst Selskabets udenlandske Medlem Professor LÖFSTEDT, Lund.)

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk Medlem, nemlig JAMES WARD, Professor i Filosofi ved Universitetet i Cambridge, England, optaget i den historisk-filosofiske Klasse ¹¹/₄ 1913, død 1925.

ARTHUR CHRISTENSEN gav en Meddelelse: *Om Tekstoverleveringen af 'Omar Khayyām's Rubā'iyāt.*

(Den Samling af Rubā'ier (firlinjede Digte), som gaar under den persiske Matematiker 'Omar Khayyām's Navn, foreligger i Haandskrifterne meget stærkt forvansket ved uægte Tilføjelser. Sprog, Stil og Indhold giver ingen Kriterier for, hvad der er ægte og uægte. Det forsøges nu ad kildekritisk Vej at udskille et Antal af de 'Omar Khayyām tilskrevne Digte som ægte og derigennem at naa til en Belysning af 'Omar's Digterpersonlighed.)

(Vil blive trykt i »Hist.-fil. Medd.«)

W. THALBITZER gav en Meddelelse: *Eskimoernes kultiske Guddomme.*

(Der fremhæves tre fælleseskimoiske guddomme: luftens eller værets ånd, havkvinden, månemanden. Den tidligere som øverste guddom nævnte Tornarsuk indtager en mindre mægtig, men dog særegen plads som orakeldæmon.)

Den *naturvidenskabelig-mathematisk* Klasse forelagde en Bedømmelse (trykt S. 144—146) af en Besvarelse af den af Selskabet for Aaret 1925 stillede astronomiske Prisopgave, der var indsendt med Motto: »Gold on blue and black on white«.

I Tilslutning til Indstilling fra Bedømmelsesudvalget (N. E. NØRLUND (Affatter) og E. HERTZSPRUNG) foreslog Klassen, at Besvarelsen belønnedes med den udsatte Pris (Selskabets Guldmedaille). Dette vedtoges.

Ved Navnesedlens Aabning viste Forfatteren sig at være Dr. WILLEM HENDRIK VAN DEN BOS, Observator at the Ob-

servatory at Leiden, Holland, Adr. Union Observatory, Johannesburg, Transvaal.

Endvidere forelagde den *naturvidenskabelig-matematiske Klasse* en Bedømmelse (trykt S. 146—149) af en Besvarelse af den af Selskabet for Aaret 1925 for det Thott'ske Legat stillede Prisopgave, der var indsendt med Motto: »I Samraad med Fæller og Venner han lod | den Purre bevares, hvor Urskoven stod, | og plantede det Træ, som i Sandet slaar Rod«.

I Tilslutning til Indstilling fra Bedømmelsesudvalget (L. KOLDERUP ROSENVINGE (Affatter) og C. RAUNKLÆR) foreslog Klassen, at der ikke tilkendtes Forfatteren den udsatte Pris (1200 Kr.), men derimod et mindre Beløb (400 Kr.) som Paaskønnelse af hans flittige og samvittighedsfulde Arbejde. Dette vedtoges.

Ved Navnesedlens Aabning viste Forfatteren sig at være Adjunkt POUL LARSEN, Kolding.

Komiteen for *Union Géodésique et Géophysique Internationale* havde genvalgt N. E. NØRLUND til Formand og MARTIN KNUDSEN til Sekretær.

Til Selskabets Delegerede ved Unionens Møde i Prag d. 4. September 1927 valgtes Direktør D. LA COUR, N. E. NØRLUND, JOHS. SCHMIDT og MARTIN KNUDSEN.

Kommissionen for Registrering af literære Kilder til dansk Historie havde indsendt Beretning om Virksomheden i Aaret 1926. Beretningen ledsagedes af Aarsregnskab og er trykt S. 150—154.

Det vedtoges at sende alle Selskabets Publikationer til *Wisconsin Academy of Sciences Arts and Letters, Madison (The University Library)*, og samtidig ophøre med at sende til *Wisconsin Geological and Natural History Survey*.

Dr. J. A. PADBERG-DRENKPOL, Rio de Janeiro, som tidligere havde meddelt Selskabet om sine Hulefund, havde

sendt en ny Beretning. Det vedtoges at sende disse og eventuelle følgende Beretninger til Universitetsmuseets 1ste Afdeling til Opbevaring sammen med Dr. P. W. LUND'S Papirer.

11. Mødet den 25de Marts.

(Tilstede var 30 Medlemmer, nemlig: BUHL, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Prytz, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Nyrop, Kolderup Rosenvinge, Hude, Lange, Dines Andersen, Sandfeld, Hjlemslev, N. Nielsen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Ostenfeld, N. Bohr, Arth. Christensen, Wesenberg-Lund, Bøggild, Friis, Mortensen, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Lindhard, *Sekretæren*, Krogh, P. O. Pedersen. — Desuden som Gæster Selskabets udenlandske Medlemmer Professor HENRI PIRENNE, Gand og Professor OTTO PETERSSON, Stockholm.)

OTTO JESPERSEN gav en Meddelelse: *Nogle typiske ejendommeligheder ved engelsk sætningsbygning.*

MARTIN KNUDSEN gav en Meddelelse: *Varmetraadsmanometeret.*

(Varmetraadsmanometeret, der benyttes til Maaling af lave Lufttryk, er blevet undersøgt. Der er tilstræbt en rationel Konstruktion og udarbejdet en Maalemetode, saa der med dette Apparat kan opnaas større procentisk Nøjagtighed i et vist Trykomraade end ved nogen anden Metode.)

(Trykt i »Math.-fys Medd.« Bd. VII, Nr. 15).

Kassekommissionen forelagde det reviderede Regnskab for 1926. Trykt S. 137—140.

Til Selskabets Delegerede i *Union Académique Internationale's* Møde i Bruxelles d. 9.—11. Maj 1927 valgtes J. L. HEIBERG og OTTO JESPERSEN. Endvidere valgtes Professor, Dr. H. MUNCH-PETERSEN til at deltage i Mødet ved Behandlingen af Forslaget om en international folkeretlig Encyclopædi.

Det vedtoges at delegere C. H. OSTENFELD til en Festlighed i London d. 23. Juni 1927 i Anledning af *University College's* 100-Aars Jubilæum.

12. Mødet den 8de April.

(Tilstede var 40 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Prytz, Johannsen, Bang, Juel, Kolderup Rosenvinge, Hude, Henriques, Lange, Dines Andersen, Blinkenberg, Bock, Brønsted, Hjelmlev, N. Nielsen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, N. Bohr, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, H. Bohr, Wesenberg-Lund, Bøggild, Friis, Mortensen, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, *Sekretæren*, Erslev, C. O. Jensen, Th. Madsen, Fibiger. — Desuden som Gæst Selskabets udenlandske Medlem Professor H. A. KRAMERS, Utrecht.)

C. JUEL gav en Meddelelse: *Om v. Staudt's Definitioner.*

(Man har forsøgt at ændre v. Staudt's Definitioner af imaginære Elementer, men det er let at samle alle de nye og oprindelige under eet Synspunkt. Ogsaa v. Staudt's Definition af projektive Elementærækker har givet Anledning til Undersøgelser og nye Spørgsmaal. Disse sidste er nu alle besvaret, i det hele med det Resultat, at v. Staudt's Udtrykmaade maa anses for fuldt forsvarlig.)

(Trykt i »Math.-fys. Medd.« Bd. VII, Nr. 16.)

H. O. LANGE gav en Meddelelse: *Den magiske Papyrus Harris.*

(En ny Bearbejdelse af denne Samling af magiske Besværgelser.)

(Vil blive trykt i »Hist.-fil. Medd.«)

N. E. NØRLUND forelagde en Afhandling af Professor G. PÓLYA: *Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen* von J. L. W. V. JENSEN.

(Trykt i »Math.-fys. Medd.« Bd. VII, Nr. 17.)

Carlsbergfondets Direktion forelagde Beretning om Fondets Virksomhed i Regnskabsaaret 1925—26. Trykt S. 161—218.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum forelagde Beretning for Aaret 1926. Trykt paa Tysk S. 220—222.

Fra *Undervisningsministeriet* var der kommet Meddelelse om, at der paa den vedtagne midlertidige Finanslov for 1927—28 under § 20, VII, C: Til Understøttelse af Kunstnere og Videnskabsmænd, samt til Fremme af kunstneriske og videnskabelige Formaal, Konto 31, var bevilget Selskabet et Beløb paa 30,000 Kr.

Til Selskabets Delegerede ved den *internationale Fysiker-Kongres* i Como den 8. September 1927 valgtes Professor H. A. KRAMERS, Utrecht.

Der foretoges Afstemning over de fra *Klasserne* indbragte Forslag til Optagelse af nye Medlemmer. Valgt blev:

I den *historisk-filosofiske Klasse* som nordisk Medlem: HELMER SMITH, Docent i Indologi ved Universitetet i Lund; som andet udenlandsk Medlem: FRANZ BOAS, Dr., Professor i Anthropologi ved Columbia University i New York.

I den *naturvidenskabelig-mathematiske Klasse* som indenlandske Medlemmer: DAN B. LA COUR, Direktør for Meteorologisk Institut i København; KNUD SAND, Dr. med., Professor i Retsmedicin ved Universitetet i København; ELIS STRÖMGREN, Dr. phil., Professor i Astronomi ved Universitetet i København; ØJVIND WINGE, Dr. phil., Professor i Arvelighedslære ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København; som udenlandske Medlemmer: LUCIEN CUÉNOT, Professor i Zoologi ved Universitetet i Nancy; Sir F. GOWLAND HOPKINS, Dr., Professor i Biokemi ved Universitetet i Cambridge, England; HIDEYO NOGUCHI, Professor, Afdelingsleder ved Rockefeller Institute for Medical Research, New York; OTTO WARBURG, Dr., Professor, Medlem af Kaiser Wilhelm Institut für Biologie, Berlin-Dahlem.

13. Mødet den 22de April.

(Tilstede var 37 Medlemmer, nemlig: BUHL, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Prytz, Jónsson, Johannsen, Juel, Kolderup Rosenvinge, Drachmann, Hude, Henriques, Lange, Sørensen, Dines Andersen, Blinkenberg, Sandfeld, Hjelmlev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Vald. Poulsen, Ostenfeld, Nørlund, N. Bohr, P. O. Pedersen, Mortensen, Beckett, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, la Cour, Sand, Strömngren, Winge, *Sekretæren*, Bock, Arth. Christensen.)

Lederen af Mødet bød de nye Medlemmer Velkommen.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk Medlem, nemlig Dr. phil. GEORG OSSIAN SARS, fh. Professor i Zoologi ved Universitetet i Oslo, optaget i den naturvidenskabelig-mathematiske Klasse $^{11}/_4$ 1890, død i April 1927.

CHR. BLINKENBERG gav en Meddelelse: *Bemærkninger om Laokoon-gruppen i Vatikanet.*

(Trods den store popularitet, som Laokoon-gruppen i Vatikanet har kunnet glæde sig ved, lige siden den kom for dagens lys i 1506, og trods den mængde kunsthistoriske undersøgelser, den har været genstand for, var det ikke lykkedes at bestemme dens tilblivelsestid med nogen sikkerhed, før en indskrift, som fandtes ved Carlsbergfondets udgravninger i Lindos på Rhodos, kastede nyt lys herover. Efter at denne indskrift er bleven offentliggjort, har man ret enstemmig sat gruppens alder til ca. 50 f. Chr. Bestemte forhold tyder imidlertid på, at det er lidt for tidligt, og at den først er skabt ca. 25 f. Chr. Spørgsmaalet, om den bevarede gruppe er den hos Plinius beskrevne original, lader sig afgøre ved et ydre kriterium, den marmorart, der er anvendt til en del af gruppen. Den viser tillige, at gruppen er udført paa Rhodos, ikke i Rom, som enkelte har været tilbøjelige til at mene. Plinius's ord er for en del tagne fra indskriften på gruppens nu tabte fodstykke; man genfinder heri et officielt rhodisk udtryk, som viser, at gruppen er bleven til efter offentlig foranstaltning. Visse kunstneriske ejendommeligheder tyder på, at den er en nyskabning efter en ældre plastisk fremstilling af det samme æmne.)

TH. MORTENSEN forelagde »*Handbook of the Echinoderms of the British Isles*« samt gav en Meddelelse: *Om den post-larvale Udvikling hos nogle Cidarider.*

(Trykt i Skrifter, nat.-math. Afd. 8. R. XI, 5.)

Der foretoges følgende Valg:

1. Som *Sekretær* genvalgtes MARTIN KNUDSEN for de kommende 5 Aar.
2. Som Medlem af *Kassekommissionen* genvalgtes JOHS. HJELMSLEV for de kommende 4 Aar.
3. Som *Revisor* genvalgtes C. H. OSTENFELD for de kommende 2 Aar.

Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie havde indsendt Beretning for Aaret 1926. Trykt S. 155—160.

Det vedtoges i Selskabets »Math.-fys. Medd.« at optage tre Afhandlinger nemlig: 1) Professor G. PÓLYA: *Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen von J. L. W. V. Jensen* (trykt i Bd. VII, Nr. 17). 2) Mag. scient. G. RASCH: *Beitrag zur Theorie der unvollständigen Gammafunktion* (trykt i Bd. VIII, Nr. 2). 3) Professor EINAR HILLE: *On the Logarithmic Derivatives of the Gamma Function*. Afhandlingerne var fremlagt af N. E. NØRLUND i Mødet d. 8. April.

Det vedtoges at indgaa Bytteforbindelse med *Universitäts- und Stadtbibliothek, Köln* og at sende Oversigt, hist.-fil. og filos. Medd. og Skrifter, hist.-filos. Afd.

14. Mødet den 6te Maj.

(Tilstede var 34 Medlemmer, nemlig: SØRENSEN, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Boas, Prytz, Jónsson, Johannsen, Juel, Kolderup Rosenvinge, Hude, Sandfeld, Hjeltslev, N. Nielsen, C. G. Joh. Petersen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, H. Bohr, Mortensen, Thalbitzer, Lindhard, Jakob Nielsen, la Cour, Sand, Strömgren, Winge, *Sekretæren*, Friis, Johs. Pedersen.)

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk Medlem, nemlig Dr. HUGO SCHUCHARDT, fh. Professor i romansk Filologi i Graz, optaget i Selskabets historisk-filosofiske Klasse ¹⁷/₄ 1914, død den 21. April 1927.

MARTIN KNUDSEN gav en Meddelelse: *Termisk Molekulartryk i Rør*.

(I et lukket Rør, der er lige vidt overalt, men hvis Ender holdes paa forskellig Temperatur, vil en indesluttet Luftmasse sædvanlig fordele sig saaledes, at dens Tryk er lige stort overalt. Ved lave Tryk fremkommer Afvigelser fra denne Lov, og ved meget lave Tryk bliver For-

delingsloven en ganske anden. Disse Forhold har Forfatteren undersøgt ved en Række Maalinger.)

(Trykt i »Math.-fys. Medd.« Bd. VIII, Nr. 3.)

JOHS. HJELMSLEV gav en Meddelelse: *Potensrækkernes Invariantteori.*

(Der opstilles et af Konvergensspørgsmaal uafhængigt fuldstændigt Invariantsystem for Potensrækker af et vilkaarligt Antal variable. Den hertil svarende Invariantteori omfatter og simplificerer den forud kendte Differentialinvarianternes Teori, der navnlig ved nyere Undersøgelser over krumme Rums Geometri har faaet et stort Opsving. Men den har tillige videregaaende Anvendelser paa Omraader, hvor de sædvanlige Forudsætninger om Kontinuitet eller Differentiabilitet ikke har Gyldighed.)

(Vil blive trykt i »Math.-fys. Medd.«).

J. LINDHARD gav en Meddelelse: *Nogle Undersøgelser over den respiratoriske Kvotient under kortvarigt Muskelarbejde.*

(Det er fra flere Sider blevet hævdet, at »Arbejdsquotienten« under kortvarigt Muskelarbejde er = 1, at altsaa Arbejdet foregaar udelukkende paa Bekostning af Kulhydrater. De foreliggende Forsøg viser, at denne Paastand ikke kan opretholdes.)

(Trykt i »Biol. Medd.« Bd. VI, Nr. 7.)

Udvalget til Forsendelse af videnskabelig Literatur til fremmede Biblioteker havde sendt Beretning om Virksomheden i Aaret 1. Maj 1926—30. April 1927. Trykt S. 219.

Sekretæren forelagde Beretninger om Selskabets Bytteforbindelser, Selskabets Virksomhed som Central for Publikationsforsendelser og Selskabets Udsendelse af Forfattereksemplarer. Trykt S. 223—254.

Grosserer A. COLLSTROP havde skænket 30.000 Kr. til det af ham oprettede Hjem for en dansk Videnskabsmand paa »Lundehave«.

Det vedtoges i »Biol. Medd.« at optage en Afhandling af Bibliotekar, Dr. phil. F. BØRGESEN: *Marine Algæ from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria. III. Rhodophyceæ, Part 1: Bangiales and Nemalionales.*

15. Mødet den 20de Maj.

(Tilstede var 46 Medlemmer, nemlig: BUHL, *Leder af Mødet*, Steenstrup, Gertz, Heiberg, Høffding, Boas, Prytz, Jónsson, S. Müller, Johannsen, Jespersen, Nyrop, Bang, Juel, Kolderup Rosenvinge, Hude, Henriques, C. O. Jensen, Holger Pedersen, Sørensen, Dines Andersen, Sandfeld, Bock, Hjelmlev, N. Nielsen, Vald. Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Ostenfeld, Krogh, N. Bohr, P. O. Pedersen, Arth. Christensen, Wesenberg-Lund, Bøggild, Friis, Mortensen, Vilh. Andersen, Thalbitzer, Beckett, Johs. Pedersen, Lindhard, Jakob Nielsen, la Cour, Strömngren, *Sekretæren*. — Af Vilh. Thomsens Familie var følgende til Stede: Professorinde KAREN THOMSEN, Fuldmægtig HOLG. THOMSEN med Hustru og Datter, Fru SETÄLÄ og hendes Mand, Minister, fh. Professor E. N. SETÄLÄ. Endvidere overværedes Mødet af Sveriges og Norges Repræsentanter, nemlig; Professor AXEL KOCK, Lund og Professor BROCH, Oslo.)

Mødet holdtes til Minde om Selskabets Præsident, VILH. THOMSEN, som den 12. Maj var afgaaet ved Døden, 85 Aar gammel.

Mødet lededes af FR. BUHL, der rettede en særlig Velkomsthilsen til Vilh. Thomsens tilstedeværende Slægt, særlig til Fru Thomsen, og takkede de fremmødte Repræsentanter fra de nordiske Broderlande.

KR. SANDFELD skildrede Vilh. Thomsens Liv og Gerning, OTTO JESPERSEN talte om Thomsen som Lærer og Forsker, hvorefter H. HØFFDING mindedes Thomsen som Menneske og Ven.

Til Slutning omtalte Thomsens Svigersøn, E. N. SETÄLÄ, den bortgangnes Betydning for finsk-ugrisk Sprogforskning og bragte en Hilsen fra Finland.

(Disse Mindetaler er trykt S. 87—135.)

REFERATER AF FOREDRAG PAA MØDERNE

Nogle Hovedpunkter i Nutidens Arvelighedsforskning.

Af *W. Johannsen.*

(Meddelelse ved Forelæggelsen i Selskabet af Forfatterens Værk »Elemente der exakten Erblighedslehre«, 3die Udgave 1926.)

I 1909 forelagde jeg første Udgave af nærværende Bog. Allerede i 1911 var den udsolgt, medens jeg var i Amerika, og først i 1913 udkom anden Udgave. Denne blev udsolgt under Krigen; men Forholdene i Tyskland samt andre Arbejder, som optog mig, har gjort det umuligt at faa den nye Bearbejdelse færdig før nu, altsaa 13 Aar efter forrige Udgave. I Mellemtiden har Arvelighedsforskningen været i mægtig Udvikling; særlig har amerikanske Forskeres Arbejder, fremfor alle vort Medlem Thomas Hunt Morgan's og hans Medarbejderes Undersøgelser over Bananfluen, kastet nyt Lys over Mendelismen. De saakaldte Mendelske Love kan jeg i al Korthed præcisere ved at sige, at ethvert her interesserende Element i Anlægspræget, som kun findes i enkel Repræsentation, altsaa ved det paagældende Individ Grundlæggelse er kommen enten fra Ægget eller fra Sædcellen, ordentligvis vil findes i det halve Antal af de Køns-celler, som dannes i Individet. Individernes Anlægspræg er

dobbelt — nemlig Summen af det grundlæggende Ægs og Sædcellens i og for sig ligeberettigede Anlægspræg. Og de to sammenbragte Anlægspræg svarer Punkt for Punkt til hinanden. Der findes altsaa i Individernes Legems-Celler en lang Række »allele« Par Anlægs-Elementer, Arve-Enheder eller Gener, som jeg har kaldt dem. I et saadant Par kan de to Gener være ens; vi har da ensdobbelt (homozygot) Anlægspræg hos Individet.

Mine egne Arbejder har væsentligt vedrørt ensdobbelt anlægsprægede Organismer, hvis Forhold naturligvis maatte blive et Grundlag, et Udgangspunkt for et rationelt Studium; og derfra skriver sig de Rene Liniers Princip, Udredningen af Begreberne Anlægspræg og Fremtoningspræg (Genotype og Fænotype) samt Kritiken af den Darwin'ske Arvelighedslære og Selektionsteori. Hermed skal jeg ikke trætte Dem, da jeg oftere har haft Lejlighed til at omtale disse Ting. Kun maa jeg sige, at de Synspunkter, jeg har gjort gældende, trods mange besynderlige Misforstaaelser, efterhaanden sammen med min Terminologi har faaet Bekræftelse og ret almindelig Tilslutning.

Dersom de sammenbragte Anlægs-Enheder er forskellige, har vi et uensdobbelt (heterozygot) Anlægspræg. Denne Uensdobbethed kan gælde et enkelt Gen-Par eller, oftest, talrige Par. Disse parvise Forskelligheder kan være i større eller mindre Grad uafhængige indbyrdes; derfor vil det forstaaes, at de Kønsceller, som opstaar i en uensdobbelt anlægspræget Organisme — og som hver især faar et enkelt Sæt af Anlægs-Elementer — kan faa højst forskellige Kombinationer af disse Arve-Enheder.

Ved Kønselledannelsen sker der, som antydet, en ejendommelig Reduktion hvorved Anlægsprægets Dobbethed ligesom spaltes til Enkelthed hos Kønscellerne. Denne Spalt-

ning, denne Sondring af de i de uens Par værende Arve-Enheder foregaar ganske rent, saaledes at de to i Ophavs-Individet sammenbragte Enheder paa ingen Maade har virket ændrende ind paa hinanden. Denne Renhed i Adskillelsen har man haft vanskeligt ved at forklare; men efter at MORGAN og hans Skole tilfulde har vist, at det er Cellekernernes Traaddannelser, de saakaldte Kromosomer, som paa en eller anden Maade er Bærere af de nævnte Arve-Enheder, synes den rene Adskillelse lettere forstaaelig. (Wilson's Skema).

Der bliver nemlig, umiddelbart set, nærmest kun Tale om Processer af mekanisk Natur, medens man tidligere søgte Forklaringer i Retning af kemiske Omgrupperinger, en Sag, hvorpaa man har spildt mange skønne Kræfter. Hvad de forskellige allele Arve-Enheder forøvrigt egentlig er, ved vi absolut intet om, udover at de saa at sige regnskabsmæssigt maa opfattes som forskellige Tilstande paa homologe Steder af samsvarende Kærne-Traade.

I særdeles mange Tilfælde vil den ene af de to Arve-Enheder, som findes i et uens Par, gøre sig gældende, medens den anden ikke spores i det paagældende Individ. Derfor kan man ikke se Forskel paa de Individer, der har den førstnævnte, »dominerende« Arve-Enhed i kun enkel Dosis, og dem, der har den dobbelt. Dette er vel det mest slaaende Eksempel paa at det ikke er Fremtoningspræget, altsaa ikke Individets virkeliggjorte, individuelle Beskaffenhed, som er det Arvelige, men at det er Arve-Enhedernes Fordeling paa Kønscellerne, hvorpaa alt kommer an. Derfor ser vi da ogsaa, at Uligheder mellem Ophav og Afkom — og imellem Søsken indbyrdes — i lige saa høj Grad kan være Udtryk for Arvelighed som Lighederne. Det er da urigtigt at definere Arvelighed som Lighed mellem

Ophav og Afkom; dette kan kun gælde saalænge ensdobbelt Anlægspræg kommer i Betragtning som f. Ex. ved mange karakteristiske Træk indenfor Racer, der i saa Henseende er »rene« d. v. s. ensdobbelt anlægsprægede.

I denne Forbindelse maa det anføres, at her nærmest kun er tænkt paa saadanne Egenskaber eller Træk, for hvis Virkeliggørelse hos Organismerne Kærne-Traades Beskaffenhed har særlig Betydning. Herhen hører de allerfleste af de Karakter, som har været Genstand for nærmere Arveligheds-Undersøgelser. Enkelte Tilfælde, f. Eks. Hvidbrogethed hos visse Planter, staar ikke i Forbindelse med særlige Beskaffenheder ved Kærnetraade, derimod med Forhold i Cellernes Protoplasma udenfor Celle-Kærnen. Kun Ægget medfører et nævneværdigt Kvantum af Protoplasma, medens Sædlegemerne vistnok blot indfører Kærne-Substans i Ægget, saaledes at der i det befrugtedes Ægs Konstitution vel indgaar to ligeberettigede Cellekærner, men kun selve Æggets Protoplasma. Derfor vil dette alene grundlægge den ved Befrugtningen dannede Organismes Protoplasma. Alt hvad der da direkte er afhængigt af Protoplasmaet, uden at staa under Indflydelse af Kærnens Traad-Elementer, maa skrive sig fra Ægget, altsaa alene fra Moderorganismen. Men dette medfører, at man ved Krydsningsforsøg ikke faar Protoplasmaet analyseret, saaledes som det derimod sker for de to Sæt sammenbragte Kærnetraades Vedkommende just som Følge af de nævnte »Spaltninger« og nye Kombinationer. Derfor ved man endnu slet ikke hvor stor Andel i Anlægsprægenes Natur Protoplasmaet kan have. Om end Cellekærnen hos det befrugtede Æg og i alle deraf udviklede Legemsceller utvivlsomt udøver en mægtig, saa at sige »ledende Indflydelse« paa Protoplasmaet, saa er det dog ikke udelukket, at dette dog er Bærer af Anlægspræget for

de grundlæggende Arts- eller Slægts-Karakterer. De snart sagt utallige afvigende, sædvanlig mere eller mindre abnorme Træk, hvis Arvelighedsforhold man har studeret hos forskellige Dyre- og Plante-Arter, har aldrig vedrørt selve den paagældende Arts eller Slægts dybere Grundlag. Hvor store Afvigelser og livsødelæggende Misdannelser hos forskellige Arter man end har inddraget i Arveligheds-Studierne, saa er man dog derved aldrig naaet ind til de paagældende Arters »centrale« Anlægspræg: Heste er bleven ved med at være Heste, Bananfluer Bananfluer og Mus Mus. Ganske vist kan man ofte med Heine sige »fraget nur nicht wie«!

Kærnetraadenes Tilstande spores unægtelig paa Tusinder af særlige Træk; men intet af disse Træk eller Karakterer har endnu vist sig at være paa den Maade af fundamental Betydning, at Artens Grundpræg er afficeret. Ganske vist kan Forskelle mellem systematisk nærstaaende Arter, saaledes som Naturhistorikerne i Reglen præciserer dem, og som de forholder sig ved Krydsninger, maaske oftest føres tilbage til Forskelle i Kærnetraades kvalitative og kvantitative Forhold. Men to forskellige Arter, der dog stemmer saa meget overens, at de kan krydses indbyrdes, er selvsagt kun relativt karakteriserede ved de indbyrdes Afvigelser; deres Anlægsprægs saa at sige absolute Karakter, som maaske i det væsentlige er ganske ens, har vi næppe tangeret ved de Krydsnings-Analyser, som vore Eksperimenter kan tilvejebringe. Og de dybtgaaende Overensstemmelser, som her er Tale om, forudsætter vi da ogsaa som selvfølgelige, altsaa at Mennesker avler Mennesker, Fluer Fluer, Bønner Bønner o. s. v. Det er Uligheder paa de Kærne-Traadene vedrørende Karakterers Omraade, som vi har for Øje, naar det tør siges, at Ulighederne mellem Ophav og Afkom og mellem Søskende indbyrdes ligesaa

godt som Ligheder kan være Udtryk for Arv. Og derved faar vi da ogsaa skarpt fremhævet, at Grader af genealogisk Slægtskab ikke maa forvekles med Lighedsgrader, saaledes at større eller mindre Lighed indenfor en given Arts Omraade skulde være Udtryk for nærmere eller fjernere Slægtskab.

Og det forstaas ogsaa, at der ikke er Tale om, at Arv er Overførelse af Egenskaber fra Ophav til Afkom, saaledes som man — med ældgamle falske Analogier in mente — saa ofte har talt om, en Forestilling som bl. a. ogsaa dannede et Grundlag for Darwin's egne Spekulationer over Arvelighed. Ordet Overførelse, Transmission, som Englænderne atter og atter siger, svarer her aldeles ikke til Forholdet; men Glosen fastholdes dog stadig til stor Skade for Klarheden. Vort udmærkede nys afdøde Medlem, WILLIAM BATESON, har i sit allersidste lille Skrift forsvaret Betegnelsen Transmission overfor mig. I en lille Afhandling om Arve-Enhederne Natur havde jeg angrebet den nu ganske forældede hævdvundne Brug af Ordet Transmission, men ikke sat noget bedre i Stedet; og det var jo en Svaghed. Den kan vi dog overvinde ved at bruge Ordet Fordeling, eller altsaa Repartition, i Stedet for Transmission. Thi netop en Fordeling, en indre Repartition af alle Arve-Enhederne, ligegyldig hvorledes de virker, er det karakteristiske ved Arv i biologisk Betydning. Der finder overhovedet ikke nogen Overførelse Sted — Befrugtningen maa ikke misforstaas som en saadan; og Sædens Overførelse til Hunnen ved Parringsakten er jo noget ganske andet. En Betragtning af Wilson's Reduktionsdelings-Skema illustrerer straks Sagen. Den gamle Opfattelse, hvorefter Lighed, vel at mærke i det som vi nu kalder Fremtoningsprægene, samt en Overførelse af de paagældende Egenskaber, skulde

være det, der karakteriserer Arv, er da ganske urigtig. Det er ikke Fremtoningsprægenes enkelte Træk, der kommer i Betragtning; der sker ingen Overførelse af Egenskaber som saadanne; men det er de i Ophavsorganismerne værende Arve-Enhederes indre Repartition ved Dannelsen af Kønsceller, der er afgørende.

Individets Anlægspræg, der i sin Helhed er det indre Grundlag for Personligheden, vil blive saa at sige »eksploderet« under Kønscelledannelsen, thi Kønscellerne, være sig Æg eller Sæd, vil være udstyrede med de oprindelig sammenbragte »allele« men uensartede Arve-Enheder i de forskellige her overhovedet mulige Kombinationer. Og da det — om maaske ikke udelukkende, saa dog i alt overvejende Grad — er Cellekærnernes Traaddannelser, hvis Beskaffenhed er afgørende m. H. t. de Egenskaber eller Træk, som Arvelighedsforskningen nærmest sysler med, saa forstaar vi, at den nævnte Eksplosion af Anlægsprægets Helhed nærmest maa betegne en Forglemmelse, en betydelig Omordning af Grundlaget for Individualiteten. Derfor siger jeg, at Arvelighed paa ingen Maade maa lignedes ved Hukommelse, hvad Fysiologer (som f. Eks. Hering og Haldane) og Psykologer (som f. Eks. vort Medlem Ward) ikke sjældent har gjort; men at det i alt overvejende Grad netop drejer sig om Forglemmelsesprocesser, Forstyrrelse af individuelle Sammenspils-Helheder med samt de Indtryk, som disse Helheder maatte kunne have faaet under Livsløbet. Ja man kan vel vanskelig tænke sig en mere udspekuleret Glemme-Foranstaltning end den ved Reduktionsdelingens Omgruppering foregaaende Repartition af de til Kærne-Traadene bundne Arve-Enheder.

Grundloven for denne eksplosive Repartition er, som sagt, den, at enhver af disse Arve-Enheder, som i Individet

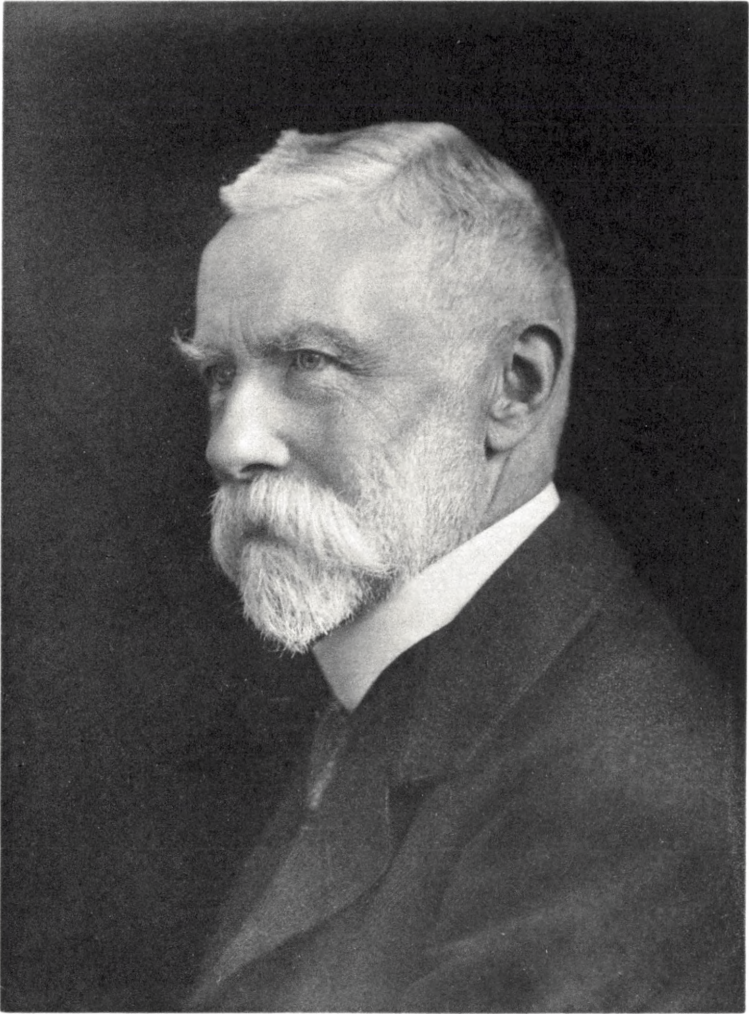
kun findes i enkel Repræsentation, genfindes i det halve Antal af Kønscellerne. De hævdvundne sproglige Udtryk, »Arv« og »Arvelighed«, kan Biologerne naturligvis ikke indsnævre til Brug for dem alene. Og her staar vi da ved det saa ofte forekommende Tilfælde, at nyere Opfattelsers værste Fjende ikke blot er de ældre Opfattelsers Repræsentanters Modstand, men selve de traditionelle sproglige Udtryksformer — Sprogets Magt over Tanken er langt større, end man i Reglen gør sig det klart.

En Retning i Biologien eller vel særlig i Udviklings-Filosofien er Lamarckismen, der ligesom Darwinismen i snævrere Forstand, Selektionslæren, opererer med den alt-saa nu forældede Opfattelse af Fremtoningsprægene som det Arvelige, idet de givne Legemstilstande eller Organbeskaffenheder skulde influere paa Kønscellernes her interesserende Beskaffenhed. Erfaringerne med rene Linier og Hovedresultatet af alle Krydsningsforsøg — den nævnte Sprængning af Individualiteten — danner en sammenhængende Kæde af Argumenter mod Lamarckismen, der passer rent ud sagt som en Hund i et Spil Kegler til alle de Erfaringer, som en virkelig rationel eksperimentel Forskning har tilvejebragt. Men Lamarckismen har ikke des mindre sine faste Tilhængere, særlig blandt beskrivende Naturhistorikere. Jeg har i det foreliggende Værk selvfølgelig optaget en Diskussion om disse Forhold, som det her vilde føre for vidt at komme ind paa. Kun skal jeg sige, at den allerseneste Tids kritiske Behandling af eller Gjentagelse af de forholdsvis faa Eksperimenter, som Lamarckisterne gerne fremdrager til Støtte for deres Opfattelser, altid er faldet negativt ud eller har afsløret overraskende Mangler. Der er absolut intet, der taler for at de ved Kaarforandringer fremkaldte Ændringer i Fremtoningsprægene skulde være arvelige, d. v. s.

paavirke Arve-Enhederne. I Lamarckismen stikker der et Slags religiøst Moment: og ogsaa her er »Troende« et farligt Folkefærd at diskutere Videnskab med.

En meget væsentlig Del af min Bog omfatter Variationsstatistikken i elementær Behandling, saa godt som jeg har været i Stand dertil. Disse Afsnit er meget udvidede, og jeg har søgt at gøre dem lettere tilgængelige for at faa Biologerne til mere og mere at bruge talkritiske Metoder ved Opgørelsen af deres Iagttagelser eller Eksperimenters Resultater. Jeg skal dog ikke komme nærmere ind paa disse Forhold, hvor der vist endnu er meget at gøre. Her er et Omraade, hvor Matematikere og Biologer skulde søge at faa mere virkelig Føling med hverandre, end det hidtil har været Tilfældet. Den vistnok ofte i og for sig fortræffelige, muligvis endog geniale matematiske Behandling af et Materiale, der er biologisk urent, d. v. s. bestaar af en Blanding af anlægstypisk forskellige Individuer, saaledes som snart sagt enhver Befolkning eller Bestand, har ført til Resultater, der nok er befolkningsstatistiske Sandheder men biologiske Usandheder, altsaa set fra Arvelighedsforskningens Stade »Løgne med Tal«, og saa meget farligere Løgne, som de jo paa en Maade er »matematisk beviste«. Selv en saa fremragende Matematiker som vort Medlem Borel er her inde paa Vildfarelser, som det har været nødvendigt at reagere imod.

Disse Antydninger har selvfølgelig ikke skullet give en Indholdsfortegnelse over mit Arbejde, men blot pege paa et Par Punkter deri, som jeg ved denne Lejlighed gerne vilde fremhæve.

LAURBERG & GAD FOT. 1918

FOTOTYPI PACT & CRONES EFTF.

J. L. E. Dreyer

MINDEORD

over afdøde Medlemmer.

J. L. E. Dreyer.

(13. Februar 1852—14. September 1926.)

Af **N. E. Nørlund.**

(Tale i Videnskabernes Selskabs Møde den 28. Januar 1927.)

Dr. Dreyer har siden 1874 været bosat i Udlandet, men han var ved sine astronomiske Arbejder paa forskellig Maade knyttet til Danmark, og han stammer fra en gammel anset dansk Slægt. Stamfaderen bosatte sig 1660 i Odense, og Slægtens Navn skriver sig fra, at han af Profession var Kunstdrejer. J. L. E. Dreyers Bedstefader, Major Christopher Dreyer ved den jydsk Brigade, var Stabsofficer i Marskal Davoust's Hær under Napoleon. Hans Søn, J. L. E. Dreyers Fader, Generalløjtnant J. C. F. Dreyer, deltog i begge de slesvigske Krige, i den sidste som Ingeniørgeneral, og han var Krigs- og Marineminister i Aarene 1874—79. Som Chef for Ingeniørkorpset havde han Embedsbolig i Materialgaarden i Frederiksholm Kanal, og her opstillede den vordeende Astronom, som Broderen, Stiftamtmand V. Dreyer har fortalt mig, allerede som Dreng sin første Kikkert. I Barndomshjemmet syslede han ogsaa med sproglige og historiske Studier, og som 19-aarig Student udgav Dreyer et lille Skrift, som indeholder en skarp og velmotiveret Kritik af F. R. Friis' nogle Maaneder tidligere udkomne Bog om Tycho Brahe. Han kritiserer navnlig Friis for manglende Kundskaber i Latin og Astronomi. Den lille Bog

er meget sarkastisk og vittig, og den viser, hvor vel rustet den unge Student allerede dengang var til det Arbejde, som senere skulde komme til at udfylde en saa stor Del af hans Liv.

Efter at have afsluttet sine Studier ved Københavns Universitet bestod Dreyer i 1874 en Magisterkonferens i Astronomi, og samme Aar blev han ansat som Assistent hos Lord Rosse ved dennes Observatorium Birr Castle i Irland. Det følgende Aar fik han Universitetets Guldmedalje for en Afhandling om den personlige Ligning ved Passageobservationer. Den engelske Astronom Maskelyne var vistnok den første, der bemærkede den personlige Lignings Eksistens. Der havde længe været god Overensstemmelse mellem hans og hans Assistent Mr. Kinnebrooks Observationer, men i August 1795 begyndte Kinnebrook at observere et halvt Sekund senere end Maskelyne, og Differensen voksede snart til $0^s,8$. Maskelyne blev saa vred herover, at han afskedigede den iøvrigt dygtige og ganske uskyldige Assistent, idet han ikke forstod, at det drejede sig om et fysiologisk Fænomen, der er uafhængigt af Iagttagers Vilje. Dreyers Afhandling indeholder en indgaaende Diskussion af dette ejendommelige og komplicerede Fænomen, der i saa høj Grad paavirker de astronomiske Observationer, og han behandler derved baade Fixstjerner og Taager. Han sammenfatter sine Undersøgelser i en Formodning om, at den personlige Ligning navnlig skyldes forskellige Sansers Samvirken, Forventningen om de regelmæssig tilbagevendende Klokkeslag samt varierende Reaktionshastighed. I de følgende Aar er Dreyer flere Gange vendt tilbage til dette Spørgsmaal, idet han har søgt at bestemme de systematiske personlige Fejl, som forekommer ved Rektascensionsmaalinger af Taager.

Observatoriet i Birr Castle var udrustet med en 6-Fods Spejlkikkert, der hovedsagelig benyttedes til Taageobservationer. Dreyer tog ivrig Del i disse Observationer, og han publicerede i 1878 et værdifuldt Supplement til Sir John Herschel's 14 Aar tidligere udgivne »General Catalogue of Nebulæ and Clusters of Stars«. Han gjorde herved Brug af d'Arrest's Værk »Siderum nebulosorum observationes Havnienses« og flere andre Astronomers Arbejder. Dreyer udførte ogsaa et andet omfattende Arbejde af lignende Art, idet han udarbejdede det af Jarlen af Rosse publicerede Katalog over Observationer af Taager og Stjernehoobe i Aarene 1848—1878.

I 1878 blev Dreyer Observator ved Dunsink Observatoriet, der ligger tæt ved Dublin. Han maatte nu afbryde Taageobservationerne og kastede sig i Stedet derfor over Meridianobservationer. Han publicerede et Stjerner katalog med Titlen: *Mean Places of 321 Red Stars*, der omhandler Objekter udvalgte hovedsagelig fra Schjellerups Katalog. Den benyttede Meridiankreds er af samme Type som den, Schjellerup anvendte paa Københavns Observatorium. Disse Meridianarbejder blev fortsat, efter at Dreyer i 1882 var blevet Direktør for Armagh Observatoriet i Ulster, og han publicerede nu *Second Armagh Catalogue of 3300 Stars*, der indeholder Observationer, udførte i Aarene 1859—1883, af passende udvalgte Stjerner fra Bailys Lalande. Ved Hjælp af de to omtalte Kataloger lykkedes det Dreyer for en Række lyssvage Stjerner at bestemme Egenbevægelser, som ikke havde været bemærket tidligere.

I 1882 erhvervede Dreyer Doktorgraden ved Københavns Universitet paa en Afhandling om Præcessionskonstanten. Efter en kritisk Undersøgelse af Struves og Nyréns herhenhørende Arbejder udfører Dreyer en ny Bestemmelse af

Præcessionskonstantens Størrelse, grundet paa 3000 Stjerner, der er fælles for Lalandes *Histoire Céleste* og Schjellerups Stjernefortegnelse. Præcessionen er en af de astronomiske Konstanter, som det er vanskeligst at beregne, men Dreyers Bestemmelse af denne er blevet anerkendt som meget nøjagtig, og den er indgaaet i den senere af Newcomb afledte Værdi med en ikke ringe Vægt.

Dreyer blev i Armagh i 34 Aar; han genoptog her Arbejderne med Stjernetaager og publicerede en Række Mikrometerobservationer af Taager, udførte med en nylig erhvervet 10 Tommers Refraktor. Spørgsmaalet om visse Stjernetaagers formodede Variabilitet underkaster han en nøgtern og streng Kritik. Men som Dreyers Hovedværk paa dette Omraade maa nævnes hans *New General Catalogue of Nebulae*, der udkom i 1888. Dette Arbejde indeholder en Fortegnelse over 7840 Taager og Stjernehober, udarbejdet med en uovertræffelig Sagkundskab paa Grundlag af alle den Gang foreliggende Observationer. Det regnes den Dag i Dag som en for alle Observatorier uundværlig Haandbog. Som et Vidnesbyrd om Dreyers Beskedenhed skal jeg nævne, at han først udarbejdede det nævnte Værk som et nyt Supplement til de tre ovennævnte Taagekataloger af Sir John Herschel, d'Arrest og Lord Rosse, men Bestyrelsen for det engelske astronomiske Selskab formaaede ham til at omarbejde det til et selvstændigt Katalog. Det var kun modstræbende, Dreyer gik ind paa dette Forslag, fordi han nærede saa stor Veneration for sine Forgængere. Stjernetaagerne benævnes nu almindeligvis ved deres Indexnummer i Dreyers Katalog i Stedet for som tidligere efter deres første Opdager. I de senere Aar er der blevet fundet et betydeligt Antal ny, for størst Delen lyssvage Taager.

Dreyer har derfor udgivet to Supplementbind til Taagekataloget, som omhandler 5386 nye Objekter.

Studiet af Astronomiens Historie øvede en stor Tiltrækning paa Dreyer. Ingen anden Fagvidenskabs Historie afspejler Civilisationens almindelige Fremskridt som Læren om Jordens Plads i Himmelummet og dens Stilling indenfor Planetsystemet. Talrige Forfattere har udgivet populære Artikler vedrørende Astronomiens Historie, som indeholder Fejltagelser, der reproduceres Gang paa Gang, men kun meget faa Astronomer har foretaget et virkeligt førstehaands Studium af Kilderne. Dreyer var rustet til denne Opgave som ingen anden, fordi han forenede en dybtgaaende astronomisk Sagkundskab med en omfattende historisk Viden og en sjælden Evne til at leve sig ind i de Tidsaldr, som han beskæftigede sig med. Dreyers Bog: *History of the Planetary Systems from Thales to Kepler* er et Hovedværk indenfor Astronomiens Historie. Hvert eneste Kapitel indeholder nye og originale Synspunkter, grundet paa hans egne Studier, og talrige er de urigtige Paastande, som han i denne Bog har gendrevet. Vort Selskab har samtidig rummet tre Medlemmer Zeuthen, Heiberg og Dreyer, som hver for sig har været banebrydende indenfor Matematikens eller Astronomiens Historie.

Det vilde føre for vidt at omtale Dreyers mangfoldige Observationer vedrørende Oldtidens Astronomi. Men en enkelt Sag skal jeg dog nævne. Det var almindelig antaget, at Ptolemaios' berømte Stjerner katalog kun var en Gen-givelse af et ikke bevaret Katalog af Hipparch. Man støttede denne Antagelse paa den Omstændighed, at Ptolemaios' Længder gennemgaaende er en Grad mindre, end de skulde være; den af Ptolemaios antagne Værdi af Præcessionskonstanten er $14''$ for lille, og Forskellen mellem Epocherne

for Ptolemaios og Hipparchs Kataloger er 265 Aar, og $265 \times 14''$ giver $1^{\circ}2'$. Men Dreyer viser, at dette Raisonnement er alt for letkøbt; han rehabiliterer Ptolemaios og paaviser, at han maa have anstillet selvstændige Observationer, og at den konstante Fejl i hans Længder sandsynligvis skyldes en Fejl i Bestemmelsen af Ækvinoktiet.

Da *Royal Society* og det astronomiske Selskab i London i 1910 besluttede at udgive Sir William Herschels *Scientific Papers*, var det naturligt, at Dreyer blev indvalgt i den Redaktionskomité, som skulde varetage Udgivelsen. Men Dreyers Autoritet som Historiker var saa stor, at den overvejende Del af Arbejdet med Udgivelsen blev ham overladt; han har ogsaa skrevet Indledningen til Værket, i hvilken han fremdrager adskillige nye Træk vedrørende William Herschels Liv og Arbejde. Jeg kan f. Eks. nævne, at Dreyer røber for os den af Herschel hemmeligholdte Methode, som denne benyttede for at polere de mægtige Spejle, som vakte hans Samtidiges Beundring. Dette Udgiverarbejde foranledigede Dreyer til endnu engang at beskæftige sig med William Herschels tre Taagekataloger. Ved en omhyggelig Gennemgang af de originale Observationer finder han et anseligt Antal Korrektioner til det førnævnte *New General Catalogue*.

Sidst men ikke mindst skal jeg fremhæve Dreyers Forskninger vedrørende Tycho Brahe. Denne store Astronomers Arbejder blev bestemmende for Dreyers Liv. Gennem 60 Aar samlede og ordnede han alt tilgængeligt Materiale vedrørende Tycho Brahe. I 1890 udgav han paa engelsk en Bog om Tycho Brahe, der giver os et levende Billede af den store Iagttager paa Hveen. Han viser, hvorledes Tycho formaaede at gribe ind i alle de forskellige Grene af Astronomien. I den fysiske Astronomi opdagede han Maanens

Variation, dens aarlige Ligning, Foranderligheden af Banens Hældning og Uregelmæssigheden i Knudelinien's Bevægelse. I den sfæriske Astronomi foretog han de første systematiske Undersøgelser af Refraktionen, og han gjorde Ende paa de gamle Vildfarelser om Præcessionens Foranderlighed. I den teoretiske Astronomi beviste han, at Kometerne var Himmelleger og ikke Fænomener i vor Atmosfære. I den praktiske Astronomi staar han som den store Reformator, der først lærte, at et Instrument ikke skal behandles som et fuldkomment Redskab, men som et, hvis uundgaaelige Fejl skal bestemmes og korrigeres ved Beregninger.

I 1916 skrev Dreyer: »Den 27. April kunde jeg fejre mit 50-aarige Jubilæum som Dyrker af Astronomien. Store Bededag 1866 læste jeg i Heibergs Prosaiske Skrifter Artiklen om Hveen, som straks førte mig til et Studium af Tuxens Bog om Solsystemet, og dermed var min Skæbne beseglet«. Dreyer var dengang 14 Aar gammel. I hans Dagbog for April 1869 staar der: »Det er min faste Beslutning at udgive Tycho's Værker, hvad saa end F. R. Friis gør«. Jeg omtalte før, hvor godt forberedt han kun to Aar senere viste sig at være til dette Arbejde. Men der skulde hengaa mange Aar, inden Planen kunde realiseres, og Dreyer havde en Tid helt opgivet Tanken. I 1908 bevilgede Carlsbergfondets Direktion Dreyer Midler til Trykning af Tycho Brahes Observationer. Tre Aar senere stiftedes Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og dette optog Udgivelsen af Tycho Brahes samlede Skrifter som en af sine første Op-gaver. Ledelsen af Udgaven blev overdraget til Dreyer under Medvirking af Filologen Dr. Hans Ræder, og det blev bestemt, at den af Dreyer planlagte Udgave af Observationerne skulde danne en Afdeling af *Tychonis Opera Omnia*. Udgaven skal omfatte ialt 14 Bind; af disse er 12

udkomne, der mangler kun Bind IX, der skal indeholde den meteorologiske Dagbog, medicinske Recepter samt Digte, og Bind XIV, der udarbejdes af Historikeren Dr. Eiler Nyström og skal indeholde de til Tychos Historie hørende Dokumenter. Det første Bind af Observationerne udkom i 1923, det sidste i Fjor paa Carlsbergfondets Jubilæumsdag. Selv oplevede Dr. Dreyer ikke Dagen. I Slutningen af 1925 havde Dreyers Læge meddelt ham, at han kun havde nogle faa Maaneder tilbage at leve i. Han foranledigede derfor, at Arbejdet med Udgivelsen blev fremskyndet. Ved Dr. Ræders Hjælp blev Farten fordoblet, og det lykkedes Dreyer at overkomme det stærkt forcerede Arbejde. Hans legemlige Kræfter var paa det Tidspunkt yderst svage, og Sygdommen vandt snart Overhaand, saa at en anden en kortere Tid maatte gennemgaa Korrekturene. Dreyer fik imidlertid ved sin ukuelige Vilje endnu engang Magt over Sygdommen, saa at han i Foraaret 1926 atter kunde overtage Arbejdet med Udgivelsen. Bistaaet af sin Datter fortsatte han hermed til den sidste Stund, og det lykkedes ham at fuldende Udgaven af Observationerne.

Dreyer har efterladt sig tre Sønner, som har fortsat Slægtens militære Traditioner. Den ældste Søn, Oberst John Dreyer var under Verdenskrigen ansat ved den engelske Overkommandos Stab og blev senere Direktør i Krigsministeriet. Den næstældste Søn var i Slaget ved Jylland Chef for Lord Jellicoes Flagskib Iron Duke; han er nu Admiral og Chef for den engelske Atlanterhavsflaade. Den yngste Søn er Major i Artilleriet.

De sidste 10 Aar af sit Liv tilbragte Dr. Dreyer i Oxford. Blandt de Æresbevisninger, som blev ham til Del, skal jeg nævne, at han var Æresdoktor i Belfast, og Univer-

sitetet i Oxford tildelte ham Æresgraden som Master of Arts. I 1916 fik han Royal Astronomical Society's Guldmedalje, og han var dette Selskabs Præsident 1923—25.

Dr. Dreyer var i sit Væsen en yderst korrekt og stilfærdig Forsker med en ejendommelig tør Humor, men der var Glød bag hans rolige og fornemme Ydre. Jeg glemmer ikke den Lidenskabelighed, hvormed han talte om Ulsterbevægelsen. Han var en sjælden helstøbt Personlighed. Hans Minde vil her i Selskabet blive holdt i Ære.

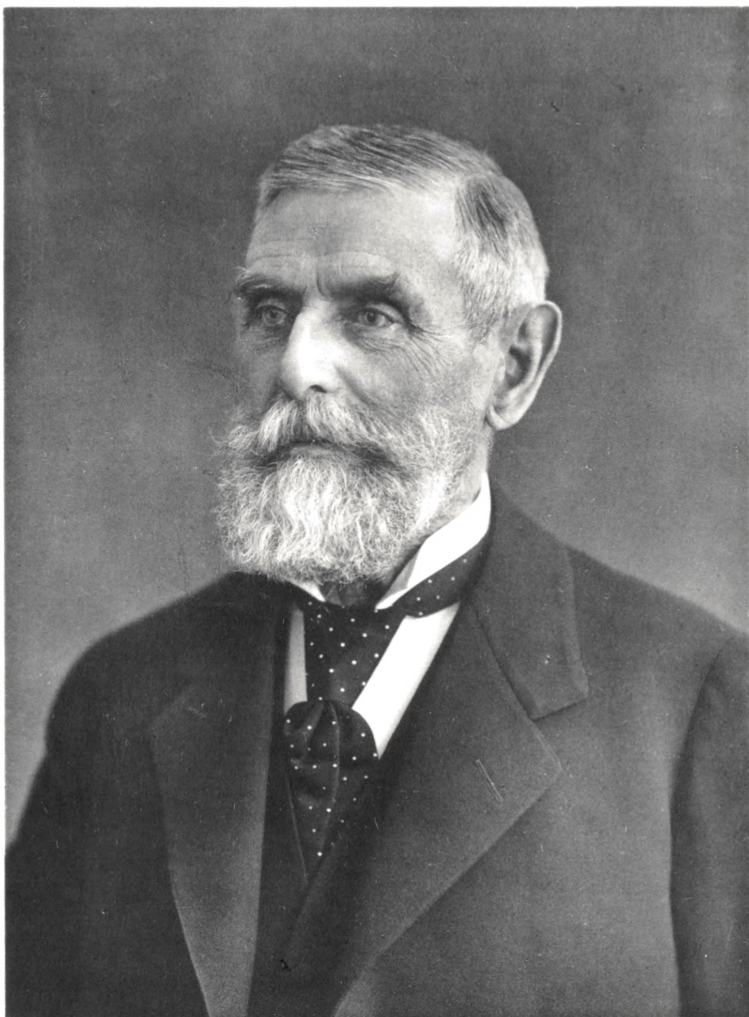
Fortegnelse over J. L. E. Dreyers trykte Arbejder.

1. »Tyge Brahe, en historisk Fremstilling efter trykte og utrykte Kilder af F. R. Friis«, kritisk betragtet af stud. mag. J. Dreyer, 19 p., København 1871.
2. Sur l'orbite de la première comète de l'an 1870, *Astron. Nachr.* vol. 80 (1873), p. 219—222.
3. Über eine bemerkenswerthe Deutung der Nebenradianten des Perseidensystems, *ib.* vol. 82 (1873), p. 289—292.
4. Note on Coggia's Comet (III. 1874), *Astron. Soc. Monthly Not.* vol. 36 (1876), p. 339—340.
5. On Personal Errors in Astronomical Transit Observations, *Proc. Irish Acad. ser. 2, vol. 2* (1876), p. 484—528.
6. Note on some of M. Stephan's New Nebulæ, *Astron. Soc. Monthly Not.* vol. 37 (1877), p. 427—428.
7. A Supplement to Sir J. Herschel's General Catalogue of Nebulæ and Clusters of Stars, *Trans. Irish Acad.* vol. 26 (1878), p. 381—426.
8. The Aspect of Mars in 1877, *Astron. Nachr.* vol. 94 (1879), p. 31—32.
9. An Apparently New Variable Star, *Astron. Soc. Monthly Not.* vol. 39 (1879), p. 374.
10. A Record of the Progress of Astronomy during the Year 1879, *Proc. Soc. Sc. Dublin* vol. 2 (1880), p. 437—483.
11. Nebulæ near Merope, *Copernicus* vol. 1 (1881).
12. Bidrag til Bestemmelse af Præcessionskonstanten, 58 p., København 1882.
13. A new Determination of the Constant of Precession, *Copernicus* vol. 2 (1882); *Proc. Irish. Acad. ser. 2, vol. 3* (1883) p. 617—623.
14. Mean Places of 321 Red Stars, deduced from Observations made with the Meridian Circle at Dunsink, *Astronomical Observations and Researches made at Dunsink* vol. 4, Dublin 1882, p. 1—85.
15. Notes on the physical appearance of the planet Mars, as seen with the three-foot reflector, at Parsonstown, during the opposition 1877, *Trans. Soc. Sc. Dublin ser. 2, vol. 1* (1883), p. 69—70.

16. Note on the Meteors connected with the first comet of 1870, Proc. Irish Acad. ser. 2, vol. 3 (1883), p. 255—256.
17. The Instruments in the old observatory at Peking, *ib.* vol. 3 (1883), p. 468—472.
18. Transit of Venus, Armagh observations, Copernicus vol. 3 (1884).
19. Lalande's A. R., *ib.*
20. Multiple tail of comet 1744, *ib.*, p. 104.
21. Second Armagh Catalogue of 3300 Stars for the Epoch 1875, 15 + 159 p., Dublin 1886.
22. On the Proper Motion of Twenty-nine Telescopic Stars, Astron. Soc. Monthly Not. vol. 46 (1886), p. 379—391.
23. Note on the Electric Illumination of the Armagh Refractor, *ib.* vol. 47 (1887), p. 117—118.
24. On some Nebulæ hitherto suspected of Variability or Proper Motion, *ib.* p. 412—421.
25. Note on the Effect of Refraction in Stellar Photography, *ib.* p. 421—422.
26. A new General Catalogue of Nebulæ and Clusters of Stars, being the Catalogue of the late Sir John F. W. Herschel, Barts., revised, corrected and enlarged, Mem. London Astron. Soc. vol. 49 (1888), p. 1—237.
27. Tycho Brahe, A Picture of Scientific Life and Work in the Sixteenth Century, 16 + 405 p., Edinburgh 1890; tysk Udgave: Karlsruhe 1894.
28. Proper Motions of Twenty Southern Stars, Astron. Soc. Monthly Not. vol. 51 (1891), p. 466—474.
29. Note of some apparently variable Nebulæ, *ib.* vol. 52 (1892), p. 100—103.
30. Note on the Solar Eclipse 1598, *ib.* vol. 54 (1894), p. 439.
31. Note on the Proper Motion of the Star LL 38239, *ib.* p. 441.
32. Micrometric Observations of Nebulæ made at the Armagh Observatory, Trans. Irish Acad. vol. 30 (1894), p. 513—558.
33. Note on the group of Nebulæ N G C 3743—58, Astron. Nachr. vol. 136 (1894), p. 93—94.
34. Index Catalogue of Nebulæ found in the Years 1888 to 1894, with Notes and Corrections to the New General Catalogue, Mem. London Astron. Soc. vol. 51 (1895) p. 185—228.
35. On Systematic Errors in observing Right Ascensions of Nebulæ, Astron. Soc. Monthly Not. vol. 57 (1897), p. 44—50.
36. Corrections to the Armagh Catalogue for 1840, *ib.* vol. 61 (1900), p. 10—12.
37. Further Corrections to the Armagh Catalogue, with Special Reference to the "Anonymous Stars", *ib.* (1901), p. 360—368.
38. Tycho Brahes Fortjenester af Astronomien, 36 p., København 1901.

39. A Survey of the Spiral Nebula Messier 33 by means of Photographs taken by Dr. Isaac Roberts, Proc. Irish Acad. vol. 25 (1904), p. 3—30.
40. History of the Planetary Systems from Thales to Kepler, 12 + 432 p., Cambridge 1906.
41. Second Index Catalogue of Nebulæ and Clusters of Stars, containing objects found in the Years 1895 to 1907, with Notes and Corrections to the New General Catalogue and to the Index Catalogue for 1888—94, Mem. London Astron. Soc. vol. 59 (1908), p. 105—198.
42. Observations of Comets *c* 1908 and *a* 1910 at Armagh Observatory, Astron. Soc. Monthly Not. vol. 70 (1910), p. 540—541.
43. Note on Tycho Brahe's opinion about the Solar Parallax, *ib.* vol. 71 (1911), p. 74—76.
44. A Short Account of W. Herschel's Life and Work, chiefly from unpublished sources in "The Scientific Papers of Sir William Herschel", vol. 1 p. XIII—LXIV, London 1912.
45. Notes to W. Herschel's three Catalogues of Nebulæ, *ib.* vol. 1, p. 294—303, p. 365—369; vol. 2, p. 234—237.
46. Corrections to the New General Catalogue resulting from the revisions of Sir William Herschel's three catalogues of Nebulæ, Astron. Soc. Monthly Not. Vol. 73 (1913), p. 37—41.
47. On Tycho Brahe's Manual of Trigonometry, The Observatory vol. 39 (1916), p. 127—131.
48. On the Origin of Ptolemy's Catalogue of Stars, Astron. Soc. Monthly Not. vol. 77 (1917), p. 528—537; vol. 78 (1918), p. 343—349.
49. Descriptive Catalogue of a Collection of William Herschel's Papers presented to the Royal Astronomical Society by the late Sir W. J. Herschel, Bart., *ib.* vol. 78 (1918), p. 547—568.
50. On the Original Form of the Alfonsine Tables, *ib.* vol. 80 (1920), p. 243—262.
51. Tycho Brahe's samlede Skrifter, Nordisk astr. Tidsskrift vol. 1 (1920), p. 69—74.
52. Flamsteed's Letters to Richard Towneley, The Observatory vol. 45 (1922), p. 280—294.

Dr. Dreyer har desuden været Medudgiver af det internationale astronomiske Tidsskrift *Copernicus*, af *the Scientific Papers of Sir William Herschel*, samt Hovedudgiver af *Tychonis Brahe Dani Opera omnia*.

LAURBERG & GAD FOT. 1918

FOTOTYPI PACHT & CRONES EXP.

Belgium.

Peter Erasmus Müller.

(25. Oktober 1840—5. Oktober 1926).

Af **C. Wesenberg-Lund.**

(Tale i Videnskabernes Selskabs Møde den 25. Februar 1927.)

Peter Erasmus Müller blev født den 25. Oktober 1840. Han var opkaldt efter sin Farfar, Biskoppen over Sjællands Stift, kendt som Historiker og Numismatiker. Hans Fader, Carl Ludvig Müller, (1809—1891) var Direktøren for Mønt- og Antiksamlingen, hans Moder var Minna M. født Levetzau (død 1865). Han og hans Broder, Arkæologen Dr. Sophus Müller, hører saaledes til en Slægt, der nu gennem et Par Slægtled har frembragt betydelige og fremragende Personligheder. P. E. Müller døde den 5te Oktober 1926.

Et Sted i sin Selvbiografi siger han: »Saa langt jeg kan huske tilbage, har jeg haft en levende Interesse for Naturen, navnlig Zoologien, og det var mit Haab en Gang at kunne vælge den til Livsstudium«. Oprindeligt saa det ikke ud til, at noget af dette skulde blive Tilfældet. Det gik, som man siger, nærmest daarligt i Skolen (Det v. Westenske Institut). Som det ikke er helt sjældent med betydelige Personligheder, de vaagner ofte først sent. Efter at have taget Præliminæreksamen forlod han som 16aarig Skolen og blev derpaa sat til Landvæsenet. Han ansaa paa det Tidspunkt idet hele for at være tilbage i Udvikling,

og man mente, det var bedst, at han blev uddannet til praktisk Landmand.

Her ude paa Landet paa Herregaarde paa Falster og Sjælland, under de rolige Forhold, er det, som om han modnes og vaagner. Efter at være kommet ind paa Landbohøjskolen 1859, tager han i Løbet af 10 Aar fra 1861—1871 en imponerende Række meget forskellige Eksaminer. 1861 har han Landbrugseksamen og faar derpaa, som han selv siger »atter Mod til at tænke paa et alvorligt Studium af Naturvidenskaben«. 1863 er han Student; 1866 har han Universitetets Guldmedalje for en zoologisk Afhandling. Samtidig tager han i Tiden 1864—1866 de tre Afdelinger af Forsteksamen, 1867 Filosofikum. Ind i alt dette publicerer han i 1867 og 1868 sine to højtansete Arbejder over Daffniernes Faunistik, Embryologi og Biologi, hans Guldmedaljeafhandling i udvidet Form. I 1868 finder vi ham i Neapel udarbejdende sin Disputats, som han efter at have faaet ministeriel Tilladelse til at disputere ved Københavns Universitet uden forinden at have underkastet sig en Magisterkonferens, forsvarede 1871. Disputatsens Titel var: »Iagttagelser over nogle Siphonophorer«.

Man vil forstaa, at hans Løbebane i disse Aar var alt andet end almindelig. I Løbet af 10 Aar ser vi ham altsaa tage Landbrugseksamen, Studentereksamen, Filosofikum, Forstkandidateksamen, konkurrere til Universitetets Guldmedalje, faa den, og kort efter tillige Doktorgraden. Uddannet som praktisk Landmand, som Forstkandidat og som Videnskabsmand, stod han nu parat til at begynde sin Virksomhed, som skulde faa den største Betydning for det danske Skovbrug og samtidig skaffe ham et Navn, der paa det Arbejdsfelt, han havde valgt, blev og sikkert altid vil blive mellem de betydeligste.

Inden vi gaar over til at omtale dette hans Livsværk, maa vi kort dvæle ved P. E. Müllers zoologiske Arbejder, der alle hører Ungdommen til.

Som Zoolog er P. E. Müller utvivlsomt paavirket af I. C. Schiödte, der var Docent ved Landbohøjskolen, da P. E. Müller opholdt sig ved Skolen som Studerende. P. E. Müllers Guldmedaljeafhandling blev under Titlen: Danmarks Cladocera trykt i Schiødtes Tidsskrift: Naturhistorisk Tidsskrift 3. R. 5. Bd. 1868—1869. Det er et stort Arbejde paa næsten 200 Sider, ledsaget af 6 meget smukke af Müller selv tegnede Tavler. Skønt Arbejdet væsentlig er skrevet paa dansk, blev det meget hurtigt kendt og værdsat som et af de betydeligste Bidrag til Daphniernes Faunistik, Systematik og Anatomi. Paa et Tidspunkt, der ligger langt forud for de senere Planktonstudier, havde Müller, ligesom Lilljeborg og Sars før ham rigtig erkendt, at der ude i de fri Vandmasser var en egen Fauna som han kaldte Midtvandsformer, og endvidere at disse var udstyrede med Bygningstræk, som han betragtede som Balanceapparater. Han fremhævede skarpt Forskellen i Bygning og Levevis mellem disse Midtvandsformer paa den ene Side og Bund- og Bredformer paa den anden.

I samme Bind af Naturhistorisk Tidsskrift udkom Müllers anden Cladoceerarbejde: Bidrag til Cladoceernes Forplantningshistorie p. 295—356 med 1 Tavle. Arbejdet viser, hvor dybt Müller er trængt ind i visse Sider af disse Dyrs Anatomi og Histologi. Hovedpunktet i Afhandlingen er Paavisningen af, at Daphniernes Æg ikke fremgaar af én Celle, men af en Gruppe af Kimceller, af hvilke kun en bliver til Æg, de andre tjener denne Ægcelle til Næring. Da Arbejdet var skrevet paa Dansk, var det nær blevet oversat, men det var Weismann, der i sine »Beiträge zur Natur-

geschichte der Daphniden« (1876—1879) igen fremdrog det og i sine egne prægtige Studier over denne Dyregruppe i høj Grad udvidede og noget korrigerede Müllers Jagttagelser. Müllers Cladoceerstudier sluttes med et lille Arbejde: »Note zur les Cladocères des grands lacs de la Suisse« (1870), væsentlig omhandlende Schweizersøernes pelagiske Fauna. Det har nogen historisk Interesse, fordi det vistnok er første Gang, at Ordet pelagisk er blevet anvendt for de tidligere saakaldte Midtvandsformer. Arbejdet er et Udtryk for den Forundring, Müller som enhver anden maa føle for den Kendsgerning, at det baltiske Søterrains pelagiske Fauna næsten i enhver Henseende er langt større og rigere end de centraleuropæiske Alpesøer. Han omtaler tillige denne pelagiske Faunas ejendommelige fælles Strukturforhold, de saakaldte Planktonkarakterer. Medens han i sit ældre Arbejde mere er tilbøjelig til at opfatte dem som Balance-apparater, ser han i dem nu snarere »des ornements pour ainsi dire de la richesse de la localité«. Af disse to Opfattelser var det jo imidlertid den første, en Eftertid byggede videre paa. Nær op til disse Arbejder slutter sig det lille i 1873 udkomne Arbejde over Danmarks Phyllopoder (Naturh. Tidsskr. 3. R. 8. Bd.); med dette slutter Müllers rent zoologiske Publikation. To Aar i Forvejen var hans Disputats: Jagttagelser over nogle Siphonophorer udkommet. Af Müllers zoologiske Arbejder er dette vistnok det svageste. Hans Opfattelse af Diphyes-Kolonien er ikke blevet Eftertidens. Gennem Studiet af Ægget hos Siphonophorerne ledes han endvidere til den Opfattelse, at Befrugtningen i Dyreriget kun skyldes, som han udtrykker sig, »en Kontakt mellem de to Kønsstoffer«. Efter Müllers Anskuelse skal Spermatozoet ikke trænge ind i Ægget, men efter at have været i Berøring med dette gaa til Grunde uden paa nogen Maade

at afgive synligt Stof til Æggets Dannelse. Vi ved jo nu alle, at denne Müllers Opfattelse ikke var den rigtige. Hvad der har forledt ham til den, er vistnok den rigtige Iagttagelse af Polcellerne, som han derpaa fejlagtigt har opfattet som Spermatozohovedet.

Som Forstkandidat og med Universitetets Guldmedalje drog han altsaa 1868 ud paa sin lange Udenlandsrejse; han drog ud som Zoolog over Schweiz til Neapel, hvor han udarbejdede sin Disputats, men han vendte hjem som Forstmand for ikke mere at vende tilbage til det rene, zoologiske Studium. Man ønskede ham nemlig ansat som Lærer i Skovbrug ved Landbohøjskolen, men at han forinden paa en længere Rejse i Europa skulde fuldkommengøre sig til denne sin Gerning. Han blev opfordret til at søge en af Finansministeriet udsat større Rejseunderstøttelse, for at han kunde gøre sig bekendt med Skovbrugsundervisningen i Frankrig og Tyskland. Han tog imod Tilbudet, men dog kun paa visse Betingelser, blandt andet den, at han under sit Studieophold i Udlandet skulde have Lov til at dyrke sine zoologiske Interesser, noget der ikke tyder paa, at det faldt ham helt let at sige Farvel til Zoologien. (Om alt dette se nærmere Sarauw 1908). Han modtog Meddelelsen om, at han havde faaet Stipendiet, medens han i Interlaken studerede Schweizer søernes Krebsdyr. Her afbrød han da sine zoologiske Studier og berejste derpaa i Aarene 1868—70 Sydtyssklands Skovegne, studerede ved Forstakademiet i Nancy og senere ved Sorbonne, hvor han hørte Forelæsninger i Nationaløkonomi; tvunget af Krigen kom han 1870 tilbage til Danmark. Endnu i 1871 synes det, som om han vaklede mellem Zoologien og Forstvidenskab. Der var allerede den Gang Tale om en biologisk Station paa Sct. Thomas, og det var Meningen, at han skulde

have overtaget Ledelsen af den. Planen blev opgivet, og den 1ste Januar 1873 begyndte P. E. Müller sin Lærergerning ved Landbohøjskolen. Aaret efter holdt han Bryllup med Frk. Sophie Thiele, Datter af Professor, Etatsraad Thiele. Han forblev i Stillingen som eneste Lærer i Skovbrug indtil Foraaret 1882. Om hans Virksomhed som Lærer ved Højskolen, maa jeg henvise til Oppermanns Artikel i Tidsskrift for Skovbrugere Bd. 10, og til Sarauws Artikel i Landbohøjskolens Jubilæumsskrift 1908. Disse og talrige Artikler fra ledende Forstmænd, ikke mindst de efter hans Død, bærer Vidnesbyrd om den dybe Taknemlighedsgæld, hvori en hel Generation af Forstmænd stod til ham som Lærer. Navnlig fremhæver alle den overordentlige Betydning, de talrige af ham ledede Excursioner har haft. To Aar efter sin Ansættelse skabte han i 1875 vort første, forstlige Tidsskrift: Tidsskrift for Skovbrug, der udkom i 12 Bind og bestod til 1891. At dette Tidsskrift betegner intet mindre end Epoke i Dansk Skovbrugs Historie, kan der næppe være Tvivl om. Müller vidste at knytte en stor Række ypperlige Medarbejdere til Tidsskriftet. Særlig maa vistnok nævnes Navne som I. C. Schiødte, Dalgas, Tuxen, Bang, Gyldenfeldt, Rostrup, Ulrich, Oppermann, Joh. Helms. Man gaar dog næppe fejl, naar man hævder, at nogle af de ypperste Bidrag ydedes af ham selv. —

Lærergerningen ved Landbohøjskolen, hvilende, som den den Gang gjorde, paa ham alene, stillede overordentlig store Krav til ham. Vistnok noget i Haab om at faa noget mere Fritid til sine Studier og for i højere Grad at være i Kontakt med Naturen søgte og fik han i 1882 Overførsterembedet ved Statsskovenes 2det Inspektion; i 1883 blev han desuden Overinspektør ved Sorø Akademis Skove. Den første Stilling havde han indtil 1911, den sidste beholdt

han lige til 1920. I 1901 foretoges en Omorganisering af Statens forstlige Forsøgsvæsen, og P. E. Müller blev Formand for Forsøgskommissionen til 1909.

Der var dem, der stærkt bebrejdede Müller, at han søgte bort fra Landbohøjskolen og overtog disse store Stillinger. Man maa her ikke glemme, at en af de Betingelser, han i sin Tid stillede for at tage Læreren, var, at der skulde være to Skovbrugslærere, at han atter og atter arbejdede for at faa dette Krav fyldtgjort, at det aldrig lykkedes ham, og at han Aar igennem foruden meget andet Arbejde, der hørte Lærergerningen (se Sarauw 1908) til, daglig holdt Forelæsninger. Hvorvidt Müller ved Overtagelsen af de store Stillinger virkelig opnaede det, man siger han søgte, mere Fritid til videnskabelige Arbejder, er maaske et Spørgsmaal. Falder end nogle af hans Hovedværker indenfor hans Lærertid ved Landbohøjskolen, givet er det dog, at det er en imponerende Række store og vægtige Bidrag, han i sine høje Stillinger har ydet til Forstaaelsen af de danske Skoves Livskaar og til vore vigtigste Skovtræers Naturhistorie, Bidrag, der vistnok vanskelig kunde være gennemførte samtidig med en stor, meget bundet Lærervirksomhed i København. Beundringen for denne store Publikationsserie øges stærkt, naar man erindrer, at en væsentlig Del af disse Studier som Følge af, at den Tid, hans Embedsgerning nødvendigvis maatte tage, maatte være og faktisk ogsaa blev Fritidsstudier.

Blandt de forstlig videnskabelige Afhandlinger indtager de to Hovedværker: Om Bøgemuld og Bøgemor paa Sand og paa Ler (1878) og Om Muld og Mor i Egeskove og paa Heder (1884), publicerede i henholdsvis 3die og 7de Bind af Tidsskriftet for Skovbrug, vel nok den fornemste Plads. De samledes senere i den tyske Udgave: Studien über die

natürlichen Humusformen und deren Einwirkung auf Vegetation und Boden (1887).

Der er sagt om disse Afhandlinger, at de er kendt overalt, hvor Skovbrug drives. Men man kan uden at gaa Sandheden for nær med Tryghed tilføje, at de ogsaa indenfor Zoologiens, Botanikkens og ikke mindet Geologiens Verden overalt vakte den største Opmærksomhed.

Det nye i disse to Afhandlinger er, at man gennem dem har faaet Forstaaelsen af, at Jordens Evne til at ernære Skovtræerne i første Instans er betinget af Jordbundens biologiske Forhold, i Særdeleshed paa Tilstedeværelsen af eller Manglen paa Regnorme. Før Müller paabegyndte sine Jordbundsstudier stod man uden Forstaaelse af det atter og atter iagttagne Fænomen, at Jordbundsarter, der kemisk set havde samme Næringsværdi ikke desmindre havde en yderst forskellig Evne til at producere Ved, eller, om man hellere vil, til at ernære Træerne. Det er Müllers fornemste Livsværk gennem sine Studier at have vist, at det er biologiske Faktorer, Jordbundens lavere Dyreliv, i første Linie Regnormene, der ved at gennemluften og gennemrode de øverste Jordlag, ved at omsætte Skovens Afaldsstoffer giver dem den tilbørlige Skørhed, saa at Træerne bliver i Stand til at udnytte dem. Paa mønstergyldig Vis beskrev Müller de to Jordbundstyper i vore Skove, Muld og Mor (det sidste et jydsk Dialektord) og viste, hvorledes ved ydre Faktorerers Indgriben (Vejr og Vind, Menneskets Indflydelse) Jordbunden kan skifte Karakter. Det lavere Dyreliv tvinges bort fra Lokaliteten: Sammenspillet mellem de Faktorer, der skal producere Materialet til Mulddannelserne, og dem, der skal omsætte dem i den Form, der giver Skoven tilbage, hvad Skovens er, gaar af Lave.

Hvor det organiske Livs Rester ikke omsættes af Dyrene,

bliver det Svampene, der fortrinsvis besørger Destruktionsværket; Resultatet bliver da en tørveagtig Masse gennemfiltret af Svampevæv, Mordannelserne, der faar en afgørende og som Regel ugunstig Indflydelse paa Lokalitets Trævækst.

I den saaledes kompakte Mor, i hvilken Luften kun vanskelig trænger ned, opstaar en stor Mængde Humussyrer, der øver en afgørende Indflydelse paa de øverste Lag af den oprindelige Jordbund. Moren er derfor som Regel ledsaget af to Lag, som i Almindelighed betegnes Blysand og Rødjorden eller Ahlen alt efter dette nederste Lags Fasthed og øvrige Beskaffenhed. Det er Dannelsen af disse to Jordlag, der skylder Humussyrerne deres Oprindelse. De morklædte Flader, det være sig paa Hede eller i Skov, er, som P. E. Müller siger: »zoologisk set Ørkner, i hvilke Dyrelivets Fylde og Udvikling er nedstemt til et meget beskedent Trin«. Følgerne for Skoven udebliver ikke. De gamle Træers Krone bliver tynde og bærer mange udgaaede Grene, men det mest karakteristiske er, at Skoven ikke kan forny sig selv, at der ingen Opvækst bliver, og at man over vide Strækninger kun sjældn træffer en eneste ung Bøgeplante. Paa Lokalteter med fremherskende Vindretning og hvor Vinden har stor Magt (f. Eks. i Midtjyllands bakkede Egne), »der kan Ødelæggelsesværket gaa saa hurtigt, at Skovkanten efter troværdige Vidnesbyrd gennemsnitlig kan rykke flere Alen mod Øst om Aaret. Naar ingen unge Bøge findes saadanne Steder for at bevare Terrainet for Slægten, gaar denne til Grunde; Skoven er en Skare Veteraner uden Rekrutter«.

Det er P. E. Müllers uvisnelige Fortjeneste at have givet Forstmanden Forstaaelsen af disse Forhold; denne er derved bleven sat i Stand til at modarbejde Mordannelsen og be-

handle Morfladerne saaledes, at Jordbunden atter muliggør Bøgeopvækst. Naar Lægmanden paa sine Ture i Skoven ærgres sig over, at Skovbunden er dækket med Ris, hvad han ikke kan lide, naar han skal ud og plukke Anemoner, naar han synes, det ser grimt ud at se Skovbunden blive pløjet og harvet og Skovvegetationen væltet om, naar han ser Løvet fejlet sammen i Bunker om de gamle store Træer og Jordbunden med sine hvide Svampetraade komme til Syne, og han ser Kalkbunker strøet ud over Skovjorden, er det altsammen Konsekvensen af Müllers Undersøgelser, Arbejder, der er udført for at dække Jordbunden for udtørrende Vind og for svidende Sol, for at holde paa og lokke Dyrelivet til, for at bryde Mordannelserne, og for at Trærnes Oldenmasser kan falde ned paa den primære og sunde Jordoverflade, ikke paa et tykt Løvdække eller Morlag, hvor alle eller mange Oldenplanter gaar til Grunde.

Der er flere Gange sagt, og det er ogsaa kommet til Orde i Biografierne efter hans Død, at P. E. Müller allerede før Darwin havde set Regnormenes Betydning for Mulddannelsen. Darwins første Iagttagelser begynder allerede 1837, over 40 Aar før P. E. Müllers Studier over Skovjord 1879—84 kommer. Ganske vist kommer Darwins Hovedværk »The formation of vegetable mould through the action of worms« to Aar senere, end Müller udgiver den 1ste Del af sine Skovbrugsstudier; Darwins Hovedværk kommer først Aaret før hans Død 1881. Men det, Darwin her yder er noget ganske andet end det, vi skylder P. E. Müller. Det er Darwins store Betydning i al Almindelighed at have vist, at Regnormene ved at gennempløje de øverste Jordlag, ved at gennemkrydse dem med deres Gange, ved at fordøje og omsætte de halvraadne Bladmasser, ved at holde de øverste Jordlag i stadig Bevægelse, faar en meget stor Betyd-

ning for Mulddannelsen og Jordbundens Frugtbarhed, endvidere for Dækning af Plantefrø og andre paa Overfladen hvilende Legemer. Udover disse Undersøgelser gaar Darwins Undersøgelser imidlertid ikke. Ved sin Fylde af Iagttagelser over Regnormenes Biologi er det i sig selv den skønneste Slutning paa hans mægtige Produktion.

Hvad vi skylder Müller er noget ganske andet. Ham skylder vi Forstaaelsen af Regnormenes Betydning for Fremkomsten af en Lokalitets gennem Tiderne skiftende Plantesamfund, for disses horizontale Udbredning gennem et givet Tidsinterval, og for deres overordentlige Betydning for mange Planter og særlig Rhizomplanternes Stængelmeta-morfose.

Vi skylder ham endvidere Forstaaelsen af, at Middelalderens vanrøgtede, midtjydske Egeskove lovmæssigt set maatte afløses af Nutidens jyske Heder, at Mulden maa vige for Moren i den aabne Bøgeskavs Udkant, og at al naturlig For- yngelse kun her med Vanskelighed finder Sted; endydermere har han faaet os til at fæste Lid til denne Anskuelse, at om vi end aldrig selv havde plantet en Gran i vore Skove, vilde Granen paa sin Vandring fra Øst alligevel langsomt være kommet ind over Danmarks Sletter, fortrængt Bøgen, som denne i sin Tid fortrængte Egen, og af sig selv erobret de jyske Heder.

Hvor Regnormenes Virksomhed er stor, dekomponeres det organiske Livs Affald under Blanding med den mineralske Jord, og frugtbare Muldformer opstaar; hvor Regnorme mangler, bliver Affaldsprodukterne liggende og giver Anledning til de tørveagtige Mordannelser. Hver Jordart har sine Karakterplanter: Mulden saaledes først og frem- mest Skovmærke (*Asperula odorata*), Moren bl. a. Skov- stjernen (*Trientalis europæa*) og Koføde (*Melampyrum vul-*

gatum). Gaar Moren over til Hede, bliver Lyngen (*Calluna vulgaris*) den alt overvejende Plante.

Overmaade smukt viser Müller i sit Arbejde: Om Regnormenes Forhold til Rhizomplanterne, især i Bøgeskove. (Videnskabernes Selskabs Skr. 1893—95), at Rhizomplanternes Optræden paa lerede Jorder er betinget af Regnormenes Arbejde. Naar deres nederste, overjordiske Axedele efterhaanden sænkes dybere ned i Mulden, skyldes dette ganske overvejende Regnormenes Hypning; derved faar Ormene atter Indflydelse paa de enkelte Jordstænglers Arkitektonik, paa Lysskudets Metamorfose til Lavskud, eller som han siger: »paa Formernes Udvikling, paa Individernes Frodighed og paa Lokalflorens Sammensætning og Biologi.« Han siger yderligere: »Planternes Akkomodationsevne er næppe paa noget Punkt udviklet højere end ved Stængelens Metamorfose under Dækning af Jord, og mangfoldige Træk tyder paa, at denne Omdannelsesevne er udviklet under de ydre Indflydelsers mægtige Paavirkning«.

Hele denne Side af Regnormenes Virksomhed har Darwin ikke berørt, og her ligger Müllers Hovedindsats. Jeg har gerne villet dvæle ved dette Punkt, fordi jeg mener, der er al god Grund for os til at gøre Rede for de Bidrag til Forstaaelse af Regnormenes Virksomhed, vi skylder Darwin, og for dem, vi har Müller at takke for.

Ledende Forstmænd har sagt, at hele vor Skovdyrkning her i Landet helt igennem er bygget paa Müllers Iagttagelser over Muld og Mor; talrige er de Udtalelser i Udlandet, der viser for at bruge en svensk Forskers Ord, »at hela skogsmarksforskningen ställdes genom dessa undersökningar paa et annat plan än forut«. Uden Fare for at gaa fejl, tør man vistnok hævde, at naar Müller paa disse omfattende Omraader i relativt faa Aar, næppe en halv

Snes, kunde naa saa betydningsfulde Resultater, skyldes det netop den yderst forskelligartede Uddannelse, han havde faaet. Som Landmand var han vant til at arbejde med Jorden, som Zoolog havde han den særlige Interesse for det lavere Dyreliv og var som saadan, langt mere end Forstmænd navnlig den Gang var det, øvet i at bruge Mikroskopet. Som Forstmand havde han Blikket aabent for Skovtræernes forskelligartede Trivsel og Vækst, og for Skovnaturen under de forskellige Kaar, vor Jordbund kunde byde den. Kun den, der havde denne, saa vidt jeg kan se, oprindeligt ikke bevidst vilde de tresidede Uddannelse, kunde løse denne Opgave, der blev P. E. Müllers Livsværk.

Intet Arbejde viser maaske dette tydeligere end hans Arbejde over Regnormenes Forhold til Rhizomplanterne, sikkert en af Perlerne i hans Produktion. Kun den, der som Landmand holdt af at rode i Jorden og arbejde med den, som Botaniker evnede ingaaende at studere Plantelegemets Morfologi, som Zoolog at trænge ind i Regnormenes Biologi, og som Forstmand at have Blikket aabent for Skovnaturen under de forskellige Kaar, vort Land kunde byde den, var i Stand til at løse denne Opgave, Müller havde sat sig. Her som saa ofte, naar man fordyber sig i hans Arbejde, er det, som om man siger til sig selv: Hvis Sinken i Skolen var bleven tvunget til at slide Skolebænken, indtil en maaske tvivlsom Studentereksamen var naaet, mon det da var blevet vort Land, der havde fostret den Personlighed, der lagde Grundlaget for store Dele af vor Tids Forstvidenskab?

Han medbragte til disse sine Jordbundsundersøgelser dels meget betydelige, meget alsidige Kundskaber, dels en enestaaende Arbejdsevne. Han var i Ordets bedste Forstand Naturforsker af den gamle Skole, med en dyb og inderlig

Kærlighed til Videnskaben. Han havde en enestaaende Iagttagelsesevne; intet Arbejde viser maaske dette bedre end Arbejdet om Regnormenes Forhold til Rhizomplanterne. Men desforuden ejede han en levende Fantasi, en Egenskab, som ikke altfor tit aabenbarer sig direkte i hans Arbejder.

Dertil er den i alfor høj Grad holdt i Tømme af hans skarpe, logiske Sans, men den træder tydeligt for Dagen i hans ualmindelige Evne til at stille sig selv Opgaver og til at kombinere det Iagttagelsesmateriale, han gennem sine Studier i Naturen og ved Mikroskopet havde samlet sammen. Hans Stil er ren og klar, mest i hans yngre Arbejder, maaske dog nu og da noget tung, men ofte præget af en bunden Varme og af en dyb Kærlighed til det Emne, han behandler. Smukkest kommer dette frem i hans Skovbundsstudier. Men iøvrigt træder kun alt dette sjælden for Dagen, mest maaske i hans faa, men ypperlige populære Arbejder: »Nogle Træk af Skovens Naturhistorie« 1879 i det Letterstedtske Tidsskrift, og i den lille Afhandling: »Om Forandringen i Danmarks Skovnatur« i Geografisk Tidsskrift 1888. Se f. Eks. hans hypothetiske Skildring af det midtjydske Landskab, som det efter hans Mening vil se ud om et Aarhundrede. —

Her er vistnok ogsaa et af de faa Steder, hvor han ligesom lukker op for, hvad han mener, at Naturen har lært ham om de store Udviklingslove. Han siger herom følgende: »Vegetationsformernes Veksel bliver et storartet, i sine Virkninger mægtigt Udslag af de levende Organismers ustandselige indbyrdes Kamp og Rivalisering, som Darwin først ret har aabnet Naturforskernes Øjne for, og som man med ham kalder Kampen for Livet. Idet hvert Væsen fører Kampen for sig alene, bliver Samlivet mellem en Lokalitets Hærskarer et broget forvirret Net, som det oftest er yderst

vanskeligt at udrede. I hvilken Grad Kampen for Livet er den organiske Verdens fornemste Udviklingsfaktor, maa endnu i mange Henseender staa uafgjort hen; men at den giver en af de mægtigste Impulser til Forandring i Resultatet af de levende Væsners Samliv, d. v. s. et Lands Fauna og Flora, derom kan der ikke længere herske nogen Tvivl«.

Beundringsværdig er hans Evne til, histaaet af hans udmærkede Medarbejdere, alt efter som Jordbundsstudierne udvikler sig, Gang paa Gang lige til sin Alderdom at kunne sætte sig ind i Grene af Videnskaben, som oprindeligt var fremmede for ham, men som har afgørende Betydning for hans Studier. Dette gælder om Fysik og Kemi, særlig Kolloidkemi, som paa mange Maader kunde anvendes til Forklaring baade af fysisk-kemiske og biologiske Processer, og gennem hvilke hans Ungdomsstudier over Mor, Blysand og Ahl, særlig gennem russiske, finske og svenske Undersøgelser i meget væsentlig Grad uddybedes. — Ganske det samme er Tilfældet med Bakteriologien. Müller var jo selv mellem de første, der saa det lavere Dyreliv og Planternes Betydning for Jordbundens Beskaffenhed. Da Tidspunktet kom, da man fik Erkendelsen af, at endnu langt mindre Organismer end de, Müller i sin Ungdom havde studeret, havde en endnu større Indflydelse for Omsætningerne i Jordbunden, søgte han sig nye Medarbejdere og naaede, som en af disse i sin Biografi over ham siger i alle sine senere Jordbundsundersøgelser med fuld Sikkerhed at kunne operere ud fra kolloid-kemiske og bakteriologiske Synspunkter. —

Paa en Maade er der ogsaa noget urigtigt i at sige, at Müller, da han paabegyndte sine forstlig videnskabelige Undersøgelser, dermed hører op med det zoologiske Studium.

En ikke uvæsentlig Del af Jordbundsstudierne var særlig i hans yngre Aar udpræget zoologiske. Gennem disse sine Studier har han leveret væsentlige Bidrag til det lavere Dyrelivs Levevis i Jordbunden, og ganske særlig til Regnormenes Biologi. Jordbundsstudierne støttedes af fortræffelige Medarbejdere, først af Tuxen, senere af Weiss. Disse Studier stod i nøjeste Sammenhæng med to andre store Forskningsomraader, paa den ene Side Hedesletternes, deres Tilblivningsmaade og deres Jordarter, og paa den anden Hedernes Beplantning og det dermed følgende meget indgaaende Studium af de Træer, der bedst maatte egne sig hertil.

Hedejorden har som alt nævnt beskæftiget ham fra hans Ungdom. Der er noget karakteristisk i, at allerede i hans Disputats 1870, der jo omhandler et rent zoologisk Emne, findes en Thesis, der siger følgende: »Ahlen (Limoniten) har, skønt Produktet af lidet varierende Processer, dog en forskellig Dannelsesmaade«. Det var, som om han med denne Thesis ligesom byggede en Bro over til de fra hans Disputats vidt forskellige Emner, men som fra nu af skulde beskæftige ham Resten af hans Liv. Atter og atter kommer han tilbage til dem: i Muld og Mor i Egeskove og paa Heden 1884, i Studier sammen med Weiss over Skov og Hedejord 1909 og 1913, endvidere i de Afhandlinger, der vedrører Forsøgene, der er anstillede dels med Bælgplanter, dels med Kunstgødning til Grankultur 1905 og 1913 (Det forstlige Forsøgsvæsen). I en Alder af 82 Aar, efter en foreløbig Meddelelse i et Foredrag 1918 ved den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles Jubilæum, holder han, som vi alle sikkert vil erindre, her i Selskabet sit ualmindelig fængslende Foredrag over de jyske Hedesletters Naturhistorie. Arbejdet laa i 1924 færdig trykt i Selskabets Over-

sigter. Kan hælde, at dette Arbejde maaske nok er præget af at være skrevet af en gammel Mand, i sine Grundtræk vil det dog vistnok sammen med Ussings velkendte Arbejder altid blive henregnet til Hovedværkerne vedrørende den jydsk Halvøs Geologi. Et af Hovedresultaterne i dette Arbejde, Frugten af mange Aars Studium, er, at de danske Hedesletter aldrig, saaledes som de bakkede Heder, har været skovbevoksede, at de er en direkte Fortsættelse af Istidens Tundrasletter, og at vi heri maa søge Forklaringen til, at Opdyrkningen af Hedefladerne har været langt vanskeligere end Opdyrkningen af de bakkede Heder. — Der gøres endvidere nøje Rede for den forskellige Oprindelse til Hedesletternes Humusahl og Bakkeøernes Jernahl. Den første er dannet i sen-glacial Tid under Forhold, der betegnes som frossen Tundra, den sidste ved den almindelige Podsoleringsproces, der foregaar under hele Postglacialtiden. Ved Podsolering, et fra russisk laant Ord, betegnes de Forandringer i den vegetationsbærende Jordskorpe, som er foregaaet med dens Differentiering i Blegsand og Ahl. —

En stor Del af hans Liv gik med til ad alle tænkelige Veje at øge vort Kendskab til de til Beplantninger bedst egnede Træsarter, deres bedste Racer, til Studiet af de Krav, de stiller til Livet, og til ad Forsøgets Vej at berede Jordbunden i Overensstemmelse med disse deres Krav. —

Om Hedens skiftende Flora siger han, at de store midtjydske Egeskove efter at have skattet til Middelalderens mærkelige jydsk Jernindustri, Hjulmandsindustrien, der forsynede de skovløse fattige Egne, Vestkystegnene med Vogne, Træskindustrien, ødselt Træforbrug, Skovbrande, Krigshærgninger særlig af Svenskerne, der i 1645 lader sig udlevere 5300 Tømmerege, og Jagt, lidt efter lidt kom i Forfald. Det er kun den sluttede Egeskov med sin ejendommelige, rige Bund-

vegetation, der i Længden er i Stand til at holde paa Regnormene. Men bliver Egeskoven aaben, forlader Regnormene Lokaliteten, Mordannelser bliver Følgen, og Lyngheden rykker frem. Paa den Vis er Hovedmassen af de jydsk Heder paa Bakkeøernes bedre Bund dannede. For 125 (1881) Aar siden eksisterede udenfor Slotshaver og Parkanlæg knap en Gran i Danmark; allerede den Gang (1881) havde den erobret $\frac{1}{4}$ af Danmarks Skovareal; men den og andre Naaletræer vil paa Bøgeskovens og Hedernes Bekostning brede sig mere og mere. Naaleskoven har i sig selv Tendens til at brede sig paa Bøgeskovens Bekostning. Paa tørre, højtliggende, forblæste Voksesteder bereder Bøgen, fordi den ved sine i Jordoverfladen udbredte Rødder udtørre Jordbunden og danner sejt, fast Tørv, sin egen Undergang; Resultatet er, at den bukker under for Naaletræerne. Af sig selv vilde disse brede sig paa Bøgeskovens Bekostning. Hele denne Bevægelse, Naaletræernes Erobring af vort Land, paaskyndes i høj Grad ved Menneskets Arbejde, der som Müller siger »vil fuldbyrdes i et Aarhundrede, hvad Naturen, overladt til sig selv, vilde have været mere end et Aartusinde om«. Jeg kan maaske tage fejl, men det er, som om der her ligesom føres et stille Forsvar for Hedernes Beplantning. Hvad Mennesket har udrettet et kort Spand af Aar, vilde Naturen af sig selv have fuldbyrdet gennem Aartusinder.

Blandt de Arbejder, der har stillet sig til Opgave at udrede de for Hedebeplantningen bedst skikkede Træer skal følgende nævnes. I vor forstlige Literatur indtager P. E. Müllers Studier over Bjergfyrren, der paabegyndes 1886 og fortsættes til 1889, en meget betydelig Plads. Sammen med I. P. Bang studerede han Bjergfyrbevoksninger paa mangfoldige Steder i Europa. Hovedresultatet af disse Rejser

samt Studierne ovre paa Heden er, at Bjergfyrreren meget vel kan anses for at høre med til Landets naturlige Trævækst. Den optræder i mange forskellige Racer; alle egner sig dog ikke lige godt til vort Klima. De Racer, vi hidtil har anvendt, har i det hele været gode, men de bedste, de med den enkelte rette Stamme, har vi ikke faaet ind. Han fremsætter Ønsket om, at der maatte blive gjort Forsøg med disse, og raader til »at fastholde de specielle Lokalracer, som har vist sig passende til Formaaleet«. Samtidig advarer han imod at basere nye Bevoksninger paa indforskrevne Frø af *Uncinata* og fra at tage det fra unge danske Bevoksninger, hvis Karakter endnu ikke klart lader sig erkende, eller paa hvis Afstamning man ikke kan være fuld sikker. —

Han har givet meget vægtige Bidrag ogsaa til andre af vore Skovtræers Levevis og Vækstgeografi. Særlig fremhæves her hans Undersøgelser over Rødgranens Vækstforhold i midtjysk Hedebund 1910—1913, delvis sammen med Wøldike, Rørdam og Helms, endvidere over Bøg, Eg, Ædelgran og Taks.

I denne Sammenhæng maa ogsaa nævnes P. E. Müllers Mykorrhizastudier. Allerede 1889 havde P. E. Müller her i Selskabet faaet udsat en Prisopgave over dette Emne. Opgaven blev ikke besvaret, og saa tog han selv fat for at besvare Spørgsmaalet. Resultatet foreligger i Afhandlingen: Om Bjergfyrrerens Forhold til Rødgranens i de jyske Hedekulturer. (Tidsskrift for Skovbrug, Supplement-Hæfte 1903). Müller havde nemlig iagttaget, at Indblanding af Bjergfyr begünstigede Rødgranens Vækst i Hedekulturer. Nu finder man paa Bjergfyrrerens Rødder to forskellige Former af Mykorrhizer, hvoraf den ene er knoldformet og noget kan minde om Bakteri knoldene hos kvælstofproducerende Planter, Bælgplanter

og andre. Müller formodede nu, at disse Knolde stod i Kvælstofproduktionens Tjeneste og tilførte Jordbunden det Materiale, som Granerne særlig i de unge Aar trængte til. Her skulde da være Forklaringen paa Bjergfyrrrens gunstige Indflydelse paa Hedens unge Granbevoksninger. Müller ansaa ikke Opgaven for løst og fik i 1920 en ny Prisopgave udsat, denne Gang af Hedeselskabet. Nyere Undersøgelser har senere vist, at Müller paa dette Punkt ikke har haft Ret i sin Formodning om Hovedaaragen til Fænomenet, der synes meget kompliceret.

Endelig bør ogsaa her nævnes hans Undersøgelser over skotsk Skovfyr og dens eventuelle videre Anvendelse her i Landet til Beplantning af Hederne (Dansk Skovforenings Tidsskrift 1916, 1ste Bind).

P. E. Müllers Virksomhed for det danske Skovbrug er, som Professor Helms i sin smukke Biografi siger, saa betydningsfuld, at den vanskelig kan gives af den enkelte Personlighed og mindst af alt af den, der ikke selv er Forstmand. Her i vort Selskab er det jo ogsaa det naturlige, at den Del af hans Virksomhed og hans Produktion, som har den bredest videnskabelige Underbygning i særlig Grad fremdrages. Af hans andre Arbejder, der væsentlig fremgik af hans Lærervirksomhed ved Landbohøjskolen, maa jeg maaske her, kun for gennem Titlerne at give en Forestilling om hans Alsidighed nævne følgende: Optegnelser over vort Skovbrug, 1875; Forhandlingerne om Presslers Methode for Bestemmelser for Bevoksningens Modenhed; Om Vegetationsvandet, 1876; Omrids af en dansk Skovbrugsstatistik 1881; Nyere Bidrag til Skovdyrkningens Teori 1—3 1876—1879. Herhen hører ogsaa det lille Arbejde om Bøgens Modenhedsalder. Om hele denne store Litteratur henviser jeg til de ovennævnte Arbejder af Oppermann og Sarauw.

Alt som Aarene gik, fik P. E. Müllers Navn international Værdi. Den Anseelse han nød i Udlandet var overmaade stor. Dette kommer ogsaa tydeligt frem derved, at han paa den internationale Kongres af Foreningen af forstlige Forsøgsanstalter i Würtemberg, skønt kommende fra et af Verdens mindste Lande, straks blev valgt til Kongressens selvskevne Præsident.

P. E. Müllers varme Kærlighed til den danske Natur viste sig ikke mindst i det betydningsfulde Arbejde, han udførte i Naturfredningens Tjeneste. Da Udvalget for Naturfredning, dannet af de tre Foreninger: Naturhistorisk Forening, Botanisk Forening, Geologisk Forening, var blevet stiftet, var han straks Medlem; senere blev han dette Udvalgs Formand. Som saadan virkede han i Aarene 1912—1917. Han har i denne Del af sin Virksomhed indlagt sig stor og blivende Fortjeneste. Særlig maa vi her vistnok mindes Fredningen af Hald Egeskov. Efter at have fra- traadt sin Stilling som Formand havde han dog indtil 1925 stadig Sæde i Udvalget. Naar endvidere Fredningen af Suserup Skov gennemførtes saa let og saa hurtigt, skyldes det utvivlsomt den udmærkede Hjælp og Støtte, Planen herom fik hos ham. Den hørte jo ind under det Skovdistrikt, han tidligere havde været Overinspektør for. Med sine flere hundrede gamle Træer, sin prægtige, naturlige Underskov af Hyld, Abild, Slaaen og Tjørn, sin Beliggenhed paa et ned mod Tjustrupsø stærkt skraanende Terrain, sin ualmindelig smukke Foraarsflora og sit rige Fugleliv er det, som ogsaa Forstmænd har sagt mig, en enestaaende lille Perle i dansk Skovnatur.

Det saa jo en Tid ud, som om P. E. Müller skulde have fortsat de Undersøgelser vedrørende de ferske Vandes Dyreliv, som Otto Frederik Müller havde paabegyndt. Han kom

jo ganske bort fra disse Studier, men da de toges op, gjorde han af sig selv sin Del til, at de fik bedre Kaar. Da der ved Kvæster Goos' Initiativ aabnede sig en Mulighed for, at disse Undersøgelser kunde faa deres eget lille, beskedne Sommerhus, var det ham, der af sig selv som Overinspektør ved Sørø Akademis Skove tilbød indenfor disse at skaffe den nødvendige Grund. Et Stykke af Suserup Skov blev stillet til Raadighed som Byggegrund. Jeg haaber ikke, at man vil finde det unaturligt, at jeg ogsaa paa dette Sted med Taknemlighed fremhæver, hvad de ferskvandsbiologiske Studier i saa Henseende er ham skyldig.

Men foruden at være Forstmand og Naturforsker havde P. E. Müller jo tillige en anden Stilling, som kun sjælden falder i Forstmandens og Naturforskerens Lod; han var Hofmand. Som Overførster blev han først Hofjægermester, senere Kammerherre, som saadan Ihændebruger af høj Hofcharge og talrige uden- og indenlandske Ordner. Han ejede jo til at fylde denne Stilling ud bl. a. en ikke hel almindelig Egenskab: sin ualmindelig smukke, ranke Skikkelse. Denne i vort Samfund vistnok meget sjældne Kombination af Videnskabsmand, Forstmand og Hofmand prægede hele hans Færd. Det var, som det alt sammen klædte ham, som om de forskelligartede Virksomheder, han gennem sit lange Liv havde vidst at forene, var knyttet sammen i et sjælden harmonisk Hele, der ikke undlod at bibringe alle, der kom i Berøring med ham et Skønhedsindtryk, som ikke alene drog Næring af hans skønne, mandige Skikkelse, men ogsaa af den betydelige Intelligens og store Viljestyrke, der lyste ud fra den. Han var jo i hele sin Fremtræden den fornemme Personlighed. Men alle, der stod ham nær, har hævdet, at der bag alt dette i Virkeligheden skjulte sig en Personlighed, klartskuende, usnobbet og uden Respekt

for traditional Autoritetstro. Det er ogsaa dette, der kommer saa tydelig frem i det ejendommelige Forhold, at han ganske særlig vælger sig sine Medarbejdere mellem de unge, endvidere og ikke mindst dels deri, at han har ejet Evne og Vilje til at tage paa Lære af dem paa alle de Omraader, der var kommet op i Tiden, og som oprindeligt laa ham fjerne, dels deri, at han evnede at gøre disse unge til Medarbejdere for Livet.

Meget store Dele af hans Virksomhed falder jo udenfor dette Selskabs Rammer; vi ejer ikke Evne til at bedømme den, og den, man har vist den Ære at holde Mindetalen over ham, mindst af alle. Kun meget faa af hans talrige Arbejder er publiceret i vore Publikationer, men et af de betydningsfuldste: Om Regnormenes Forhold til Rhizomplanterne findes i Oversigterne 1894—1895, og hans sidste store Arbejde blev ogsaa trykt her. Det var jo ikke tit han talte heroppe, men han hørte til dem, der højnede vort Selskab, og som af sin Samtid altid vil blive savnet. Han hørte endvidere til dem, der heroppe stod som Garanten for Rigtigheden af den Anskuelse, at det rene videnskabelige Arbejde i praktisk og økonomisk Henseende, kan give de mest betydningsfulde Resultater. Ikke mindst i vor Tid kan Værdien af slige Garantier ikke vurderes nok. Han blev Medlem af vort Selskab 1884, kun faa er vistnok de Møder, ved hvilke han ikke var til Stede.

Hvad han har udrettet for Skovdyrkningens Teori, og derigennem for det danske Skovbrug, skylder vi ham alle Tak for, ikke mindst fordi hans Værk fik international Betydning.

Her i Selskabet vil vi dog først og fremmest med Taknemlighed minde ham for den rent videnskabelige Indsats, han i

de unge Aar har gjort i dansk Zoologi, for den brede videnskabelige Undergrund, hvorpaa han opbyggede de for Skovbruget saa overordentlig betydningsfulde, praktiske Resultater, og for den dybe Kærlighed til Videnskaben og Respekten for denne, som lyser ud fra alt hans Arbejde.

P. E. Müller skal engang have udtalt: Hvad man end maatte gøre mig til, vil Dr.-Titlen altid være den, jeg sætter mest Pris paa. Derfor tror jeg ogsaa, at vi netop her i vort Selskab mest vil være i Overensstemmelse med hans eget Ønske, naar vi, idet vi forbigaar alt, hvad han iøvrigt af stort blev i sit Liv, slutte med et: Ære være *Dr. P. E. Müllers Minde*.

Kilder.

Selvbiografi Universitetets Aarskrift 1871.

CHRISTENSEN, C.: Den danske Botaniks Historie. 1926.

HELMS, J.: Peter Erasmus Müller 1840—1926, Dansk Skovfor-
enings Tidsskrift 1926.

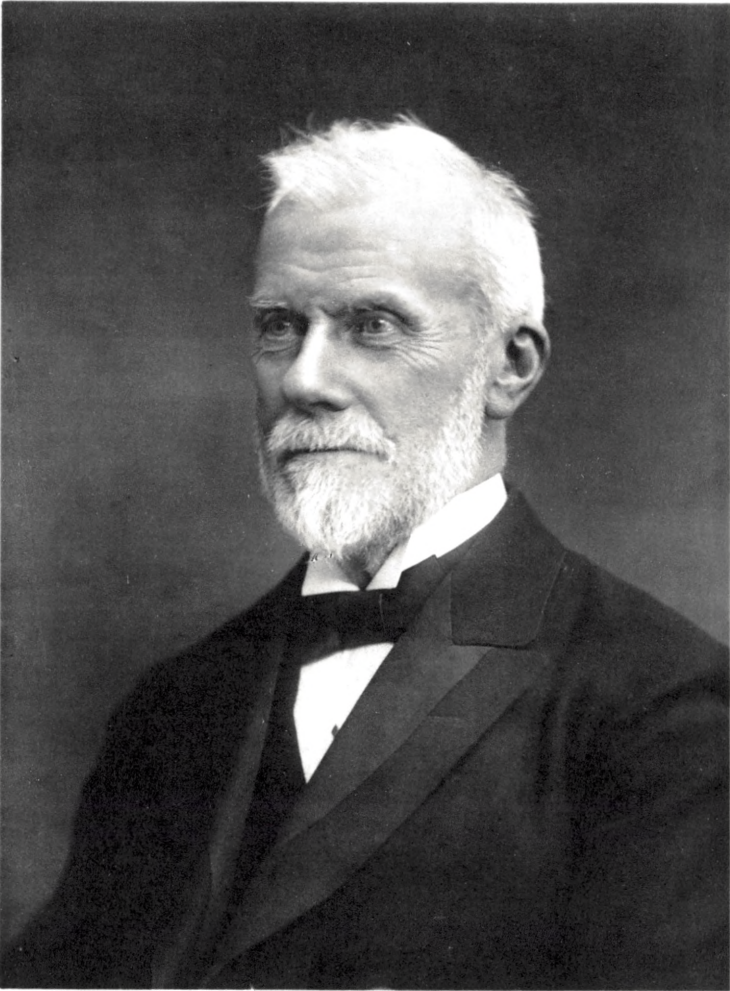
MENTZ, A.: P. E. Müller, Naturens Verden 1926.

OPPERMANN, A.: Bidrag til det danske Skovbrugs Historie 1786—1886.

SARAUW, G.: Landbohøjskolens Jubilæumsskrift 1908.

STAMM, R. H.: P. E. Müller, Videnskabelige Meddelelser, Nat. For-
ening 1926.

WEISS, R.: P. E. Müller, Botanisk Tidsskrift 1926.

LAURBERG & GAD FOT. 1918

FOTOTYPI PACTH & CRONES EFTF.

B. G. Thomsen.

Vilhelm Thomsen.

(25. Januar 1842—12. Maj 1927).

(Taler i Videnskabernes Selskabs Møde d. 20. Maj 1927).

I.

Af Kr. Sandfeld.

Vilhelm Ludvig Peter Thomsen blev født den 25. januar 1842 i København i sin morfars hus, det nuværende nr. 16 paa Gammeltorv, hvor hans forældre dengang boede. Hans forældre var cand. jur., fuldmægtig under generalpostdirektionen Ludvig Frederik Thomsen (1801—1860) og Elise Johanne Christiane Cathrine, f. Schlegel (1813—1876). Da han var fem aar gammel, blev hans fader forflyttet som postmester til Randers, saa at det blev i denne by, han kom til at tilbringe sin barndom og første ungdom. Efter at have gaaet i poge- og forberedelsesskole kom han 1851 ind i første klasse i Randers latinskole, der lededes af den dygtige, men meget strenge skolemand C. A. Thortsen, som i 1857, samtidigt med at skolen fik en ny bygning¹⁾ afløstes af den mindre skrappe H. K. Whitte. Af skolens lærere synes ingen at have haft særlig betydning for Thomsens udvikling. Han interesserede sig i sin første skoletid mest for naturvidenskab, var især optaget af zoologien og var en ivrig insektsamler. Senere kom ogsaa interesse for fysik til. Sin interesse for zoologi genoptog han for øvrigt

¹⁾ I stedet for den gamle, yderst ubekvemme, hvor den indtil da havde haft til huse (det nu restaurerede »Helligaandshus«).

i en langt senere alder og anlagde da store samlinger, som han for faa aar siden skænkede til Zoologisk Museum. Det kan her tilføjes, at han i sit senere liv ogsaa havde stor interesse for botanik og matematik.

Efterhaanden vaagnede imidlertid hans interesse for sprog, og fra 14—15-aarsalderen, da han gik i den da-værende 6. (∴ tredje øverste) klasse, var han meget stærkt optaget deraf og studerede alt hvad han kunde overkomme af fremmede sprog, forfattede lange ordlister og havde smaabøger for hvert sprog til indførelse af nye iagttagelser. I sommeren 1858, da han var i København i ferien, stiftede han bekendtskab med en ung mexikaner, der langt ude var i familie med ham, og som kunde dansk. Bekendtskabet førte til, at de kom til at korrespondere paa spansk, og senere, da Thomsen var bleven student, fik han ved omgangen med ham færdighed i at tale spansk. Hjælpe-midlerne til studiet af spansk var dengang ikke mange og var ham heller ikke tilgængelige, med undtagelse af Rasks spanske sproglære, som han ejede. Han maatte derfor selv finde ud af mange ting og førtes derved til at foretage sammenligninger mellem spansk og latin, spansk og fransk. Paa denne maade fik han øje for de regelmæssige lyd-overgange mellem beslægtede sprog og lærte at konstruere former ud fra givne former, noget som han selv har fremhævet blev af stor betydning for ham, selv om han naturligvis af og til kunde gribe fejl i enkeltheder. Studiet af spansk, der ogsaa lærte ham at studere sprog grundigt paa egen haand, førte ham til at tilegne sig det nærstaaende, men dog i mange henseender afvigende portugisiske sprog, som han lærte saa godt, at han i 1863 paa portugisisk kunde undervise en lille dreng fra Brasilien, der skulde i dansk skole, men tillige vedligeholde sit modersmaal.

Et andet sprog, han tidligt begyndte at studere, var islandsk, sikkert under paavirkning fra Rask, der jo ogsaa lærte sig islandsk i sin skoletid. Rasks samlede afhandlinger laante han fra skolebiblioteket og anskaffede selv hans prisskrift om det gamle nordiske sprogs oprindelse. Sin interesse for islandsk søgte han at meddele sin yngre broder, den senere saa bekendte genremaler Carl Thomsen, men uden synderligt held, saa at han endog en gang maatte tage sin tilflugt til at betale ham 4 skilling for at faa lov til at give ham en time i islandsk.

Allerede i 7. klasse begyndte han paa studiet af sanskrit ved hjælp af Westergaards lærebøger og tog ligeledes fat paa arabisk. Inden han blev student, havde han tilegnet sig det meste af disse sprogs grammatik og færdighed i at læse de vanskelige alfabeter, som de skrives med. Endelig lærte han hebraisk, der dengang endnu var valgfrit skolefag, og han gjorde saa gode fremskridt deri, at rektor Whitte vilde have ham til at brillere i dette fag ved studentexamen, hvor Madvig var tilstede som censor. Det gik imidlertid hverken værre eller bedre end at han kom til at forsludre sig i et spørgsmaal, og han opnaaede kun karakteren *mg*, som Whitte imidlertid førte ind i hans testimonium paa en saadan maade, at *m*'et i betænkelig grad kom til at ligne et *u*.

I 1859 blev Vilh. Thomsen student med en fin første karakter, og derefter kom han til København, hvor han foreløbig kom til at bo i det hus paa Gammeltorv, hvor han var født. Han begyndte at studere teologi, ikke fordi han selv eller hans familie nærede noget ønske derom, men nærmest fordi det teologiske studium endnu dengang i det hele var det normale studiefag ved universitetet, naar man ikke særlig vilde forberede sig til at blive lærer, jurist eller

læge. Det er imidlertid betegnende, at de eneste teologiske forelæsninger, han fik hørt, var af sproglig art, næmlich en forelæsning over Gl. Testamente af Hermansen og en over aramæisk af Skat Rørdam, der virkede som ung privatdocent. Inden ret længe opgav han teologien og fulgte sin tilbøjelighed. Han raadførte sig med Madvig, der stod hans familie nær og i hvis hjem han kom meget strax fra sin første studentertid, og skønt denne ikke var særlig ivrig til at opfordre ham til at drive sproglige studier — vilde han tage den filologisk-historiske skoleembedsexamen, var der andet af vigtighed for en filolog end det rent sproglige, specielt jura, fremhævede han — blev resultatet, at Thomsen tog fat paa at forberede sig til denne examen.

Her var latin og græsk hovedfagene, og Madvig, der endnu stod i sin fulde kraft som den berømte og beundrede mester i klassisk-filologisk viden og forskning, kom ved hele sin undervisning og ved sin skarpe og klare kritik til at øve en paavirkning paa ham, hvis betydning han selv har fremhævet som uhyre stor. Til examensfagene hørte desuden historie og nordisk filologi. Dette sidste fag studerede han under vejledning af N. M. Petersen og efter dennes død hos K. J. Lyngby. Især lærte han meget af sidstnævnte, der var den første egentlige repræsentant for den sammenlignende sprogvidenskab ved vort universitet. Men ved siden af examensstudierne beskæftigede han sig som allerede i skolen med mange andre sprog, læste sanskrit hos Westergaard, slaviske sprog¹⁾ hos C. W. Smith og studerede overhovedet alt hvad han kunde faa fat paa af sprog og sproglige afhandlinger. Fra først af drev han disse

¹⁾ Af de slaviske sprog var det især russisk, der optog ham, og senere hen, i 70-erne, tog han timer hos den daværende russiske præst Wolobujefs frue for at lære det til gavns.

studier planløst blot for at tilfredsstille sin kundskabstørst, men efterhaanden fik studierne fast plan og bestemte formaal. Blandt de sprog, der særlig fangede hans interesse ved siden af de klassiske, orientalske og romanske, var finsk, som han saa smaat havde stiftet bekendtskab med i skoletiden, men uden andre hjælpemidler end Rasks arbejder. I sommeren 1861 traf han en finsk magister F. W. Illberg, som efter sin hjemkomst til Finland sendte ham en finsk ordborg og andre finske bøger, og nu tog han fat paa studiet af dette sprog med saa stor energi, at han inden ret længe kunde skrive et brev paa finsk til Illberg for at takke ham for bøgerne. Denne viste brevet til nogle bekendte, der blev begejstrede over, at en udlænding beherskede deres sprog saa godt, og det endte med, at brevet blev trykt i tidsskriftet »Mehiläinen« (marts 1862) som et lysende eksempel for de mange svensk-finner, der hverken vilde eller kunde lære sig finsk. Vilh. Thomsen studerede desuden sproget ved at omgaaes meget med finske frivillige, der deltog i Krigen 1864, og med finner, der studerede ved Landbohøjskolen. Han stod i det hele taget lige siden den tid i nær forbindelse med Finland — det blev i en del aar en fast regel, at tilrejsende finner besøgte ham i hans hjem, som de spøgende kaldte »Hotel Suomi« — og finsk er vel det sprog, som han efterhaanden naaede til at beherske bedst praktisk ved siden af russisk og de almindelige kultursprog.

Trods alle disse vidtløftige og dybtgaaende studier fik han tid til at dyrke samlivet med venner og kammerater. Af disse stod G. Brandes ham en tid særlig nær¹), kom hos ham hver

¹ Et digt, som Alfr. Ipsen anfører i sin bog »Georg Brandes« p. 44—45, og som han formoder er skrevet af Brandes til Jul. Lange, er skrevet til Vilh. Thomsen.

dag og »udgød sig om alting«, men forholdet varede kun, til Brandes kom hjem fra sin udenlandsreje, idet han da »fik nye tilbedere, der tog luven fra gamle venner«. Endvidere omgikkes han Jul. Lange, filologen Fr. Nutzhorn og sin nogle aar ældre skolekammerat, den senere saa bekendte teologiske forfatter A. C. Larsen. Han var medlem af en forening ved navn »Tirsdaysforeningen«, af Jul. Lange kaldt »Intelligensens aroma«, der i aarene 1863—64 var ret stor, men efter krigen sygnede hen. Den var stiftet af A. C. Larsen og N. C. Frederiksen og talte blandt sine medlemmer bla. a., foruden de ovennævnte personer, Octavius Hansen, brødrene Will. og Henr. Scharling, Sthyr, Løffler, Emil Elberling, Jens Nørregaard, brødrene H. og Fr. Zeuthen, Chr. Richardt o. fl. Paa Borchs Kollegium, hvor Thomsen blev alumnus 1865, var han sammen med den senere Aalborgbisp Schousboe, der som inspektør afløstes af A. C. Larsen, med H. Gemzøe, senere rektor i Randers, fysikeren Christiansen, teologerne P. Madsen og Fr. Nielsen, lægen Tage Hansen o. a. Hans nærmeste studiefæller var Gemzøe og B. Hoff, senere rektor i Sorø, hvem han stod meget nær lige til dennes død i 1912. Sammen med dem, samt Rich. Christensen, Phil. Fraas og flere andre havde han i tiden 1864—66 en speciel forening, der hed »Lille philologicum«. Men ogsaa det filologisk-historiske samfunds virksomhed tog han livlig del i. Han var dets sekretær i nogle aar fra $\frac{5}{12}$ 1863, og han holdt her $\frac{4}{2}$ 1864 et foredrag om det finske nationalepos Kalevala, $\frac{24}{11}$ 1864 et om den græske og latinske udtale, $\frac{3}{11}$ 1865 om de oldpersiske kileindskrifter og $\frac{7}{3}$ 1867 om det magyarske sprog, trykt samme aar i »Tidsskrift for Philologi og Pædagogik« under titlen »Det magyarske sprog og dets stammeslægtskab«.

I 1860 var hans moder blevet enke og var flyttet til

København, hvor hun atter fik bolig i huset paa Gammeltorv. Hun sad i smaa kaar, og det blev derfor nødvendigt, at han selv tjente noget til livets ophold. I efteraaret samme aar blev han lærer ved Borgerdydskolen paa Kristianshavn og virkede der et par aar, hvorefter han fik ansættelse ved den i sin tid saa bekendte Maribos skole, hvor han blev, indtil tiden nærmede sig, at han skulde op til examen. Han havde, som nylig omtalt, i 1865 faaet bolig paa Borchs kollegium, men spiste hjemme hos sin moder. Da hun var ret skrøbelig, vilde han spare hende for ængstelser med hensyn til examens udfald og paalagde alle sine bekendte ikke at sige noget om, at han agtede at gaa op til examen i januar 1867. Denne plan var nær gaaet i lyset, thi da skriftlig examen begyndte, spurgte hans broder, der havde en anelse om den, en dag universitetets portner om, hvem der var oppe. »Det er De jo selv!« svarede denne, idet han forvexlede de to brødre, som paa den tid lignede hinanden meget. Carl Thomsen vidste saa besked, men røbede heldigvis ikke noget, saa at moderen intet anede. Hun kunde blot ikke forstaa, at hendes søn en dag ikke mødte punktlig som ellers til den sædvanlige spisetid, men da han saa langt om længe indfandt sig klædt i kjole og hvidt, kunde hun nok forstaa, hvad der var sket, og glæden var stor over det laudabilis, han bragte med hjem. Det var just dagen før hans 25-aars fødselsdag.

Kort tid efter overstaaet embedsexamen opnaaede han understøttelse til en studierejse til Finland. Rejsen begyndte den 11. maj og gik over Gøteborg, hvor han bl. a. stiftede bekendtskab med Victor Rydberg og forskellige andre personer, som han blev introduceret hos af Brandes's fætter, dansk vicekoncul Warburg, dernæst til Stockholm, hvor han opsøgte Rydqvist, med en afstikker til Upsala, hvor

han tilbragte en aften hos Säve, og hvor det glædede ham at færdes paa de steder, som han kendte saa godt fra »Gluntarne«. Ved ankomsten til Helsingfors blev han modtaget af mag. Illberg. Denne havde faaet det hverv at be- rejse Finland for at indsamle folkesange og folkemelodier, og Vilh. Thomsen skulde ledsage ham paa denne færd. Han opholdt sig dog først nogen tid i Helsingfors, hvor han stiftede bekendtskab med en mængde personer, især sprogforskerne Ahlqvist og Lønnrot. I sine Breve til hjemmet omtaler han, at man holdt en fest for ham, og at Yrjö Koskinen her holdt en tale for ham, som han kvitterede ved, tildels paa finsk, at udbringe en skaal for den finske literatur. Han benyttede lejligheden til at studere estisk ved at opsøge estiske søfolk i Helsingfors havn. Efter et besøg i Borgå hos Runeberg — ogsaa Z. Topelius lærte han at kende — begyndte rejsen sammen med mag. Illberg. Det var naturligvis især studiet af finsk, der optog ham, men han havde ogsaa et aabent øje for alt hvad der mødte ham af nyt i naturen og folkelivet, som man kan se af de »Skitser fra Finland«, som han efter sin hjemkomst skrev i »Illustreret Tidende« (1868, bd. 9), og hvori han har skildret sine indtryk af landet. I begyndelsen af september tog han til St. Petersborg men han kunde kun opholde sig der nogle uger og navnlig ikke rejse længere ind i Rusland, fordi hans pas ved en fejltagelse var kommet blandt nogle bøger, som han fra Viborg havde sendt til Stockholm, saa at han maatte nøjes med et midlertidigt, af guvernøren i Viborg udstedt dokument. I St. Petersborg gjorde han bekendtskab med Bøhtlingk, Kunik, Veselofsky og forskellige andre lærde og var ogsaa et par dage sammen med den finske sprogforsker Donner. Paa hjemrejsen traf han i Helsingfors prof. Friis fra Kristiania, der samme sommer havde

rejst blandt lapperne og som han havde meget at tale med om. Vilh. Thomsen naaede tilbage til København i begyndelsen af oktober 1867. I et af sine sidste breve fra Finland skriver han: »De indfødte her (☉: i Helsingfors) vil bilde mig ind, at jeg efterhånden har bragt det til at tale rent svensk, hvilket jeg dog tvivler endel på«. For øvrigt havde han baade paa vejen hjem og derefter i flere aar yderligere lejlighed til at befæste sine praktiske kundskaber i finsk, idet man havde bedt ham om at tage sig af en ung finsk billedhugger Takanen, der skulde uddannes i København.

Strax ved begyndelsen af sine finske studier var Vilh. Thomsen blevet klar over den store interesse der knyttede sig til en række ordligheder mellem finsk og de ældre germanske sprog (gotisk og oldnordisk), ligheder der kun kunde forklares ved, at disse ord engang var laante fra vedkommende gammel-germanske sprog. Gennem flere aar havde han indsamlet materiale til en grundig behandling af alle de spørgsmaal, der staar i forbindelse hermed. Aaret efter sin hjemkomst havde han en afhandling færdig derom: »Den gotiske sprogklasses indflydelse paa den finske«, som han forsvarede for doktorgraden den 23. marts 1869. Som opponenter optraadte Lyngby og Sv. Grundtvig, hvilken sidste maatte indrømme, at han kun havde »rudimentære kundskaber i finsk«. Ex auditorio opponerede C. W. Smith og Wimmer, der var bleven doktor aaret i forvejen. I modsætning til, hvad der nu er skik, bragte dagbladene for den følgende dag kun den officielle meddelelse om disputatsens afholdelse, men den 17. april indeholdt »Fædrelandet« en længere anmeldelse af det epokegørende værk. Anmelderen var en ung tysk studerende, der opholdt sig i København for at studere universitetsbibliotekets zend- og pehlevi-

haandskrifter, F. C. Andreas, nu mangeaarig professor i iransk filologi i Göttingen. Han udtalte, at forfatteren ved denne afhandling havde »vundet sig en fremragende Plads iblandt Nutidens Sprogforskere«, havde »optaget en Retning af Rasks Studier, som efter dennes Død har ligget udyrket i Danmark, og viist sig som en værdig Efterfølger af hin store Sproggransker«. ¹⁾

Med understøttelse af kommunitetets rejsestipendium tiltraadte nu Vilh. Thomsen i april 1869 en længere udenlandsrejse. Han opholdt sig først nogle dage i Berlin, hvor han besøgte Müllenhof og gjorde bekendtskab med sprogforskeren Ad. Kuhn og dennes søn, orientalisten Ernst Kuhn. Det var oprindeligt hans plan fra Berlin at tage til Jena for at høre nogle forelæsninger hos Aug. Schleicher, der dengang var det største navn paa den sammenlignende sprogvidenskabs omraade, men Schleicher var kort forinden død, og i stedet derfor drog Thomsen saa til Leipzig. Her opholdt han sig i omtrent to maaneder og hørte navnlig forelæsninger hos Curtius, der foruden at være en fremragende klassisk filolog tillige var sammenlignende sprogforsker. Ved universitetet i Leipzig virkede ogsaa germanisten Zarncke, hvem han havde sendt sin doktorafhandling til anmeldelse i det af ham grundlagte og udgivne »Literarisches Centralblatt«. En dag, da Thomsen overværede en af hans forelæsninger, erklærede han, at han i stedet for at fortsætte fra sidst, vilde benytte timen til at gøre rede for et højst mærkeligt arbejde, som han lige havde lært at kende, og han holdt saa en forelæsning over Thomsens bog, vistnok uden at vide, at forfatteren sad

¹⁾ I sine smukke mindeord i Berl. Tid. ¹⁴/₅ minder prof. Andreas om denne udtalelse og tilføjer: »Men han er blevet meget større end Rask, og hans Liv er forløbet lykkeligere«.

blandt de mange tilhørere. Thomsen havde dog alt forinden aflagt besøg hos ham, og de blev snart fine venner. Zarncke opfordrede ham til at lade bogen oversætte til tysk og sagde, at han havde en flink ung student, der vilde kunne paatage sig arbejdet. Det var hans famulus, den endnu levende berømte germanist og fonetiker Ed. Sievers, og han besørgede arbejdet saa hurtigt og godt, at den tyske udgave kunde udkomme (i Halle) 1870. Universitetet i Leipzig besøgte overhovedet paa den tid af en hel skare dygtige unge studerende, som Thomsen havde megen glæde af at gøre bekendtskab med, bl. a. Brugmann, Leskien og Collitz. Han kom ogsaa meget hos forskellige af professorerne som f. ex. Brockhaus og Fleischer og blev overalt vel modtaget.

Bortset fra en daarlig fod, der generede ham endel under den første del af hans rejse, befandt han sig godt i Leipzig, »så godt som man kan midt imellem tyskere«, tilføjer han i et brev til hjemmet. Den nationale følelse, der her kommer til orde, giver han i det hele oftere udtryk i sine breve. Han ærgrer sig over, at der er blevet talt tysk ved et afskedsgilde for en dansk, blot fordi der var tyskere til stede — »men således ere vi danske«, og omtaler sin uvilje mod at have noget at gøre med en kielsk dr. Lüttjohann, der var formand i den filologiske forening. Man mærker her stemningen efter krigen i 1864.

Efter et besøg i Halle hos Pott og Delbrück forlod han Leipzig i slutningen af juni og drog over Dresden, hvor han bl. a. gjorde bekendtskab med germanisten Förstemann og glædede ham med i samtalsens løb at benytte ordet »folkeetymologi«, som denne havde dannet, videre til Prag. Her blev han indtil midten af august, især beskæftiget med studiet af čechisk, som han tog undervisning i hos en læ-

rer, der blev ham anvist af Hattala, professor i slaviske sprog ved det čechiske universitet i Prag. Allerede den 27. juni skriver han hjem: »begynder så temmelig at forstaa bøhmisk«, og den 8. august hedder det: »i praktisk brug af bøhmisk gør jeg ganske gode fremskridt — — i tysk gør jeg ogsaa sørgelige fremskridt, selv det forbandede der, du, das bliver mig efterhaanden ganske geläufig«. Ogsaa i denne by stiftede han mange bekendtskaber, bl. a. med sprogforskeren Ludwig, der var ansat ved det tyske universitet.

Et langt ophold gjorde han i Wien, hvor han hørte forelæsninger hos Fr. Müller, men især fortsatte sine slaviske sprogstudier. Han fulgte ikke blot Miklosich's undervisning, men havde en privatlærer i serbo-kroatisk og boede desuden sammen med en mand ved navn Fialowski, der var af blandet tysk, polsk og magyarisk afstamning og derfor havde baade tysk, polsk og magyarisk til modersmaal og desuden talte arabisk, persisk, zigeunersprog m. m. De studerede sammen, idet han underviste Thomsen i polsk og magyarisk, samt tysk stenografi og til gengæld fik undervisning i dansk, svensk og finsk. Desuden arbejdede Thomsen meget paa biblioteket og studerede bla. a. polabiske haandskrifter (Schleichers polabiske grammatik var dengang endnu ikke udkommen). Ved siden deraf studerede han tyrkisk hos Warmund og fik adgang til »Orientalische Akademie«, hvor han især læste persisk hos Barb. Endvidere foretog han fonetiske eksperimenter sammen med Brücke og tog timer i fransk konversation. Men ved siden af alt dette havde han ogsaa tid til at dyrke en ret udstrakt selskabelighed. Han omgikkes forskellige landsmænd, saaledes H. C. Andersen og Jul. og Alb. Price. De sidstnævnte spiste han i lang tid til middag sammen med, var engang

paa maskebal med dem og havde i det hele megen glæde af omgangen med dem. Desuden kom han sammen med tyske skuespillere og med svenske, norske og finske læger, der studerede i Wien. Ved hans afrejse holdt disse en fest, hvor de fejrede ham med en makaronisk vise. Ogsaa teatre og koncerter besøgte han flittigt, hørte bla. a. Haydns »Aarstiderne« og saa til sin glæde »Kong Renés datter« paa Burgtheater.

Fra Wien foretog han en afstikker til Budapest, hvor han traf Vambéry, Arany, Hunfalvy, Budenz og flere andre. Budenz havde grundigt studeret hans disputats og tog meget vel imod ham — »overhovedet kan jeg uden at være ubeskeden sige, at den overalt har været mig en bedre anbefaling end alle skrivelser fra ministerier og deslige«, hedder det i et brev — og han omtaler senere Budenz i varme udtryk og erklærer at have haft stort udbytte af samværet med ham. Den sidste dag, han var hos Hunfalvy, vilde denne prøve, hvor meget magyarisk han havde lært, og examinerede ham efter en avis, en prøve, som han klarede godt.

I slutningen af januar 1870 drog Vilh. Thomsen fra Wien til Agram, hvor han hilste paa den serbiske sprogmand Daničić og paa Jagić. Derfra gik rejsen over Triest og Venedig til Florens. Den 6. februar skriver han herfra: »Jeg forstaar allerede saa godt som alt, hvad der bliver sagt paa italiensk og taler det selv med al den frækhed, jeg kan stille paa benene«. I Florens traf han tilfældigt sin ven Joh. Storm, og de fulgtes nu ad paa en tur til Rom, Neapel, Pompeji og Sorrent. I sin rejseskildring »De romanske Sprog og Folk« (Kristiania 1871) omtaler Storm, hvordan han paa denne rejse havde megen nytte og glæde af Thomsens »store lærdom i alle retninger«. Under op-

holdet i Rom traf Thomsen paa en udflugt til Ponte Molle en bande zigeunere. Han fik en gammel kone blandt dem til at sige talordene fra 1 til 10, og da han saa selv fortsatte indtil 20, var deres forbavselse uhyre stor. »Capisce bene!« udbrød den gamle, og de fik alle munden paa gled, saa at han kunde konstatere, at de talte det samme sprog, som han kendte fra Wien og Ungarn. Medens Storm fra Pisa begav sig til Spanien, drog Thomsen til Milano for at hilse paa Italiens berømteste sprogforsker Ascoli. Derfra lagde han vejen over Nizza, Marseille og Lyon og ankom sidst i marts til Paris.

Her var der meget at studere og fuldt op at gøre for ham i den tid, han endnu havde tilbage af sin rejse. Han hørte forelæsninger hos Bréal, grundlæggeren af det sammenlignende sprogstudium i Frankrig, og kom meget hos ham, men især var det den romanske filologi, der her optog ham. Han hørte baade G. Paris og P. Meyer, og navnlig den første havde han stort udbytte af, idet efter hans eget udsagn meget først rigtig gik op for ham ved at høre hans forelæsninger. Sine praktiske kundskaber i fransk udvikede han ved at tage timer hos Mlle Guemain, der dengang var alle skandinaviske Pariserfareres lærerinde og hvis store dygtighed Joh. Storm i ovennævnte bog omtaler med megen anerkendelse. Desuden arbejdede han paa »Ecole spéciale des langues orientales vivantes«, hvor han læste japansk hos orientlisten Rosny, desuden noget kinesisk og hos en indfødt lærer tamulisk. Han gjorde saa gode fremskridt i dette sidste sprog, at læreren absolut vilde have, at han skulde tage examen deri — de øvrige faa deltagere i kursuset var nemlig af en saa ringe beskaffenhed, at han aldrig af dem kunde vente sig den fornøjelse at komme til at afholde en examen, der desuden vilde styrke

hans position betydeligt. Thomsen indvilligede deri, skønt han kun havde studeret sproget et par maaneder, og bestod prøven, der var en skriftlig oversættelse til tamulisk af en af La Fontaines fabler og tamulisk diktat med oversættelse til fransk, til umaadelig forbavselse for censorer og tilhørere, hvoraf ingen forstod et ord tamulisk. Om forberedelsen til denne examen skrev han hjem: »For rigtig at dressere mig, skrev han til mig om at komme til sig igår og atter i eftermiddag. O humbug, du er stor i verden!«

Han hørte ogsaa forelæsninger over slavisk hos Leger. At denne ikke betragtede ham som nogen almindelig elev, fremgaar af, at Thomsen i et brev beklager sig over, at Leger paa et par forelæsninger for et stort auditorium en tre fire gange raabte ned til ham for at spørge ham om noget. Mindre ubehageligt var det for ham, at Bergaigne under en forelæsning i »Ecole des Hautes Etudes« oftere henvendte sig til ham for at høre hans mening om forskellige Vedasteder — der var kun 3—4 tilhørere.

Ved siden af alt dette arbejdede han meget paa biblioteket paa forskellige omraader og omgikkes mange ældre og yngre videnskabsmænd, idet han bl. a. gennem G. Paris's modtagelser søndag formiddag og møderne i La Société de Linguistique efterhaanden fik en udstrakt bekendtskabskreds — Brachet, Gaidoz, Havet, Egger, Arbois de Jubainville osv. Mindst fornøjelse synes han at have haft af Philarête Chasles, som han efter en forelæsning hos ham karakteriserer som »et stykke af en charlatan«, og om hvem det noget senere hedder: »Med al sin aandrighed er han dog en gammel abekat, og fru Schultz (∴ svigerinden) med al sin lærdom i længden utålelig og løgnagtig. De pine mig med vilde etymologier.« Af landsmænd omgikkes han især G. Brandes, der kom til Paris i april (»Moder behøver ikke

at være bange for, at han skal fordærve mig«, skriver han til broderen), var ogsaa noget sammen med Chr. Winther med familie, traf Molbech og Johs. Steenstrup o. fl., men foretrak ellers at leve i franske omgivelser. Aftenerne tilbragte han jævnligt i teater eller opera. Han omtaler i sine breve med begejstring »den guddommelige Adelina Patti — hun er, ja, jeg kan ikke finde ord — i enhver henseende mageløs«, om Madeleine Brohan erklærer han, at hun er »noget af det mageløseste, man kan tænke sig«, og om Feuillet's stykke »Un cas de conscience« opført paa Théâtre français hedder det: »jeg betænker mig ikke paa at kalde dette den mest mageløs udmærkede forestilling, jeg i mit liv har set.«

I Paris fik Vilh. Thomsen meddelelse om, at den Boppske prisbelønning var bleven tildelt ham for hans doktorafhandling. Sin glæde over denne store udmærkelse udtrykker han paa følgende maade i et brev til sin moder 20. maj: »Hvor ønskede jeg ikke i dette øjeblik at kunne være sammen med eder, for at I kunde dele min glæde med mig! Hvor vilde jeg ikke falde dig om halsen, kære moder, og kysse dig og eder allesammen! Én ting lover jeg, at jeg ikke skal blive indbildsk, jeg ønsker blot at det må forundes mig at opfylde nogle af de forhåbninger, man har udtalt om mig; jeg håber, at jeg ikke må være udtømt med dette mit første større arbejde, der forresten har taget således paa min productionsevne og hvori jeg har condenseret så mange af mine bedste tanker, at jeg ordentlig har måttet sunde mig derefter.« Han forklarer dernæst, at det ikke er tyske penge, han tager imod, selv om nogle maa-ske vilde finde, at han ikke burde gøre det, da prisbelønningen uddeles fra Berlin, men »en så vidt dreven smålighed, den har jeg for længe siden rejst af mig«.

Imidlertid var hans penge begyndt at slippe op. Han havde saa smaat tænkt paa en tur til England, men en ministeriel understøttelse, som han havde haabet paa, blev ikke til noget. Han forlod Paris i begyndelsen af juli og vendte hjem over Kölln og Hamburg, efter at have hørt de første rygter om den forestaaende fransk-tyske krig og faaet et indtryk af gæringen i Frankrig ved at opleve tumulterne ved Victor Noirs begravelse.

Efter sin hjemkomst blev han i 1871 lærer i græsk og latin i de øverste klasser i Borgerdydskolen i København (dengang beliggende i Bredgade), hvor han virkede under Jean Pio indtil 1878, da han blev medlem af undervisningsinspektionen for de lærde skoler. Sammen med Pio, der ogsaa var sprogmand og især gav sig af med nygræsk, udgav han i 1875 som festskrift til H. C. Andersens 70-aars fødselsdag »Historien om en Moder« paa femten sprog.

I begyndelsen af 1871 var imidlertid K. J. Lyngby død, og der aabnede sig saaledes udsigt for Vilh. Thomsen til at opnaa den ansættelse ved universitetet, som han ganske naturligt havde sat sig som maal.¹⁾ Han indgav ansøgning om

¹⁾ I et brev fra Paris omtaler han, at Brøchner i brev til Brandes har antydnet, at der efter Thomsens hjemkomst skulde oprettes en plads for ham ved universitetet. Han spørger, om familien derhjemme har hørt Madvig slaa paa noget saadant, og erklærer, at han nærer endel betænkelighed ved allerede nu at naa et maal, »som vel altid har svævet mig for øjnene, men som jeg dog aldrig har kunnet gøre mig noget håb om at nå i så ung en alder. Men på den anden side tilstår jeg uden den mindste affectation, at det er med ikke ringe frygt og i fuld følelse af, hvor uendelig meget jeg endnu i mange henseender har tilbage at lære, at jeg vilde skride til et så ansvarsfuldt hværv.« — I denne forbindelse kan nævnes, at han tidligere, som det synes, havde faaet tilbud om et professorat i Finland. Han skriver nemlig i et brev til broderen fra Leipzig ^{14/5} 1869: »Hvad »professionen« i Hfors angår, da håber jeg, at du allerede har afslået forslaget paa mine vegne, så fristende det end i visse henseender kunde være, kan jeg dog aldeles ikke påtage mig noget sådant«.

ansættelse som docent i sammenlignende sprogvidenskab og det finske sprog, men samtidig søgte Wimmer om at blive ansat som docent i nordisk filologi, den stilling, som Lyngby havde haft. Det filosofiske fakultet mente, at man ikke behøvede at besætte pladsen som docent i nordisk filologi, men at det var paatrængende nødvendigt at faa den sammenlignende sprogvidenskab selvstændig repræsenteret ved universitetet, og da begge ansøgerne i og for sig var kvalificerede til en saadan post og man saa sig ude af stand til at træffe et valg mellem de to »i Retning og Anlæg meget forskellige Ansøgere«, henstillede man til ministeriet, at de begge to ansattes midlertidigt for et tidsrum af tre aar til at holde forelæsninger over sammenlignende sprogvidenskab, for at man i løbet af den tid kunde danne sig et skøn over, hvem af dem der burde foretrækkes. Denne ordning tiltraadte ministeriet, og de modtog begge udnævnelse som midlertidig docent fra 1. april 1871, med et aarligt honorar af 600 rigsdaler. Da den endelige afgørelse skulde træffes, udtalte fakultetets overvejende majoritet sig for Thomsen, som fik fast ansættelse som extraordinær docent i sammenlignende sprogvidenskab fra 1. april 1875 at regne. 1887 blev posten ændret til et ordinært professorat, og Thomsen opgav da den virksomhed som medlem af undervisningsinspektionen, som han i mellemtiden havde overtaget.

Strax ved sin første ansættelse havde han begyndt en forelæsning over de indoeuropæiske sprogs historiske og sammenlignende grammatik, og i den nærmest følgende tid strakte hans undervisning sig over hele det store omraade, som hans studier og forskninger ompændte: han gav en sammenlignende fremstilling af latinsk og græsk grammatik — senere blevet til to meget udførlige forelæs-

ninger over hvert af de to sprogs historie — og af de romanske sprog i deres forhold til og udvikling af latin, holdt øvelser over sammenlignende sprogvidenskab med særligt hensyn til de klassiske og de nordiske sprog, fortolkede de oldpersiske kileindskrifter i sproglig og historisk henseende, gav kursus i finsk og magyarisk, osv.

Ved siden heraf offentliggjorde han i 70-erne en hel række vigtige afhandlinger paa forskellige omraader. Han behandlede punkter af romansk, specielt fransk sproghistorie i »Remarques sur la phonétique romane. L'i parasite et les consonnes mouillées en français« (i Mémoires de la Société de Linguistique. III, (1875) p. 106—23), »*vide, vider*« (i Romania, IV. (1875) p. 257—62), »Phonétique française. *E + i* en français« (i Romania, V. (1876) p. 64—75), »Latin og romansk. Bemærkninger om skriftsproget i den tidlige middelalder« (i Opuscula philologica ad Joannem Nicolaum Madvigium a discipulis missa, (1876) p. 256—66), »Andare-andar-anar-aller. En kritisk etymologisk undersøgelse« (i Det philologisk-historiske Samfunds Mindeskrift, (1879) p. 197—214). Endvidere holdt han i filol.-hist. samfund 1875 et foredrag om de kypriske indskrifter (trykt i Udsigt over det philol.-hist. Samfunds Virksomhed 1874—76) og ved naturforsker mødet i København 1873 et om de russiske Østersøegnes bebyggelsesforhold, særlig om spor af en gotisk befolkning paa den ældre jernalders tid (trykt i Forhandlinger ved de skandinaviske Naturforskeres 11te Møde i Kjøbenhavn Juli 1873). Et arbejde, der stod i forbindelse med hans studier over mouillerede konsonanter i fransk, og som var omtrent færdigt til trykken i 1877, lagde han til side, da andre forskere var kommet til de samme resultater, og den blev først offentliggjort i hans »Samlede Afhandlinger« (II. 1920. p. 303—27), da det for-

længst var blevet godtgjort, at han i virkeligheden var den første der havde løst det problem, som den handlede om: den tilsyneladende regelløse forekomst i oldindisk snart af *k*-lyd, snart af palatallyd foran vokalen *a* i tilfælde, hvor de beslægtede europæiske sprog (paa deres ældre trin) i tilsvarende ord kun har *k*-lyd. Paavisningen af, at oldindisk oprindeligt har haft en *e*-lyd, hvor vi finder en palatal foran *a*, blev af saare vidtrækkende betydning for hele den indoeuropæiske sammenlignende sprogforskning omtrent samtidig med, at den revolutioneredes ved Verners berømte opdagelse, som Vilh. Thomsens navn for saa vidt ogsaa er knyttet til, som han strax saa dens rækkevidde, da Verner forelagde ham den, og indtrængende opfordrede ham til at offentliggøre den.

I forsommeren 1876 besøgte Vilh. Thomsen Oxford for efter indbydelse at holde en række forelæsninger ved universitetet der. Rejsen derover blev tillige hans bryllupsrejse, idet han kort forinden, den 5. maj, var bleven gift med Karen Charlotte Allen, datter af historikeren C. F. Allen. Som æmne for forelæsningerne valgte han det meget debatterede spørgsmaal om det russiske riges grundlæggelse og nordboernes deltagelse deri, et spørgsmaal, som C. W. Smith nogle aar i forvejen havde været inde paa i noterne til sin oversættelse af Nestors russiske krønike. Thomsens glimrende, saavel i historisk som i sprovidenskabelig henseende beundringsværdige behandling af æmnet udkom samme aar paa engelsk under titlen »The Relations between Ancient Russia and Scandinavia and the Origin of the Russian State« og bidrog meget til at øge hans ry. En tysk Udgave udkom 1879, i 1882 en svensk, 1891 en russisk. Derimod kom dette værk først til at foreligge paa dansk i 1919 i første bind af »Samlede

Afhandlinger« og er derfor langt fra saa almindeligt kendt som det burde være for hans landsmænd.

Allerede i sin doktorafhandling havde han lejlighedsvis omtalt berøringer, som har fundet sted mellem litauisk-lettisk og de finske sprog i en lige saa fjærn fortid som den, hvori en mængde af de germanske laaneord er optagne i finsk, og dette æmne tabte han ikke af syne ved siden af alt det øvrige. I april 1877 gav han de første meddelelser om sine undersøgelser heraf i et møde i Videnskabernes Selskab, som han var blevet medlem¹⁾ af i december 1876 (samtidig med Wimmer, Heegaard og Rasmus Nielsen), og i april 1885 forelagde han sammesteds sit store værk »Berøringer mellem de finske og de baltiske (litauisk-lettiske) Sprog«, der blev færdigtrykt 1890 og udkom 1893 i selskabets skrifter (6. Række, Hist. og filos. Afdeling, I.)²⁾ Fra midten af 80-erne stammer ogsaa hans afhandling om »Oprindelsen til nogle ejendommeligheder i den danske retskrivning (*ld, nd*)«, der blev meddelt i Videnskabernes Selskab i marts 1885, men først udkom 1893 i »Forhandlinger paa det 4. nordiske Filologmøde i København Juli 1892«.

Vilh. Thomsens ry som en af nutidens allermest fremragende sprogforskere var forlængst rodfæstet, da han i december 1893 i et møde i Videnskabernes Selskab, hvor Madvig-medaljen overrakte ham for hans nysnævnte store værk, forelagde en fuldstændig dechiffriering af de saakaldte Orkhon-indskrifter, der hidtil havde trodset alle tydnings-

¹⁾ Fra 1878 til 1901 var han selskabets redaktør.

²⁾ At Vilh. Thomsen oprindeligt har haft til hensigt efterhaanden ogsaa at behandle berøringer mellem de slaviske og de finske sprog og mellem finsk-ugrisk og iransk, fremgaar af et foredrag, som han holdt i filol.-hist. samfund ^{17/12} 1885 (kort referat i Udsigt osv. 1885—87 p. 123—24). Han opgav det imidlertid efter fremkomsten af Mikkolos afhandling »Berührungen zwischen den westfinnischen und slavischen Sprachen« (1893).

forsøg, og paaviste, at de var affattede i et tyrkisk sprog. Redegørelsen for denne glimrende og epokegørende opdagelse blev trykt i selskabets »Oversigt« for 1893 (p. 285—99) og vakte overalt i den lærde verden den største opsigt og interesse. Den russiske (men tyskfødte) lærde Radlof, der selv havde leveret en udgave af indskrifterne og deltaget i tydningsforsøgene, benyttede sig af Thomsens dechiffriering til i huj og hast at levere den transkription og oversættelse af disse meget lange indskrifter, som Thomsen naturligvis havde i sinde at give, men som han foreløbig blev forhindret i at arbejde paa af en alvorlig, langvarig sygdom. Til gengæld var hans overlegenhed over Radlof aabenbar for alle, da han i 1896 offentliggjorte sin udgave af indskrifterne, forsynet med oversættelse og noter: »Inscriptions de l'Orkhon déchiffrées« (i femte bind af det finsk-ugriske selskabs skrifter). I nær forbindelse hermed staar hans vigtige afhandling om konsonantsystemet i det uiguriske sprog, der fremkom som meddelelse paa den 11. internationale orientalistkongres i Paris 1897 og blev trykt 1901 i det magyarske tidsskrift »Keleti Szemle« (Revue orientale) bd. II p. 241—59. Men samtidige arbejder af ham bevæger sig paa helt andre omraader. I 1898 forelagde han i Videnskaberne Selskab sine »Etudes lyciennes« (trykt i Oversigt for 1899), i 1899 sine »Remarques sur la parenté de la langue étrusque« (trykt sammesteds), og samme aar skrev han i Arkiv för nordisk filologi (bd. 15, p. 193—97) en lille afhandling: »Hvad betyder guldhornets tawido?«

Af arbejder fra den følgende tid skal her blot nævnes¹⁾ hans »Sprogvidenskabens historie«, skrevet som indbydel-

¹⁾ Med Hensyn til en fuldstændig fortegnelse over Thomsens arbejder (indtil 1912) henvises til den af Joh. Eyser udarbejdede Thomsen-bibliografi i »Festschrift Vilhelm Thomsen« (1912) p. 222—236.

sesskrift til universitetets fest i anledning af Kristian IXs fødselsdag 1902, »Videnskabens fællessprog« (1905), en fremstilling af latinens anvendelse som lærd sprog, »Oldarisk kultur«, en kortfattet oversigt over sprogvidenskabens resultater med hensyn til det indoeuropæiske urfolks kulturstandpunkt (i »Verdenskulturen« 1907), samt hans bearbejdelse af den bornholmske lydlære i indledningen til Espersens bornholmske ordbog, hvis udgivelse paa Videnskabernes Selskabs foranstaltning han afsluttede sammen med Wimmer (1908). Det kan her tilføjes, at han ligeledes sammen med Wimmer varetog afslutningen af Videnskabernes Selskabs danske ordbog (1905).

Det siger sig selv, at en videnskabsmand af Thomsens rang i tidens løb blev genstand for mange æresbevisninger. Mangfoldige lærde selskaber har gjort ham til medlem eller æresmedlem, og da Videnskabernes Selskab efter Jul. Thomsens død 1909 skulde vælge en ny præsident, var det en selvfølge, at valget enstemmigt faldt paa ham. Paa femogtyveaarsdagen for hans doktordisputats overrakte en kreds af disciple ham et stateligt festskrift, og da han i januar 1912 fejrede sin 70-aars fødselsdag, æredes han med to festskrifter, der begge var internationale. Det ene var »Festschrift Wilhelm Thomsen zur Vollendung des siebzigsten Lebensjahres am 25. Januar 1912 dargebracht von Freunden und Schülern« indeholdende bidrag af 7 danske (3: de der ikke havde bidraget til det tidligere festskrift fra 1894) og 28 udenlandske lærde, hvoriblandt navne som Brugmann, Meillet, Saussure, E. Kuhn, Silvain Lévy, Bezzenberger, Wackernagel, Setälä osv. Det andet var 12. bind af tidskriftet *Finnisch-ugriske Forschungen* med undertitlen »Festgabe für Vilh. Thomsen« og indeholdt bidrag dels fra finsk side, dels fra forskellige andre landes videnskabsmænd.

Den berømte turkolog A. von Le Coq mødte personlig for at overbringe lykønskning, og fra Finland kom en deputation med Setälä som ordfører. Den næste dag var der møde i Videnskabernes Selskab, og det formede sig som en fest for Vilh. Thomsen med familie. Wimmer talte paa selskabets vegne og oplæste en af samtlige medlemmer underskrevet adresse, der tolkede deres højagtelse og beundring for baade videnskabsmanden og mennesket Vilh. Thomsen. Axel Kock bragte en hilsen fra svenske fagfæller og elever, og der blev oplæst lykønskningsskrivelser og -telegrammer fra udenlandske medlemmer, bl. a. fra Michel Bréal. Senere holdt Otto Jespersen en tale, der varmt gav udtryk for hans diciples hengivenhed og taknemlighed.

I september 1912 besøgte Thomsen igen Finland efter 40 aars forløb. Han var indbudt til at holde en række forelæsninger ved universitetet i Helsingfors, og Det finsk-ugriske selskab, hvoraf han var æresmedlem, skulde samtidig afsløre en buste af ham, som den finske billedhugger Alpo Sailo havde modelleret aaret i forvejen i København. Hele opholdet i Helsingfors blev en storslaet hyldest til ham fra finnernes side. Da han skulde holde sin første forelæsning, blev han modtaget med stor højtidelighed af en repræsentativ forsamling, og et sangkor afsang »Suomis sång«. Et par af de sidste forelæsninger holdt han paa finsk, hvad der gjorde det dybeste indtryk paa tilhørerne. Søndag formiddag den 22. september bragte studenterne ham et fanetog. Deres ordfører kom i spidsen for en mindre deputation op paa hans værelse og holdt en smuk tale til ham paa finsk, og derefter maatte han ud paa hotellets balkon, hvor han modtog studenternes stormende, minuttange hyldest — det var første gang, hed det sig, at Finlands ellers stærkt splittede studenterkorporationer havde

kunnet enes om en samlet optræden. Efter ovationerne fulgte Thomsen med studenterne til deres forsamlingsbygning, hvor han aflagde besøg i de forskellige »nationers« lokaler og skrev sit navn i deres protokoller. Dagen derefter afslørede hans buste i et højtideligt møde i Det finsk-ugriske selskab. Setälä holdt ved denne lejlighed en længere tale paa finsk, hvori han gjorde rede for Thomsens betydning for sprogvidenskaben og for den finsk-ugriske sprogforskning i særdeleshed. Ved en paafølgende mægtig banket, hvor der var samlet alt hvad der har et navn i Finland (uden for de lærdes kreds bl. a. forfatteren Juhani Aho og maleren Axel Gallén-Kallela), hyldedes han paa den maade, at de finske forskere, der har gjort studiet af de finsk-ugriske sprog til speciale, talte til ham paa forskellige af disse sprog. Setälä begyndte med en tale paa livisk, en anden taler fortsatte med estisk, en tredje med magyarisk og syryensk, en fjerde med ostjakisk, en femte med vogulisk og en sjette med lappisk. Derefter blev der fremsagt et latinsk digt til hans ære, en student talte paa esperanto, hvorefter der fulgte taler paa sanskrit, turkmenisk, suaheli, norsk, assyrisk, litauisk og svensk.¹⁾ Ved afrejsen fra Helsingfors mødte der paa banegaarden et sangkor, der sang »Der er et yndigt land« i finsk oversættelse, og ved ankomsten til Åbo kom en deputation ind i kupeen og takkede Thomsen i hjærtelige ord for alt, hvad han havde været for Finland.

Den 31. august tog Vilh. Thomsen sin afsked som professor ved universitetet, og Carlsbergfondets direktion (som

¹⁾ Samtlige taler er udgivne under titlen »Orationes ad Guilelmum Thomsen hospitem Fennorum linguis variis habitæ dd. XVIII—XXIII m. sept. Helsingæ MCMXII« med tillæg af et digt paa mongolsk og oldtyrkisk af turkologen Ramstedt.

han selv havde været medlem af fra 1902 til 1913) bevilgede ham en aarlig hædersgave paa 6000 Kr. Opgivelsen af hans mere end fyrretyveaarige akademiske lærervirksomhed betød imidlertid ikke, at han nu vilde nyde et velfortjent otium. Ikke blot vedblev han til slutningen af 1916 at holde mere private forelæsninger og øvelser i sit hjem, især over finsk og gl. tyrkisk, men hans videnskabelige arbejdskraft, som et skrøbeligt helbred og flere alvorlige sygdomme aldrig havde brudt, viste sig at være usvækket. I 1916 udgav han under titlen »Turcica« (i Det finsk-ugriske selskabs skrifter bd. 37) en række studier over forskellige lydlig og grammatiske forhold i det »oldtyrkiske« sprog. Fra 1919 til 1922 besørgede han en udgave af sine samlede afhandlinger, der i tre bind omfatter det meste af hans produktion (med undtagelse af bogen om Orkhonindskrifterne og det store værk »Berøringer osv.«, samt alle de mere lejlighedsvis skrevne artikler) og som er af vigtighed ved de tilføjelser, han har gjort paa flere steder for at tage stilling til andre forskeres resultater og for at sige sin mening om forskellige moderne fantastier. For øvrigt vedblev han til det sidste at arbejde paa en ny udgave af de tyrkiske runeindskrifter.

Det har ikke været min opgave her i aften at tale nærmere om Vilh. Thomsens betydning som videnskabsmand og om hans høje værd som menneske. Det vil andre nu om lidt gøre. Men selv om jeg kun har givet en objektiv skildring af hans liv, haaber jeg dog, at man bag ved denne har kunnet mærke noget af den hengivenhed og kærlighed, som jeg ligesom saa mange andre har følt for vor store, uforglemmelige mester.

II.

Av **Otto Jespersen.**

Det må være mig tilladt at give disse mindeord en personlig farve: idet man tar avsked fra en mand, som man i snart 46 år har set op til som det store forbillede for videnskabeligt virke, har beundret som sin lærer og senere som sin kollega og højagtet som menneske, trænger der sig personlige minder frem, som ikke kan tilsidesættes i forsøget på at tegne et billede av den store sprogforsker, som vi nu har mistet.

Den første forelæsningsrække jeg hørte hos Vilh. Thomsen — det var i efteråret 1881 — handlede om fonetik eller, som han kaldte det, lydfysiologi. Jeg hade i foråret og sommeren, da jeg begyndte mine sprogvidenskabelige studier, på egen hånd, før jeg vidste at Thomsen vilde tale derom, forsøgt at sætte mig ind i fonetik, der netop dengang fejrede et stort gennembrud ved værker af de tre store S'er, som vi kaldte dem, englænderen Henry Sweet, nordmanden Johan Storm og tyskeren Eduard Sievers, men det blev av største betydning for mig, at jeg strax ved mit studiums begyndelse fik en mundtlig fremstilling av fonetikken, for sproglyd skal høres og ikke blot kendes gennem bøger, og Thomsens fremstilling var fortræffelig, fordi han foruden sin store teoretiske viden praktisk kendte så mange sprog som de lever på folkenes læber.

Var det et stort held for mig, at mit første semester bød på den første forelæsning, der overhodet er holdt over dette æmne ved vort universitet, så hade jeg også det store held, at jeg strax kom i personlig berøring med Thomsen

ved en lille tilfældighed. I een av sine første forelæsninger havde Thomsen beklaget at han aldrig havde set Melville Bells i 1867 udkomne værk »Visible Speech«, der havde bragt vokallæren ind i nye baner: værket fandtes ikke på noget av vore biblioteker og var utilgængeligt i boghandelen. Nu havde jeg fået opsporet at et udtog af værket »Visible Speech for the Million« endnu kunde fåes, og havde købt det: jeg gik da ved næste forelæsning op til Thomsen med heftet og spurgte om han ikke vilde låne det. Nogen tid efter, da jeg stod i universitetsbibliotekets lille snævre udlånslokale, kom Thomsen ind, og da han såe mig, kom han strax hen: »Var det ikke Dem der lånte mig Bells bog?« og så spurgte han mig ud om mine studier. Denne samtale lagde for mig grunden til den varme hengivenhed jeg altid har følt for mennesket Vilhelm Thomsen, fordi han kom den begyndende student imøde med en virkelig hjertevindende venlighed; den blev indledningen til mange samtaler i årenes løb, hvor jeg som hans andre elever stadig havde følelsen av at man trygt kunde gå til ham med sine tvivlsmaal og spørgsmål og altid kunde få gode råd og oplysninger om mangt og meget.

Fra de følgende semestre mindes jeg især en lang forelæsning om de indoeuropæiske sprogs sammenlignende lyd lære, hvor vi fik en udmærket og begejstringsvækkende fremstilling af alt det nye der netop i slutningen af halvfjerdserne og begyndelsen af firserne var kommet frem på dette område og hade ændret hele grundopfattelsen af vor sprogæts gamle lydssystem — en omvæltning, hvori den først av Thomsen selv opdagede palatallov og Verners erkenden av sammenhæng mellem oldindisk aksent og vor sprogklasses konsonantskifter hade spillet en stor rolle. Igennem Thomsens langsomme, rolige, vel overvejede frem-

stilling dukkede efterhaanden to ting levende frem for hans unge tilhørere, for det første selve sammenhængen mellem sprogene, selve den måde hvorpå de i århundredernes løb ændrer sig og spalter sig; for det andet den måde hvorpå videnskaben bygges op af de mange forskere, der arbejder hånd i hånd og hver bringer sin sten eller skærv til den store imponerende bygning som vor tids forskning har opført. Thomsen anførte altid samvittighedsfuldt de forskellige forskeres bidrag og bedømte dem med upartisk retfærdighed, men uden skarpe ord selv overfor anskuelser som han anså for helt forfejlede: en lille pause, og så et stilfærdigt: »men det kan nu ikke være rigtigt« med en kort begrundelse, der stillede den fejlagtige opfattelse til side og fejede uklarhed og uvidenhed bort uden større omsvøb.

Desuden deltog jeg bl. a. i øvelser over sent latin, hvor vi fik indblik i, hvordan de sprogfejl der begåes i en gammel kogebog eller i de longobardiske love, tillader slutninger til en bagved liggende udvikling i talesproget og viser os en bro mellem klassisk latin og italiensk og fransk osv. Denne øvelse stod i forbindelse med en gennem flere semestre fortsat fremstilling av romansk sproghistorie, som var holdt før mine sproglige studiers begyndelse, men som jeg hade skrevet av efter en kammerats hefter, og som måske mer end noget andet har bidraget til at gi mig indblik i sprogudvikling og sprogsammenhæng.

Av forelæsningerne fra disse år blev intet offentliggjort undtagen oversigten over sprogvidenskabens historie i et universitetsprogram. Men det er min faste overbevisning, at det vilde ha været til stor gavn for hele sprogvidenskaben, om disse forelæsninger dengang var blevet trykt i et av de store sprog: de vilde overalt være brugt som en uovertræffelig indledning til studiet av disse sprog, og selvom

de ikke kunde måle sig med fx Meyer-Lübkes og Brugmanns grammatikker i fylden af medtagne enkeltheder, vilde de langt ha overgået dem i kritisk behandling og i overblik med fremhæven av det virkelig vigtige. Men desværre var jo Thomsen aldrig ivrig med at trykke det som i og for sig var færdigt fra hans tanke og hånd: dærfør kom han ikke til overfor udlandet at spille den rolle i den romanske og i den indoeuropæiske sprogforskning som han i og for sig hade fortjent, og meget som burde være kommet alverdens sprogforskere til gode, kom kun til at gavne den forholdsvis snævre kres der sad og lyttede til hans ord ved vort universitet. Men vi var til gengæld lyd-høre, og for os betød disse forelæsninger en indvielse i videnskabens allerhelligste: de mundtlige foredrag kom til at virke på en måde som det trykte ord aldrig kunde ha gjort, og hele Thomsens fine, stilfærdige, fornemme væsen prægede hans undervisning på en uforglemmelig måde: vi følte at der stod en personlighed bagved ordene, som var adlet i sandhedserkendelsens tjeneste og på intet punkt vilde svigte de højeste idealer.

Sjældent har vel en universitetslærer været omfattet med så stor hengivenhed av sine elever som Vilh. Thomsen, og da han foredrog den almindelige og sammenlignende sprogvidenskab, som alle filologer hade mer eller mindre brug for, kom han til at påvirke mange, hvis fag i og for sig var meget forskellige. Da tanken ved hans fem-og-tve-års doktorjubilæum kom frem om et festskrift til ham, var det dærfør heller ikke få som med glæde greb lejligheden til at hædre deres lærer; og at det ikke var helt ringe forskere han hade uddannet, og at de dyrkede meget forskellige områder, vil let ses, når jeg blot nævner navnene på dem blandt bidragyderne som har været eller er med-

lemmer av Videnskabernes selskab: Dines Andersen, Vilh. Andersen, Drachmann, Heiberg, Hude, Jespersen, Finnur Jónsson, Kinch, Lange, Nyrop, Olrik, Holger Pedersen, Søren Sørensen. Til et senere festskrift, hvor hovedmassen av bidragene kom fra udlandet, kom herfra Buhl, Sandfeld, Sarauw og Thalbitzer.

Hver av disse — og mange flere — har lært av Vilh. Thomsen, og har lært ikke alene i al almindelighed, men hver for sig sikkert også indenfor det område han selv har valgt som genstand for sit særlige studium. For Thomsens viden i sprogenes verden var enestående. Hans hukommelse var fænomenal, og indenfor mangfoldige sproggrupper hade han ikke blot et almindeligt overblik, men fast og sikker viden om mange av den slags enkeltheder, som ellers er tilbøjelige til at slippe ud av mindet, når man ikke lige beskæftiger sig med vedkommende sprog. Alting i hans hjerne var på plads og kunde findes frem uden besvær.

Thomsens trykte arbejder er mangesidige uden dog ret at vise hans videns alsidighed. De udmærker sig alle ved sikker metode og ved hans ejendommelige forening av forsigtighed, der på intet område udkastede vovede teorier, og dog stor dristighed til at gi sig i kast med store og vanskelige opgaver. De kan væsentligt samles i tre grupper: berører mellem folkene i Øst-Europa, palatallyds udvikling, og tydning af gamle indskrifter.

Til den første hører hans doktordisputats om »Den gotiske sprogklasses indflydelse på den finske«, der ikke alene blev banebrydende for finsk sprogforskning, men også fik betydning for vor egen sproggruppe, idet den viste at vi ved hjælp av de finske låneord kunde få indblik i

vore ords skikkelse i en form der var ældre end den de ældste runeindskrifter viser os. Fortsættelsen av disse låneordstudier omhandler de baltiske sprog (litauisk og lettisk) og deres berøringer med finsk-ugrisk. Ind imellem dem kommer skriftet om det russiske riges grundlægning ved skandinaverne — alle tre hvilende på omfattende studier og førende til sikre resultater, og alle tre prægede av en forbinden av almenhistoriske og sproghistoriske kendsgerninger, så at de to områder bringes til at kaste lys over hinanden, men hovedsagen er dog det sproglige, som bruges til at belyse forhold, både i politisk historie og i kulturhistorie.

Den anden gruppe er arbejderne om palatallyd i flere sprog. Herhen hører den avhandling om den indoeuropæiske palatallov, der ved tidernes ugunst blev lagt til side i halvfjerdsene og først blev gravet frem igen, da for få år siden de samlede avhandlinger skulde trykkes: den førte beviset for at den græske vokalisme langt mere end det ældre slægtled av forskere troede, repræsenterede et oprindeligt trin av vor sprogæt, så at sanskrit altså for så vidt degraderedes. To vigtige avhandlinger påviste palataliseringer i gamle romanske sprog, og endelig er der avhandlingen om de nogenlunde tilsvarende forhold på dansk, hvor flere stedmål har bevaret palatale eller palataliserede lyd, og hvor vi i retskrivningen har et mærkeligt minde derom i den måde hvorpå vi i mange tilfælde skriver et *d*, der aldrig har været udtalt som sådant, efter *l* og *n*, som i *falde*, *vand*. Han har dær bl. a. kunnet påberåbe sig nogle breve, som hans svigerfar Allen hade udgivet, fra Kristian IIs dronning Elisabet, der efter udtalen staver fx *mayn* mand, *wayn* vand, *ayl* al, *fuyl* fuld osv., hvad der kun kan betegne en udtale som den der den dag i dag er almindelig i store dele av Jylland.

Den tredje gruppe af Thomsens arbejder hænger sammen med hans lyst til at råde gåder. Han morede sig med at finde ud av sifferskrift og hade en betydelig færdighed heri. Det er da heller ikke forunderligt at han fandt sig tiltrukket av de forskellige indskrifter, der fra gammel tid er overleverede i sprog man enten slet ikke eller kun til dels kender. Vi har dærfør avhandlinger om kyprisk, lykisk og etruskisk. Den store etruskiske gåde lykkedes det ham ganske visst ikke helt at løse — og måske får man aldrig den fuldstændige løsning, medmindre der skulde opdages en tosprogsindskrift der sætter os i stand til at læse dette hemmelighedsfulde sprog. Men til gengæld er det jo bekendt, at det lykkedes Vilh. Thomsen med ett slag at løse den gåde der indeholdtes i de sibirske indskrifter fra Orkhon og Jenessej. Denne glimrende bedrift, der overstråler alt lignende arbejde indenfor sprogvidenskaben, er så tit omtalt og kommenteret, at jeg ikke behøver mange ord for at udtale min beundring for den forening av skarpsind, tålmod og omfattende sprogkundskab, der her bragte et av alle anerkendt resultat. Dette er så meget mere beundringsværdigt som det sprog, tyrkisk, som Thomsen fandt i disse indskrifter, tidligere slet ikke hørte til Thomsens spesialstudier.

Men efter opdagelsen kom det til at høre til hans allersærligste områder, idet han ikke gjorde hvad han egentlig med god samvittighed kunde ha gjort, nemlig at gi forskerne nøglen til gåden og så overlade enkeltheder i udforskningen og tolkningen av indskrifterne til andre. Med sin store grundighed og samvittighedsfuldhed vilde han trænge til bunds i dette store stof, der dærfød kom til at lægge beslag på alle hans sidste år, da svaghed ikke tillod ham at virke med fuld kraft. Men alt det væsentlige til den

endelige udgave av de oldtyrkiske mindesmærker er gjort, og samarbejdet med dr. Kurt Wulff er så vidt fremmet, at denne forhåbentlig snart vil kunne forelægge Thomsens sidste arbejde i fuldt færdig skikkelse.

Vi andre kan måske ha lov til på en viss måde at beklage, at tyrkisk i så mange år optog Thomsen, da det vel nok vilde ha været os kærere, om han isteden hade skænket os flere arbejder om sprog der ligger vore egne interesser nærmere: vi veed jo hvor stor hans viden og hvor sikker hans hånd var, så at han både på nordiske og romanske og andre indoeuropæiske sprogs område kunde ha skænket os endnu mere foruden det vi allerede glæder os over.

Skønt man efter Thomsens hele sindsleje skulde tro at han på de fleste områder var nærmest konservativ, var han dog, når det gjaldt sproglige spørgsmål, ingenlunde bange for nye retninger. Da vi i 1886 stiftede den skandinaviske forening for nye metoder i sprogundervisning med det utålmodige navn Quousque tandem, meldte Thomsen sig strax ind. Han var også tilhænger af tanken om et kunstigt internasjonalt hjælpesprog og udtalte det offentligt: han erklærede Ido for bedre end Esperanto. Og det er bekendt at han for få år siden offentlig skrev til fordel for avskaffelsen av de store begyndelsesbogstaver i danske substantiver. De små bogstaver og det svenske å brugte han i sine bøger og private breve allerede fra sin tidlige ungdom, men i officielle skrivelser, og ved enkelte lejligheder også på tryk, brugte han store bogstaver og dobbelt-a.

Vilh. Thomsens liv har været rigt på anerkendelse og hæder fra mange sider. Alle der har været i berøring med

hans værker eller med ham selv personligt, har været enige om at højagte ham, og i mange år har han ubetinget stået på første plads iblandt danske videnskabsmænd, selvskrevet og ubestridt præsident for Videnskabernes selskab. Men ingen ydre æresbevisning og ingen hæder fra kolleger og andre kunde få bugt med hans ydmyge følelse av hvor lidt et menneske dog er istand til at udrette. Trods al hans beskedenhed hade han jo nok en følelse av sit eget værd; men han søgte aldrig berømmelse eller hæder: hæderen søgte ham, og han selv trængte aldrig sig selv eller sine meninger frem. Han talte sjældent og nødigt om sig selv og sin egen indsats i videnskaben. Det viste sig tydeligt, da der opstod strid mellem tyske lærde om, hvem der egentlig var den første opdager av palatalloven: da var det ikke ham, men Verner der fremdrog Thomsen som den egentlige førstemand, og talte man med ham om det, var det somom det i bunden var ham ukært at hans navn var blevet inddraget, da prioritetsstridigheder lå hans sind så fjernt. Nå, han hade jo også meget andet i behold, selvom det ikke var blevet åbenbaret at han også hade fundet *den* lov.

Et ualmindeligt rigt og smukt liv er her avsluttet, og man kan vel tilføje, et ualmindeligt lykkeligt liv, hvad der skyldes ikke alene hæderen udefra, ikke alene den dybe forskerglæde, som enhver videnskabsmand kender og som han har kendt i usædvanlig grad, men også det harmoniske forhold i hans hjem, hvor hans fortræffelige hustru i over halvhundrede år på den smukkeste måde forstod at skabe om ham den atmosfære der passede til hans eget fine væsen. Den der har haft den lykke i en række år at komme jævnlige hos dem, kan kun med fattige ord gi udtryk for

den taknemmelighed han føler mod dette av åndsadel og hjertegodhed prægede hjem, hvor det altid var festligt at komme, selv når der kun var få gæster.

Den store videnskabsmand, den fine personlighed, den prægtige gamle ven vil leve længe i vort minde.

III.

Af Harald Høffding.

Ved en stor Forskers Død dvæles der naturligvis først og fremmest ved hans videnskabelige Gerning. Men der vil ogsaa være Grund til at spørge, i hvilket Forhold hans Forskervirksomhed har staaet til hans Personlighed i det hele. Videnskabelig Forsken er selv en af de Former, i hvilke en Personlighed kan lægge sig for Dagen, og i den prægtige Samling af vor afdøde Præsidents Arbejder, der foreligger, har vi ogsaa et Billede af, hvad han var som Menneske. Men det kan have sin Interesse at spørge, hvorvidt Videnskaben mødte særlige gode Betingelser hos denne bestemte Personlighed, saa han ifølge sin Ejendommelighed kom Videnskaben imøde. Og endelig kan det ogsaa have Interesse at spørge om saadanne Sider ved Personligheden, der ikke umiddelbart har noget med Videnskab at gøre.

Den, der havde den Ære og den Lykke at staa Vilhelm Thomsen nær, kunde ikke andet end erfare, i hvor høj Grad netop hans Personlighed egnede sig til at være en tro og god Tjener i Videnskabens Rige. Der er især to Ting, som Videnskaben forudsætter hos sine Dyrkere. Den kræver Sans for rationel Sammenhæng, Aabenhed i Sindet for en stor Horizont, der gaar langt ud over det sædvanlige Livs Interesser og Synsmaader. Men den kræver tillige Sans og Evne til at opfatte det Smaa og Enkelte og se dets Sammenhæng med det Store og Almene. Renhed og Aabenhed i Sindet var nu det, der især udmærkede Vilhelm Thomsen. Der var i hans Forhold til hans Videnskab og til den Side af Tilværelsen, den var rettet imod, ingen Bagtanke, intet For-

behold, og man havde stadig Indtrykket af, at han følte sig staa overfor en stor Tingenes Verden, hvis Love det var hans Opgave at efterspore. Men han havde ogsaa Sans for de simpleste sproglige Fænomener ud fra den Tro, at de hang sammen med og kunde vidne om en stor Sammenhæng i Sprogets Verden. Hans store Lærer, den berømte klassiske Filolog Madvig, sagde til ham i Anledning af et af hans første Arbejder over lydsproglige Fænomener (det maa have været et Udkast til den senere Afhandling om Stavemaaden *ld* og *nd* paa Dansk), at det var dog for smaa og ubetydelige Ting at beskæftige sig med. Men Thomsen har haft samme Tro som Aristoteles, der i sin Naturhistorie forsvarer sin Syslen med uanselige Smaadyr, idet han anfører Herakleitos' Ord: »Ogsaa her er Guder!« Denne Sans for det Smaa, betinget ved Forudsætningen om en stor Baggrund, prægede ogsaa Thomsen i hans daglige Liv. Han fulgte med i, hvad der foregik om ham, og ligesom han, hvor Talen var om et sprogligt Fænomen, ikke skyede nogen Møje for at klare det, men sprang omkring (i den Tid han endnu kunde springe) i sit Bibliotek for at finde Oplysninger, naar han ikke havde dem paa rede Haand i sin fortrinlige Hukommelse, saaledes kunde han søge rundt om for at belyse et Emne, der blev drøftet i selskabelig Samtale. I hans Familie og i hans Vennekreds smilede man ofte over hans Lyst til at slaa op i sine Lexika (til hvilke Krak's blaa Bog ved saadanne Lejligheder hørte) ved enhver mulig Anledning.

Der hører stort Arbejde og stor Taalmodighed til at finde den Sammenhæng mellem det Store og det Smaa, som Videnskaben kræver. I nogle Ord, jeg paa hans Venners Vegne rettede til ham paa hans 80 Aars Fødselsdag, mindede jeg om, at man havde defineret Geniet som den store Taalmodighed, og viste, at det passede godt paa det

gamle Fødselsdagsbarn. I utrætteligt og trofast Arbejde havde han gennemført sine dybtgaaende Undersøgelser. Og Taalmodighed har han ogsaa faaet Brug for i Livet under den lange Række af Lidelser, der opfyldte saa stor Del af hans Liv. Trods hans kraftige Udseende havde han dog megen Sygelighed at gennemgaa. Lunge og Hjerter, Mave og Blære var ofte Udgangspunkter for livsfarlige Sygdomme. Han klagede sig ikke, men der kunde være Vemod over ham ved at være afskaaret fra meget, der før havde voldt ham Glæde, ikke mindst Udflugter i den frie Natur. Han fik Taarer i Øjnene, da jeg engang ifjor ikke kunde lade være med at fortælle om en herlig Tur gennem Rude Skov. Trods alt holdt han fast ved Livet, og Livslysten vaagnede stedse paany i ham. — I denne Sammenhæng maa vi mindes hans Hustru, med hvem han ifjor fejrede sit Guldbryllup, og som i de mange Aar og gennem de mange Sygdomme taalmodig og trofast stod ved hans Side, med Forstaaelse for hans store Arbejde og med utrættelig Om-sorg for hans Sundhed.

Denne store Taalmodighed hang sammen med den Mildhed, der prægede hele hans Væsen, og med den Beskedenhed, der ofte med Rette betragtes som ejendommelig for ham. Æren kom til ham, men han søgte den ikke, selv om han kunde være barnlig glad over den. Nu er, som jeg har sagt i min Etik, Beskedenhed ikke saa stor en Dyd, som man gør den til, og for Thomsens Vedkommende har man ofte overdrevet denne Side i hans Karakter. Hans Mildhed var forenet med Bestemthed og hans Beskedenhed med berettiget Selvfølelse. Han kunde udtale sig skarpt om Ting, han ikke syntes om. Da vi var med at indbyde til en Landsindsamling for et nyt Nationalmuseum, var det aftalt, at Indbyderne ikke selv skulde udtale nogen

Mening om Stedet, men jeg havde undertiden Møje med at holde ham tilbage fra at udtale sig om et bestemt Sted, hvor han for ingen Pris vilde have, at det skulde ligge. Hvad Beskedenheden angaar, er det rigtigt, at han sjelden selv talte om sine Opdagelser. Jeg erindrer tydelig den stilfærdige Maade, paa hvilken han meddelte mig sin Tydning af Orkhonindskriften. Det var en Mandag Morgen for nogle og tredive Aar siden, da vi gik fra Gymnastik (det kunde vi dengang øve). Med halvt hviskende Stemme sagde han: »Jeg tror nok, at jeg i Lørdags Aftes gjorde en Opdagelse«. Han hadede Praleri. Men han vidste bestemt, hvor han stod. Værdien af den Indsats, han gennem alvorligt Arbejde havde gjort i sin Videnskab, var han sig fuldt bevidst. Jeg har aldrig set ham saa vred, som da en Russer vilde gøre ham Rangen stridig som første Tyder af Orkhonindskriften. Hans ellers milde Øjne funkede, og han stampede med Foden. Han hverken undervurderede eller overvurderede sig selv. Jeg er ofte ved ham kommen til at tænke paa, hvad Goethe sagde, da Romantikerne vilde stille Tieck som jevnbyrdig ved Siden af ham: »Det er, som om jeg vilde stille mig ved Siden af Shakespeare«. Jeg tror, Thomsen vilde udtale sig paa lignende Maade om sit Forhold til sin Videnskabs Storheder.

Man har talt meget om hans Tavshed. Af sine Ungdomsvenner kaldtes han »Vilhelm den Tavse«, og det blev sagt om ham, at han kunde tie paa 50 Sprog. Han interesserede sig ganske særlig for Sprogenes Struktur. Men mange af dem talte han ogsaa. Finsk talte han som en Indfødt. Jeg har ogsaa undertiden hørt ham tale med de slovakiske Drengene, der i tidligere Dage løb om og solgte Rottfælder og Fuglebure. Deres Ansigter straaledede ved pludselig at høre sig tiltalte i deres Modersmaal. En italiensk Dame,

der opholder sig her i Byen, traf ham ifjor i mit Hus, og er siden fuld af Beundring for hans smukke Udtale, i hvilken ingen fremmed Accent var at mærke.

I det daglige Liv var han ganske vist tavs. Men det var en Tavshed, der (saalænge hans Hørelse ikke var svækket) ikke isolerede ham. Han lyttede gerne til, hvad man kunde fortælle ham, og han gjorde mange kritiske eller supplerende Bemærkninger, der kunde føre Samtalen videre. En lun Humor kom ofte frem hos ham ved saadanne Lejligheder. Om sine personlige Tanker og Stemninger ved Livet talte han sjelden. Hans religiøse Sindelag var præget af Pietet mod de overleverede Forestillinger, mere end af selvstændig Eftertanke. En mild Konservatisme var idethele ejendommelig for ham.

Jeg har kendt Vilhelm Thomsen ca. 60 Aar. For 50 Aar siden blev vi paa hans Forslag Dus. Og i de sidste 40 Aar kan jeg sige, at vi var nære Venner. Det var ved Samtaler paa Hjemvejen fra den Gymnastik, vi i sin Tid øvede, at vi kom hinanden nærmere. I hans Hjem har jeg selv følt mig hjemme og dér havt nogle af mine bedste Timer. Hvad han har været for mig ved sin Kundskabsfylde, ved sit videnskabelige Sindelag og ved sit milde og kærlige Væsen, kan jeg ikke finde Ord for. Han var en vennesæl Mand. De hjertelige Øjne, der straaled hans Venner imøde, vil ingen kunne glemme. Disse Øjne, der i Videnskaben havde set saa klart, dybt og skarpt, og som vendte sig lysende og varmende mod dem, der kom ham nær — dem skal vi aldrig møde mere. Men efter det mægtige Arbejde og de mange Lidelser har han nu faaet Fred. Og Ære vil for stedse være knyttet til hans Navn.

IV.

Av **E. N. Setälä.**

Det var en påskdag med yrväder och snöslask, då jag såsom alldeles ung man anlände till Köpenhamn år 1888. Efter att ha i två dagar promenerat på gatorna i den för mig fullkomligt främmande staden tog jag annandag påsk på eftermiddagen mod på mig och ringde å Lykkesholmsallée på en dörr, på vars plåt det stod: *Vilh. Thomsen*. Jag måste säga, att det var med klappande hjärta jag ringde, då det kändes mig förmätet att tränga mig på en familj under helgdagarna. Dessutom kände jag en kolossal respekt för namnet Vilhelm Thomsen — jag visste icke huru jag skulle kunna presentera mig för en sådan koryfé inom vetenskapen som han. Men ungdomens oförskräckhet segrade, jag ringde, dörren öppnade sig för mig och efter ett ögonblick såg jag för första gången Vilhelm Thomsen med sina goda, kloka ögon framför mig hjärtligt välkomnande främlingen. Jag hade ju goda rekommendationer med mig: hälsningar från Otto Donner i Helsingfors, Adolf Noreen och J. A. Lundell, hos vilka jag studerat i Uppsala, och de färskaste från den snillrike och hjärte gode Esaias Tegnér, i vars gästfria hem jag i Lund firat påskaftonen. Det syntes dock icke komma an på rekommendationerna — Vilhelm Thomsen tog naturligtvis vänligt emot hälsningarna och frågade efter sina vänners befinnande, — men han sade, att han hade läst mina arbeten och yttrade sig vänligt om dem, uttalade sin glädje över att jag på studieresa kommit till Köpenhamn. Jag meddelade, att jag hade för avsikt att med hans til-

låtelse åhöra hans föreläsningar samt på samma gång studera Rasks efterlämnade anteckningar och korrespondens för att taga reda på hans finska studier och finska förbindelser. »Av mina föreläsningar kan Ni icke ha mycken nytta,« sade Vilh. Thomsen, »ty de måste enligt sakens natur vara mycket elementära — Ni vet allt detta och mycket mera i förväg.« Men att jag ville studera Raskiana, däröver uttalade han särskilt sin glädje. Då jag frågte honom, om han kunde ge mig anvisning på en person, som kunde läsa med mig litet danska för att jag måtte komma något in i dansk fonetik — jag hade nämligen i Uppsala hos Lundell studerat både svensk och rysk fonetik och ville nu fortsätta med den svåraste fonetiken i hela världen, den danska —, så såg han på mig med sina vänliga ögon och sade: »Jag har också sysslat litet med fonetik, skulle Ni antaga mig som Er lärare i dansk fonetik. Vi kunna börja i morgon, om Ni vill«. Ytterst generad tackade jag för anbudet. »Men nu skola vi gå och dricka te hos damerna,« sade min älskvärde värd. Jag blev presenterad för fru Thomsen och för de släktingar och nära vänner, som voro församlade. Och snart kommo barnen in och stiftade omedelbart vänskap med främlingen. Och timmarna i fonetiken, middags- och frukostbjudningarna till det gästfria hemmet, promenaderna efter föreläsningarna osv. gjorde att jag snart började gå ut och in som barn i huset.

Jag har nämnt detta, som visserligen i främsta rummet har blott personligt intresse, för det, att detta säkert var karaktäristiskt för Vilh. Thomsen: det är ett bevis på hans ousägliga hjärtegodhet att han sålunda kunde emottaga en yngling från ett främmande land. Och denna stora godhet och sympati, som han visade mig från första stund, vi träffades, den har fortgått, det vill jag tillägga, i nästan

fyratio år, under vilka han alltid varit villig att lyssna till mina frågor och giva mig goda råd.

Det var icke vanliga språklektioner i danska som den unge mannen fick av en av samtidens största lärde. Det visade sig genast, att Vilh. Thomsen hade intressanta synpunkter både i dansk och allmän fonetik. Och i hans föreläsningar över finsk-ugrisk språkvetenskap, ehuru föreläsaren naturligtvis icke kunde hos åhörarna förutsätta stora förkunskaper i dessa språk, ingingo alltid nya självständiga synpunkter, ägnade att sprida klarhet och reda i frågor, som av andra missförståtts.

Det har i dag talats så mycket om de olika sidorna av Vilh. Thomsens livsverk, att det icke kan väntas från mig något väsentligt för förfullständigande av bilden. Om det skulle vara något, så vore det väl om honom särskilt som forskare av finsk-ugriska språk, som det återstode mig att tala.

En stor del av Vilh. Thomsens verksamhet hänför ju sig medelbart eller omedelbart till finsk-ugrisk språkforskning. Därtill hör hans allra första arbete »Det magyarske sprog og dets stammeslægtskab« (1867) med dess många utmärkta uppslag. Hans första huvudarbete, dissertationen »Den gotiske sprogklasses indflydelse paa den finske« (1869) rör ju sig till ena hälften på finskt och lapskt område, och jag behöver icke här framhäva dess betydelse för den finska forskningen. Genom detta arbete fick man ju på flera punkter ett fast grepp på finsk språkhistoria, som saknar skriftliga minnesmärken från gamla tider, likaså ett fast grepp på finnarnas historia för tvåtusen år sedan, både med avseende å frågan om finnarnas flyttning till Finland och å frågan om deras kulturståndpunkt i dessa tider. I detta arbete var redan antytt, att författaren funnit spår av ännu äldre be-

röringar mellan de finska och de indoeuropeiska språken än de finsk-germanska, beröringar mellan de finska och de baltiska d. v. s. littauisk-lettiska språken. Det arbete som han sedan 1890 utgav angående dessa beröringar är en av grundstenarna för finnarnas förhistoria. Han påvisade i detta arbete att finnarna ännu tidigare än de kommo till germanernas naboskap — på en tid, då sambandet mellan östersjöfinnarna och Volgafolken icke helt och hållet var avbrutet — hade befunnit sig i långvariga beröringar med en baltisk d. v. s. littauisk-lettisk folkstam. Detta arbete är med avseende å vetandets grundlighet och mångsidighet, vyernas vidd, metodens säkerhet och de vittbärande resultaten en av de märkligaste skapelserna av vetenskaplig lärdom och forskning. Även hans arbete om »Ryska rikets grundläggning« (på engelska 1877, på tyska 1879, på svenska 1882 och på danska först i hans »Samlede Afhandlingar«) hänför sig på många punkter till de finska stammarnas historia. Även på urgamla beröringar emellan de finsk-ugriska och ariska språken samt på frågan om de finsk-ugriska och indoeuropeiska språkens eventuella urförväntskap hade han riktat sin uppmärksamhet och utstakat betydelsefulla riktlinier för dessa frågors behandling. Hans stora upptäckt, dechiffreringen av de s. k. Orkhoninskrifterna, och hans turkologiska arbeten överhuvudtaget — bland dem det stora efterlämnade arbetet, som vi hoppas kunna bli ett Standard Work för kännedomen av de fornturkiska inskrifterna — kunna här förbigås. Dessa minnesmärken, genom vilkas uttydande ett nytt blad i mänsklighetens historia öppnat sig för mänskligt vetande, skola en gång ha sin betydelse även då frågan om de turkisk-tatarska språkens sammanhörighet med andra språkfamiljer kommer at avgöras. Jag vill blott tillägga, att Vilh. Thomsen

även så att säga i förbigående löste betydelsefulla frågor på finsk-ugriskt område; så t. ex., då han i en uppsats i en festpublikation av den ungerska tidskriften »Magyar Nyelvör« löste den ungerska objektiva konjugationens gåta, som andra förgäves försökt sig på.

Liksom sägnens kung Midas hade fått den gåvan att allt, som han berörde, förvandlades till guld, hade Vilh. Thomsen fått den gudagivna gåvan, att allt, som han berörde, blev reda och klarhet. Om man med några ord ville karaktärisera Vilh. Thomsens vetenskapliga verk, som nu tillhör historien, så skulle jag säga, att karaktäristiskt för detsamma var dess enastående mångsidighet, ett fullständigt och djupt behärskande av de många och olika sidor av vetandet, som behandlades, en metodens säkerhet, som gjorde även hypotesen onödig, en framställningens sällsynta och konstfulländade klarhet, varav man ens icke kunde se, att den uppnåtts genom så att säga finsmideri, och resultat, vilka såsom strålkastare belysa vidsträckta, förut i dunkel höljda områden. Jag ville ännu tillägga ett: en djup mänsklig syn på tingen.

Jag har läst i en minnesruna över Vilh. Thomsen, att han intresserade sig uteslutande eller dock i främsta rummet för formen, icke för innehållet.

Ingenting kan vara mera oriktigt. Först och främst är språket för en språkforskare icke form, utan innehåll, en viktig sida av det mänskliga livet, en viktig sida av den mänskliga kulturen, minst lika viktig, som de flesta andra frambringelser av kulturen, såsom de boningar, i vilka vi bo, de kläder, i vilka vi kläda oss, de vapen och redskap, vilka vi begagna oss av. Ty språket, till vars utbildande säkerligen årtusenden fordrats och som ytterligare utvecklats under årtusenden, är måhända det viktigaste redskap,

den till kultur strävande människan har haft till sitt förfogande — på samma gång det självt är en sida av kulturen, har det varit den mäktigaste hävstång för framåtskridandet av den mänskliga odlingen. Ett redskap, varigenom den ena människans och den ena släktledens erfarenheter och arbetsresultat kunnat komma den andra människan och den följande släktleden till godo. Och det är tillika en kulturföreteelse, som avspeglar framåtskridande av den mänskliga kulturen, i det alltid under årtusenden mänsklig tanke följts av det språkliga uttrycket, föreställning och begrepp av ordet.

Det var just karaktäristiskt för Vilh. Thomsen, att språkvetenskap för honom var vetenskap om människan. Man kunde visserligen tänka sig, att för honom om för någon vetenskapen existerade blott såsom ett strävande till sanningen, *la science pour la science*. Men jag tror mig under de nästan fyratio år, jag känt Vilh. Thomsen, hava uppfattat honom rätt, då jag ansett mig finna, att det för honom icke existerade en *science pour la science*: han satte nog sanningen allra högst i livet, men han uppfattade vetenskapens uppgift sålunda, att vetenskapen har att tjäna människan, att göra människoanden rikare på vetande, och han uppfattade språkvetenskapens uppgift sålunda, att man genom att studera språket lärde sig att känna en högst märklig sida av den kännande, viljande, och i kultur framåtskridande människan.

De tankar, som rörde sig i Vilh. Thomsens hjärna, voro icke varje mans tankar, deras vidd kunde följas blott av några få. Han ville icke heller någonsin blanda med framställningen, han ägde icke en stämma, med vilken han kunde tala till stora folkförsamlingar. Under sådana omständigheter, även med kännedom av det snillrika hos

honom, måste man ställa sig frågan: huru är det möjligt, att Vilh. Thomsen blivit så uppskattad och omhuldad av hela sitt folk, som han blivit. Jag kommer i håg, huru jag i fjol på Skodsborgs järnvägsstation satt på en bänk läsande korrektur under väntan på tågets ankomst och en enkel borgare eller man ur folket satte sig vid min sida och frågade, vad det var för ett språk, jag läste. Jag svarade, att det var finska. Den enkla mannen sade: »Det ville jag också gärna kunna läsa, men här i landet är det blott Vilhelm Thomsen, som kan det, han som kan alla språk.« Jag säger: en sådan popularitet kan icke vara blott en följd av Vilh. Thomsens enastående personliga egenskaper, hans stora älskvärdhet och anspråkslöshet, den är ett bevis på ett intelligent folks höga bildningsnivå och höga uppfattning om sin uppgift. Det danska folket visar sig genom detta vara djupt medvetet därom, att det finnes ett rike, där storheten icke mätes efter de yttre dimensionernas måttstock, ett andens rike, där ett litet folk kan vara stort, ja, det största i världen, som det gamla helleniska folkets storartade föredöme visat oss. Och det är därför som det danska folket inser det andliga arbetets betydelse för folkets tillvaro. Vi kunna icke annat önska, än att det måtte födas Danmark många söner sådana, som Vilh. Thomsen, genom vilka nationen gör sig gällande i mänskligheten.

Jag intager denna kväll en egendomlig dubbelställning.

Jag har att å Finlands vägnar tacka Danmark för det, Vilh. Thomsen varit för Finland, icke blott för dess vetenskap, icke blott för utredandet av dess språk- och kulturhistoria, utan även såsom en vän till vårt land och vårt folk, en målsman för vårt land och folk inför det av oss så högt uppskattade danska folket. De kransar, som nedlades vid hans bår av Finlands President, Helsingfors Uni-

versitet, Finsk-ugriska sällskapet, med hvilket han samarbetet under många år, Finska Fornminnesföreningen och Kalevala-sällskapet, som ända hemifrån sände till sin dyrkade hederledamots grav en avbildning av sitt medlems-tecken i finska blommor — dessa kransar innefatta ett helt folks tacksamhet och beundran till den store mästaren och det folk, han tillhör.

Jag står här även i egenskap av familjemedlem — icke för att ge uttryck för den stora skuld, i vilken jag själv står till den hädangångne, utan denna gång för att å hans egnas vägnar uttala de efterblivnas tack för all visad sympati, för allt deltagande och för denna vackra minnesfest, föreställd av denna akademi, som bildade ett av föremålen för hans livs glädje.

Allt detta är ägnat att trösta de efterblivna i deras sorg. Men en sådan person, som Vilh. Thomsen, förlorar man icke genom döden. Han lever ibland oss, lever i sitt arbete, lever i sitt minne. »Evigst ejes kun det tabte.«

Högtärade församling! Huru vackert liv var detta, som nu avslutats! Om man bortser från sjukdomens och ålderdomens vedermödor, så var det ju ett liv, fullt av skaparglädjens lycka, den största lycka man kan hava på jorden, ett liv, vars verksamhetsinnehåll alltid var högt uppskattat av arbetskamrater och lärjungar, ett liv, omhuldat av kärlek utan avund och fiendskap från någon lågtsinnad människas sida. Och en huru vacker död! Också här bortsett från de smärtor, sjukdomen medbragt — at somna blott i den eviga sömnen efter ett väl utfört arbete, omhuldad av de egnas kärlek, omhuldad av hela sitt folks, till och med av ett annat, med det danska folket kulturbesläktat folks högaktning och kärlek!

UDDRAG AF REGNSKABET
FOR AARET 1926.

Indtægt.	Kr.	Øre	Kr.	Øre
1. Beholdning fra forrige Aars Regnskab:				
a. Kassebeholdning	36594	84		
b. 2 Guldmedailler	640	»		
c. 1 Sølvmedaille.....	12	50	37247	34
2. Renteindtægt m. m.:				
a. 125700 Kr. Husejer Kreditk. Oblig. à 3½ pCt.	4399	50		
89200 - Østift. Krditfr. Oblig. à 3½ -	3122	»		
141000 - do. do. à 4 pCt. .	5640	»		
43000 - Jydske Ld. Krdf. Oblig. à 3½ pCt.	1505	»		
11000 - Fynske Kreditf.-Oblig. à 3½ -	385	»		
b. 600 - Nationalbankaktier, Udbytte....	48	»		
c. Rente af Indlaan i Bankerne	1989	75		
d. Difference ved Indkøb af Obligationer til Erstatning for udtrukne	2038	38	19127	63
3. Statstilskud i Kalenderaaret 1926	42150	00
4. Bidrag i Følge fundatsmæssig Bestemmelse:				
a. Til Præmier:				
fra det Classenske Fideikommis.....	400	»		
Etatsraad Schou og Hustrus Legat.....	100	»		
b. Til videnskabelige Formaals Fremme:				
det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag for Aaret 1925	3379	70		
c. Fra Carlsbergfondet	17500	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til Erindring om Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen: Rente 3½ pCt. af 120200 Kr. Østift. Krdf. Oblig.	4207	»	25586	70
5. For Salg af Selskabets Skrifter.....	3703	68
Samlet Indtægt...	127815	35

Udgift.		Kr.	Øre	Kr.	Øre
1. Selskabets Bestyrelse:					
a.	Løn til Embedsmænd, Assistent og Medhjælpere, Pension m. m.	16536	19		
b.	Til Selskabets Møder	1872	85		
c.	Til Rengøring	793	76		
d.	Kontorudgifter	4583	74		
e.	Porto	3029	72		
f.	Forsikring	347	55		
				27163	81
2. Selskabets Forlagsskrifter:					
a.	Oversigten	2974	90		
b.	Meddelelserne	35057	79		
c.	Skrifterne	8879	36		
d.	Pæli Dictionary	3910	45		
				50822	50
3. Anvist af Selskabets Præsident fra J. P. Suhr & Søns Legat					
		925	50
4. Understøttelse til Skrifers Udgivelse og videnskabelige Arbejder af Medlemmer eller andre:					
a. Af Selskabets Midler:					
Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie					
		1000	»		
b. Af det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag:					
α. Til Registrering af literære Kilder til dansk Historie, 1. Bidrag af en 5-aarig Bevilling					
		1600	»		
β. Til Dansk historisk Forening					
		1000	»		
γ. Nina Bang, Til Udgivelse af Øresundstoldregnskaber					
		400	»		
				4000	»
	Overføres...	82911	81

Udgift.	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Overført...	82911	81
5. <i>Selskabets internationale Forbindelser:</i>				
a. Kontingent til internationale Sammenslutninger	855	59		
b. Rejser	2395	»		
c. Corpus medicorum Græcorum	1000	»		
			4250	59
6. <i>Pengepræmier og Medailler:</i>				
a. Præmier af Legaterne				
b. Af Selskabets Kasse	640	»		
			640	»
7. <i>Tilfældige Udgifter:</i>				
Istandsættelser og Anskaffelser	1399	65
8. <i>Beholdning ved Aarets Slutning:</i>				
a. Kassebeholdning	38280	80		
b. 1 Guldmedaille	320	»		
c. 1 Sølvmedaille	12	50		
			38613	30
Samlet Udgift...	127815	35

d. 27. Januar 1927.

W. Johannsen.
Kasserer.

Vi har revideret dette Regnskab og ikke fundet noget at erindre derimod.

d. 10. Marts 1927.

C. H. Ostfeld.

K. Prytz.

1. Værdipapirer (efter Kurs ultimo 1926):

383100 Kr. 3½ pCt. Kreditforenings Obligationer*)	Kr. 275.933,25
148000 - 4 — — — — —	- 116.775,00
600 - Nationalbankaktier	- 756,00
<hr/>		
531700 Kr. Paalydende af Værdipapirer til Kurs	Kr. 393.464,25

2. Kassebeholdning:

Kontant og i Banker**)	Kr. 38.280,80
Medailler	- 332,50
<hr/>		
		Kr. 38.613,30

3. Tilgodehavende hos Carlsbergfondet d. 30/9 1926 Kr. 70.088,84

*) Deraf 120200 Kr. 3½ pCt. Kreditforenings Obligationer til Kurs Kr. 83.539,00 J. P. Suhr & Søns Legat til Erindring om Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen.

**) Deraf Restbeholdning af det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag Kr. 2265,32, samt Beholdninger af Bidrag fra Legaterne til Præmier: Thottske Legat Kr. 200,00, Classenske Legat Kr. 400,00, Schouske Legat Kr. 100,00.

BUDGET

FOR AARET 1927.

Indtægt.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Beholdning:				
a. Kassebeholdning				
b. Guldmedailler.....				
c. Sølvmedailler				
2. Renteindtægt m. m.:				
a. 125700 Kr. Husejer Kreditk. Oblig. à 3 ¹ / ₂ pCt.	4399	50		
89200 - Østifternes Krdf Oblig. à 3 ¹ / ₂ -	3122	»		
141000 - do. do. do. à 4 -	5640	»		
43000 - Jydske Land. Krdf. Oblig. à 3 ¹ / ₂ -	1505	»		
11000 - Fynske Kreditf. Oblig. à 3 ¹ / ₂ -	385	»		
b. 600 - Nationalbankaktier, Udbytte...	48	»		
c. Rente af Indskud i Bankerne og af Tilgodehavende hos Carlsbergfondet	4500	»		
d. Kursdifference ved Indkøb af Obligationer til Erstatning for udtrukne.....	»	»	19599	50
3. Forventet Statstilskud			39825	»
4. Bidrag i Følge statutmæssig Bestemmelse:				
a. Til Præmier:				
fra det Classenske Fideikommis	400	»		
Etatsraad Schou og Hustrus Legat.....	100	»		
b. Til videnskabelige FormaaIs Fremme:				
det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag for Aaret 1926	3400	»		
c. Fra Carlsbergfondet	20000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til Erindring om Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen: Rente 3 ¹ / ₂ pCt. af 120200 Kr. Østif. Krdf. Oblig. ...	4207	»	28107	»
5. For Salg af Selskabets Skrifter			2000	»
6. Forventet Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet...			10000	»
7. Saldo (ikke dækket ved Aarets Indtægt)...			14003	50
Samlet Indtægt...			113535	»

Udgift.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. Selskabets Bestyrelse :				
a. Lønninger, Pension, m. m.	16290	»		
b. Til Selskabets Møder	3000	»		
c. Til Rengøring	1000	»		
d. Kontor og Oplag	6000	»		
e. Porto	3500	»		
f. Forsikring	400	»	30190	»
2. Selskabets Forlagsskrifter :				
a. Oversigten	4000	»		
b. Meddelelserne	34000	»		
c. Skrifterne	6000	»		
d. D. Andersen, Pæli Dictionary	5000	»	49000	»
3. Til Raadighed for Selskabets Præsident fra J. P. Suhr & Søns Legat	1500	»
4. Understøttelse til Skrifters Udgivelse og videnskabelige Arbejder af Medlemmerne og andre :				
a. Af Selskabets Midler:				
Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie	1000	»		
b. Af det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag:				
α. Til Registrering af literære Kilder til dansk Historie, 2. Bidrag af en 5-aarig Bevilling	1600	»		
β. Til Dansk historisk Forening	1000	»		
γ. Nina Bang. Til Udgivelse af Øresundstoldregnskaber for 1660—1783, sidste Bidrag af en 5-aarig Bevilling	400	»		
δ. Extraordinært Tilskud til Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie ...	1000	»	5000	»
5. Selskabets internationale Forbindelser :				
a. Kontingent til internationale Sammenslutninger	1500	»		
b. Rejser	8000	»		
c. Til Udgivelse af Corpus medicorum Græcorum, som Bidrag af en Rest paa Kr. 5040,00 af Bevilling paa indtil Kr. 10000 (Maj 1907).	1000	»	10500	»
Overføres	96190	»

Udgift.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
	Overført	96190	»
6. <i>Pengepræmier og Medailler:</i>					
a. Præmier af Legaterne:					
	Af det Thottske Legat	»	»		
	Af det Classenske Legat	»	»		
	Af det Schouske Legat	»	»		
b. Medailler:					
	1 Guldmedaille, 2 Sølvmedailler	345	»	345	»
7. <i>Udgifter til Istandsættelser og Anskaffelser:</i>					
8. <i>Ekstraordinær Udgift:</i>					
	Til et Maleri af Carlsbergfondets Direktion	15500	»
	Samlet Udgift	113535	»

Af disse Udgifter er 1 a fast (naar undtages, at Pensionen kan variere efter Statens Regler), 1 b—f samt 2 a—d kalkulatoriske. De øvrige Bevillinger kan kun overskrides ifølge særlig Bevilling af Selskabet.

Det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag.

	Kr.	Ø.
Beholdning 1. Januar 1927 ca.	2200	»
Bidraget for 1926 ca.	3400	»
	5600	»
Budgetteret Udgift	4000	»
Beholdning ved Aarets Udgang ca.	1600	»

Bidrag fra Legaterne til Præmier.

	Thottske Legat		Classenske Legat		Schouske Legat	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Beholdning 1. Januar 1927	200	»	400	»	100	»
Bidraget for 1927	200	»	400	»	100	»
	400	»	800	»	200	»
Budgetteret Udgift	»	»	»	»	»	»
Beholdning ved Aarets Udgang	400	»	800	»	200	»

BEDØMMELSE AF PRISOPGAVER

I.

Bedømmelse af en astronomisk Prisopgave.

Som Besvarelse af den for Aaret 1925—26 af det kgl. danske Videnskabernes Selskab stillede astronomiske Prisopgave er der indkommet en Afhandling med Motto: »Gold on blue and black on white«.

Afhandlingen indeholder en grundig Undersøgelse af Omløbsbevægelsen i Stjernesystemet ξ Ursae majoris. Den visuelle Dobbeltstjerne har en Omløbstid paa omtrent 60 Aar, og begge de to visuelle Komponenter er spektroskopiske Dobbeltstjerner med Omløbstider paa henholdsvis 1,8 Aar og cirka 9 Dage, saa at Systemet i det mindste er et fire-dobbelt System. Siden den sidste Banebestemmelse er der blevet udført et stort Antal Maalinger af dette System, blandt hvilke navnlig maa fremhæves de i 1914 paabegyndte fotografiske Maalinger i Potsdam og Lick Observatoriets Radialhastigheder. Abetti har i 1919 publiceret en Diskussion af de sidstnævnte Maalinger.

Forfatteren begynder med at bestemme Parallaxen, Masseforholdet og Inklinationens Fortegn ved Hjælp af de foreliggende Observationer. Han korrigerer derefter de maalte Radialhastigheder for Virkningen af den 60-aarige Omløbsbevægelse og bestemmer af de saaledes korrigerede Maa-

linger Baneelementerne for den spektroskopiske Dobbeltstjerne Aa (den lysstærkere Komponent). Han finder en Omløbstid paa 1,832 Aar og $e = 0,53$.

Derefter behandles de fotografiske Observationer. Forfatteren har i 1923 udmaalt 88 i Potsdam i Aarene 1914—23 tagne fotografiske Plader. Antallet af de maalte Billeder overstiger 4700. De i 1914—19 tagne Plader var allerede tidligere blevet udmaalt af Hertzprung. Ved en Sammenligning mellem de to Maalingsrækker finder Forfatteren en meget ringe systematisk Forskel, nemlig $\div 0'' ,001$ i $\Delta\delta$ og $+ 0'' ,006$ i $\Delta\cos\delta$, hvorefter man ser, hvormeget mindre den personlige Ligning er ved fotografiske end ved visuelle Dobbeltstjernemaalinger. Forfatteren søger ved successive Approximationer at separere den 60-aarige Omløbsbevægelse for Systemet $B + b$ og den 1,8 aarige Omløbsbevægelse for A omkring Tyngdepunktet for A og a under Benyttelse af de ovenfor omtalte spektroskopiske Banelementer. Ved en Udjævning efter mindste Kvadraters Methode afledes de tre Elementer a , i og Ω for Banen for A omkring Tyngdepunktet for A og a . En Sammenligning mellem de beregnede Positioner og de omhandlede fotografiske Positioner fra Potsdam, samt nyere fotografiske Maalinger fra Königsberg (1923—26) viser en ikke ubetydelig systematisk Gang i Afvigelserne.

I det tredje og sidste Afsnit undersøges den 60-aarige Omløbsbevægelse. Observationerne korrigeres for den kortperiodiske Bevægelses Indflydelse, og der afledes Normalpladser ved simpel Middeltalsdannelse. Forfatteren foretager derefter en Udjævning ved mindste Kvadraters Methode, og han finder en Bane, der slutter sig nærmere til Observationerne end nogen af de tidligere afledte Baner. Men Differenserne mellem de observerede og beregnede

Pladser viser en temmelig regelmæssig Gang, og det kan ikke anses for godtgjort, at dette udelukkende skyldes systematiske Fejl i Observationerne.

I det hele taget er Afhandlingen ret kortfattet. Man savner en Tabel over de til Bestemmelse af Banen Aa benyttede Normalpladser, samt en fuldstændig Liste over alle de benyttede visuelle Iagttagelser eller i det mindste en Tabel, som supplerer den ved den forrige Banebestemmelse benyttede. Man kunde ogsaa have ønsket en stærkere Fremhævelse af den fotografiske Methodes Fortrin for den visuelle.

Men dette er Indvendinger af mindre Betydning. Afhandlingen giver, som det fremgaar af det foregaaende, et værdifuldt Bidrag til vort Kendskab til Stjernesystemet ξ Ursae majoris, og vi anser den for værdig til den udsatte Pris.

Januar 1927.

N. E. NØRLUND.
Affatter.

EJNAR HERTZSPRUNG.

Det viste sig, at den prisbelønnede Afhandling var forfattet af Dr. WILLEM HENDRIK VAN DEN BOS, Observator at the Observatory at Leiden, Holland, Adr.: Union Observatory, Johannesburg, Transvaal, se S. 33.

II.

Bedømmelse af den for det Thott'ske Legat udsatte Prisopgave.

Som Besvarelse af den for Aaret 1925 for det Thott'ske Legat udsatte Prisopgave om Hymenomyceterne og Gasteromyceterne paa jydsk Hede-, Krat- og Plantagearealer med særligt Henblik paa Trærnes Mykorrhiza-Dannelser

er der indkommet en Afhandling med Motto: »i Samraad med Fæller og Venner han lod / den Purre bevares, hvor Urskoven stod, / og plantede det Træ, som i Sandet slaar Rod.« (H. Drachmann).

Forfatteren af Afhandlingen, — som er 56 skrevne Kvart-sider stor, — har til Undersøgelingsobjekt valgt Grindsted Hedeslette med Bakkeøer og tilgrænsende Randmoræne. Indenfor dette Omraade har han undersøgt 7 Lokalteter, hvoraf dog nogle falder i flere Underafdelinger med forskellig Bevoxning, og hver af disse Lokalteter har han besøgt flere Gange. For hver af Lokalteterne er der gjort Rede for Bevoxningens Art (de fleste er Plantager, to er Skove, et Par Krat og nogle Hedestrækninger) og Bundvegetationen; men der er i Regelen intet meddelt om Bevoxningernes Sundhedstilstand, og der er ikke gjort nærmere Rede for Jordbundens Beskaffenhed og heller ikke for Forekomsten af Mykorrhiza. Derimod gives der udførlige Lister over de forefundne Storsvampe af Hymenomyceternes og Gasteromyceternes Ordener, med Angivelse af deres Optræden, særlig i Forhold til de enkelte Træarter, og deres Hyppighed. I Alt meddeles 12 saadanne Lister; de udgør, tilligemed de korte Lokaltetsbeskrivelser, den ganske overvejende Del af Afhandlingen.

Paa de sidste 8 Sider gives først Lister over de Svampearter, som alene eller fortrinsvis slutter sig til de forskellige Træarter (Birk, Eg, Fyr, Gran, Pilekrat) og de forholdsvis faa, der forekommer i Hedemose, endvidere dem, der er fælles for Fyrre- og Granplantagerne og deraf dem, der er dominerende i henholdsvis Gran- og Fyrreplantager. I nogle afsluttende Bemærkninger fremsætter Forf. som Hovedresultat af sine Iagttagelser, at Svampene »ikke direkte er bundne til en bestemt Jordbund, men derimod til en

bestemt Vegetation«, medens det indenfor den enkelte Bevøxning, f. Ex. af Graner, særlig er Lyset og det deraf afhængige Mostæppe, som er bestemmende for Arternes Optræden. I Fyrre- og Granplantagerne finder Forf., at Svampenes (Frugtlegemernes) Tæthed er størst, hvor Fyrren, resp. Granen, voxer daarligst, og i Egekrattene er den størst paa Morbund. At Lynghederne er saa fattige paa Svampe, mener Forf. skyldes det tætte Morlag, som hindrer Iltens Adgang.

Forf. er selv klar over, at han kun delvis har besvaret den stillede Opgave, og det kan ikke nægtes, at der mangler meget i, at Besvarelsen kan siges at være fyldestgørende. Han har øjensynlig anvendt al sin disponible Tid og Arbejde paa at tilvejebringe fyldige Lister over Svampene paa de valgte Lokalteter i Overensstemmelse med Opgavens Ordlyd og har derved samlet et værdifuldt Materiale, som har Betydning for de i den stillede Opgave omtalte Problemer; men han har, som ovenfor nævnt, ikke gjort nærmere Rede for Jordbundens Beskaffenhed og navnlig ikke for Træernes Mykorrhizer (kun et enkelt Sted omtales, at han har set Frugtlegemer udspringe direkte fra Mykorrhizer), og han har ikke — maaske af Mangel paa Tid — udnyttet de i Listerne meddelte Oplysninger tilstrækkeligt. De afsluttende Bemærkninger hviler ganske vist paa Forf.s Iagttagelser, men de er for Størstedelen fremsat ganske kort uden nærmere Dokumentation. Forf. kunde have valgt sine Arealer med større Skønsomhed i Overensstemmelse med Opgavens Krav; navnlig savnes, saa vidt det kan ses, Plantagearealer med ung Plantning af sygeligt Udseende. Ved en Sammenligning mellem en Plantage, som er c. 120 Aar gammel, med en anden, som er c. 20 Aar gammel, finder Forf. næsten ingen Forskel m. H. t. Svampefloraen,

hvoraf han slutter, at denne bruger ikke over 20 Aar om at komme til Udvikling. Det vilde have været af Interesse, om ogsaa yngre Plantager havde været medtaget, og om der var foretaget Detailundersøgelser f. Ex. paa Grænse-omraader.

Som det vil fremgaa af ovenstaaende, har Forf., trods et flittigt og paaskønnelsesværdigt Arbejde, kun i forholdsvis ringe Grad besvaret den stillede Opgave, idet væsentlige Sider af den, særlig Mykorrhizaspørgsmaalet, er ladet ude af Betragtning, og idet de i Listerne meddelte Oplysninger ikke er tilstrækkelig udnyttede, og vi kan derfor ikke indstille ham til den udsatte Pris. Derimod mener vi at burde foreslaa, at der tildeles Forf. et mindre Beløb (400 Kr.) som Paaskønnelse af hans flittige og samvittighedsfulde Arbejde ved Tilvejebringelsen af Fortegnelserne over Svampene paa de undersøgte Lokalteter, som vil kunne være et godt Grundlag for senere Undersøgelser.

20. Januar 1927.

L. KOLDERUP ROSENVINGE. C. RAUNKLÆR.
Affatter.

Det viste sig, at den belønnede Afhandling var forfattet af Adjunkt POUL LARSEN, Kolding, se S. 34.

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen for Registrering af literære Kilder til dansk Historie.

Beretning for 1926.

I det forløbne Aar har Kommissionen fortsat det i 1925 paabegyndte Registreringsarbejde i svenske Herregaardsbiblioteker, idet Underbibliotekar ved det kgl. Bibliotek Verner Seemann i Oktober Maaned som Kommissionens Udsending foretog en Rejse til forskellige Herregaarde i det sydlige Sverige og undersøgte de derværende Haandskriftsamlinger. Hr. Seeman besøgte først de to skaanske Gaarde Börringekloster og Övedskloster og afsluttede dermed foreløbig Undersøgelserne i Skaane, hvis øvrige Samlinger blev registrerede i 1925. Medens de tidligere Undersøgelser havde givet til Resultat, at der ikke i nævneværdig Grad fandtes haandskrevne Efterladenskaber fra Skaanes danske Periode, idet største Delen af de i 1925 registrerede Manuskripter stammer fra det 18. og 19. Aarhundrede, forefandtes paa Börringekloster et righoldigt Familiearkiv med fast Rod i Landets danske Fortid og med stærk Tilknytning til Danmark, ikke mindst gennem Besiddernes, Beck-Friis'ernes, nære Slægtskab med Corfitz Ulfeldt. Arkivet indeholder saaledes en Del Papirer vedrørende dennes personlige Forhold samt flere originale Breve fra Christian IV og Leonora Christine Ulfeldt. Undersøgelserne paa Börringekloster gav i det hele et udmærket Resultat, derimod fandtes paa Öveds-

kloster mod Forventning saa godt som intet af Interesse for Registreringen.

Foruden de afsluttende Undersøgelser i Skaane har Registreringsarbejdet paa Herregaardene i det forløbne Aar omfattet Halland og Smaaland. Af de hallandske Gaarde var det gamle Herresæde Wallen den eneste, hvor man paa Forhaand kunde vente at finde haandskrevne Danica fra ældre Tid. Undersøgelsen her gav imidlertid for saa vidt et negativt Resultat, som de mange Arkivalier, der forefandtes, og hvoraf de ældste gaar tilbage til det 16. Aarhundrede, viste sig væsentlig at være Skøder og lignende juridiske Dokumenter, som ikke falder ind under Registreringen. I Smaaland besøgte Gaarden Husaby, hvis Bog- og Haandskriftssamling nyder stort Ry. Denne Samling falder i og for sig udenfor de egentlige Herregaardsbibliotekers Rammer og er i sin Proveniens uden nogen Tilknytning til selve Stedet, idet den udelukkende hidrører fra den nuværende Besidders Fader, afdøde Professor ved Københavns Universitet George Stephens, men den indeholder adskilligt af Interesse for Danmark. Af Haandskriftsamlingen, der omfatter 85 Numre, hvoraf flere er omfangsrige Miscellanea-haandskrifter, registreredes samtlige Danica, bl. a. vigtige Afskrifter af de gamle danske Landskabslove. Desuden registreredes Professor Stephens' store efterladte Brevsamling, der omfatter Breve fra over 300 Brevskrivere. Brevene drejer sig næsten udelukkende om runologiske, arkæologiske, nordisk-filologiske, mytologiske og folkloristiske Spørgsmaal; blandt de danske Korrespondenter findes H. F. Feilberg, Svend Grundtvig, Sophus Müller, Japetus Steenstrup, L. F. A. Wimmer, J. J. A. Worsaae o. m. a.

Kvantitativt var Udbyttet af Registreringsrejsen i Sverige usædvanlig stort, ialt hjembragte Hr. Seemann 524 Sedler.

For den Velvilje, der fra svensk Side atter denne Gang er vist Foretagendet, skylder Kommissionen vedkommende Godsbesiddere, d'Hrr. Grev C. Beck-Friis, Friherre Hans Ramel, Godsejer B. Carlheim-Gyllensköld og Brukspatron J. C. F. Stephens, megen Tak.

Kommissionen har nu paabegyndt den i forrige Aarsberetning omtalte Registrering af Haandskrifter vedrørende Danmarks Historie, som findes i danske Samlinger udenfor de to store københavnske Statsbiblioteker. I Maj Maaned opholdt Bibliotekar ved det kgl. Bibliotek Victor Madsen sig som Kommissionens Udsending to Uger paa Herlufsholm og gennemgik den derværende Haandskriftsamling, som tæller ca. 200 Numre. Hr. Madsen hjembragte 129 Sedler, hvorpaa er registreret største Delen af de i Samlingen værende Danica; det resterende Arbejde agtes udført i indeværende Aar. Hovedstammen i Herlufsholms Haandskriftsamling udgøres af en Samling, som har tilhørt og er skænket til Skolen af Geheimeraad Chr. Brandt, som var Stiftelsens Forstander fra 1785 til 1805. Som de vigtigste af hans Manuskripter bør nævnes dem, som angaar Broderen Enevold Brandt, desuden en Del egenhændige Breve fra Struensee, Kronprinsen, Arveprins Frederik, Prins Carl af Hessen o. a. Blandt Bibliotekets øvrige Haandskrifter findes en Række Excerpter af Konsistoriums Forhandlinger fra Aarene 1645—1772, der er vigtige, da en Del af de originale Forhandlingsprotokoller er brændt. Iøvrigt indeholder Samlingen bl. a. flere gamle Lovhaandskrifter og en Del »Herloviana«.

Foruden Arbejdet paa Herlufsholm har Bibliotekar Madsen i det forløbne Aar for Kommissionen paabegyndt Registreringen af Haandskrifterne i Karen Brahes Bibliotek i Odense. Denne vigtige Samling, der endnu ikke er fyldest-

gørende katalogiseret, indeholder ca. 450 Numre, hvoraf største Delen falder ind under Registreringen. De fleste af Haandskrifterne stammer fra Anne Giøe og Karen Brahe selv, kun enkelte er senere tilkommet; de er mest af teologisk, topografisk og historisk (især personalhistorisk) Indhold. Mange gaar tilbage til det 16. Aarhundrede. Til de berømteste Numre hører et Par Folkeviseshaandskrifter (deriblandt »Karen Brahes Folio«), to Hans Tausen-Manuskripter, Eiler Brockenhuus' historiske Optegnelser samt en Del Slægtbøger. Registreringsarbejdet foretages ikke paa selve Stedet, men Haandskrifterne, hvis Behandling i mange Tilfælde kræver indgaaende Undersøgelser, indsendes efterhaanden til det kgl. Bibliotek, hvor Registreringen foregaar. Foreløbig har Hr. Madsen afleveret 60 Sedler.

Som Kommissionens Udsending opholdt Underbibliotekar ved det kgl. Bibliotek R. Paulli sig i Juni Maaned to Uger i Ribe for at registrere den i Katedralskolens Bibliotek beroende Haandskriftsamling. Naar undtages et enkelt, særlig omfattende Samlingsbind, hvis Registrering af praktiske Grunde bør foregaa i København, naaede Hr. Paulli at behandle alle de af Skolens Haandskrifter, som falder ind under Registreringen. Han hjembragte ialt 332 Sedler. Der er herpaa registreret flere vigtige Manuskripter, først og fremmest den store Grønlund'ske Samling, som stammer fra Præsten David Grønlund, og som hidtil har henligget kun summarisk ordnet. Den omfatter især Personalhistorie og Ribe Stifts Topografi og gejstlige Historie. Af dens Indhold bør navnlig fremhæves en lang Række Præsteindberetninger til Biskop I. C. Bloch. De afgiver et enestaaende Materiale til Studiet af Jyllands Historie og Topografi i ældre Tid, og det er af stor Betydning, at denne Samling, om hvilken der efter Skolens Udsagn ofte sker Henvendelse,

og som tit har været benyttet til videnskabelige Arbejder fra forskellig Side, nu er blevet udtømmende registreret. Blandt Skolebibliotekets øvrige Haandskrifter findes flere vigtige Brevsamlinger, saaledes Rektor P. N. Thorups Brevveksling, hvori findes Breve fra H. N. Clausen, Madvig, Chr. Molbech, P. G. Thorsen, o. a., en Samling Breve fra Albert Thurah og en Samling Breve fra Adjunkt P. C. Adler til Forfatteren P. V. Jacobsen. I Biblioteket er deponeret Overlærer J. Kinchs efterladte Papirer vedrørende Ribe Bys Historie, men Ejendomsforholdet med Hensyn til denne Samling, der er ganske uordnet, er endnu ikke fastslaaet. Den er derfor ikke medtaget under Registreringen.

Den af Underbibliotekar ved Statsbiblioteket i Aarhus E. Sejr forrige Aar paabegyndte Registrering af Statsbibliotekets Haandskriftsamling er fortsat i det forløbne Aar, i hvilket Hr. Sejr har indsendt 157 Sedler. De fleste af de paa disse registrerede Haandskrifter stammer fra Regenburgs eller Wegeners Samlinger. Arbejdet i Statsbiblioteket agtes fortsat i indeværende Aar.

Regnskabet for 1926 stiller sig saaledes:

Indtægt:

Overført fra 1925	2.971 Kr. 32 Øre	
Bidrag for 1926	1.600 - 00 -	
Renter for 1926	120 - 01 -	
	<hr/>	4.691 Kr. 33 Øre.

Udgift:

Sekretærløn	400 Kr. 00 Øre	
Honorarer og Rejseudgifter	1.661 - 00 -	
Porto og Maskinafskrivning	26 - 87 -	
	<hr/>	2.087 Kr. 87 Øre.
	Rest at overføre...	2.603 Kr. 46 Øre.

Marts 1927.

H. O. LANGE.
Formand.

JOH. STEENSTRUP.

KR. ERSLEV.

II.

Kommissionen til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie.

Beretning om Virksomheden i 1926.

Som omtalt i Kommissionens Beretning for 1923 blev der umiddelbart efter dens Nedsættelse ifølge Beslutning af det almindelige Arkivbesidderudvalg d. 13. December 1923 udpeget et snævrere Arbejdsudvalg bestaaende af d'Hrr. Hofjægermester Baron H. Berner-Schilden-Holsten, Nationalbankdirektør Kammerherre Lensbaron Hans Rosenkrantz og Kammerherre Baron J. Wedell-Neergaard. Den sidste, der paa saa fortrinlig Maade havde bistaet Kommissionen (se Beretning for 1925) er 4. Januar 1926 afgaaet ved Døden. Efter forudgaaende Forhandling med Udvalgets tilbageværende Medlemmer har Kommissionen derefter opfordret Hr. Hofjægermester Lensgreve Bent Holstein-Holsteinborg, M. F., til at indtræde i Udvalget. Grev Holstein, som allerede tidligere har vist Interesse for Arbejdet og truffet Aftale om Ordningen af sit eget Arkiv, har imødekommet denne Anmodning.

Kommissionen har først og fremmest til Opgave at undersøge og registrere private Arkiver og Biblioteker, som findes i Behold indenfor Landets egne Grænser. Imidlertid har der været adskillige Udlændinge, som til de forskellige Tider har haft høje danske Embeder, og hvis Papirer efter deres Slægts Udtræden af dansk Statstjeneste er bleven over-

ført til Udlandet. Da det selvfølgelig ogsaa er af Betydning at faa indsamlet Oplysninger om saadanne Arkiver, har Videnskabernes Selskab i Mødet den 3. December 1926 bemyndiget Kommissionen til ogsaa at undersøge disse Samlinger. Det er dog en Forudsætning, at dens Arbejde stadig i første Række sættes ind paa Registreringen af de i selve Danmark bevarede Privatarkiver etc.

Kommissionen retter navnlig sin Opmærksomhed paa Arkiver tilhørende Slægter, hvis Medlemmer i Fortiden gennem Embedsvirksomhed eller paa anden Maade har øvet særlig Indflydelse. Imidlertid viser Erfaringen, at der ogsaa andetsteds, f. Eks. paa de mindre Herregaarde, kan findes værdifulde Papirer, Adkomstdokumenter, Godssager etc., som det er af Betydning at faa fremdraget. Selv om Undersøgelsen i mange Tilfælde vil give negativt Udbytte, er det ogsaa et Resultat en Gang for alle at faa konstateret, at der intet findes de paagældende Steder.

I Løbet af 1926 er der foretaget saadanne Undersøgelser paa Herregaardene Astrup (Viborg Amt), Strandet (Viborg Amt), Taarupgaard (Viborg Amt), Ulstrup (Viborg Amt), Vinderslevholm (Viborg Amt), Øland (Thisted Amt), Ørslev Kloster (Viborg Amt). Paa alle disse Gaarde fandtes intet eller dog kun uvigtige Regnskaber, Kontrakter, Skøder etc. fra det 19. Aarhundrede. Fra Borreby (Sorø Amt, Ejer Hr. Hofjægermester cand. mag. A. F. H. Castenschiold) er tidligere til Landsarkivet for Sjælland bleven afleveret nogle Papirer vedrørende Slægten Castenschiold og desuden en stor Samling Godsarkivalier. Da der forelaa den Mulighed, at Hovedparten af Slægtens private Papirer endnu fandtes i Behold paa Gaarden, har Kommissionen foretaget en Undersøgelse, som viste, at alt i sin Tid var blevet afgivet. Ved denne Lejlighed fik Kommissionen Tilladelse til at gøre sig bekendt med Kataloget over Bibliotheket paa Overgaard (Randers Amt). Da Ejeren af Ulriksholm og Østergaard (Odense Amt), Fru Enkegrevinde Eugénie Danneskiold-Samsøe i 1926 var afgaaet ved Døden og Gaardene udbudt til Salg, har Kommissionen skaffet

oplyst, at der paa Ulriksholm fandtes nogle faa Pakker Godsarkivalier fra det 18. Aarhundrede, og gjort sin Indflydelse gældende for, at de paa betryggende Maade bliver bevaret. Godsarkivet paa Østergaard er tidligere afleveret til Landsarkivet i Odense.

I Løbet af 1926 er desuden følgende større Arkiver bleven undersøgt:

1. Gaunø (Hovedsæde i tidligere Baroni af samme Navn; Ejer Hr. Kammerherre Hofjægermester Lensbaron Otto Reedtz-Thott, M. F.).

Arkivet falder i to store Grupper: Breve indtil Aar 1700 og det egentlige Godsarkiv. Blandt de første, af hvilke en Del er afgivet til det norske Rigsarkiv, findes adskillige ældre end 1536: Tingsvidner, Ejendomsdokumenter, Skifter etc. vedr. Personer og Ejendomme i forskellige Dele af Landet, ogsaa de skaanske Provinser. Godsarkivet vedrører Gaardene Gaunø, Lindersvold og Strandegaard og stammer fra det 18. og 19. Aarh. Adkomstdokumenter findes fra 1614, ogsaa en Del Papirer vedr. Thotts Palæ i København. Nogle private Papirer er bevaret fra 1651, men er uden større Betydning. Fra Oversekretær Otto Thotts Tid findes kun en enkelt Pk.

Over Arkivet paa Gaunø fandtes i Forvejen en udførlig Registratur, som Kommissionen har faaet Tilladelse til at afskrive. Paa enkelte Punkter vil der blive Tale om supplerende Undersøgelser.

2. Glorup (Hovedsæde i tidligere Stamhus Moltkenborg; Ejer Hr. Kammerherre Greve A. Moltke-Huitfeldt).

Af private Papirer findes kun faa, nogle Breve fra Kronprins Frederik til Gebhardt Moltke 1801, fra P. Vedel til G. L. Moltke-Huitfeldt 1883—85 samt et Par Digte af Adam Oehlenschläger og H. C. Andersen. En Del Papirer, efterladt af ovennævnte G. L. Moltke-Huitfeldt, skal findes i Udlandet og vil senere blive undersøgt. Adkomstdokumenter er bevaret fra 1594. Godsarkivet er væsentlig fra det 18. og 19. Aarhundrede, en Fæsteprotokol for Mullerup Gods 1719—1811, Tingbøger 1688—1759.

Arkivet er undersøgt paa Stedet.

3. Giesegaard (Hovedsæde i tidligere Stamhus af samme Navn; Ejer Hr. Hofjægermester Greve F. Brockenhuus-Schack).

Af Arkivet er store Dele 1896 afleveret til Rigsarkivet. Privatarkivet bestaar af mindre Grupper, efterladt af forskellige Medlemmer af Slægten. Godsarkivet rummer en Del Adkomstdokumenter 1720 ff. og bestaar af Sager fra 18. og 19. Aarhundrede. Der findes ogsaa en stor Samling Kort over Hovedgaarden og Landsbyerne fra det 18. Aarhundrede og senere.

Arkivet er undersøgt og registreret paa Stedet.

4. Gram (Gods under tidligere Stamhus Giesegaard; Ejer Hr. Kammerherre Hofjægermester Greve A. Brockenhuus-Schack).

Af Slægten Schacks private Papirer er store Dele i 1883 og 1893 blevet afleveret til Rigsarkivet. Paa Gram findes endnu nogle Papirer vedr. Familien fra Tiden før 1622, Breve til samt Papirer vedr. Feltherren Hans Schack, forskellige v. Uckenske og Gabelske Papirer samt Breve til de forskellige Medlemmer af Familien, navnlig Grevinde Anna Sophie Schack, f. Rantzau (død 1760), deriblandt Breve fra Historikeren Hans Gram, Gähler, Marskal Lövendal, Hans Rantzau-Ascheberg (1717—47), Schack Carl Rantzau-Ascheberg (1747—48). Godsarkivet, hvori findes Adkomstdokumenter for Gram 1585 ff. og Nybøl 1638 ff., er omfattende og af stor Interesse for Kendskabet til nordslesvigske Landforhold.

Arkivet er undersøgt og registreret paa Stedet.

5. Løvenborg (Hovedsæde i tidligere Baroni af samme Navn; Ejer Hr. Hofjægermester Lensbaron Carl Løvenskiold-Løvenborg).

Privatarkivet er meget omfattende, overordentlig værdifuldt og rummer Papirer, efterladt af næsten alle Medlemmer af Familien Løvenskiold. I Feltmarskal, Overkrisseksretær Michael Numsens (1686—1757) Arkiv findes en stor Samling Breve fra Kong Christian VI, i Michael Herman Løvenskiolds (1761—1807) Breve fra talrige fremstaaende Mænd i sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede. I denne og de øvrige Brevsamlinger findes bl. a. talrige Breve fra N. E. Balle, Statsministrene F. J. Kaas, Chr. D. Reventlow og Ove Rammel Sehested, fra Charlotte Schimmelmänn, født Schubart, Louise Stolberg etc. Godsarkivet er afleveret til Landsarkivet for Sjælland.

Arkivet har været indsendt til Ordning i København.

6. Moesgaard (Aarhus Amt; Ejer Hr. Godsejer F. Dahl).

Oprindelig fandtes alle Slægten Gyldencrones Papirer paa Moesgaard. Store Dele af denne Samling er i nyere Tid bleven udleveret til Arkivet paa Vilhelmsborg og der bleven undersøgt og registreret af Kommissionen (se Beretning for 1924). De tilbageværende Dele af Arkivet, væsentlig Stiftamtmand F. J. C. Gyldencrones (1765—1824) Papirer, ialt 45 Pakker, er nu bleven ordnet. Heri findes bl. a. Breve og Akter vedr. Prinsesse Charlotte Frederikkes Ophold i Horsens 1813—24, Breve fra Historikeren Chr. Molbech, Stiftamtmand Fr. Moltke, Statsminister Niels Rosenkrantz, etc. En anden Gruppe omfatter Familien Dahls Arkiv, navnlig Stiftamtmand Kammerherre T. C. Dahls (1807—72) efterladte Samlinger, som omfatter talrige Breve fra en Række Politikere, M. P. Bruun, Hother Hage, C. M. Jespersen, Krieger, Orla Lehmann, C. F. Simony og desuden udførlige politiske Dagbøger og Optegnelser, bl. a. fra den grundlovgivende Rigsforsamling. I Godsarkivet findes Adkomstbreve 1719—1864, Jordebøger 1662—1855 og en Del nyere Sager.

Arkivet har været indsendt til Ordning og Registrering i København.

7. Vemmetofte Klosters Arkiv.

Arkivet er meget omfattende og indeholder bl. a. Adkomst-dokumenter fra 1498, Grupper af Papirer vedr. Ejernes Gods-administration fra 1503 samt fra Dronning Charlotte Amalies, Prins Carls og Klostrets Tid. En Del af Papirerne har ogsaa almindelig historisk Interesse.

Af Registraturen, udarbejdet af Pastor Brasch, har Kommissionen faaet Tilladelse til at tage Afskrift.

8. Familien Adlers Papirer (Ejer Hr. Bankier D. B. Adler).

Væsentlig Bankier D. B. Adlers (1826—78) efterladte private Kopibøger etc.

9. Landstingsmand Herman Triers Papirer (Ejer hans Dødsbo).

Breve og Papirer vedr. Herman Triers Virksomhed som Politiker og som Bestyrelsesmedlem i forskellige Foreninger.

Papirerne er afgivet til Rigsarkivet.

Kommissionen har i Aaret 1926 raadet over et Beløb paa ialt 5034 Kr. 58 Øre. Fra Videnskabernes Selskab har den modtaget Tilskud paa 1000 Kr., fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse 1000 Kr. og fra Carlsbergfondet 1000 Kr. samt et ekstraordinært Bidrag paa 2000 Kr. Renter har udgjort 34 Kr. 58 Øre. Udgifterne har beløbet sig til 4459 Kr. 51 Øre. Fra 1925 havde Kommissionen et Underskud paa 202 Kr. 31 Øre. Sekretæren har i Honorar modtaget 800 Kr., til den daglige Administration, Afskrivning af Registraturer etc. er medgaaet 923 Kr. 25 Øre til Rejser, Undersøgelser, Ordnings- og Registreringsarbejder ialt 2533 Kr. 95 Øre. Aaret slutter saaledes med et Overskud paa 575 Kr. 07 Øre.

AAGE FRIIS.

KR. ERSLEV.

H. O. LANGE.

JOH. STEENSTRUP.

AXEL LINVALD.

III.

Carlsbergfondets Direktions Beretning for 1925—26.

I Henhold til det i Statutterne for Carlsbergfondet § XVIII indeholdte Paalæg skal Direktionen for dette Fond herved indsende til det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab Beretning om Virksomheden i Aaret 1925—1926.

I.

Hvad for det første **Carlsberg Laboratoriet** vedrører, skal følgende meddeles:

1. Laboratoriets Personale

er uforandret; se de foregaaende Aars Beretninger.

Den 1ste Januar 1926 havde Forstanderen for den kemiske Afdeling, Professor, Dr. phil. S. P. L. SØRENSEN været ansat ved Laboratoriet i 25 Aar. I Anledning af Jubilæet overrakte Bestyrelsen ham en Pengegave paa 10.000 Kr. samt anmodede Professoren om at lade sig male, for at Billedet senere kunde ophænges i Laboratoriebygningen. Maleriet er efter Professorens Ønske bleven udført af Kunstmaler L. Find.

2. Laboratoriets Driftsudgifter

har udgjort 195.340 Kr. 91 Øre, nemlig:

1. Lønninger til Direktører	24.294 Kr. » Ø.
2. „ „ Funktionærer	47.742 Kr. 50 Ø.
3. „ „ Betjeningen	21.736 Kr. 70 Ø.
4. Andre Udgifter vedrørende Personalet	3.023 Kr. 50 Ø.
5. Bygninger, fast Inventar, Haverne . .	24.377 Kr. 74 Ø.
6. Biblioteket	3.668 Kr. 97 Ø.
7. Løst Inventar og Instrumenter	3.241 Kr. 23 Ø.
8. Forbrug	23.813 Kr. 13 Ø.
9. Udgivelse af »Meddelelserne«	5.473 Kr. 28 Ø.
10. Uforudsete og ekstraordinære Udgifter	12.364 Kr. 53 Ø.
11. Professor Sørensens Jubilæumsgave . .	10.000 Kr. » Ø.
12. I Anledning af 50 Aars Jubilæet 25. September	5.605 Kr. 33 Ø.
13. Professor Schmidts Rejse til Østen . .	10.000 Kr. » Ø.

Af »Meddelelser fra Carlsberg Laboratoriet« udkom i Løbet af Regnskabsaaret 1925—26 af den danske Udgave Bind 16 Nr. 3, 4, 5, 6 og 7 (ialt 13 Ark) og af den franske (engelske) Udgave Bind 16 Nr. 3, 4, 5 og 6 (ialt c. 9 Ark).

3. Laboratoriets Virksomhed.

Den kemiske Afdeling (Professor, Dr. S. P. L. SØRENSEN).

I det forløbne Aar har Professor SØRENSEN med Bistand af Afdelingens Assistenters fortsat de i forrige Beretning omtalte Undersøgelser over Proteinstoffernes Fosforindhold. En foreløbig Meddelelse om nogle af de vundne Resultater indgaar som en Del af et ved det tredie nordiske Kemikermøde i Helsingfors holdt Foredrag, der vil blive offentliggjort i Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 8 under Titlen: »De genuine Proteinstoffers Sammensætning og Karakterisering«.

Af Rækken »Proteinstudier« er i Aarets Løb offentliggjort Nr. IX »Saltkoncentrationens Indflydelse paa Ægalbuminets Syrebindingsevne« af K. LINDERSTRØM-LANG og ELLEN LUND (paa Dansk og Engelsk i Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 5). Dette Arbejde vil tillige fremkomme i »The Journal of General Physiology« (Jacques Loeb Memorial Volume).

Ved »The Fleischmann Company«s Foranstaltning er de Foredrag, som Professor SØRENSEN holdt paa sin Amerika-rejse i 1924, samlede og udgivne i Bogform under Titlen: »Proteins«.

Hr. H. JESSEN-HANSEN har med Bistand af Fru K. HAUGAARD fortsat sine Undersøgelser over Hvedemel med særligt Henblik paa Betydningen af Melets Klor- og Fosforindhold.

Hr. JESSEN-HANSEN har i Aarets Løb offentliggjort en Undersøgelse »Om den analytiske Bestemmelse af Blandinger af Rørsukker og Invertsukker eller Mælkesukker II« (Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 4 paa Dansk og Fransk).

Endvidere har Hr. JESSEN-HANSEN bearbejdet en Række tidligere udførte Undersøgelser over Ægalbumin; Resultatet heraf blev forelagt paa Kemikermødet i Helsingfors og vil blive trykt i Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 10 under Titlen: »Om Ægalbumins Vægtfylde og optiske Drejningsevne«.

Fru M. SØRENSEN har fortsat de paabegyndte Undersøgelser over Fraktionering af Ægalbumin med særligt Henblik paa Stoffets Fosforindhold.

Hr. C. OLSEN og Hr. K. LINDERSTRØM-LANG har paabegyndt en kritisk Gennemgang af de forskellige Metoder til Bestemmelse af Jordens Brintionkoncentration.

Hr. K. LINDERSTRØM-LANG har endvidere i Aarets Løb offentliggjort to Arbejder, nemlig »Maalinger med Kinhydron-

Elektroden« (paa Dansk og Engelsk i Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 3) og »Om kolloide Opløsningers Tilstand og Stabilitet« (paa Dansk og Engelsk i Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 6). En sammenfattende Oversigt over dette sidste Arbejde gav Hr. LINDERSTRØM-LANG paa Kemikermødet i Helsingfors under Titlen: »Bidrag til de kolloide Opløsningers Teori«.

Hr. G. HAUGAARD har afsluttet de i tidligere Beretninger omtalte Undersøgelser over det ved Ekspeditionen til det døde Hav indsamlede Materiale. Paa Kemikermødet i Helsingfors gav Hr. HAUGAARD i et Foredrag med Titlen: »Om det døde Hav. En analytisk Undersøgelse« en Oversigt over de vundne Resultater; Arbejdet i sin Helhed vil blive trykt i Meddelelsernes Bd. 16 Nr. 9.

Hr. Dr. TORB. GEILL, Hr. Dr. E. M. STEENBERG, Hr. Dr. R. EGE og Hr. Dr. H. C. HAGEDORN, alle af København, samt Hr. Dr. W. A. PERLZWEIG, Baltimore, Hr. Dr. P. PUTZEYS, Louvain, Hr. Dr. JEAN ROCHE, Strasbourg, Hr. Professor, Dr. O. WALTHER, Leningrad, og Hr. Dr. CLAUDE RIMINGTON, Cambridge, har i Aarets Løb som Gæster studeret ved Afdelingen.

Den fysiologiske Afdeling (Prof., Dr. JOHS. SCHMIDT).

Dyrkningsforsøgene med Humle og Ærter er fortsat i omtrent samme Udstrækning som sidste Aar; de fleste Planter i Humlehaven er fornyet. Der er foretaget Analyser af Bitterstofindholdet hos Laboratoriets Humlesorter og af et stort Antal kommercielle Humleprøver af udenlandsk Oprindelse.

De ifjor paabegyndte Undersøgelser over den relative Mængde af α -, β - og γ -Harpikser hos forskellige Humlesorter er fortsat af Hr. Cand. pharm. C. SVARRER.

Arvelighedsundersøgelserne og de variationsstatistiske

Undersøgelser med forskellige Dyr er fortsat i lignende Udstrækning som i sidste Aar.

I Arbejdernes Udførelse har foruden Professor Schmidt deltaget den ordinære Assistent Hr. Mag. sc. VILH. EGE, Hr. Cand. pharm. C. SVARRER, Frk. ESTHER HANSEN og Hr. Cand. mag. A. STRUBBERG.

Professor Schmidt foretog i Regnskabsaaet (ca. medio December til ca. medio Juni) en Rejse til Stillehavsegnene for at foretage Indsamlinger og gøre Studier i Forbindelse med Race-Undersøgelserne (Anguilla-Slægten); det længste Ophold var paa Tahiti (ca. 2 Maaneder); kortere Ophold paa New Zealand og i Australien. Paa Hjemrejsen holdt Professoren Foredrag i Washington D. C. efter Indbydelse af Smithsonian Institution, Carnegie Institution etc.

Ligesom i tidligere Aar har adskillige udenlandske Videnskabsmænd besøgt Afdelingen for at gøre sig bekendt med dennes Arbejde og Metoder.

II.

Om **Fondets videnskabelige Understøttelser** (Afdeling B) indkom der i 1925—26 259 Ansøgninger om et samlet Beløb af lidt over $1\frac{1}{4}$ Million Kr. Der bevilgedes i alt 612.967 Kr. 86 Ø., herunder ogsaa Dyrtidstillæg til de faste Bevillinger; af de givne Bevillinger bortfaldt dog 8.993 Kr. 22 Ø.

I 1925—26 blev der udbetalt til videnskabelige Formaal 767.586 Kr. 47 Ø., heri indbefattet det statutmæssige Tilskud paa 15.000 Kr.¹ til det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Resten af Beløbet fordeler sig saaledes (Bevillingens Datum er tilføjet i Parentes):

¹ Ved Statutændringen af 1926 er Tilskudet fra 1. April s. A. forhøjet fra 10.000 til 20.000 Kr.

1. Professor, Dr. phil. ERIK ABRAHAMSEN til fortsatte Studier over dansk Musik 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
2. ADELSAARBOGSFORENINGEN til Udarbejdelse og Trykning af Stamtavler over danske Adelslægter 3.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{6}/_{2}$ 24).
3. Fru Dr. phil. ADA ADLER til kritiske Forarbejder til en Udgave af Suidas m. m. 4.500 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
4. Samme til Medhjælp ved hendes Forberedelse af Udgaven af Suidas 4.000 Kr. Tredie Bidrag af samlede Bevillinger paa 7.100 Kr. ($^{7}/_{12}$ 22, $^{5}/_{12}$ 23, $^{10}/_{12}$ 24, $^{9}/_{7}$ og $^{14}/_{12}$ 25).
5. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER til Tilvejebringelse af et Kartotek over alle her i Landet eksisterende arkitektoniske Opmaalinger 2.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
6. Professor, Dr. phil. DINES ANDERSEN til fortsatte leksikalske Arbejder over Pali og til Medhjælp derved 3.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
7. Inspektør ved det nationalhistoriske Museum, Mag. art. OTTO ANDRUP til fortsatte Arkivstudier vedrørende dansk Kunsts og Kunstindustris Historie 1.200 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
8. Samme, Museumsinspektør, Dr. phil. PETER HERTZ og fhv. Adjunkt FR. WEILBACH til Forarbejder til en ny Udgave af Weilbachs Kunstnerleksikon 2.400 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
9. Underbibliotekar, Cand. mag. JEAN ANKER til statistiske Studier over Seksualproportionen hos Mennesket 1.200 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
10. Professor, Dr. phil. ERIK ARUP til Dækning af Udgifter

- foranledigede ved Udarbejdelsen af hans Danmarks-historie, 2. Bind, 2.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 3.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
11. Professor, Dr. phil. H. BAGGESGAARD RASMUSSEN til et Spektrofotometer 1.190 Kr. 44 Ø. ($^{14}/_{12}$ 25).
 12. Fru Mag. art. NINA BANG, f. ELLINGER til Trykning af Varetabeller, udarbejdede paa Grundlag af Øresundstoldregnskaberne 1557—1660 1.157 Kr. Fjerde Bidrag af samlede Bevillinger paa 53.500 Kr. ($^3/_1$ 13, $^{16}/_{12}$ 19, $^6/_12$ 20, $^7/_12$ 21 og $^7/_12$ 22).
 13. Samme til Trykning af Tabeller over Skibsfart og Varetransport gennem Øresund 1497—1660 5.636 Kr. 30 Øre. Syvende Bidrag af samlede Bevillinger paa 24.000 Kr. ($^{25}/_2$ 03 og $^5/_12$ 23).
 14. Museumsdirektør, Dr. phil. FRANCIS BECKETT til Udgivelse af hans Fremstilling af Kunstens Historie i Danmark 3.300 Kr. Tredie Bidrag af samlede Bevillinger paa 11.000 Kr. ($^7/_12$ 21, $^7/_12$ 22 og $^{14}/_{12}$ 25).
 15. Højskoleforstander HOLGER BEGRUP til Udgivelse af en Del af Grundtvigs efterladte Papirer (Tillæg til Bevilling $^7/_12$ 22) 2.000 Kr. ($^{10}/_{12}$ 24).
 16. Forfatter ÅGE MEYER BENEDICTSEN til Indsamling af indiansk Folklore i den østlige Del af Haiti (San Domingo) 1.200 Kr. ($^{25}/_5$ 26).¹
 17. Professor, Dr. phil. EINAR BIILMANN til fortsatte Undersøgelser over Kinhydroners Brintning og beslægtede Problemer vedrørende organiske Forbindelsers Brintning 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
 18. Mag. scient. KAJ BIRKET-SMITH til en Rejse til Lenin-grad og Berlin 300 Kr. ($^{14}/_4$ 26).

¹ Heraf er 500 Kr. betalt tilbage efter Regnskabsaarets Udløb.

19. Samme og Cand. mag. THERKEL MATHIASSEN til Bearbejdelse af det paa den 5te Thule-Ekspedition indsamlede Materiale 4.000 Kr. Tredie Bidrag af en Bevilling paa 12.000 Kr. ($\frac{5}{12}$ 23).
20. Professor, Dr. phil. NIELS BJERRUM til fortsat videnskabelig Virksomhed 3.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 6.000 Kr. ($\frac{11}{2}$ 25).
21. Samme til Dækning af Udgift ved Anskaffelse af Apparater og Stoffer til Undersøgelser af ham og hans Medarbejdere 3.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 9.000 Kr. ($\frac{11}{2}$ 25).
22. Samme til en Studierejse til England i Foraaret 1926 1.200 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
23. Assistent ved Dansk biologisk Station, Dr. phil. H. BLEGVAD til Studier over danske marine Bunddyrs Biologi 600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
24. Adjunkt, Dr. phil. ANDREAS BLINKENBERG til Studier over Ordstillingen i Fransk 1.200 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{7}{1}$ 25).
25. Professor emer., Dr. phil. CHR. BLINKENBERG som Lønning efter Statuternes § IX c for September Maaaned 1926 750 Kr. ($\frac{19}{5}$ 26).
26. Bibliotekar, Dr. phil. SIGFÚS BLÖNDAL til fortsatte Studier over islandsk Sprog og Litteratur 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{14}{12}$ 25).
27. Professor, Dr. phil. J. E. V. BOAS til Udgivelse af 2. Part af »The Elephant's Head« 3.000 Kr. Tredie og sidste Bidrag af en Bevilling paa 12.000 Kr. ($\frac{7}{12}$ 22).
28. Samme til fortsat videnskabeligt Arbejde 1.600 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
29. Ordenshistoriograf, Lektor, Dr. phil. LOUIS BOBÉ til

- fortsatte litteratur- og kulturhistoriske Studier 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
30. Professor, Dr. phil. HARALD BØHR til fortsatte Undersøgelser indenfor Række- og Funktionsteorien 1.600 Kr. ($^{14/12}$ 25).
31. Samme til en Studierejse til Frankrig, Tyskland og England i Foraaret 1926 2.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).
32. Professor, Dr. phil. & scient. NIELS BØHR til lønnet Medhjælp og til Apparater ved Undersøgelser over Atomernes Bygning 18.000 Kr. Tredie Bidrag af samlede Bevillinger paa 54.000 Kr. ($^{5/12}$ 23, $^{10/12}$ 24 og $^{14/12}$ 25).
33. Samme til Anskaffelse af Instrumenter til Udvidelse af Studierne af Atomernes Bygning 40.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 60.000 Kr. ($^{7/1}$ 25).
34. Samme som aarlig Lønning efter Statuternes § IX c 6.000 Kr., samt Dyrtidstillæg 6.000 Kr. ($^{30/3}$ 24).
35. Laborant ved Statens forstlige Forsøgsvæsen, Forstkandidat C. H. BÖRNEBUSCH til Undersøgelser af Skovbundens Dyreliv 2.000 Kr. Første Bidrag af en treaarig Bevilling ($^{14/12}$ 25).
36. Amanuensis ved Universitetets botaniske Have, Cand. mag. JOHS. BØYE PETERSEN til algologiske Studier 800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{14/12}$ 25).
37. Assistent ved Universitetets plantefysiologiske Laboratorium, Dr. phil. P. BØYSEN JENSEN til Supplering af tidligere foretagne Træanalyser og til Undersøgelse af Assimilationsforholdene hos Bøg og Ask 500 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($^{10/12}$ 24).
38. Kommunelærer, Cand. mag. JENS BRÆNDEGAARD til Udarbejdelse af et systematisk-videnskabeligt Skrift om danske Edderkopper 500 Kr. ($^{14/12}$ 25).

39. Adjunkt, Mag. scient. H. V. BRØNSTED til fortsatte Studier over Spongier 1.200 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
40. Professor, Dr. phil. JOHS. BRØNDUM-NIELSEN til Studier indenfor dansk Sproghistorie 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
41. Samme til fortsat Udarbejdelse af en større færøsk Ordbog 1.500 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
42. Samme til Dækning af Udgifter ved runologiske Rejser 320 Kr. Femte Bidrag af samlede Bevillinger paa 2.000 Kr. ($^{6}/_{12}$ 20 og $^{7}/_{12}$ 22).
43. Professor, Dr. phil. J. N. BRØNSTED til fortsatte Undersøgelser over Saltopløsninger 4.000 Kr. Første Bidrag af en treaarig Bevilling ($^{14}/_{12}$ 25).
44. Professor emer., Dr. phil. & theol. FR. BUHL til Arbejder vedrørende den semitiske Religionshistorie 3.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
45. Seminarieførstander J. BYSKOV og Dr. phil. MARIUS KRISTENSEN til Udgivelse af afd. Mag. art. P. K. Thorsens Afhandlinger og Breve 500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 9.000 Kr. ($^{10}/_{12}$ 24).
46. Bibliotekar, Dr. phil. FR. BØRGESSEN til fortsat Bearbejdelse af hans Samling af Alger fra de canariske Øer, incl. Udgiften til Tegninger, 1.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
47. Museumsinspektør, Mag. scient. CARL CHRISTENSEN til Afslutning af et Værk om den danske Botaniks Historie 2.500 Kr. Syvende Bidrag af samlede Bevillinger paa 19.000 Kr. ($^{16}/_{12}$ 19, $^{7}/_{12}$ 22 og $^{10}/_{12}$ 24).
48. Samme til Trykning af samme Værk 4.500 Kr. Tredie og sidste Bidrag af en Bevilling paa 10.000 Kr. ($^{5}/_{12}$ 23).
49. Dr. phil. J. CLAUSEN til fortsatte cytologisk-genetiske Undersøgelser indenfor Melanium-Sektionen af Slægten Viola 1.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).

50. Overbibliotekar, Cand. mag. SVEND DAHL til Udarbejdelse af et samlet systematisk Katalog over Universitetsbibliotekets Haandskriftsamlinger 1.200 Kr. Første Bidrag af en treaarig Bevilling ($^{14/12}$ 25).
51. Professor, Dr. phil. VERNER DAHLERUP som Honorar vedrørende »Ordbog over det danske Sprog« 1.000 Kr. ($^{10/12}$ 24 og $^{14/12}$ 25).
52. DANSK BOTANISK FORENING til Udgivelse af en Afhandling om Hammer Bakker 300 Kr. ($^{14/12}$ 25).
53. DANSK FOLKEMINDESAMLING til Udarbejdelse af en Registrant over og Beskrivelse af danske Adelsvisehaandskrifter 400 Kr. ($^{14/12}$ 25).
54. Samme til fortsat Indsamling og Afskrivning af islandske Folkeminder ved Forfatteren Thorbergur Thordarson 600 Kr. ($^{14/12}$ 25).
55. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB til Udgivelse af 1) Johannes Ewalds samlede Skrifter, 2) Hans Mogensens Oversættelse af Philippe de Commines' Memoirer, 3) Danske Folkebøger, 4) H. Weigers Oversættelse af »Reineke Fuchs«, 5) Falsters »Amoenitates« i Oversættelse, 6) Ældste danske Grammatikere, 7) St. St. Blichers Skrifter, 8) Emil Aarestrups efterladte Manuskripter 16.000 Kr. Femtende Bidrag af samlede Bevillinger paa 217.953 Kr. 20 Øre ($^{20/12}$ 11, $^{18/12}$ 13, $^{19/12}$ 17, $^{16/12}$ 19, $^{6/12}$ 20, $^{7/12}$ 21, $^{5/12}$ 23).
56. Samme til Udgivelse af Danmarks gamle Landskabslove 7.500 Kr. Syvende Bidrag af samlede Bevillinger paa 84.696 Kr. ($^{16/12}$ 18, $^{16/12}$ 19, $^{7/12}$ 21 og $^{14/12}$ 25).
57. Samme til Udgivelse af den af Verner Dahlerup grundlagte Ordbog over det danske Sprog 33.239 Kr. Tiende Bidrag af samlede Bevillinger paa 395.115 Kr. 16 Øre

- ($\frac{6}{9}$ 15, $\frac{3}{1}$, $\frac{16}{1}$ og $\frac{16}{12}$ 19, $\frac{6}{12}$ 20, $\frac{8}{8}$ og $\frac{7}{12}$ 22, $\frac{9}{4}$ og $\frac{5}{12}$ 23, $\frac{29}{4}$ og $\frac{10}{12}$ 24, $\frac{16}{4}$ og $\frac{14}{12}$ 25).
58. Samme til en ny Udgave af Saxos Danmarkshistorie 2.500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 17.500 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
 59. DANSKE STIPENDIATER VED DET SVENSKKE ARKÆOLOGISKE INSTITUT I ROM: Cand. mag. Poul Fossing 2.000 Kr. og Underinspektør ved Nationalmuseet, Cand. mag. H. C. Broholm 3.000 Kr., ialt 5.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 12.000 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
 60. Cand. phil. VICTOR DANTZER til fortsat Studium af kinesisk Litteratur 1.000 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
 61. Fru EMILIE DEMANT HATT til fortsat Bearbejdelse af etnografisk og folkloristisk Materiale, indsamlet i Lapland 600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
 62. Amanuensis ved Universitetets zoologiske Museum, Mag. scient. HJ. DITLEVSEN til fortsatte Arbejder over Annelider og Nematoder 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{14}$ 24).
 63. Professor emer., Dr. phil. A. B. DRACHMANN, Professor emer., Dr. phil. & litt. & scient. & med. J. L. HEIBERG og fhv. Overbibliotekar, Lektor, Dr. phil. H. O. LANGE til filologisk Hjælp ved fortsat Udgivelse af Søren Kierkegaards Papirer (ved Underarkivar P. A. Heiberg(†) og Professor, Dr. phil. V. Kuhr) 1.600 Kr. ($\frac{21}{12}$ 14).
 64. De samme til Trykning af Udgaven af Søren Kierkegaards Papirer 6.920 Kr. 57 Øre. Andet Bidrag af en Bevilling paa 50.000 Kr. ($\frac{5}{12}$ 23).
 65. Dr. phil. & scient. J. L. E. DREYER(†) som aarlig Lønning efter Statuternes § IX c 6.000 Kr. ($\frac{11}{5}$ 16) samt Dyrtidstillæg 6.000 Kr.
 66. Samme til Udgivelse af Tycho Brahes Originalob-

- ervationer af Fiksstjerner og Planeter 30.996 Kr. 13 Øre. Ellefte Bidrag af samlede Bevillinger paa 64.000 Kr. ($^{20/1}$ 08 og $^{5/12}$ 23).
67. Assistent ved Universitetets fysiologiske Laboratorium, Dr. phil. R. EGE til videnskabeligt Arbejde 1.600 Kr. ($^{14/12}$ 25).
68. Bibliotekar, Cand. mag. H. EHRENCRON-MÜLLER til Afslutning af Udarbejdelsen af et fuldstændigt dansk-norsk Forfatterleksikon for Tiden indtil 1814, samt til Honorar under Værkets Udgivelse 1.600 Kr. ($^{14/12}$ 25).
69. Samme til Udgivelse af samme Værk 11.519 Kr. 75 Ø. Fjerde Bidrag af en Bevilling paa 80.000 Kr. ($^{7/12}$ 22).
70. Bestyrer P. ELIASSEN til Udgivelse af et Skrift om Kongeaen indtil Grænseflytningen 1920 500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 1.000 Kr. ($^{10/12}$ 24).
71. Arkivar ved Dansk Folkemindesamling, Mag. art. HANS ELLEKILDE til fortsatte folkløriske Studier 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
72. Cand. mag. P. ENGELSTOFT til Fuldendelse af det personalhistorisk-bibliografiske Arbejde ved »Dansk biografisk Haandleksikon« 1.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).
73. Mag. art. W. ERICHSEN til ægyptologiske Studier 600 Kr. ($^{14/12}$ 25).
74. Kommunelærer P. ESSEN-PETERSEN til fortsat Studium af danske Neuroptera og Hymenoptera 500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
75. Museumsdirektør GUSTAV FALCK til fortsatte Studier over Rembrandts Malerier og Tegninger og Offentliggørelse af disses Resultater 1.200 Kr. ($^{14/12}$ 25).
76. Professor, Dr. med. L. S. FRIDERICIA til Apparater til Undersøgelser over Vitaminer 1.500 Kr. ($^{14/12}$ 25).
77. Professor, Dr. phil. AAGE FRIIS til Medhjælp ved Studier

- vedrørende dansk-tysk Historie 1766—1799 2.000 Kr.
Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
78. Samme til Undersøgelse og Afskrivning af Akter i russiske Statsarkiver vedrørende Danmarks Forhold til Rusland særlig i det 18. og 19. Aarh. 10.000 Kr.
Andet Bidrag af en Bevilling paa 21.500 Kr. ($^{10/12}$ 24).
79. Samme og Dr. phil. P. MUNCH til Udgivelse af A. F. Kriegers Dagbøger, Bind 6—7, samt Navne- og Sagregister, 6.000 Kr. Tredie og sidste Bidrag af en Bevilling paa 18.000 Kr. ($^{5/12}$ 23).
80. Overdyrlæge HJALMAR FRIIS til en Rejse til Italien til Studium af ældre Rytterstatuer 1.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).
81. Lektor, Dr. phil. OLAF GALLØE til et større Arbejde over de danske Likeners Biologi 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
82. Samme til Udgivelse, herunder til Clichéer, til 1. Bind af Værket om de danske Likeners Biologi 1.050 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 15.000 Kr. ($^{10/12}$ 24).
83. Fhv. Bibliotekar, Dr. phil. EMIL GIGAS til fortsatte Studier og videnskabelig Forfattervirksomhed 1.000 Kr.
Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
84. Kunsthistoriker ERNST GOLDSCHMIDT til fortsat Udarbejdelse af hans Værk om Frankrigs Malerkunst 3.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).
85. DEN DANSKE GRADMAALING (Professor, Dr. phil. N. E. NØRLUND) til Forberedelse af Maalingerne i Grønland, derunder Etablering af en seismisk Station ved København 20.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 38.800 Kr. ($^{14/12}$ 25).
86. Samme til Etablering og Drift af en seismisk Station i Østgrønland 13.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 50.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).

87. Underarkivar P. B. GRANDJEAN til Trykning af et Skrift om det danske Rigsvaaben 3.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
88. Forfatter THORKILD GRAVLUND til fortsatte folkepsykologiske Undersøgelser i Danmark 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
89. Arkivar ved Dansk Folkemindesamling, Cand. mag. H. GRÜNER NIELSEN til Studier over Folkedigtning og Folkemusik 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
90. Professor, Dr. phil. & theol. VILH. GRØNBECH til videnskabelig uddannet Medhjælp 2.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
91. Dr. phil. H. J. HANSEN til fortsat zoologisk Virksomhed 2.500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
92. Professor, Dr. phil. H. M. HANSEN til lønnet Medhjælp ved Undersøgelser af Sammenhængen mellem Røntgenstraalers Intensitet og Ionisering 2.400 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
93. Underbibliotekar VALDEMAR HANSEN til Udarbejdelse af en Afhandling om Charles Renouvier og hans Behandling af Frihedsproblemet 800 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
94. Docent, Dr. techn. JULIUS HARTMANN til fortsatte fysiske Undersøgelser 1.600 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
95. Samme til Dækning af Udgifter ved fortsatte fysiske Undersøgelser, især til Honorar for Medhjælp 1.200 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
96. Underinspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil. GUDMUND HATT til fortsatte etnografiske og geografiske Studier 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
97. Professor emer., Dr. phil. & litt. & scient. & med. J. L. HEIBERG til videnskabelige Studier 2.000 Kr. (⁴/₁₁ 13).
98. Underarkivar P. A. HEIBERG (†) til Trykning af en ny Studie over Søren Kierkegaards religiøse Udvikling 6.000 Kr. (¹¹/₃ 25).

99. Museumsinspektør V. HINTZE til Afslutning af Udgivelsen af et geologisk Arbejde over Møens Klint samt tilgrænsende Dele af Høje Møen 5.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 10.000 Kr. ($7/_{12}$ 21).
100. Underarkivar i Rigsarkivet, Dr. phil. HOLGER HJELHOLT til fortsatte Studier over Heinrich von Treitschke 1.200 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($10/_{12}$ 24).
101. Professor, Dr. phil. JOHS. HJELMSLEV til fortsat videnskabelig Virksomhed 2.000 Kr. ($14/_{12}$ 25).
102. Rektor ved Odense Katedralskole H. ST. HOLBECK til Udgivelse af Odense Bys Historie 1.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($10/_{12}$ 24).
103. Rektor, Dr. phil. KARL HUDE til fortsat videnskabelig Virksomhed 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($10/_{12}$ 24).
104. Professor, Dr. phil. CARSTEN HØEG til Bearbejdelse af det kgl. Biblioteks Samling af græske Papyri 2.200 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 4.400 Kr. ($10/_{12}$ 24 og $11/6$ 26).
105. Samme til Udgivelse af nygræske Dialekttekster 3.280 Kr. ($5/_{12}$ 23 og $20/5$ 26).
106. Samme til Studium i Udlandet af den videnskabelige og tekniske Behandling af de græske Papyri 1.500 Kr. ($10/_{12}$ 24).
107. DET ISLANDSKE LITTERATURSAMFUND I KØBENHAVN til Udgivelse af Mag. art. Jón Helgasons Biografi af den islandske Forsker Jón Olafsson 1.500 Kr. ($14/_{12}$ 25).
108. Dr. phil. I. P. JACOBSEN til Assistance ved fortsat videnskabelig Bearbejdelse af det paa Danaekspeditionen 1921—22 indsamlede hydrografiske Materiale 2.000 Kr. ($14/_{12}$ 25).

109. Fru Dr. phil. LIS JACOBSEN til Rejser i runologisk Øjemed 400 Kr. (²⁷/₄ 26).
110. Professor, Dr. phil. AD. S. JENSEN til Medhjælp ved Bearbejdelsen af det af den 5. Thule-Ekspedition hjembragte Materiale af Hvirveldyr, samt af Ekspeditionsmedlemmernes biologiske Optegnelser 750 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 3.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
111. Samme til Udarbejdelsen af en Fremstilling af Biskop, Dr. theol. Otto Fabricius' Arbejder over det grønlandske Sprog ved Professor W. Thalbitzer 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
112. Samme, Museumsinspektør W. LUNDBECK og Museumsinspektør, Dr. phil. TH. MORTENSEN til fortsat zoolo-gisk Undersøgelse af Færøerne 3.500 Kr. (¹⁴/₁₂ 25 og ²¹/₇ 26).
113. Forfatter JOHANNES V. JENSEN til Illustrering af en Bog om Thorvaldsens Portrætbuster 4.000 Kr. (²⁰/₂ 24).
114. Dr. phil. KNUD JEPPESEN til musikhistoriske Studier og Rejser 1.500 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
115. Professor emer., Dr. phil. & litt. & jur. OTTO JESPERSEN til fortsatte sprogvidenskabelige Studier 3.600 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 5.100 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
116. Assistent under Kommissionen for Havundersøgelser, Mag. scient. P. JESPERSEN til videnskabeligt Arbejde 1.200 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
117. Afdelingsgeolog, Dr. phil. KNUD JESSEN til fortsat vi-denskabeligt Arbejde 1.600 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
118. Professor, Dr. med. & phil. & bot. & zool. W. JOHANNSEN til videnskabelige Arbejder 2.000 Kr. Andet Bi-drag af en treaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
119. Direktør, Dr. phil. A. C. JOHANSEN til fortsatte bio-

- logiske og zoogeografiske Studier 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
120. Dr. phil. POUL JOHANSEN til Udarbejdelse af et Værk om Estlandslisten i Valdemars Jordebog 1.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 3.000 Kr. ($^{23/3}$ 26).
121. KOMITÉEN FOR JUBILÆUMSEKSPEDITIONEN NORD OM GRØNLAND til fortsat Bearbejdelse af det af Ekspeditionen indsamlede Materiale 5.250 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 9.500 Kr. ($^{5/5}$ og $^{14/12}$ 25).
122. Professor emer., Dr. phil. C. JUEL til matematiske Arbejder 3.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
123. Afdelingsbestyrer ved Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby, Mag. scient. C. A. JØRGENSEN til et Mikroskop 1.800 Kr. ($^{14/12}$ 25).
124. Underbibliotekar, Dr. phil. ELLEN JØRGENSEN til historiske Studier 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
125. Professor ved Universitetet JØRGEN FR. JØRGENSEN til fortsatte filosofiske Studier 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
126. Postekspedient KNUD KANNIK til en Rejse til Luxembourg, Flandern og Nordfrankrig for at studere folkelig-traditionelle Danse og Friluftsspil fra Middelalderen 500 Kr. ($^{14/12}$ 25).
127. Museumsinspektør, Cand. mag. HANS KJÆR til Undersøgelse af Spørgsmaalet om det nordeuropæiske Hus i forhistorisk Tid 800 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).
128. Postmester C. KLITGAARD til Arkivundersøgelser vedrørende vendsysselske Købstadforhold i Tiden før Aar

- 1800 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
129. Cand. mag. GUNNAR KNUDSEN til Studier over Sproget i danske middelalderlige Haandskrifter 1.200 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
130. Adjunkt, Cand. mag. JOHS. KNUDSEN til fortsatte kartografiske og nautiske Studier 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
131. Professor, Dr. phil. MARTIN KNUDSEN til fortsatte fysiske Undersøgelser 4.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
132. Oberst J. P. KOCH til Udarbejdelse af 5. Thuleekspeditionens Manuskriptkort med tilhørende Tekst 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{14/12}$ 25).
133. Professor, Dr. phil. L. KOLDERUP ROSENVINGE til fortsat Udgivelse af »The Marine Algæ of Denmark« 600 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 3.000 Kr. ($^{5/12}$ 23).
134. KOMMISSIONEN FOR LEDELSEN AF GEOLOGISKE OG GEOGRAFISKE UNDERSØGELSER I GRØNLAND til afsluttende Udarbejdelse af et videnskabeligt 3-Binds Værk paa Engelsk om Grønland 23.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 69.000 Kr. ($^{9/4}$ 24).
135. KOMMISSIONEN TIL UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE til systematisk Gennemgang og Registrering af danske Privatarkiver og Privatbiblioteker 3.000 Kr. Første Bidrag af samlede Bevillinger paa 4.000 Kr. ($^{14/12}$ 25 og $^{27/4}$ 26).
136. Underarkivar, Cand. theol. BJØRN KØRNERUP til fortsatte Studier over Danmarks Kirkehistorie i 16.—17. Aarhundrede 1.000 Kr. ($^{14/12}$ 25).
137. Fhv. Distriktslæge i Grønland TH. N. KRABBE til Illu-

- strationer til en ornithologisk Afhandling 300 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
138. Amanuensis ved Universitetets zoologiske Museum, Mag. scient. P. L. KRAMP til komparativ-morfologiske Undersøgelser af Meduser 1.200 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
139. Højskolelærer, Dr. phil. MARIUS KRISTENSEN til fortsatte Studier af nordiske Sprog og deres Folkemaal 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
140. Professor, Dr. phil. & jur. AUGUST KROGH til eksperimentalfysiologiske og histologiske Undersøgelser 750 Kr. Fjerde Bidrag af samlede Bevillinger paa 9.000 Kr. ($^{7}/_{12}$ 22 og $^{10}/_{12}$ 24).
141. Lærer J. P. KRYGER til fortsat Studium af danske Snyltehvepse og fortsatte Indsamlinger af Insekter 500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
142. Adjunkt, Mag. art. VILH. LA COUR til fortsatte Studier over Danmarks ældste Bebyggelse 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{4}/_{12}$ 25).
143. Samme til Fuldførelse af Kortmaterialet til hans Undersøgelser over Sjællands ældste Bebyggelse 800 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
144. Fhv. Overbibliotekar, Lektor, Dr. phil. H. O. LANGE til ægyptologiske Studier 2.400 Kr. ($^{30}/_{3}$ 24).
145. Forfatter KAY LARSEN til Udarbejdelse af et Skrift »Dansk Vestindien 1666—1917« 1.200 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 1.600 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
146. Fhv. Overbibliotekar, Dr. phil. SOFUS LARSEN til en Rejse til Italien for at studere Ptolemaios-Haandskrifterne, samt til Fotografier af disse 3.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
147. Rigsarkivar L. LAURSEN til fortsat Udgivelse af »Danmark-Norges Traktater 1523—1750« 7.600 Kr. Femte

- Bidrag af samlede Bevillinger paa 33.300 Kr. ($\frac{6}{12}$ 20 og $\frac{5}{12}$ 23).
148. Fhv. Veksellerer E. LEHN SCHIØLER til Udgivelse af Værket »Danmarks Fugle« Bd. 2—5 12.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 32.000 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
 149. Professor, Dr. med. J. LINDHARD til fortsatte Undersøgelser angaaende Muskelarbejdets Fysiologi 1.500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
 150. Raadstuearkivar AXEL LINVALD til fortsatte historiske Studier 1.200 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
 151. Adjunkt, Dr. phil. VILH. LORENZEN til fortsat Arbejde med Udgivelsen af »De danske Klosters Bygningshistorie« 800 Kr. Andet Bidrag af en femaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
 152. Samme til Udgivelse af samme Værks Bind 7 (Antonitterklostrene) 1.000 Kr. ($\frac{10}{12}$ 24).
 153. Samme til Studier over dansk Bybygnings Historie fra det 16. Aarhundrede til c. 1870 1.200 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
 154. Museumsinspektør, Mag. scient. WILLIAM LUNDBECK til fortsat Studium af danske Diptera 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
 155. Professor, Dr. med. CHR. LUNDSGAARD til videnskabelige Undersøgelser paa Rigshospitalets Afdeling A 600 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 3.600 Kr. ($\frac{10}{12}$ 24).
 156. Underbibliotekar, Mag. scient. C. E. LUPLAU JANSSEN til fortsat Udførelse af astronomiske Arbejder paa Urania-Observatoriet 500 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($\frac{10}{12}$ 24).
 157. Professor, Dr. med. VILH. MAAR til et Mindeskrift i

- Anledning af 300-Aarsdagen for Ole Borchs Fødsel 7. April 1926 2.500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 5.000 Kr. ($^{10}/_{12}$ 24).
158. Samme til fortsat medicinsk-historisk Forfattervirksomhed 1.600 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{14}/_{12}$ 25).
159. Direktør, Dr. med. THORVALD MADSEN til fortsatte Undersøgelser over Toxiners og Antitoxiners fysiske Kemi 8.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
160. Underinspektør ved Nationalmuseet, Mag. art. HUGO MATTHIESSEN til Udarbejdelse af et Skrift om de middelalderlige danske Købstæders Tilblivelse og Beliggenhed 500 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
161. Mag. art. BOGI TH. MELSTED til fortsatte Studier over Islands Historie og til historisk Forfattervirksomhed 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
162. Professor, Dr. phil. JOHS. MOLLERUP til Undersøgelser over kvadratiske Former og Linearformer 1.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
163. Museumsinspektør, Dr. phil. TH. MORTENSEN til fortsat zoologisk Arbejde 2.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
164. Samme til en Studierejse til europæiske og amerikanske Museer i Anledning af Udarbejdelsen af et Værk om Echiniderne (1. Del: Cidariderne) 6.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
165. Samme til Fotografering og til Reproduktion af Tegninger til samme Værks 1. Del 2.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
166. Lektor, Dr. phil. FR. MOTH til Udgivelse af hans Skrift om Francesco Petrarca og hans Børn, Sønnen Giovanni og Datteren Francesca 1.480 Kr. 54 Ø. ($^{14}/_{12}$ 25).

167. Lektor ved Universitetet, Dr. phil. Fru VALFRID PALMGREN MUNCH-PETERSEN til Udarbejdelse af en større svensk-dansk Ordbog sammen med Cand. mag. Morten Borup 2.000 Kr. Første Bidrag af en fireaarig Bevilling ($^{14/12}$ 24).
168. Lektor, Cand. mag. TH. A. MÜLLER til Forarbejder til et Skrift om dansk Kulturhistorie i det 18. Aarhundrede 1.200 Kr. ($^{14/12}$ 25).
169. Kredslæge J. S. MØLLER til Illustrationer til en Bog om Folkedragter i Nordvestsjælland 2.685 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 9.500 Kr. ($^{10/12}$ 24).
170. Fhv. Kontorchef, Forfatter NIELS MØLLER til Udarbejdelse af en samlet Verdenslitteraturhistorie 1.500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
171. Skuespiller ROBERT NEHENDAM til fortsat teaterhistorisk Virksomhed 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 24).
172. Underbibliotekar, Dr. phil. DITLEF NIELSEN til Deltagelse i Udarbejdelsen af en »Handbuch der südsemitischen Epigraphik« 2.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{14/12}$ 25).
173. Professor, Dr. phil. JAKOB NIELSEN til matematiske Studier 3.000 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 4.600 Kr. ($^{10/12}$ 24 og $^{16/2}$ 26).
174. Underbibliotekar, Dr. phil. LAURITZ NIELSEN til Forarbejder til et Værk om Danmarks Bibliografi og den danske Bogtrykkerkunst 1551—1600 2.000 Kr. Tredie Bidrag af en treaarig Bevilling ($^{5/12}$ 23).
175. Professor, Dr. phil. NIELS NIELSEN til matematiske Undersøgelser 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10/12}$ 22).

176. Samme til Trykning og Udsendelse af Værket »Tables numériques des équations de Lagrange« 5.800 Kr. (¹⁰/₁₂ 24 og ¹⁴/₁₂ 25).
177. Samme til Regnehjælp i 1926 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
178. Professor, Dr. phil. WILLIAM NORVIN til Haandskriftstudier i Udlandet 1.600 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
179. NUMISMATISK FORENING til Fuldendelse af Trykningen af fhv. Direktør, Cand. polyt. H. H. Schous Værk om danske Mønter 1448—1923 7.000 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
180. Underarkivar, Dr. phil. EILER NYSTRØM til fortsatte kulturhistoriske Studier 1.600 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
181. Professor, Dr. phil. N. E. NØRLUND til Studier over Differensregning og Interpolation 2.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
182. Samme til videnskabelig Medhjælp 6.250 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 8.500 Kr. (⁵/₁₂ 23, ⁹/₇ 25).
183. Samme, Professor, Dr. phil. JAKOB NIELSEN og Professor, Dr. phil. J. F. STEFFENSEN til Trykning af Beretningen om den sjette skandinaviske Matematikerkongres 8.511 Kr. 76 Ø. (²/₁₀ 25 og ²⁰/₅ 26).
184. Underinspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil. POUL NØRLUND til Trykning af hans Værk om de romanske Alterprydelser i Danmark fra 12. og 13. Aarh. 11.889 Kr. 86 Ø. (¹⁰/₁₂ 24).
185. Samme til fortsat videnskabeligt Arbejde 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
186. Samme til en Rejse til Paris for at besøge en Udstilling af illuminerede Manuskripter o. a. 400 Kr. (²¹/₂ 26).
187. Pastor EDW. ORTVED til Studier over Cistercienserordenens Historie i Danmark 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).

188. Mag. scient. C. V. OTTERSTRØM til Undersøgelse af forskellige Ferskvandsfiskes Forekomst i Jylland, deres Biologi m. m. 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
189. Underbibliotekar, Dr. phil. SVEND AAGE PALLIS til fortsatte Studier over babylonisk-assyrisk samt forasiatiske Kulturer 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
190. Lærer ved Frederikssund Realskole HOLGER PEDERSEN til Ringmærkning af danske Trækfugle 500 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
191. Professor, Dr. phil. & theol. JOHS. PEDERSEN til Haandskriftstudier i Udlandet 3.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
192. Overlærer i Helsingør LAURITS PEDERSEN til afsluttende Forarbejder til en Helsingørs Historie 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
193. Professor ved den polytekniske Læreanstalt P. O. PEDERSEN til Apparater og Assistance ved fortsatte Studier over elektriske Udladninger 3.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
194. Overbibliotekar CARL S. PETERSEN til Udgivelse af Ludvig Holbergs samlede Skrifter 1.742 Kr. 12 Øre. Trettende Bidrag af en Bevilling paa 92.450 Kr. (²¹/₂10).
195. Assistent ved Universitetets botaniske Laboratorium, Lektor, Dr. phil. HENNING E. PETERSEN til Udgivelse af hans Afhandlinger om Maglemose i Grib Skov i »Botanisk Tidsskrift« som et særligt Skrift 400 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
196. Mag. art. KR. PETERSEN til Studier over Danmarks Historie i det 19. Aarhundrede, specielt over A. F. Tscherning 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
197. Assistent ved Universitetets mineralogiske Museum, Mag. scient. CHR. POULSEN til Bearbejdelse af det gen-

- nem 2. Thuleekspedition indsamlede ordovicisk-siluriske Materiale fra det nordligste Grønland 900 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 2.500 Kr. ($\frac{20}{5}$ 26).
198. Museumsdirektør, Dr. phil. FREDERIK POULSEN til Studier af græsk Kunst 1.800 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
199. Pens. Ingeniørkaptajn K. S. PRYTZ til Observationer i Store Vildmose 1.100 Kr. Andet Bidrag af en fireaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
200. Pastor emer. ERH. QWISTGAARD til et Kartotek over Skattemandtalslisterne for København 1762 500 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($\frac{10}{12}$ 24).
201. Dr. phil. SVEND RANULF til fortsatte Studier over Spor af primitiv Mentalitet i Filosofiens Historie 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
202. Dr. phil. KNUD RASMUSSEN til Indkøb for Nationalmuseet af Dansemasker fra Alaska 1.134 Kr. ($\frac{1}{7}$ 26).
203. Højskolelærer R. RASMUSSEN til Studier af Vegetationen paa de færøske Fugle fjælde samt de med disse side-stillede vanskelig tilgængelige Steder i de færøske Bjerge 1.000 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
204. Professor emer. C. RAUNKLÆR til fortsat videnskabelig Virksomhed 2.400 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).
205. Museumsinspektør, Docent J. P. J. RAVN til Illustrationer til en Afhandling om Danmarks Kridt-Echinider 500 Kr. ($\frac{14}{12}$ 25).
206. Dr. phil. ERNST V. D. RECKE til Forberedelse af Udgivelsen af en fuldstændig Tekstrecension af Danmarks gamle Folkeviser, ledsaget af tekstkritiske Noter, 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{10}{12}$ 24).

207. RHODOSEKSPEDITIONEN til Bearbejdelse af dens Materiale 8.044 Kr.
208. Mag. art. CHR. RIMESTAD til Udarbejdelse af et Skrift om Charles Baudelaire 1.600 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
209. Kaptajn, Arkivar K. C. ROCKSTROH til Trykning af 3. Bind af »Den nationale Hærs Historie i det 17. og 18. Aarhundrede« 4.000 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
210. Underbibliotekar, Dr. phil. CARL ROOS til Studier over Komediens Historie med særligt Henblik paa Holberg og den Casortiske Pantomime 1.200 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
211. Konservator ved Nationalmuseet G. ROSENBERG til Studier i Udlandet af Stenalderens Form- og Ornamentkunst 3.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 6.000 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
212. Professor, Dr. phil. EDGAR RUBIN til eksperimentalspsykologiske Undersøgelser 1.600 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 3.200 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
213. Dr. phil. PAUL V. RUBOW til litteraturhistoriske Studier 1.600 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
214. Bibliotekar, Dr. phil. HANS RÆDER til fortsatte filologiske Studier 800 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
215. SAMFUNDET TIL UDGIVELSE AF ÆLDRE NORDISK LITTERATUR til en facsimileret Gengivelse af Haandskriftet af Kong Valdemars Jordebog i en ny Udgave af denne 2.140 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 4.280 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
216. Professor, Dr. med. KNUD SAND til Studierejser i Udlandet 2.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
217. Professor, Dr. phil. KR. SANDFELD til Udarbejdelse af en udførlig og alsidig Fremstilling af det moderne franske Sprogs Syntaks 2.500 Kr. Tredie Bidrag af samlede Bevillinger paa 8.000 Kr. (⁵/₁₂ 23 og ¹⁴/₁₂ 25).

218. Samme til videnskabelig uddannet Medhjælp 1.800 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
219. Professor ved Carlsberg Laboratoriet, Dr. phil. JOHNS SCHMIDT til Udgivelse af 7.—9. Hefte af »Report on the Danish Oceanographical Expeditions to the Mediterranean and Adjacent Seas 1908—10« 15.000 Kr. Fjerde Bidrag af samlede Bevillinger paa 44.000 Kr. ($^{6}/_{12}$ 20, $^{7}/_{12}$ 21 og $^{5}/_{12}$ 23).
220. SELSKABET TIL UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE til Forberedelse af Udgivelsen af en Fortsættelse for Tiden 1451—1513 af »Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis« ved Dr. phil. William Christensen 3.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
221. Samme til Udgivelse af et Udvalg af de til Inkvisitions-kommissionen af 1772 hørende Papirer 2.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 23.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
222. Cand. mag. PETER SKAUTRUP til sproglige Studier i Dansk med særligt Henblik paa ældre dansk Rigs-sprog og jyske Landsmaal i ældre og nyere Tid 1.600 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{14}/_{12}$ 25).
223. Pens. Premierløjtnant, Kunstmaler PETER SKOVGAARD til fortsat Studium af de danske Fugles Liv 800 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
224. Arkitekt ved Nationalmuseets 2. Afdeling C. M. SMIDT til en Rejse i Danmark, Skaane og Nordtyskland for at studere middelalderlig Bygningskunst 800 Kr. ($^{7}/_{6}$ 26).
225. Lektor ved Universitetet, Dr. phil. C. M. STEENBERG til fortsat Studium af Lungesneglenes Anatomi 1.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
226. Lektor ved Göteborgs Handelshögskola, Dr. phil. ADOLF STENDER-PETERSEN til en Studierejse til Rusland 4.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).

227. Professor, Dr. phil. ELIS STRÖMGREN til Udgifter ved fortsat Arbejde med »problème restreint« og det almindelige Trelegemeproblem 2.500 Kr. ($^{14}/_{10}$ og $^{14}/_{12}$ 25).
228. Samme til Medhjælp ved et Observationsarbejde vedrørende »foranderlige Stjerner« 1.100 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{14}/_{12}$ 25).
229. Assistent under Kommissionen for Havundersøgelser, Mag. scient. Å. VEDEL TÅNING til fortsat Bearbejdelse af Materiale af Dybhavsfisk, indsamlet af »Dana« med flere Skibe i Atlanterhavet 1.500 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
230. Forfatter EVALD TANG KRISTENSEN til Reproduktion og Udgivelse af Billeder af jyske Visesangere og Eventyrfortællere som Bilag til 2. og 3. Bind af hans »Minder og Oplevelser« 800 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
231. Frøken Cand. mag. MARGRETHE THIELE til Udarbejdelse af en fransk-dansk Ordbog 1.600 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
232. Professor, Dr. med. OLUF THOMSEN til fortsatte videnskabelige Undersøgelser, specielt over Dyrkning af Vævceller udenfor den levende Organisme 2.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
233. Professor emer., Dr. phil. VILH. THOMSEN som aarlig Lønning efter Statuternes § IX c 6.000 Kr. ($^{80}/_{6}$ 13) samt Dyrtidstillæg 6.000 Kr.
234. Bibliotekar, Dr. phil. POUL TUXEN til fortsatte indologiske Studier 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{10}/_{12}$ 24).
235. UDVALGET FOR FOLKEMAAL til fortsat Virksomhed 4.000 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
236. Forfatter ANDERS UHRSKOV til Forberedelse af et Værk om fynske Sagn 800 Kr. ($^{14}/_{12}$ 25).
237. Underinspektør ved Nationalmuseet KAI ULDALL til Udarbejdelse af et Personregister til »Adresseavisen«

- 1759—90 200 Kr. Fjerde Bidrag af en Bevilling paa 1.250 Kr. (¹⁹/₁₂ 17).
238. Lektor, Dr. phil. HENRIK USSING til Indsamling af gamle Folks Fortællinger om gammelt Bondeliv i Danmark og til de dermed forbundne Rejser 1.800 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
239. VIDENSKABERNES SELSKABS UDVALG FOR »ZOOLOGICAL RECORD« 1.200 Kr. (⁵/₄ 21).
240. Docent, Mag. art. VILH. WANSCHER til fortsat Studium af Kunstens Historie 1.600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
241. Samme til Studier af romersk og tidlig middelalderlig Arkitektur i Sydfrankrig og Italien 2.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
242. Dr. phil. SOPHUS WEBER til fortsatte fysiske Undersøgelser 1.200 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
243. Fhv. Adjunkt FR. WEILBACH til Forarbejder til et Værk om C. F. Harsdorff 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁴/₁₂ 25).
244. Professor, Dr. phil. C. WESENBERG-LUND til Ferskvandsundersøgelser 2.700 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
245. Samme til Medhjælp ved disse 1.000 Kr. (¹⁴/₁₂ 25).
246. Samme til fortsatte zoologiske Arbejder 2.500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁰/₁₂ 24).
247. Samme til Indbinding af Laboratoriets Bibliotek 600 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 1.200 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
248. Samme til Udgivelse af Mag. scient. Tage Lakjers efterladte Arbejde »Studien über die trigeminus-versorgte Kaumuskulatur der Sauropsiden« 6.800 Kr. (¹⁰/₁₂ 24).
249. Stiftsskriver, Dr. juris utriusque C. W. WESTRUP til

fortsatte retshistoriske Undersøgelser 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{14}{12}$ 25).

250. Lektor ved Universitetet, Dr. phil. KURT WULFF til sprogvidenskabelige Studier 1.800 Kr. ($\frac{10}{12}$ 24 og $\frac{26}{5}$ 26).

251. Samme til Litteraturanskaffelser 800 Kr. ($\frac{10}{12}$ 24).

Desuden er der af Fondets Midler (udenfor Afdeling B) tilstaaet Dansk Byplanlaboratorium et Tilskud, givet et Driftstilskud til det svenske arkæologiske Institut i Rom, ydet Sygehjælp til to Videnskabsmænd, samt tilstaaet Datteren af en til Fondet nær knyttet Videnskabsmand en aarlig Understøttelse.

III.

I Overensstemmelse med hvad der er fastsat ved Statutterne for Carlsbergfondet § XXII, lader Direktionen fremdeles medfølge den Beretning, den har modtaget fra Bestyrelsen for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg, og som er Genpart af den Beretning, det paahviler denne Bestyrelse aarlig at afgive til Hs. Maj. Kongen om Museets Fremgang.

Allerunderdanigst Indberetning

fra

Bestyrelsen for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg.

I Aaret 1. Oktober 1925 til 30. September 1926 er der indenfor Sammensætningen af det nationalhistoriske Museums Bestyrelse sket den Ændring, at det af Videnskabernes Selskab valgte Medlem, Formanden i Carlsbergfondets Direktion, Rigsarkivar, Professor, Dr. phil. Kristian Erslev nedlagde sit Hverv indenfor Carlsbergfondet og derved udtraadte af Museets Bestyrelse. Til at indtræde i hans Plads valgte Videnskabernes Selskab derefter Professor, Dr. phil. & theol. Johannes Pedersen.

I det forløbne Aar har det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg forøget sine Samlinger paa følgende Maade:

A. Ved Køb:

1. En Rytterstatuette, skaaret i Egetræ og forgyldt, fra første Halvdel af 16. Aarhundrede. Den forestiller formentlig Kong Kristiern den Anden, eller hans Svigersøn, Kurfyrst Frederik den Anden, den Vise, af Pfalz.
2. Kong Christian den Tredie, Knæstykke fra Slutningen af 16. Aarhundrede.

3. Dronning Dorothea, født Prinsesse af Sachsen-Lauenborg. Knæstykke fra Slutningen af 16. Aarhundrede.
4. Hertug Ulrik af Meklenborg-Güstrow, Biskop af Schwerin, Kong Christian III's Svoger og Frederik II's Svigerfader. Samtidigt Maleri i hel Figur, formentlig malet af Hans Knieper.
5. Hertug Ulrik af Danmark, Biskop af Schwerin, Kong Frederik II's Søn. Samtidigt Maleri i hel Figur.
6. Prinsesse Elisabeth af Danmark, Kong Frederik II's Datter, Hertuginde af Brunsvig. Knæstykke, malet 1609, formentlig af Jacob van Doort.
7. Prinsesse Hedevig af Danmark, Kong Frederik II's Datter, Kurfyrstinde af Sachsen, og hendes Aner indtil Tip-tip-olde-forældrene. Stamtræ, malet i Begyndelsen af 17. Aarhundrede.
8. Prinsesse Augusta af Danmark, Kong Frederik II's Datter, Hertuginde af Slesvig-Holsten-Gottorp. Hel Figur, malet 1634, formentlig af Nicolaus Umbhøfer.
9. Hertug Johan Adolf af Slesvig-Holsten-Gottorp, Biskop af Lybæk. Samtidigt Maleri i halv Figur.
10. Kong Christian den Fjerde. Knæstykke fra Tiden kort før 1630. Kopi efter David Baillys Billede paa Rosenborg.
11. Dronning Anna Catharina, født Prinsesse af Brandenburg. Knæstykke. Samtidig Kopi efter Billedet paa Rosenborg.
12. Dameportrait fra Tiden omkring 1640. Formentlig forestillende Kirsten Munk.
13. Prins Christian af Danmark, den udvalgte Tronfølger, Kong Christian IV's Søn. Knæstykke, malet 1618 af Pieter Isaacsz.
14. Samme. Knæstykke i hvid Dragt. Formentlig Kopi efter Jacob van Doort.

15. Hertug Ulrik, Kong Christian IV's Søn. Barneportrait, Knæstykke, formentlig malet 1618.
16. Kong Frederik den Tredie. Barneportrait, Knæstykke, malet 1618.
17. Samme. Hel Figur med Kronborg i Baggrunden, malet efter 1660 af Karel van Mander.
18. Dronning Sophie Amalie, født Prinsesse af Brunsvig-Lyneborg. Hel Figur, malet i Karel van Manders Værksted.
19. Samme. Knæstykke.
20. Prins Jørgen af Danmark, Kong Frederik III's Søn, Dronning Anna af Englands Gemal, som ung. Brystbillede med Elefantordenen.
21. Prinsesse Frederikke Amalie, Hertuginde af Slesvig-Holsten-Gottorp, Kong Frederik III's Datter. Knæstykke, signeret: J. Ovens 1676.
22. Samme. Brystbillede, malet af Jacob d'Agar.
23. Christian Albrecht, Hertug af Slesvig-Holsten-Gottorp. Brystbillede, signeret: J. Ovens 1663.
24. Prinsesse Wilhelmine Ernestine af Danmark, Kurfyrstinde af Pfalz, Kong Frederik III's Datter. Brystbillede.
25. Kong Christian den Femte. Knæstykke, malet af Jacob d'Agar.
- 26—27. Samme. Brystbilleder.
28. Dronning Charlotte Amalie, født Prinsesse af Hessen-Cassel. Hel Figur som ældre.
29. Samme. Knæstykke som yngre.
30. Prins Christian af Danmark, Kong Christian V's Søn. Brystbillede, malet af Jacob d'Agar.
31. Prins Carl af Danmark, Kong Christian V's Søn. Barneportrait, Brystbillede, malet af Jacob d'Agar.

32. Kong Frederik den Fjerde. Barneportrait, formentlig malet af Jacob Coning.
33. Samme. Ungdomsbillede, malet af Jacob d'Agar.
34. Samme. Som ung Konge. Malet Oval, formentlig af Nicolai Wichmann.
35. Samme. Brystbillede. Pastel, malet i Venezia af Rosalba Carriera 1709.
36. Samme. Hel Figur, malet af David Høyer i Leipzig 1709.
37. Samme. Brystbillede, malet af David Høyer i Leipzig 1709.
38. Kong Frederik den Femte. Miniature.
39. Arveprins Frederik af Danmark. Pastel.
40. Elefantridder, formentlig Hertug Frederik Christian II af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg. Miniature paa Elfenben.
41. Dronning Frederikke af Sverige, født Prinsesse af Baden, Kong Gustaf IV's Gemalinde. Miniature paa Elfenben, malet af E. V. Lemoine efter Maleri af Jens Juel fra 1800.
42. Prinsesse Wilhelmine af Danmark, Hertuginde af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glyksborg, Kong Frederik VI's Datter. Brystbillede, malet af C. A. Jensen 1825; signeret.
43. Gruppebillede af en Elefantridder med sin Sekretær, formentlig forestillende Godard Adrian van Reede, Baron af Amerongen, Generalstaternes Gesandt i Danmark. Samtidigt hollandsk Maleri.
44. Ulrik Frederik Valdemar Baron Løvendal, kommanderende General og fungerende Statholder i Norge, Overhofmarskal ved August den Stærke af Sachsens Hof. Knæstykke.

45. Susanne Elisabeth Holm, Maleren Jens Juels Forlovede. Miniaturebillede, formentlig udført af Jens Juel.
46. Niels Ryberg, Konferensraad, Grosserer. Ovalt Brystbillede, malet af Jens Juel.
47. Engelke Charlotte Ryberg, født Falbe. Ovalt Brystbillede, malet af Jens Juel; signeret.
48. Jens Offesen Høyer, Sognepræst i Reersløv. Miniature paa Elfenben, vistnok malet af C. F. Høyer.
49. Lars Peter Heldvad, Godsejer. Tegnet Forarbejde til et Kobberstik af C. F. Høyer. 1800; signeret.
50. Christian Fædder Høyer, Historiemaler. Tegnet Selvportrait.
51. Joseph Raphael, Klædekræmmer. Samtidig Kopi efter C. W. Eckersberg 1824.
52. Jenny Clauson Kaas. Indrammet Sølvstiftstegning.
53. Hans West, Rektor, Konsul, Kunstsamler. Ovalt Maleri i hel Figur.
54. Gustav Philipsen, Raadmand, Raadsformand. Malet af J. F. Willumsen 1919; signeret.
55. Kai Nielsen, Billedhugger, Freske, malet af A. Lofthus 1915; signeret.
56. Emil Bluhme, Kommandør, Politiker. Tegning af C. Fehr; signeret.
57. Laurits Andersen Ring, Kunstmaler. Maleri i halv Figur af Ole Søndergaard.
58. Niels Thomasius Neergaard, Historiker, Politiker, Statsminister. Maleri i halv Figur af Arne Lofthus 1926; signeret.
59. Jens Otto Harry Jespersen, Sprogforsker, Professor. Maleri i halv Figur af Julius Paulsen 1926; signeret.
60. Evald Tang Kristensen, Folkemindesamler. Malet af Agersnap.

61. Niels Henrik David Bohr, Fysiker, Professor. Malet af O. Sievert 1925.

B. Ved Bytte:

62. Greve Adam Gottlob Moltke, Overhofmarskal, Medlem af Statsraadet. Gammelt Relief i Porcelain efter J. Wiedewelts Gravminde.
63. Greve Johan Sigismund Schulin, Oversekretær i tyske Kancelli, Medlem af Statsraadet. Maleri af C. G. Pilo.
64. Fru Laura Cathinka Jacobsen, født Holst, Kaptain J. C. Jacobsens Hustru, Medstifter af Carlsbergfondet, tilligemed hendes Sønesøn Alf Jacobsen. Knæstykke, malet af A. Jerndorff.
65. Jacob Knudsen, Forfatter, Præst. Maleri i halv Figur af Axel Bredsdorff 1912; signeret.

C. Som Gave.

Fra den grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse:

66. Grevinde Agnete Marie Rosencrone, født Hjelmstjerne, Legatstifterinde. Ovalt Maleri af Jens Juel.

Fra Bankfuldmægtig A. Thiel, København:

67. Den Hjelmstjerne-Rosencroneske Gaard paa Vesterbro. Tonet Pennetegning af H. G. F. Holm 1820; signeret.

Fra Generalkonsul Johan Hansen, København:

68. Landgreve Carl af Hessen-Cassel, General-Feltmarskal, Statholder i Hertugdømmerne. Pastel, udført af C. Horneman; signeret.
69. Frederiksborg Slots Brand d. 17. December 1859. Maleri paa Papir, klæbet paa Lærred og udført af A. Hansen; signeret.

Fra Skoleinspektør, Cand. theol. Just Paulli:

70. Fru Professorinde Magdalene Frederikke Ernestine

Sophie Olufsen, født Münter. Formentlig malet af C. A. Jensen.

Fra Fru Professorinde Frederikke Tuxen, født Treschow, København:

71. Peter Ole Brøndsted, Professor, Arkæolog. Maleri i halv Figur af C. A. Jensen 1839; signeret.

Fra Skibsmægler Hjalmar Bruhn, Holte:

72. Herman Vilhelm Bissen, Billedhugger. Ungdomsportrait, malet af Albert Küchler.

Fra Boghandler H. N. von Bracht, København:

73. Mandspportrait i Uniform fra Tiden kort efter 1800, med Urette kaldet Prins Leopold af Brunsvig. Oliemaleri paa Pap.
74. Prinsesse Alexandra af Danmark, Dronning af Storbritannien og Irland. Buste i Biscuit udført paa den kgl. Porcellainsfabrik 1862 af Th. Stein.

I Følge Frøken Poulina Fallesens testamentariske Bestemmelser:

75. Morten Edvard Fallesen, Kammerherre, Oberst, Chef for det kgl. Teater. Buste udført i Marmor af Rasmus Andersen 1926 efter Th. Steins Model fra 1900.

Fra Landstingsmand Herman Triers Arvinger:

76. Herman Trier, Landstingsmand. Marmorbuste udført af Ludvig Brandstrup 1900.

Fra Baron Jost Dahlerup, New York:

77. Forfatteren Herman Bangs Dødsmaske, støbt i Bronze.

Fra Fru Janna Nielsen, født Holm, København:

78. Billedhuggeren Kai Niensens Dødsmaske i Gips.

Fra Fru Slotsorganist Thomine Glæser, født Hansen, Frederiksborg:

79. Hans Christian Hansen, Arkitekt, Professor. Tegning med Rørpen i halv Figur, udført 16. Juni 1867 af W. N. Marstrand; signeret.

Fra Cand. polyt., Fotograf Carl Aagaard:

80. Carl Frederik Aagaard, Landskabsmaler. Rødkridts-tegning af C. C. Constantin Hansen.

Fra Inspektør Schik Nielsen, Sølyst:

81. Louise Rasmussen, Lensgrevinde Danner. Knæstykke. Blyantstegning af D. Monies.

Fra Fru Museumsinspektør Brocks Bo, i Følge hendes testamentariske Bestemmelser:

82. Rosenborg set fra Nord. Farvelagt Penne-tegning fra ca. 1800 af S. L. Lange.

Fra Kunstmaler Kai Lange:

83. Dekorativ Penne-tegning udført af Joakim Skovgaard i Anledning af Kunsthistorikeren Julius Langes Besøg i den skandinaviske Forening i Rom d. 25. Februar 1887.

Foruden ovennævnte indrammede Portraiter og Billeder har Museet i Aarets Løb erhvervet en Del Tegninger, Kobberstik, Lithografier og Træsnit, saaledes at Samlingen af tegnede eller ved Kunst mangfoldiggjorte Portraiter er naaet op til et Antal af 11.000; den ikke udstillede Del heraf er opklæbet paa i alt 8.000 Kartoner.

Den væsentligste Forøgelse af Museets Samling af Møbler og Kunstgenstande i det forløbne Aar er følgende:

84. Laagvase med modellerede Blomster og med Arveprins Frederiks Silhouet paa rød Grund. Københavnsk Porcellain.

85. Lille Terrin af københavnsk Porcellain dekoreret med Blomster.
86. En Fajancefigur, Leda med Svanen, formentlig udført paa Fabriken i Kastrup i Frederik V's Tid.
87. Et større Stykke af et rødt og grønt Silkebetræk, indvævet med Kong Frederik den IV's Navneciffer.
88. Tre Sølvskrin af et Toiletgarniture, som 1688 og 1692 udførtes i København af Johan Kohlmann og Isaac Dubois. Det ældste har mulig været en Gave fra Kong Christian V til Grevinde Samsøe.
89. Udskaaret Egetræskiste fra Sønderjylland, udført 1698.
90. Et Mosaikbord paa udskaaret Træfod. Paa Pladen i Indlægning Medailler med Portraiter af Medlemmerne af det danske Kongehus omkring 1745.

Af ovennævnte Erhvervelser stammer Numrene 2—34, 36—37 og 44 fra det sachsiske Kongehus's Besiddelser, Nummer 35 blev ved det sachsiske Ministeriums Imødekommenhed købt fra Statens Kunstsamling i Dresden, Nr. 63 erhvervedes ved Lensnævnets Mellemløst paa Grund af Lensafløsningen fra Stamhuset Juelsberg.

I det forløbne Aar er der i det nationalhistoriske Museums Inventarprotokoller ført til Afgang følgende Genstande:

F. Rings Statue af Gorm den Gamle,

— — - Thyra Danebod,

O. Evens' Statue af Saxo,

— — - Snorre Sturlason,

Th. Steins Statue af Valdemar den Store,

— — - Valdemar Sejer,

V. Bissens Statue af Absalon,

hvilke Skulpturer som Gave blev overladt Rigsdagen.

Kong Christian den Sjette. Samtidigt Knæstykke, hvilket

Maleri som Gave blev overladt »Det danske Videnskaber-nes Selskab«, hvis Protektor Kongen var.

Kong Frederik den Fjerde. Knæstykke, malet af Jacob d'Agar, hvilket Billede blev afhændet til »Det kongelige octroierede Søassurance Compagnie«, der var oprettet af Kongen.

Endvidere en forgyldt Sofa og otte Stole, et Par jernbeslagne Skodder, en Rococosofa og 6 tilsvarende Stole og to Rococochatoller, der var udrangerede af Museet og nu afhændedes.

Arbejdet med Revisionen af den grafiske Portraitsamling er fortsat. Samlingen af Fotografier efter kunstnerisk udførte Portraiter er betydelig forøget.

Museets Gobelinsvæveri har nu afsluttet Vævningen af det fjerde, store Figurgobelin »Landgangen paa Øland«. Dette Gobelin er ophængt i Riddersalen.

I November—December Maaned 1925 afholdt Museet en Udstilling paa Charlottenborg af de sidste fjorten Aars Erhvervelser; den blev besøgt af over 8.000 Personer. I Anledning af denne Udstilling udgav Museet et rigt illustreret Katalog.

I Aarets Løb er der endvidere udgivet en ny Vejledning for besøgende i Museet, udarbejdet efter andre Principper end de tidligere; en engelsk Udgave deraf er ogsaa udkommet.

Museet har i det forløbne Aar været besøgt af 75.053 Personer.

København, den 16. December 1926.

F. BROCKENHUUS SCHACK. M. MACKEPRANG. JOHS. PEDERSEN.

OTTO ANDRUP.

IV.

Oversigt over Indtægt, Udgift og Status
for Afdelingerne A, B og C.

Indtægt.

Afdeling A (Laboratoriet).

Statutmæssig Andel i Afdelingernes Raadighedssum	145.000	Kr.	»	Ø.
Ekstraordinært Tilskud	100.000	-	»	-
Rente af den med Fondet fælles Kassebeholdning i 1924—25	4.515	-	43	-
Rente af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse) i 1925—26	42.525	-	»	-
Afgift af Telefonstativ	30	-	»	-
Salg af »Meddelelser« i 1925—26	19	-	16	-
Samlet Indtægt...	292.089	Kr.	59	Ø.
Hertil Kassebeholdning 1. Oktober 1925	42.505	-	47	-
Ialt...	334.595	Kr.	06	Ø.

Afdeling B (Fondets videnskabelige Understøttelser).

Statutmæssig Andel i Afdelingernes Raadighedssum	610.000	Kr.	»	Ø.
Ekstraordinært Tilskud	800.000	-	»	-
Rente af den med Fondet fælles Kassebeholdning i 1924—25	12.902	-	28	-
Rente af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse) i 1925—26	69.750	-	»	-
Samlet Indtægt...	1.492.652	Kr.	28	Ø.
Hertil Kassebeholdning 1. Oktober 1925	89.738	-	84	-
Ialt...	1.582.391	Kr.	12	Ø.

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).

Statutmæssig Andel i Afdelingernes Raadighedssum	145.000	Kr.	»	Ø.
Ekstraordinært Tilskud	100.000	-	»	-
Rente af den med Fondet fælles Kassebeholdning i 1924—25	2.064	-	38	-
Rente af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse) i 1925—26	20.250	-	»	-
Rente af egen Kassebeholdning	1.033	-	04	-
Indtægter af Billelsalg og Forevisning	49.233	-	60	-
Forskellige Indtægter	26.477	-	05	-
Samlet Indtægt...	344.058	Kr.	07	Ø.
Hertil Kassebeholdning 1. Oktober 1925	35.731	-	81	-
Ialt...	379.789	Kr.	88	Ø.

Udgift.

Afdeling A.

Laboratoriets Driftsudgifter (foran S. 162).....	195.340	Kr.	91	Ø.
Henlagt til Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse).....	100.000	-	»	-
hvorefter Kassebeholdningen 30. Septbr. 1926 <u>udgør</u> ..	39.254	-	15	-
	<hr/>			
	334.595	Kr.	06	Ø.

Afdeling B.

Understøttelser til videnskabelige Arbejder ¹	752.586	Kr.	47	Ø.
Henlagt til Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse).....	800.000	-	»	-
Tilskud til Videnskabernes Selskab.....	15.000	-	»	-
	<hr/>			
Samlet Udgift... 1.567.586	Kr.	47	Ø.	
hvorefter Kassebeholdningen 30. Septbr. 1926 <u>udgør</u> ..	14.804	-	65	-
	<hr/>			
	1.582.391	Kr.	12	Ø.

Afdeling C.

Administration.....	32.529	Kr.	05	Ø.
Museets Drift.....	57.731	-	65	-
Samlingens Forøgelse og Vedligeholdelse.....	94.103	-	21	-
Gobelinvævningen.....	46.552	-	26	-
Litterær Virksomhed.....	3.013	-	87	-
Forskellige Udgifter.....	62.636	-	15	-
Henlagt til Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse).....	55.000	-	»	-
	<hr/>			
Samlet Udgift... 351.566	Kr.	19	Ø.	
hvorefter Kassebeholdningen 30. Septbr. 1926 <u>udgør</u> ..	28.223	-	69	-
	<hr/>			
	379.789	Kr.	88	Ø.

Status.

Afdeling A ejede

¹/₁₀ 1925: 922.505 Kr. 47 Ø. ¹/₁₀ 1926: 1.019.254 Kr. 15 Ø.

Afdeling B ejede

¹/₁₀ 1925: 1.039.738 Kr. 84 Ø. ¹/₁₀ 1926: 1.764.804 Kr. 65 Ø.

Afdeling C ejede

¹/₁₀ 1925: 435.731 Kr. 81 Ø. ¹/₁₀ 1926: 483.223 Kr. 69 Ø.

¹ Af de givne Bevillinger henstod ved Aarets Udgang som endnu ikke udbetalt Kr. 733.340,96. Størstedelen af dette Beløb var dog heller ikke forfaldet til Udbetaling endnu.

V.

Ny Carlsbergfondet.

For Ny Carlsbergfondets Midler er der i Regnskabsaaret 1925—26 erhvervet de efternævnte Kunstværker samt til andre nedenangivne, fundatsmæssige Formaal anvendt de vedføjede Beløb.

A. Kunstindkøb.

Ægyptisk Kunst:

1. Prinsessehoved. Tell-el-Amarna. XVIII. Dyn. c. 1375 f. Kr. Kalksten (rødmalet).
2. Prinsessehoved. Tell-el-Amarna. XVIII. Dyn. c. 1375 f. Kr. Kalksten.
3. Relief. Dronning Nefert-ete. Tell-el-Amarna. XVIII. Dyn. c. 1375 f. Kr. Granit.
4. Scarabæ. c. 600 f. Kr. Steatit.
5. Guden Anhur. Statuette. XVIII. Dyn. c. 1400 f. Kr. Bronze med indlagt Sølv.
6. Krukke. VI. Dyn. c. 2500 f. Kr. Alabast.
7. Stor Skaal. II—III. Dyn. c. 3500 f. Kr. Granit.
8. Offerbord. II. Dyn. c. 3500 f. Kr. Diorit.
9. Kalkstensstatuette. Siddende Mand. Fra Abydos. XI—XII. Dyn. c. 2300 f. Kr.

Græsk Kunst:

10. Statuette af en Negerdreng. 3.—2. Aarhundrede f. Kr. Bronze. Græsk Original.
11. Portræt af en ung Mand. 1. Aarh. f. Kr. Hoved. Bronze. Græsk Original.

12. Idealiseret Portræthoved. Kopi fra Romertiden efter en græsk Original fra 5. Aarh. f. Kr. Marmor. Fra Ægypten.

Romersk Kunst:

13. Hoved af en romersk Dreng med Isislok. 3. Aarh. e. Kr. Marmor.

Moderne Kunst:

14. Bissen, Herman Wilhelm. Polymnia. Statuette. Brændt Ler.
15. Freund, Hermann Ernst. Julie von Würden. Buste. Marmor.

Ovennævnte Kunstværker er alle skænkede til Ny Carlsberg Glyptotek.

Endvidere har Direktionen erhvervet følgende Kunstværker, der er skænkede til de vedføjede Institutioner.

16. Fløjtespillende Engel, Padovansk Broncerelief. 15. Aarh. Donatellos Værksted. Deponeret i Ny Carlsberg Glyptotek.
17. Jan Siberechts: Vadestedet. Skænket til Statens Museum for Kunst.
18. Jomfru Marie, Johannes, Marie Kleofas, Marie Salome og Josef af Arimathæa sørgende ved Kristi Sarkofag (italiensk fra 14. Aarh.). Skænket til Statens Museum for Kunst.
19. F. Syberg: 18 Tegninger til H. C. Andersens Historien om en Moder. Skænket til Statens Museum for Kunst.
20. J. F. Willumsen: Det store Relief, 3. Bidrag af en samlet Bevilling paa 50.000 Kr. Skænket til Statens Museum for Kunst.
21. Kinesisk Figur fra Tangperioden. Skænket til Nationalmuseet.

22. Bidrag til forskellige Erhvervelser til Dansk Folke-museum. Skænket til Nationalmuseet.
23. William Scharff: Bidrag til Erhvervelse af en Kopi af Paolo Uccellos Rytterkamp i Uffizierne i Florents. Skænket til Kunstakademiet.
24. Forgyldt Stucco-Kiste (Siena o. Aar 1400). Skænket til Kunstindustrimuseet.
25. Malet »Beatella«-Kiste (Florents o. Aar 1450). Skænket til Kunstindustrimuseet.
26. Fransk-romansk Glasmaleri (fra Ferrières). Skænket til Kunstindustrimuseet.
27. Jens Lund: Broncestatue af en Idrætsmand. Skænket til Statens Gymnastikinstitut.
28. Niels Skovgaards Grundtvigstatue. 1. Rate af en Bevil-ling paa 50.000 Kr. Bestemt til Opstilling i Vartov Gaard.
29. Arkitekt Charles Christensens Rekonstruktioner (Teg-ninger og Akvareller) af Uraniborg og Stjerneborg. Skænket til Kronborgmuseet.
30. Bidrag paa 15.000 Kr. til Utzon Franks Mindebrønd i Helsingør. Skænket til Helsingør Kommune.
31. Julius Paulsen: Lægebillede. Skænket til Fyens Stifts-museum.

Til Bortlodning blandt danske Provinsmuseer har Fon-det erhvervet følgende:

32. Johansen, Viggo: Portræt af min Hustru (1886). Skænket til Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo.
33. Skovgaard, Joakim: Afrodite sørger over den dræbte Adonis. Forarbejde til Mosaiklægning. Skænket til Kolding Museum.

34. Paulsen, Julius: Marine. Skænket til Museum for Tønder Amt.
35. Christiansen, Poul S.: Markvej ved Birke, Dyrnæs. Skænket til Aarhus Museum.
36. Hansen, Peter: Pige, der sliber Rammer. Skænket til Vejle Museum.
37. Rude, Olaf: En Dame med sine Hunde. Skænket til Ribe Museum.
38. Schou, Karl: Motiv fra Christianshavn. Skænket til Randers Stiftsmuseum.
39. Frank, Utzon: Birgitte (Buste, Bronze). Skænket til Aalborg Kunstmuseum.
40. Swane, Sigurd: Portræt af Forfatteren Knud Hjortø. Skænket til Fyens Stiftsmuseum.
41. Nielsen, Jais: En fransk Gade, Sacré-Cœur Festen. Skænket til Ribe Museum.
42. Giersing, Harald: Aftenlandskab. Skænket til Kolding Museum.
43. Jensen, Axel P.: Cheval noir. Moret. Skænket til Fyens Stiftsmuseum.
44. Kragh, Johannes: Nysgerrigt Føl (Statuette, Bronze). Skænket til Horsens Museum.
45. Bentzen, Axel: Drømmeren. Skænket til Lolland-Falsters Stiftsmuseum.
46. Nielsen, Jais: Landevej i Frankrig ved Moret. Skænket til Aalborg Kunstmuseum.
47. Søndergaard, Jens: Landskab. Skænket til Horsens Museum.
48. Til Dansk Radeerforening til Trykning af Jobs Bog med Træsnit af Ejnar Nielsen, 1. Rate af et samlet Bidrag paa 5.000 Kr.

B. Andre fundatsmæssige Formaaler.

1. Tilskud til Ny Carlsberg Glyptoteks Drift 94.000 Kr.
2. Tilskud til Glyptotekets Palmehave 8.000 Kr.
3. Tilskud til Glyptotekets Bibliotek, til Boganskaffelse og Indbinding 12.000 Kr.
4. Til Bibliotekets Fotografisamling 1.200 Kr.
5. Til en gennemført Ændring i Lys- og Tagdæknings-Forholdene i Glyptotekets Malerisal, til Arbejder ved Varmeanlægget, til Bronzegeleander paa Trapperne til 1. Sal m. m. 108.000 Kr.
6. Kunstindustrimuseet. 3. Bidrag, 100.000 Kr., af en samlet Bevilling paa 600.000 Kr. til Dækning af Bygningsudgifterne.
7. Docent Wanscher til Klicheer til hans Bog om Oldtidens Arkitektur 3.000 Kr. som 1. Del af en Bevilling paa 6.000 Kr.
8. Samme til en Bog om Kai Nielsen 3.800 Kr.
9. Dr. phil. Sophus Larsen og Bogbinder Anker Kyster 5.909 Kr. som 1. Del af en samlet Bevilling paa 17.729 Kr. til et Værk om danske Bogbind.
10. Underinspektør Thorlacius-Ussing til en Bog om Billedhuggeren Thomas Qvellinus 4.800 Kr.
11. Arkitektforeningen af 3. Dec. 1892 til et Værk om Abildgaard som Arkitekt og Dekorator 4.000 Kr. som 1. Del af en Bevilling paa 8.000 Kr.
12. Samme til Udgivelse af en af Ebbe Berner udarbejdet Fortegnelse over offentliggjorte danske Opmaalinger af Arkitektur 2.500 Kr.
13. Johs. V. Jensen og Aage Marcus til en Bog om Thorvaldsens Portrætbuster 3.550 Kr.
14. Konservator Eigil Rothe til en Publikation af middelalderlige Kalkmalerier 1.500 Kr.

15. Poul Uttenreiter til en Bog om Maleren Syberg 2.000 Kr.
16. Tidsskriftet »Havekunst«, Aarsbidrag 500 Kr.
17. Bibliotekar P. Johansen til en Bog om Billedkomposition 600 Kr.
18. Til »Den gamle By« i Aarhus 10.000 Kr.
19. Naturfredningsforeningen 10.000 Kr.
20. Forskønnelsesforeningen 500 Kr.
21. Grafisk Kunstnersamfund til Dækning af Udstillingsudgifter 3.000 Kr.
22. Dansk Kunstflidsforening, Aarsbidrag 100 Kr.
23. Det kgl. danske Haveselskab til en Springvandsfigur af Max Andersen 3.000 Kr.
24. Turistforeningen 1.000 Kr.
25. Thorvaldsen-Museet paa Nysø 1.000 Kr.
26. Dansk Byplanlaboratorium 1.000 Kr.
27. Det ægyptolog. Laboratorium paa Universitetet 2.000 Kr.
28. Foreningen »Kunstmuseets Venner« 1.500 Kr.
29. Foreningen »Fransk Kunst« 500 Kr.
- 30 a. Nationalmuseet til Supplering af Fotografisamlingen 1.500 Kr.
- 30 b. Samme til Restaurering af gammelt kunstnerisk Kirkeinventar 6.000 Kr.
31. Istandsættelse og Restaurering af Kronborg Slots Riddersal 1. Bidrag, 5.563 Kr., af en samlet Bevilling paa 60.000 Kr.
32. Nordisk Historikermøde i København 1.200 Kr.
33. Til Katalogarbejder 5.000 Kr.
34. Til det svenske arkæologiske Institut i Rom 3.600 Kr.
35. Til Stipendiater ved samme 3.000 Kr.
36. Til særlige Arbejder indenfor Fondets og Glyptotekets Administration 4.000 Kr.
37. Til Rejser 5.000 Kr.

Ifølge Regnskabsoversigten for Ny Carlsbergfondet for 1925—26 andrager dets Indtægt, Udgift og Status følgende Beløb:

Indtægt:

1. Disponibel Andel i Carlsberg Bryggeriernes Over-		
skud for 1924—25	1.127.305	Kr. 18 Ø.
2. Rentekonto:		
a. Renter af Obligationsbehold-		
ningen:		
1. Af Grundfondets og Re-		
servefondets Andel	51.964	Kr. 25 Ø.
2. Af Andel udenfor Grund-		
fondet.....	230	- »
b. Renter af Andel i Kontoen		
»Tilbageholdt til Drift og		
Nyanlæg«:		
1. Af Grundfondets Andel og		
2. Af Andel udenfor Grund-		
fondet	356.796	- 83
c. Renter fra Carlsbergfondet.	8.773	- 05 -
d. Renter af Prioritetsobligation		
fra Aktieselskabet »Valby		
Villakvarters Værn«	3.719	- 50 -
e. Renter af Konto Kurant og		
Kontrabog	5.817	- 98 -
	427.301	- 61 -
3. Forskellige og tilfældige Indtægter	2.895	- 29 -
	Samlet Indtægt.	1.557.502 Kr. 08 Ø.
Kassebeholdning den 1. Oktober 1925	4.427	- 94 -
	1.561.930	Kr. 02 Ø.
	Samlet Udgift..	1.309.413 - 47 -
Kassebeholdning den 30. September 1926.....	252.516	Kr. 55 Ø.

Udgift:

1. Tilskud til Glyptotekets Drift	102.000 Kr.	» Ø.		
2. Nybygning, Hovedstandsættelser m. m.	108.503	- 99	-	
3. Kunstindkøb	381.076	- 94	-	
4. Andre fundatsmæssige Formaal	274.936	- 46	-	
5. Rentekonto:				
a. Renter af Gæld til D'Hrr. Helge og Vagn Jacobsen ...	1.512 Kr.	21 Ø.		
b. Refusion til Bryggerierne af udlagte Legatrenter	9.200	- »	-	
c. Renter til Carlsbergfondet af Laan	7.396	- 93	-	
				18.109 - 14 -
6. Administration:				
a. Faste Lønninger	20.842	- 02	-	
b. Forsendelser, Telefon o. l. . .	12.894	- 14	-	33.736 - 16 -
c. Papir				
d. Lejeafgift, Inventar, Kontor- udgifter				
e. Assistance i Kontor og Bi- bliotek				
7. Forskellige og tilfældige Udgifter	153.168	- 29	-	
8. Overført til Kapitalkonto:				
a. Obligationskøb til Reservef. . .	200.076 Kr.	70 Ø.		
b. Restafdr. paa Gæld til D'Hrr. Helge og Vagn Jacobsen ...	37.805	- 79	-	
				237.882 - 49 -
				<u>Samlet Udgift... 1.309.413 Kr. 47 Ø.</u>

Ny Carlsbergfondets Status den 30. Septbr. 1926.

Aktiver:

Krav paa Bryggerierne for »Tilbageholdt til Drift og Nyanlæg«:				
Grundfondet	2.653.556 Kr.	23 Ø.		
Udenfor Grundfondet	3.996.443	- 77	-	
Kreditforeningsobligationer:				
Grundfondet	1.018.100	- »	-	
Reservefondet	243.100	- »	-	
Udenfor disse Fond	5.000	- »	-	
Aktier i »Selskabet til Oprettelse af Boliger til Ar- bejderklassen«	900	- »	-	
Panteobligationer i Aktieselskabet »Valby Villakvar- ters Værn«	74.390	- »	-	
Bankbog	313	- 64	-	
Kassebeholdning 30. Septbr. 1926	252.516	- 55	-	
				<u>Summa... 8.244.320 Kr. 19 Ø.</u>

Direktionen for Ny Carlsbergfondet d. 26. Januar 1927.

HELGE JACOBSEN.

A. P. WEIS.

FRANCIS BECKETT.

VI.

Om Carlsbergfondets Indtægter og Udgifter i Aaret 1925—26 skal gives følgende Oplysninger:

Fondets Indtægt har været 3.417.641 Kr. 20 Ø.; deraf udgør Renter 1.144.377 Kr. 73 Ø. Til Administration, Fondets Bygning og Æresboligen paa Gamle Carlsberg er medgaaet 181.060 Kr. 76 Ø.; desuden er bevilget 200.000 Kr. til yderligere Dækning af Udgifter ved Fondets 50 Aars Jubilæum. Fondets Overskud udgør derefter 3.036.580 Kr. 44 Ø. Heraf er stillet til Raadighed for Afdelingerne et Beløb af 1 Mill. Kr., der er fordelt statutmæssigt; til Formueforøgelse er saaledes 2.036.580 Kr. 44 Ø. Da Kursværdien for Fondets Obligationer imidlertid viser en beregnet Nedgang af 402.567 Kr. 25 Ø., bliver der en regnskabsmæssig Formuefremgang af 1.634.013 Kr. 19 Ø., hvilket Beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ til Grundfondet og $\frac{1}{3}$ til Reservefondet.

Balance den 30. September 1926.

		Aktiver:	
Carlsberg Bryggerierne:			
Gamle Carlsberg.....	5.599.947	Kr. 09	Ø.
Ny Carlsberg.....	4.271.886	- 09	-
Carlsbergs Aftapningsanstalt og andre Nyanlæg med Fradrag af Afskrivning.....	19.096.513	- 18	-
Ejendommen Matr. Nr. 1440 Udenbys Vester Kvarter.....	185.107	- 72	-
Bryggeriet Alliance.....	235.000	- »	-
Søndermarkshuset.....	37.337	- 05	-
Grunde ved Jerichausgade.....	219.162	- 18	
Beholdninger.....	8.778.856	- 20	-
Kassebeholdning.....	4.302.325	- 86	-
Udestaaende Fordringer m. m.....	4.898.751	- 98	-
	47.624.887	Kr. 35	Ø.
		At overføre....	47.624.887 Kr. 35 Ø.

	Overført . . .	47.624.887	Kr. 35	Ø.
Obligationer:				
a. Børseffekter	21.382.578	Kr. 04	Ø.	
b. Prioritetsobligationer	1.306.531	- 09	-	
		22.689.109	- 13	-
Ejendomskonto		1.682.930	- 49	-
Krav paa Bryggerierne for tilbageholdt Drifts- overskud		7.900.000	- »	-
Andet Tilgodehavende		657.762	- 45	-
Carlsberg Bryggeriernes Pensionsfonds Effekter		2.269.869	- 71	-
Kassebeholdning		4.342.035	- 49	-
		<u>Kr. 87.166.594</u>	<u>Kr. 62</u>	<u>Ø.</u>

Passiver:

Carlsberg Bryggerierne:				
Pensionskasserne	1.019.483	Kr. 55	Ø.	
Gældsrevskonto	10.981	- 90	-	
Prioritetskonto	291.934	- 95	-	
Tilbageholdt til Driftska- pital og Nyanlæg af Ny Carlsberg	7.900.000	- »	-	
Tilbageholdt til Driftska- pital og Nyanlæg af Gamle Carlsberg	7.900.000	- »	-	
Anden Gæld	8.708.932	- 58	-	
Ny Carlsbergs Legater	205.000	- »	-	
Carlsbergfondets Jubi- læumslegater	200.000	- »	-	
		26.236.332	Kr. 98	Ø.
Bryggeriernes Reserve- og Fornyelsesfond	7.533.806	- 84	-	
Bryggeriernes Pensionsfond	4.429.600	- »	-	
Afdelingerne:				
a. Laboratoriebygningen	530.000	Kr. »	Ø.	
b. Afdelingernes Krav paa Fondet	3.267.282	- 49	-	
c. Tilgodehavende for Aaret	1.018.683	- 27	-	
		4.815.965	- 76	-
Ny Carlsberg-Sidens Tilgodehavende for Aaret	2.202.033	- 45	-	
4 ¹ / ₂ % Laan af 1902	500.000	- »	-	
Bryggeriernes Krav for Restindestaaende i Pensions- kasserne for Tiden før 1901	126.812	- 48	-	
Laboratoriets Pensionskasse	11.530	- 35	-	
Afdelingernes Pensionsfond	569.704	- 46	-	
Det Jacobsenske Familielegat	247.174	- 72	-	
		<u>At overføre . . .</u>	<u>46.672.961</u>	<u>Kr. 04</u>

	Overført . . .	46.672.961	Kr. 04 Ø.
Videnskabernes Selskabs Tilgodehavende		70.088	- 84 -
Konto for Jubilæumsudgifter		241.230	- 29 -
Kursdifference Konto		3.908.000	- » -
Kapitalkonto		36.274.314	- 45 -
			<hr/>
		Kr. 87.166.594	Kr. 62 Ø.

Til Kapitalkonto svarer:

Fondets staaende Konto i Ny Carlsberg	5.269.631	Kr. 14 Ø.
Fondets Indestaaende i Gamle Carlsberg	6.952.692	- 14 -
Gamle Carlsbergs særlige Reservefond	7.900.000	- » -
Fondets Bygning paa Dantes Plads	850.000	- » -
Grundfondet	10.201.327	- 45 -
Reservefondet	5.100.663	- 72 -

VII.

Den 21. Marts 1925 havde Rigsarkivar KR. ERSLEV, der havde været Medlem af Direktionen siden 1909, meddelt denne, at han af Hensyn til sin svigtende Hørelse ønskede at udtræde af Direktionen. Da han efter en indtrængende Henvendelse fra hans Kolleger om at fortsætte fastholdt sin Beslutning, valgte Videnskabernes Selskab den 29. Januar 1926 Prof. JOHS. PEDERSEN til Medlem af Direktionen fra 1. April 1926 til 25. September 1928. KR. ERSLEV vedbliver dog ogsaa efter sin Fratreden at være knyttet til Fondet, idet han fra 1. April 1926 er indtraadt som ekstraordinært Medlem af Carlsbergfondets Bryggeriraad og tillige har overtaget Stillingen som Kommitteret for Fondets Penge- og Regnskabssager. Ved sin Udtræden af Direktionen modtog han allerhøjeste Udnævnelse til Storkors af Dannebrog.

Prof. JOHS. PEDERSEN blev den 17. Marts 1926 af Videnskabernes Selskab valgt til Medlem af Frederiksborgmuseets Bestyrelse fra 1. April 1926 til 25. September 1928, jfr. ovenfor S. 192.

Prof. C. H. OSTENFELD blev den 23. April 1926 af Videnskabernes Selskab genvalgt til Medlem af Direktionen for Tiden indtil 25. September 1936.

Direktionen valgte den 30. Marts 1926 Prof. A. B. DRACHMANN til Formand i Erslevs Sted. Til Næstformand i Direktionen og tillige Formand i Carlsbergfondets Bryggeriraad valgtes Prof. C. H. OSTENFELD. Som Fondets Repræsentant i Rask-Ørstedfondets Bestyrelse valgtes i Erslevs Sted C. H. OSTENFELD.

Efter Indstilling af Carlsbergfondets Direktion vedtog Videnskabernes Selskab i sit Møde den 15. Januar 1926 forskellige Ændringer i Carlsbergfondets Statuter. De vigtigste af disse Ændringer var følgende:

Reglerne for Fondets videnskabelige Understøttelser (§ IX) blev bragt i Overensstemmelse med, hvad der er Praksis eller dog i Færd med at blive det. Særlig kan nævnes, at Bestemmelsen i Litra c. om »fri Videnskabsmænd« fik en Tilføjelse, der muliggør en videre Anvendelse af Bestemmelsen end hidtil. Endvidere blev det aarlige Tilskud til Videnskabernes Selskab forhøjet fra 10.000 til 20.000 Kr. aarlig, Reglerne for Fordelingen af det aarlige Tilskud til Afdelingerne ændret under Hensyn til den siden 1916 fulgte Praksis, de forskellige Honorarer til Direktionens, Laboratoriebestyrelsens og Museumsbestyrelsens Medlemmer og Tilforordnede forhøjet under Hensyn til Pengenes ændrede Værdi og det forøgede Arbejde og Ansvar, som følger med Fondets Vækst. Endelig blev der tillagt de to Laboratorieførstandere Betegnelsen »Professorer ved Carlsberg Laboratoriet« (i Stedet for som hidtil »Direktører«).

Under 19. Januar indsendte Direktionen, under Henvisning til Statuternes § XXV, et Andragende til Kongen

om, at de vedtagne Ændringer maatte blive approberede, for saa vidt de vedrørte Frederiksborgmuseets Interesser. Den 24. Marts modtog Direktionen en Skrivelse fra Justitsministeriet, hvori meddeltes, at Ændringerne til §§ XII og XVII havde faaet kongelig Godkendelse. Overfor denne Meddelelse ansaa Direktionen det for nødvendigt i en Skrivelse af 30. Marts at tage et Forbehold, for saa vidt Godkendelsen ogsaa skulde forstaas at omfatte de af Selskabet vedtagne Ændringer i Direktionens Honorarer.

De saaledes ændrede Statuter er sammen med de Fundatsbestemmelser for Fondet, som endnu har Gyldighed, trykt i et Hæfte »Fjerde Tillæg til Aktstykker vedrørende Carlsbergfondet«.

Den 25. September 1926 havde Carlsbergfondet bestaaet i 50 Aar. Direktionen forbereder i denne Anledning Udgivelsen af et Jubilæumsskrift med Redegørelse for de forløbne 50 Aar, hvori der ogsaa vil blive aflagt Beretning om Jubilæet. Her skal derfor kun ganske kort nævnes de af Carlsbergfondet i Anledning af Jubilæet foretagne Dotationer og Hovedpunkterne af selve Jubilæets Forløb.

Der bevilgedes:

Til Fondets tre Afdelinger ved Indtrædelsen i Jubilæumsaaret 1925/26 et ekstraordinært Tilskud paa 1 Million Kr., jfr. Beretning 1924/25 S. 40.

Til Videnskabernes Selskab et Loftsmaleri til Selskabets Mødesal, udført af Maleren KRÆSTEN IVERSEN.

Til Københavns Kommune et Monument for Genforeningen 1920. En af Kommunalbestyrelsen nedsat Komité, hvori ogsaa Repræsentanter for Fondet havde Sæde, udskrev i den Anledning en Konkurrence, der resulterede i, at

Monumentet skal udføres af Billedhuggeren AKSEL POULSEN og Arkitekt HOLGER JACOBSEN.

Til Komitéen for Nationalmuseumsfondet 100.000 Kr. og til Marselisborg Mindepark 20.000 Kr.

Til Københavns Universitet et Legat paa 12.000 Kr. aarlig i 6 Aar, bestemt til Stipendier paa 3.000 Kr. aarlig til unge Videnskabsmænd. Den første Uddeling af Legatet fandt Sted den 25. September 1926; Beretning om Uddelingen vil blive meddelt i de følgende Beretninger under Afdeling B (Afsnit II).

Til Carlsberg Bryggeriernes Arbejdere et Legat paa 100.000 Kr., hvis Renter skal anvendes til Understøttelse af disses fader- eller forældreløse Børns Opdragelse, og til Bryggeriernes Funktionærer og Formænd et Legat paa 100.000 Kr., hvis Renter skal anvendes til disses fader- eller forældreløse Børns Opdragelse.

Desuden modtog Bryggeriernes, Fondets og dets Afdelingers nuværende og pensionerede Arbejdere og Funktionærer alle et Gratiale.

Paa Jubilæumsdagen om Formiddagen nedlagde Formanden og Prof. HENRIQUES Kranse paa J. C. JACOBSEN's og CARL JACOBSEN's Kister i Jesuskirken. Derefter samledes Direktionen med Bryggeriernes Bestyrelse og Delegerede af Funktionærer og Arbejdere i det gamle Glyptotek og modtog Adresser og Lykønskninger fra de forskellige Korporationer, efter at først Formanden paa Direktionens Vegne havde bragt dem alle en varm Tak for trofast Arbejde.

Direktionen lod desuden nedlægge en Krans paa H. C. Ørsted-Monumentet i Ørstedsparken i Erindring om, at J. C. JACOBSEN har stiftet Fondet paa den Dag, da dette Monument blev afsløret.

Om Eftermiddagen Kl. 1—3 var Direktionen forsamlet i Formandsboligen og modtog her en lang Række personlige Henvendelser, heriblandt fra Undervisningsminister Fru Nina Bang.

Samme Dags Aften havde Direktionen indbudt Videnskabernes Selskabs Medlemmer og en snæver Kreds af dem, der har særlig Berøring med Fondet, til en Fest i Videnskabernes Selskabs Lokaler, som i Dagens Anledning var stillet til Raadighed af Selskabet. Festen overværedes af Hans Majestæt Kongen. Ved Festen blev der i korte Foredrag gjort Rede for Bryggeriernes, Fondets og dets Afdelingers Udvikling i de forløbne 50 Aar samt fra forskellige Sider rettet Lykønskninger til Fondet. Aftenen sluttedes med en selskabelig Sammenkomst.

Direktionen for Carlsbergfondet d. 8. Marts 1927.

A. B. DRACHMANN. VALD. HENRIQUES. JOH. HJELMSLEV.
C. H. OSTENFELD. JOHS. PEDERSEN.

IV.

Udvalget til Forsendelse af videnskabelig
Literatur til fremmede Biblioteker.

Beretning 1. Maj 1926—30. April 1927.

Fra dette Aars Begyndelse er Forsendelsen til tyske Biblioteker indstillet. Arbejdet i Kontoret har derfor været mindre, idet der kun har været sendt Bøger til 10 videnskabelige Biblioteker, og Tilskudet fra Rask-Ørsted Fondet, der er blevet nedsat fra 9000 Kr. til 6000 Kr., har været tilstrækkeligt.

Kontorets Virksomhed instilles fra 1. Oktober 1927, og næste Oversigt vil da komme til at indeholde en samlet Fremstilling af, hvad der er udrettet siden Oprettelsen 1920.

Regnskab 1. Januar—31. December 1926.

Indtægter.

Kassebeholdning overført fra 1925	896, 60 Kr.
Rask-Ørsted Fondets Bidrag.....	6.000, 00 -
Renter	117, 71 -
Tilbagebetalt Porto	6, 00 -
	<hr/>
	7.020, 31 Kr.

Udgifter.

Bogindkøb	3.047, 64 Kr.
Lønning	2.400, 00 -
Transport	749, 18 -
Kontorudgifter	374, 67 -
Balance overført til 1927.....	448, 82 -
	<hr/>
	7.020, 31 Kr.

H. O. LANGE.
(Formand.)

VILH. SLOMANN.

V.

Die Kommission für das
Corpus Lexicographorum Graecorum.
Bericht für das Jahr 1926.

Suidas.

Herausgeber: Frau dr. phil. Ada Adler.

Die Ausarbeitung des Druckmanuskripts zum 1sten Band, der die Buchstaben *ABT* umfasst, hatte im Herbst 1924 angefangen und wurde im Mai 1926 abgeschlossen, wonach das Manuskript an den Verleger (B. G. Teubner) übersandt wurde. Beim Ausgang des Jahres waren 9 Bogen gesetzt. — Unter Aufsicht des Herausgebers hat Mag. art. K. Barr das Abschreiben der Photographien vom ambrosianischen Lexicon (cod. Ambr. 83), das für die Bestimmung der Quellen des Suidas wichtig ist, weiter geführt. Von einer Parallelschrift in Athen (cod. Athen. 1065) sind Photographien beschafft worden; diese sind mit dem ambrosianischen Lexicon zusammengehalten, und die Glossen, die die Handschrift aus Athen über den cod. Ambr. hinaus enthält, sind in die Abschrift desselben eingetragen — eine sehr lästige und zeitraubende Arbeit. Die Nummerierung der Glossen ist von stud. philol. N. Bonnesen besorgt worden. Auch die Handschrift aus Athen hat oft neue Aufschlüsse gebracht oder frühere Vermutungen zum Suidas bestätigt.

Hesychios.

Herausgeber: Prof. dr. Kurt Latte, Basel.

In den Monaten August bis Oktober wurde eine Neuvergleichung des Marcianus Gr. 622 von A—K durchgeführt,

die eine ganze Anzahl von Berichtigungen der Lesungen von N. Schouw und Musurus ergab. Photographien ermöglichten sodann die Prüfung des codex Cahir. 160; er stellte sich, soweit Hesych in Frage kommt, als Abschrift des Lexicons des Phavorinos Kamers, Bischofs von Nuceria, vom Jahre 1523 dar, das, wie übrigens auch die Aldina des Hesych, im 16. Jahrhundert seinen Weg nach dem Osten gefunden hat. Er scheidet also für die Textgestaltung aus. Ein Versuch, das Alter des im Vat. Gr. 23 am vollständigsten erhaltenen Antistoichars zu bestimmen, um einen weiteren Fixpunkt für die Textgeschichte zwischen Arethas, der den Archetypus unserer Handschriften hatte, und der im Anfang des 15. Jahrhunderts in Italien geschriebenen Handschrift von Venedig zu bestimmen, ist noch nicht abgeschlossen. Nur indirekt der Arbeit am Hesych diente die Untersuchung des Pap. Soc. Ital. VIII 892, der einen leider ganz verstümmelten Auszug aus Diogenian aus dem 4. Jahrhundert, also vor Hesych, bietet, wie bereits Pap. Ox. 1802 (2.—3. Jahrh.).

Cyrrill.

Herausgeber: Prof. dr. A. B. Drachmann.

Cyrrills Glossar, das in mehrere der wichtigsten antiken Lexica aufgenommen ist, ist niemals herausgegeben worden. Es ist in einer Unzahl von Handschriften überliefert, die z. T. stark von einander abweichen. Die ältesten von ihnen (X—XI Jahrh.) bieten indessen nur wenige Recensionen mit ganz festem Text, und jede Recension ist nur durch wenige alte Handschriften vertreten. Es scheint demnach die nächste Aufgabe zu sein, diese alten Recensionen herauszugeben, und diese Aufgabe ist ohne allzu grosse Schwierigkeit lösbar. Das Material ist fast vollständig zu

Wege gebracht; von einer alten Handschrift auf der Insel Cephalonia sind durch Herrn Prof. Jos. Pinard Photographien beschafft worden, und die sonst fehlenden Kollationen werden augenblicklich von Mag. Barr in Florenz erledigt. Der Plan der Ausgabe ist vom Herausgeber festgelegt, und ausgewählte Stücke sind von demselben ausgearbeitet, so dass die Konstituierung von Text und Apparat verhältnismässig einfach ist; sie ist für den grössten Teil des Buchstabens *A* von Mag. Barr durchgeführt, während der Herausgeber selbst grössere Stücke vom Buchstaben *E* bearbeitet hat. Mehr würde erreicht sein, wenn nicht Krankheit sowohl des Herausgebers als Herrn Barrs die Arbeit gehemmt hätte. — Die schwierigste Seite der Aufgabe, die Quellenfrage, ist noch nicht in Angriff genommen; sie muss warten, bis grössere Partien des Textes konstituiert sind.

Die Suidas-Arbeit geschieht mit Unterstützung der Carlsberg Stiftung; für Hesych und Cyrill hat die Rask-Oersted Stiftung Mittel zur Erwerbung neuen Materials, zur Beschaffung von Photographien, Ausführung von Kollationen und Honorierung von Mitarbeitern zur Verfügung gestellt.

Kopenhagen und Göttingen, im März 1927.

ADA ADLER.

A. B. DRACHMANN.

J. L. HEIBERG.

R. REITZENSTEIN.

VI.

Selskabets Bytteforbindelser.

April 1927.

Fortegnelsen indeholder dels de Institutioner og Personer, der modtager Selskabets Publikationer og dels, hvad Selskabet modtager gennem disse og andre Forbindelser.

Fortegnelsen omfatter ikke de indenlandske Medlemmer, da disse modtager alt, hvad Selskabet udgiver, og heller ikke de udenlandske Medlemmer; af disse modtager de nordiske Oversigten samt de Skrifter og Meddelelser, som vedrører deres Faggruppe, de øvrige udenlandske modtager det samme, dog ikke Skrifterne.

Navnene paa Selskabets Bytteforbindelser er ordnet alfabetisk efter Hjemsted indenfor hvert Land. Et Aarstal ved Navnet betegner, at Forbindelsen er indgaaet siden 1. Februar 1926. Efter hvert enkelt Navn er anført, hvilke Publikationer vedkommende faar tilstillet, idet følgende Forkortelser er anvendt:

- Alt** = samtlige af Selskabet udgivne Publikationer,
- O** = Oversigt,
- H** = Historisk-filologiske Meddelelser,
- F** = Filosofiske Meddelelser,
- M** = Matematisk-fysiske Meddelelser,
- B** = Biologiske Meddelelser,
- SH** = Skrifter, historisk-filosofisk Afdeling,
- SN** = Skrifter, naturvidenskabelig-matematisk Afdeling.

Eksempelvis anføres, at SN (zool., bot.) betegner, at vedkommende kun faar tilsendt de zoologiske og botaniske

Afhandlinger, som udkommer i Skrifter, naturvidenskabelig-mathematisk Afdeling.

Under hver Forbindelse, til hvilken Selskabet sender sine Publikationer, findes anført de Skrifter, som Selskabet modtager i Bytte fra selve Forbindelsen eller ved dens Formidling, for saa vidt som den paagældende Institution har sendt noget indenfor Tidsrummet 1. Februar 1926 til 31. December 1926. Fortegnelsen omfatter ikke, hvad enkelte af de danske Forbindelser regelmæssigt sender til Selskabet.

Efter hver Publikations Navn findes i Parenthes anført det Bibliotek, hvortil Selskabet nu sender den nævnte Publikation, idet de samme Forkortelser er benyttet som i Statsbibliotekernes Accessionskatalog:

- Aa = Statsbiblioteket i Aarhus,
- G = Den Danske Gradmaaling,
- H = Botanisk Haves Bibliotek,
- I = Ingeniørforeningens Bibliotek,
- K = Det Kongelige Bibliotek,
- L = Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek,
- M = Meteorologisk Instituts Bibliotek,
- P = Teknisk Bibliotek paa den Polytekniske Lærestanstalt,
- U = Universitetsbiblioteket,
- u = Mineralogisk Museums Bibliotek,
- V = Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab,
- Z = Zoologisk Museums Bibliotek.

Under en Del af Grupperne findes anført Publikationer fra Institutioner, der ikke til Gengæld faar noget sendt fra Selskabet. En Del af disse Institutioner sender dog paa Foranledning af en af Selskabets Bytteforbindelser, men det kan for Tiden ikke angives, hvilke disse er.

DANMARK.

- Aarhus naturhistoriske Museum, **B, SN.**
 Gradmaalingen, **O, M.**
 Meteorologisk Institut, **O, M.**
 Københavns Observatorium, **O, M, SN.**
 Statens Gymnastikinstitut, **O, B.**
 Zoologisk Museum, **B, SN (zool.).**
 Carlsberg Laboratoriet, **O, M, B.**
 Polyteknisk Lærestalts kemiske Laboratorium, **M, B, SN**
 (fys., kem.).
 Universitetets filologisk-historiske Laboratorium, **O, H, F,**
SH (2 Ekspl.).
 Universitetets matematiske Laboratorium, **M, SN (astr.,**
math.).
 Kunstakademiet, **SH (kunst.).**
 Kongens Haandbibliotek, **Alt.**
 Det Kongelige Bibliotek, **Alt.**
 Universitetsbiblioteket, **Alt.**
 Statsbiblioteket, Aarhus, **Alt.**
 Statens Bibliotekstilsyn, **H, F, M, B.**
 Botanisk Haves Bibliotek, **O, B, SN (bot.).**
 Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek, **O, M, B, SN.**
 Polyteknisk Lærestalts Bibliotek, **O, M, B, SN.**
 Esbjerg Folkebibliotek, **O, H, F, M, B.**
 Holbæk Amts Folkebibliotek, **O, H, F, M, B.**
 Centralbiblioteket for Hjørring Amt, **O, H, F, M, B.**
 Stiftsbiblioteket, Maribo, **O, H, F, M, B.**
 Silkeborg og Omegns Folkebogsamling, **O, H, F, M, B.**
 Svendborg By og Amts Bibliotek, **O, H, F, M, B.**
 Biblioteket for Vejle By og Amt, **O, H, F, M, B.**
 Undervisningsministeriet, **O, H, F, M, B (4 Ekspl.).**
 Statens Lærer-Højskole, **Alt.**
 Askov Højskole, **Alt.**
 Herlufsholm Skole, Næstved, **H, F, M, B.**
 Sorø Akademis Skolebibliotek, **Alt.**
 Metropolitanskolen, København, **H, F, M, B.**
 Kathedralskolen, Aarhus, **Alt.**

- Kathedralskolen, Aalborg, **Alt.**
 Kathedralskolen, Haderslev, **H, F, M, B.**
 Kathedralskolen, Nykøbing F., **Alt.**
 Kathedralskolen, Odense, **Alt.**
 Kathedralskolen, Ribe, **Alt.**
 Kathedralskolen, Roskilde, **Alt.**
 Kathedralskolen, Viborg, **Alt.**
 Statsskolen, Esbjerg, **Alt.**
 Statsskolen, Hillerød, **Alt.**
 Statsskolen, Horsens, **Alt.**
 Statsskolen, Randers, **Alt.**
 Statsskolen, Rønne, **Alt.**
 Danmarks kristelige Studenterforbund, **Alt.**
 Studenterforeningen, **Alt** (6 Ekspl.).
 Tables annuelles de constantes et données numériques de
 Chémie, Physique et de Technologie, Mag. sc. H. Rørdam,
M, SN (kem., fys., tekn.) (2 Ekspl.).
 Den grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse, (1926), **O.**
 Redaktionen af den danske Ordbog, **O, H.**
 Frk. cand. mag. M. Thiele, **O.**
 Den Danske Arktiske Station paa Disko, Grønland, **O, M,**
B, SN (bot., zool.).

ISLAND.

- Landsbókasafn Íslands, (Landsbiblioteket), Reykjavik, **Alt.**
Ritaukaskrá (**Aa**).
 Háskóli Íslands, Reykjavik: *Árbók* (**Aa**).
 Hinn Almenna Mentaskóla, Reykjavik, **Alt.**
Skýrsla (**Aa**).

NORGE.

- Bergens Museum, Bergen, **Alt.**
Årbok, hist.-antikkv. & naturv. Række (**Aa**); *Årsberetning* (**Aa**).
 Universitetsbiblioteket, Oslo, **Alt.**
 Norges Geografiske Opmaaling, Oslo, **M, SN** (geog., geodæt.,
 geol.).
Årsberetning (**u**); *Geol. Kart over Norge* (**u**).

Det Norske Videnskapsakademi, Oslo, **Alt.**

Årbok (Aa); *Avhandlingar* (Math.-nat. og Hist.-filos. Klasse) (Aa); *Forhandlingar* (Aa); *Geofysiske Publikationer* (U); *Skrifter* (Math.-nat. og Hist.-filos. Klasse) (Aa); forsk. *Skrifter* (Aa).

Tromsø Museum, Tromsø, **Alt.**

Årsberetning (U); *Årshefter* (U).

Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Trondhjem, **Alt.**

Årsberetning (Aa); *Skrifter* (Aa).

Det Norske Meteorologiske Institut, Oslo: *Jahrbuch* (U).

Norske Historiske Kildeskiftkommission, Oslo: *Norske Herredags-Dombøger* (Aa).

SVERIGE.

Högra allmänna Läroverket, Biblioteket, Gefle, **Alt.**

Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälle, Göteborg, **Alt.**

Handlingar (Aa).

Göteborgs Högskola, Göteborg: *Årsskrift* (Aa).

Svenska Hydrografisk-Biologiska Kommissionen, Göteborg:

Fyrskjeppsundersökning (Aa).

Kungl. Universitetet, Lund, **Alt.**

Årsskrift (Aa).

Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet, Lund, **H, F, SH.**

Årsberättelse (Aa); *Skrifter* (U).

Stockholms Högskola, Stockholm, **Alt.**

Dissertationer (Aa).

Kungl. Tekniska Högskolans Bibliotek, Stockholm, **O, M, SN.**

Ingeniörvetenskapsakademiens Handlingar (l).

Sveriges Geologiska Undersökning, Stockholm, **O, M, B, SN.**

Ser. Aa: Kartblad med Beskrivningar (u); *Ser. C: Årsbok* (u); *Ser. D:*

Torvmarkskarter med Beskrivningar (u); *Beskrivningar över Mine-*

ralfyndigheter (u).

Nordiska Museet, Stockholm, **O, H, F, SH.**

Skrifter (K).

Kungl. Svenska Vetenskapsakademien, Stockholm, **Alt.**

Arkiv för Matematik, Astronomi och Fysik (U); *Arkiv för Kemi,*

Mineralogi och Geologi (U); *Arkiv för Botanik* (U); *Arkiv för Zoologi* (U);

Årsbok (U); *Astronomiska Iakttagelser* (U); *Meddelanden från Nobel-*

institutet; Les Prix Nobel (U); *Skrifter i Naturskyddsärenden* (U);

Samuel Klingenskiernas levnad och verk (U).

Kungl. Svenska Vitterhets Historie och Antikvitets Akademi, Stockholm, **O, H, F, SH.**

Fornvännen (K); *Handlingar* (K).

Kungl. Universitetets Bibliotek, Uppsala, **Alt.**

Kungl. Universitetet, Uppsala: *Årsskrift* (Aa); *Arbeten utg. med understöd af Vilh. Ekmans Universitetsfond* (Aa); *Dissertationer* (Aa). Geologisk Institut: *Bulletin* (u). Observatoriet: *Bulletin mensuel* (M).

Kungl. Vetenskaps-Societeten, Uppsala, **Alt.**

Nova Acta (Aa).

Statens Meteorologisk-Hydrografiska Anstalt, Stockholm: *Årsbok* (U); *Meddelanden* (U); *forsk. Skrifter* (U).

Kungl. Sjökartverket, Stockholm: *Jordmagnetiske Publikationer* (U).

Sveriges offentliga Bibliothek, Stockholm: *Accessionskatalog* (Aa).

Svenska Sällskapet för Anthropologi och Geografi, Stockholm: *Geografiska Annaler* (U); *Ymer* (U).

Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet, Uppsala: *Uppländska Domböcker* (K).

Archives d'études orientales (K), Uppsala.

FINLAND.

Åbo Stads Museum, Åbo, **O, H, F, M, B.**

Åbo Akademi, Åbo: *Jahresskrift* (Aa); *Acta Humaniora* (Aa); *Acta Mathematica et Physica* (Aa); *Katalog* (Aa).

Geologiska Kommissionen, Helsingfors, **M** (geol.), **SN** (geol.).

Bulletin (u); *Översiktskartblad* (u); *Kartblad-Beskrifningar* (u).

Finska Vetenskaps-Societeten, Helsingfors, **Alt.**

Årsbok (U); *Commentationes phys.-math.* (U); *Bidrag til Kännedom af Finlands Natur och Folk* (K).

Academia Scientiarum Fennica, Helsingfors, **Alt.**

Annales A (Aa) & *B* (K); *Communications edited for the Folklore Fellows* (K).

Finsk-ugriska Sällskapet, Helsingfors, (1927), **H, SH.**

Finska Forstsamfundet, Helsingfors, **O, B.**

Geografiska Sällskapet, Helsingfors, **O, M, B, SN** (geog., geodæt., geol.).

Terra (U); *Fennia* (u).

Societas pro Fauna et Flora Fennica, Helsingfors, **O, M, B, SN** (zool., bot.).

Memoranda (U).

- Geodätisches Institut, Helsingfors: *Veröffentlichungen* (G).
 Astronomisches Observatorium, Helsingfors: *Catalogue photographique du ciel* (U).
 Havforskningsinstitutet, Helsingfors: *Skrifter* (U).
 Neuphilologischer Verein, Helsingfors: *Neuphilologische Mitteilungen* (K).

RUSLAND.

- Institut de Médecine expérimentale, Leningrad, (1926), **O, M, B.**
Archives des sciences, biologiques (U).
 Jardin Botanique Principal, Leningrad, (1926), **O, B, SN**
 (bot.).
Bulletin du Jardin Botanique (H); *Notulae systematicae ex Herbario H. B. R. R.* (H); *Notulae systematicae ex Instituto Cryptogamico H. B. R. R.* (H); *Morbi Plantarum* (U).
 Académie des Sciences, Leningrad, (1926), **Alt.**
Bulletin (U); *Catalogue systématique des publications* (U); *Comptes rendu, A & B* (U); *Mémoires* (Classe Hist.-Philol. (K) et Phys.-Math. (U)); *en Samling Jubilæumsskrifter* (U).
 Société des Naturalistes, Cabinet Zoologique, Leningrad, (1926), **O, M, B.**
Travaux (U).
 Russische Entomologische Gesellschaft, Leningrad, (1927), **O, B.**
 Astronomische Sternwarte, Pulkowo, (1927), **O, M, SN.**

- Universität, Minsk: *Annales* (U).
Archives des Sciences Biologiques, Moskva (U).
 Société des Naturalistes, Voronj: *Bulletin* (U).

POLEN, ESTLAND, LETLAND.

- Technische Hochschule, Danzig, **O, M, B, SN.**
Dissertationen (D).
 Naturforschende Gesellschaft, Danzig: *Schriften* (U).
 Westpreussischer botanisch-zoologischer Verein, Danzig: *Bericht* (U).
 Société Polonaise des Naturalistes, Lwow, (1926), **M, B, SN.**
Kosmos (U).

Polskiej Akademji Umiejętności, Kraków: *Bulletin international (Classe de Philologie (K) et des Sciences, Série A & B (U); Materjaly antropologiczne i etnograficzne wydawane staraniem, Komysja Antrop. (K); Prace Komisji jezykowej (K); Rozprawy, Wydział hist.-filosof. (K).*

Wolna Wszechnica Polska (Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae), Warszawa: *Bibliotheca (U).*

Towarzystwo Naukowe Warszawskie (Société des Sciences et des Lettres), Warszawa: *Prace Instytutu im Nenckiego (U).*

Polskie Towarzystwo Fizyczne (Société Polonaise de Physique), Warszawa: *Sprawozdania i Prace (U).*

Universitas, Dorpat (Tartu): *Acta et Commentationes A (Aa) & B (K); Thèses universitaires (Aa).*

Universitas latviensis, Riga: *Acta Horti Botanici (H); Acta Universitatis (U).*

Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde, Riga: *Mitteilungen aus der livländischen Geschichte (K).*

ENGLAND, SKOTLAND, IRLAND.

University, Aberdeen, **O, H, F, M, B.**

Natural History and Philosophical Society, Birmingham, **O, M, B.**

List of Members and Annual Report (U); Proceedings (U).

Philosophical Society, Cambridge, **O, M, B, SN.**

Biological Reviews and Proceedings (U); Proceedings (U); Transactions (U).

Royal Irish Academy, Dublin, **Alt.**

Proceedings A (U), B (U) & C (K).

Royal Dublin Society, Dublin, **O, M, B.**

Scientific Proceedings (U); Economic Proceedings (K).

Royal Observatory, Edinburgh, **O, M.**

Annual Report (U).

Royal Society, Edinburgh, **O, M, B, SN.**

Proceedings (U); Transactions (U).

Geological Society, Edinburgh, **O, M, B, SN.**

Royal Physical Society, Edinburgh, **O, M.**

Proceedings (U).

Philosophical and Literary Society, Leeds, **O, H, F, M, B.**

Yorkshire Geological and Polytechnical Society, Leeds, **O, M, B.**

Literary and Philosophical Society, Liverpool, **O, H, F, M, B.**

Proceedings (K).

Biological Society, Liverpool, **O, B, SN** (biol.).

Proceedings and Transactions (Z).

Meteorological Office, London, **O, M.**

Annual Report (M); *British Meteorological and Magnetic Year Book* (M); *Geophysical Memoirs* (M); *Monthly Weather Report* (M); *Professional Notes* (M); *The Observatories' Year Book* (M); *Weekly Weather Report* (M).
Southport Auxiliary Observatory: *Annual Reports and Results* (M).

Royal Observatory (The Astronomer Royal), Greenwich, London, **O, M.**

Astronomical and Magnetical and Meteorological Observations (U).

British Museum, London, **O, M, B, SN.**

Economic Leaflets (K); *Economic Series* (K); *Index Animalium* (U); *forsk. Afhandlinger* (U).

London Library, London, **Alt.**

Patent Office Library, London, (1926), **M.**

Royal Society, London, **O, M, B, SN.**

Philosophical Transactions (U); *Proceedings (Mathematical and Biological Sciences)* (U).

British Academy, London, **O, H, F, SH.**

Proceedings (K); *Schweich Lecturers* (K).

Linnean Society, London, **O, B, SN.**

Journal (Botany & Zoology) (U); *Transactions (Zoology)* (U); *Catalogue in the Library* (U); *List* (U).

Royal Geographical Society, London, **O, M, B, SN.**

Geographical Journal (U).

Geological Society, London, **O, M, B, SN.**

Geological Literature added to the Library (U); *Annual List* (U); *Quarterly Journal* (U).

Mathematical Society, London, **O, M, SN** (math.).

Journal (U); *Proceedings* (U).

Royal Astronomical Society, London, **O, M, SN.**

Memoirs (U); *Monthly Notices* (U); *Monthly Notices (Geophysical Supplement)* (U).

Royal Microscopical Society, London, **O, B, SN** (biol.).

Journal (U).

Zoological Society, London, **O, B, SN.**

Proceedings (U).

Literary and Philosophical Society, Manchester, **Alt.**

Radcliffe Observatory, Oxford, **O, M.**

Results of Meteorological Observations (U).

Marine Biological Association of the United Kingdom, Plymouth, **O, M, B, SN** (nat.).

Journal (U).

National Physical Laboratory, Teddington, **O, M, SN** (fys., kem.).

Report (U).

International Society of Medical Hydrology, London: *Archives of Medical Hydrology* (U).

Davy Faraday Research Laboratory of the Royal Institution, London: *Særtryk* (U).

Catalogue of the Hindustani manuscripts in the Library of the India Office (K), London.

Yorkshire Philosophical Society, York: *Annual Report* (K).

F. L. Griffith: *Oxford Excavations in Nubia* (K).

HOLLAND.

Kon. Akademie van Wetenschappen, Amsterdam, **Alt.**

Jaarboek (U); *Mededeelingen, Afd. Letterkunde* (K); *Prijzvers* (K); *Proceedings of the section of sciences* (U); *Verhandelingen, Afd. Letterkunde* (K) & *Afd. Natuurkunde, 1e & 2e Sectie* (U); *Zittingsverslagen, Afd. Natuurkunde* (U).

Nederlandsche Botanische Vereeniging, Amsterdam, **O, B, SN** (bot.).

Nederl. kruidkundig Archief (H); *Recueil des travaux botaniques néerlandais* (H).

Kon. Zoologisch Genootschap »Natura Artis Magistra«, Amsterdam, **O, M, B.**

Bijdragen tot de Dierkunde (U).

Technische Hoogeschool, Delft, **O, M, B.**

Proefschriften (P).

Holl. Maatschappij der Wetenschappen, Haarlem, **Alt.**

Archives néerlandaises des sciences exactes et naturelles, Serie III B & III C (U); *Chr. Huygens: Oeuvres complètes* (U).

Teyler's Godgeleerd Genootschap, Haarlem, **Alt.**

Verhandelingen (U).

Zoologische Station der Nederlandsche Dierkundige Vereeniging, Helder, **O, B, SN** (zool.).

Tijdschrift (**Z**).

Rijks-Universiteit, Leiden, **O, H, F, M, B**.

Natuurkundig Laboratorium, Rijks-Universiteit, Leiden, **O, M, SN**.

Sterrewacht, Leiden: *Annalen* (**U**).

Nederlandsche Botanische Vereeniging, Leiden: *Nederl. kruidkundig Archief* (**U**); *Recueil des travaux botaniques néerlandais* (**U**).

Redaktion des »Museum«, Leiden, **H, F, SH**.

Museum, Maandblad voor Philologie en Geschiedenis (**K**).

Kon. Nederl. Meteorologisch Instituut te de Bilt bij Utrecht, **O, M**.

Jaarboek (A & B) (**U**); *Ergebnisse aerologischer Beobachtungen* (**U**); *Monthly Meteorological Data* (**U**); *Supplement, Tabellen* (**U**).

Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, Utrecht, **Alt**.

Aanteekening van de sectievergaderingen (**U**); *Verslag der algemeene vergadering* (**U**).

Rijks-Universiteit, Utrecht: *Proefschriften en Reden* (**U**).

Dr. P. J. Blok en Dr. N. Japikse, Haag: *Bijdragen voor Vaterlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde* (**K**).

Rijks-Universiteit, Groningen: *Jaarboek* (**U**); *Proefschriften* (**U**).

Enzyklopädie des Islam (**U**), Leiden.

BELGIEN.

Société d'Émulation, Bruges, **O, H, F, SH**.

Annales (**K**).

Musée Royal d'Histoire Naturelle, Bruxelles, **O, B, SN**.

Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts, Bruxelles, **Alt**.

Annuaire (**U**); Classe des Sciences: *Bulletin* (**U**); *Mémoires* (in 4° et 8°) (**U**); Classe des Lettres et des Sciences Morales et Politiques: *Bulletin* (**K**); *Mémoires* (in 8°) (**K**); Classe des Beaux-Arts: *Bulletin* (**K**); *Mémoires* (in 4° et 8°) (**K**); Commission royale d'Histoire: *Collection de documents inédits* (**K**).

Société Royale de Botanique de Belgique, Bruxelles, **B, SN** (bot.).

Jardin Botanique de l'État, Bruxelles: *Bulletin* (**H**).

- Société Belge de Géologie, Bruxelles, **O, M, B, SN.**
Bulletin (U).
- Société des Bollandistes, Bruxelles, **H, F, SH.**
Analecta Bollandiana (K).
- Académie Royale de Médecine de Belgique, Bruxelles, **O, M, B.**
Bulletin (U).
- Société Belge Microscopique, Bruxelles, **O, B.**
- Société Entomologique, Bruxelles, **O, B.**
- Kon. Vlaamsche Akademie voor Taal- en Letterkunde, Gent,
O, H, F, SH.
Jaarboek (K); *Verlagen en Mededeelingen* (K); *Wordenboek der Toponymie* (K); *Uitgave van het Salsmans-Fonds* (K).
- Société Royale des Sciences, Liège, **O, M, B, SN.**
Mémoires (U).
- Bibliothèque de l'Université, Louvain, **Alt.**
- Observatoire Royal de Belgique, Uccle (Bruxelles), **O, M.**
Annuaire (U); *Bulletin sismique* (U).

Institut de Sociologie Solvay, Bruxelles: *Essai de Politique positive* (K).
 Institut Grand-Ducal de Luxembourg, Luxembourg: *Publications de la Section Historique* (K).

FRANKRIG.

- Société des Archives Historiques de la Gironde, Bordeaux,
O, H, F, SH.
- Société Linnéenne, Bordeaux, **O, B, SN.**
- Société des Sciences Physiques et Naturelles, Bordeaux, **O,
 M, B.**
- Académie des Arts, Sciences et Belles-Lettres, Caen, **O, H,
 F, SH.**
- Société Nationale des Sciences Naturelles et Mathématiques,
 Cherbourg, **O, M, B, SN.**
- Société Nationale Académique, Cherbourg, **O, H.**

Laboratoire de Zoologie et de Physiologie Maritimes, Concarneau, **O, M, B.**

Académie des Sciences, Arts et Belles-Lettres, Dijon, **O, M, B, SN.**

Mémoires (U).

Bibliothèque de l'Université, Lyon, **Alt.**

Université, Lyon: *Annales* (U).

Académie des Sciences, Belles-Lettres et Arts, Lyon, **Alt.**

Mémoires (Sciences et Lettres) (U).

Société d'Agriculture, Sciences et Industrie, Lyon, **O, M, B, SN.**

Société Linnéenne, Lyon, **O, B, SN.**

Université d'Aix-Marseille, Faculté des Sciences, Marseille, **O, M, B.**

Annales (U).

Bibliothèque de l'Université, Aix-Marseille, **O, H, F, M, B.**

Université, Aix, Faculté de droit: *Annales* (K); Faculté des lettres: *Annales* (K).

Muséum d'Histoire Naturelle, Marseille, **SN.**

Annales (U).

Académie des Sciences et Lettres, Montpellier, **Alt.**

Société des Sciences, Nancy, **O, M, B, SN.**

Bulletin (U).

Société Archéologique et Historique, Orléans, **H, SH.**

Bulletin (K).

Musée National d'Histoire Naturelle, Paris, **Alt.**

Archives (U); *Bulletin* (U).

École Polytechnique, Paris, **O, M, B, SN.**

Bibliothèque Sainte-Geneviève, Paris, **Alt.**

Institut de France, Paris, **Alt.**

Annuaire (U). Académie des Sciences: *Comptes rendus hebdomadaires des séances* (U).

Société Botanique de France, Paris **O, B, SN** (bot.).

Bulletin (U).

Société Géologique de France, Paris, **O, M, B, SN.**

Bibliographie des Sciences géologiques (U); *Bulletin* (U); *Compte rendu* (U).

Société Zoologique de France, Paris, **O, B, SN** (zool.).

Société Française de Physique, Paris, **O, M.**

Journal de Physique et le Radium (U).

Société Mathématique de France, Paris, **O, M, SN.**

Bulletin (U); *Comptes rendu des Séances* (U).

Revue de Philologie, Paris, **O, H, SH.**

Société des Antiquaires de l'Ouest, Poitiers. **O, H, SH.**

Bulletin (K).

Laboratoire Arago, Pyrénées Orientales, **O, B.**

Société Scientifique et Médicale de l'Ouest, Rennes, **O, M, B.**

Académie des Sciences, Belles-Lettres et Arts, Rouen, **O, M, B, SN.**

Précis analytique (U).

Bibliothèque Universitaire, Section des Sciences, Toulouse, **Alt.**

Université, Toulouse: *Annales du Midi* (K); *Annales pour les Sciences Mathématiques et les Sciences Physiques* (U).

Société Archéologique de Touraine, Tours, **O, H.**

Observatoire Météorologique de Montsouris, Paris: *Annales des Services Techniques d'Hygiène* (U).

Société de Chimie Industrielle, Paris: *Chimie et Industrie* (U).

Institut Océanographique, Monaco: *Bulletin* (U).

SCHWEIZ.

Naturforschende Gesellschaft, Basel, **O, M, B,**

Verhandlungen (U).

Schweizerische Chemische Gesellschaft, Basel, **M, SN** (kem.).

Acta Helvetica Chimica (U).

Bibliothek der Schweizerischen Naturforschenden Gesellschaft, Bern, **O, M, B.**

Eidgenössische Landestopographie, Bern: *Untersuchungen* (U).

Commission géodésique suisse, Bern: *Procès-Verbal* (U); *Travaux astronomiques et géodésiques* (U).

Société de Physique et d'Histoire Naturelle, Genève, **O, M, B, SN.**

Compte-rendu des Séances (U); *Mémoires* (U).

Société Vaudoise des Sciences Naturelles, Lausanne, **O, M, B.**

Bulletin (U); *Mémoires* (U).

Zentralbibliothek, Zürich, **O, M, B.**

Naturforschende Gesellschaft, Zürich: *Vierteljahrsschrift* (U).

Eidgenöss. Sternwarte, Zürich: *Astronomische Mitteilungen* (U).

Antiquarische Gesellschaft, Zürich: *Mitteilungen* (K).

TYSKLAND.

Physikalisch-Technische Reichsanstalt, Charlottenburg, Berlin, **O, M, SN** (fys.).

Tätigkeitsbericht (U); *Wissenschaftliche Abhandlungen* (U).

Preussisches Meteorologisches Institut, Berlin, **O, M, SN.**

Abhandlungen (M); *Bericht über die Tätigkeit des M. I.'s* (M); *Beobachtungen an den Stationen, 2. und 3. Ordnung* (M).

Preussische Akademie der Wissenschaften, Berlin, **Alt.**

Abhandlungen, phil.-hist. (K) & *phys.-math. Klasse* (U); *Acta Borusica* (K); *Sitzungsberichte, phil.-hist.* (K) & *phys.-math. Klasse* (U); *Politische Correspondenz Fried. des Grossen* (K); *forskellige Skrifter* (U).

Deutsche Physikalische Gesellschaft, Berlin, **O, M, SN** (fys.).

Deutsche Physikalische Gesellschaft, Braunschweig: *Verhandlungen* (Aa).

Gesellschaft Deutscher Naturforscher und Ärzte, Berlin **M, B, SN.**

Naturwissenschaften (U); *Mitteilungen* (U).

Redaktion des »Chemischen Zentralblattes«, Berlin, **M, B, SN.**

»Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik«, Berlin, Grunewald, **M.**

»Berichte über die gesamte Biologie«, Berlin, (1926), **B, SN** (biol.).

Verein für Naturwissenschaft, Braunschweig, **O, M, B.**

Jahresbericht (U).

Bremer Wissenschaftliche Gesellschaft, Bremen, **Alt.**

Bremisches Jahrbuch (K).

Naturwissenschaftlicher Verein, Bremen: *Abhandlungen* (U).

Staats- und Universitätsbibliothek, Breslau, **Alt.**

Verein für Schlesische Insektenkunde, Breslau, **O, B.**

- Naturwissenschaftliche Gesellschaft »Isis«, Dresden, **O, M, B**.
Sitzungsberichte und Abhandlungen (U).
- Physikalisch-medizinische Sozietät, Erlangen **O, M, B**.
Sitzungsberichte (U).
- Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft, Frankfurt a/M., **O, M, B, SN**.
Abhandlungen (U); *Bericht* (U).
- Naturforschende Gesellschaft, Freiburg i. Br., **O, M, B**.
Berichte (U).
- Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde, Giessen,
Alt.
Bericht, naturw. Abt. (U).
- Universitätsbibliothek, Greifswald, **SH, SN**.
Universität, Greifswald: *Dissertationer* (U).
- Naturwissenschaftlicher Verein f. Neu-Vorpommern und Rügen, Greifswald, **O, H, F, M, B**.
- Gesellschaft der Wissenschaften, Göttingen, **Alt**.
Math.-phys. Klasse: *Nachrichten* (Aa); Phil.-hist. Klasse: *Abhandlungen* (K); *Nachrichten* (K); *Geschäftl. Mitteilungen* (Aa).
- Kaiserl. Deutsche Akademie der Naturforscher, Halle, **Alt**.
Leopoldina (U).
- Naturforschende Gesellschaft, Halle, **O, M, B, SN**.
Naturwissenschaftlicher Verein für Sachsen und Thüringen, Halle:
Zeitschrift für Naturwissenschaften (U).
- Staats- und Universitätsbibliothek, Hamburg, **Alt**.
Mitteilungen (K).
Universität, Hamburg: *Abhandlungen aus dem Gebiet der Auslandskunde* (K); *Dissertationer* (V).
- Mathematisches Seminar, Universität, Hamburg, **M, SN**
(math.).
- Zoologisches Museum, Hamburg, **O, B, SN**.
- Mathematische Gesellschaft, Hamburg, **M, SN** (nat.).
Mitteilungen (U).
- Provinzial-Bibliothek, Hannover, **Alt**.
- Universitätsbibliothek, Heidelberg, **Alt**.
- Akademie der Wissenschaften, Heidelberg, **Alt**.
Sitzungsberichte, phil.-hist. (K) & *math.-nat. Klasse* (U); *Sitzungsberichte, Jahresheft* (U).
- Strassburger Wissenschaftliche Gesellschaft, Heidelberg, **O, H, F, M, B**.

Annalen der Universitäts-Sternwarte in Strassburg (U); *Sammelbuch Griechischer Urkunden aus Ägypten* (K).

Preuss. Biologische Anstalt, Helgoland, **O, M, B, SN.**

Kommission zur wissenschaftlichen Untersuchung der deutschen Meere in Kiel und Biologische Anstalt auf Helgoland, Kiel: *Wissenschaftliche Meeresuntersuchungen* (U).

Medizinisch-naturwissenschaftliche Gesellschaft, Jena, **O, M, B, SN.**

Naische Zeitschrift für Naturwissenschaft (U).

Verein für Naturkunde, Kassel, **O, M, B.**

Universitätsbibliothek, Kiel, **Alt.**

Universität, Kiel: *Dissertationer* (U).

Sternwarte, Kiel, **O, M.**

Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte, Kiel, **O, H, F, SH.**

Zeitschrift (U); *Quellen und Forschungen zur Geschichte Schlesw.-Holst.* (U).

Naturwissenschaftlicher Verein für Schleswig-Holstein, Kiel, **O, M, B, SN** (nat.).

Staats- und Universitätsbibliothek, Köln, (1927), **O, H, F, SH.**

Physikalisch-ökonomische Gesellschaft, Königsberg, **O, M, B, SN.**

Sächsische Akademie der Wissenschaften, Leipzig, **Alt.**

Phil.-hist. Klasse: *Abhandlungen* (K); *Berichte* (K); Math.-phys. Klasse: *Abhandlungen* (U); *Berichte* (U).

Deutsche Bücherei des Börsenvereins der Deutschen Buchhändler, Leipzig, (1927), **Alt** (paa Tysk).

Preussisches Aeronautisches Observatorium, Lindenberg, **M, B, SN.**

Beobachtungen und wissensch. Abhandlungen (U).

Naturhistorisches Museum, (Geographische Gesellschaft), Lübeck, **O, M, B.**

Stadtbibliothek, Mainz, **O, H.**

Bayerische Sternwarte, München, **O, M.**

Bayerische Akademie der Wissenschaften, München, **Alt.**

Jahrbuch (U). Phil.-hist. Klasse: *Abhandlungen* (K); *Sitzungsberichte* (K). Math.-phys. Klasse: *Abhandlungen* (U); *Sitzungsberichte* (U).

Gesellschaft für Morphologie und Physiologie, München, **O, M, B.**

Germanisches Nationalmuseum, Nürnberg, **O, H, SH** (hist., antiq.).

Universitätsbibliothek, Rostock i. M., **H, F**.

Naturforschende Gesellschaft, Rostock i. M., **O, M, B**.

Universitätsbibliothek, Tübingen, (1926), **H**.

Tübinger Rektoratsreden (Aa).

Nassauischer Verein für Naturkunde, Wiesbaden, **O, M, B**.

Marine-Observatorium, Wilhelmshafen, **O, M**.

Physikalisch-medizinische Gesellschaft, Würzburg, **O, M, B**.

Verhandlungen (U).

Preussisches Geodätisches Institut, Berlin (Postdam): *Veröffentlichungen (U)*.

Meteorologisches Observatorium, Bremen: *Jahrbuch (U)*.

Landwirtschaftliches Institut der Universität, Halle: *Kühn-Archiv (U)*.

Bibliotheksdirektion, Lübeck: *Bericht über die Verwaltung des Staatlichen öffentlichen Büchereiwesens zu Lübeck (U)*.

Ornithologische Gesellschaft in Bayern, München: *Verhandlungen (U)*.

Württembergisches Staatsarchiv, Stuttgart: *Urkunden und Akten, Regesten (K)*.

ØSTRIG.

Zoologisches Institut, Graz, **O, B, SN**.

Arbeiten (U); Sonderabdruck (Z).

Naturwissenschaftlicher Verein, Graz, **O, M, B, SN**.

Naturwissenschaftlich-medizinischer Verein, Innsbruck, **O, M, B**.

Zentral-Anstalt für Meteorologie und Geodynamik, Wien, **O, M**.

Geologische Bundesanstalt, Wien, **O, M, B, SN**.

Jahrbuch (U); Verhandlungen (U).

Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen, Wien, **M, SN**
(astr., geodæt.).

Naturhistorisches Museum, Wien, **O, M, B, SN** (zool., geol., bot.).

Annalen (U).

Akademie der Wissenschaften, Wien, **Alt**.

Almanach (U); Mitteilungen der Erdbeben-Kommission (U). Math.-nat. Klasse: *Anzeiger (U); Sitzungsberichte (Abt. I, II a & b) (U)*. Phil.-hist. Klasse: *Denkschriften (K); Sitzungsberichte (K)*.

Zoologisch-botanische Gesellschaft, Wien, **O, B, SN.**

Abhandlungen (U).

Monatshefte für Mathematik und Physik, Wien, **O, M, SN.**

Monatshefte für Mathematik und Physik (U).

CZEKO-SLOVAKIET, UNGARN, SERBIEN.

Bibliothèque de l'Université, Brno, **O, H, F, M, B.**

Université Masaryk, Brno: Faculté de Médecine: *Spisy* (U); Faculté des Sciences: *Spisy* (U).

École des hautes études vétérinaires, Brno: *Biologické Spisy* (U).

École supérieure d'agronomie, Brno: *Sbornik* (U).

Societas scientiarum naturalium Moraviae, Brno: *Acta* (U).

Institut Central Météorologique de la République Tchéco-Slovaque, Prag, **O, M.**

Résumé mensuel des Observations météorologiques (M).

Královská Česká Společnost Nauk, (Société Royale des Sciences de Bohème), Prag, **Alt.**

Výroční zpráva (U); *Věstník (Třída Filosoficko-Historicko-Jazykozpytná* (K) & *Třída Matematicko-Přirodovědecká* (U).)

Česká Akademie věd a umění (Académie Tchèque des Sciences et des Arts), Prag, **Alt.**

Rozpravy, Trida II & III (U); *Mimo Rozpravy* (U); *Sbornik filologický* (K); *Sbirka pramenů, Skupina I, Rada I, Skupina II & III* (K); *Bibliotéka klasiků řeckých a řunských* (K); *Spisy Tomáše ze Stitného* (K); *Bulletin international (Classe des Sciences Mathématiques etc.)* (U); *Sbornik Přirodovědecky* (U); *Českomoravská Heraldika* (K); *Almanach* (U); *Věstník* (U); *Memorandum* (U).

National Observatory, Prag: *Hvězdářská Ročenka* (U).

Verein für Naturkunde, Pressburg, **O, M, B.**

Magyar Nemzeti Muzeum (Ungarisches National-Museum), Budapest, **M, B.**

Magyar Tudományos Akadémia (Ungarische Akademie der Wissenschaften), Budapest, **Alt.**

Srpska Kraljevska Akademija (Académie Royale de Serbie), Belgrad, **Alt.**

Glas (U); *Spomenik* (U); *Srpski Etnografski Zbornik* (K); *Istorijski Zbornik* (K); *Godišnjak* (U); *Editions Speciales* (U).

Archäologisches Staatsmuseum (Fr. Bulić), Spalato, **O, H.**

Observatoire Astronomique, Prag: *Observations Météorologiques et Magnétiques* (U).

Slavia. — *Časopis pro slovanskou filologii* (K), Prag.

Haynald Observatorium, Kalosca: *Publikationer* (U).

ITALIEN.

R. Accademia di Scienze, Lettere ed Arti degli Zelanti, Acireale, **O, H, F, M, B.**

R. Accademia delle Scienze dell'Istituto, Bologna, **Alt.**

Classe di scienze fisiche: *Memorie* (U); *Rendiconti delle sessioni* (U).

Classe di scienze morali: *Memorie* (K); *Rendiconti delle sessioni* (K).

R. Biblioteca Nazionale Centrale, Firenze, **Alt.**

Bollettino delle pubblicazioni italiane (U).

R. Accademia della Crusca per la Lingua d'Italia, Firenze, **O, H, F, SH.**

Società Italiana d'Antropologia, Etnologia e Psicologia, Firenze, **O, F, B.**

Museo Civico di Storia Naturale, Genova, **O, B, SN.**

R. Istituto Lombardo di Scienze e Lettere, Milano, **Alt.**

Rendiconti (U).

R. Accademia di Scienze, Lettere ed Arti, Modena, **Alt.**

R. Istituto Orientale, Napoli, **SH** (orient.).

Stazione Zoologica, Napoli, **O, M, B, SN** (nat.).

Publicazioni (U).

Museo Zoologico d. R. Università, Napoli, **O, B.**

Società Reale (R. Accademia delle Scienze), Napoli, **O, M, B, SN.**

Rendiconto (Scienze fisiche e matematiche) (U).

R. Accademia di Scienze, Lettere e Belle Arti, Palermo, **Alt.**

Circolo Matematico, Palermo, **M, SN.**

Società Toscana di Scienze Naturali, Pisa, **O, M, B.**

Atti, Memorie (U); *Atti, Processi verbali* (U).

Società Italiana di Fisica, Pisa, **O, M, SN** (fys., kem., math.).

Il nuovo Cimento (U).

R. Scuola Superiore d'Agricoltura, Portici, **B.**

Bollettino (L).

R. Scuola Superiore d'Agricoltura, Portici: Laboratorio di Zoologia Generale e Agraria: *Bollettino* (L).

R. Istituto Superiore Agrario, Portici: *Annali* (L).

Biblioteca Apostolica Vaticana, Rom, **O, H, F, SH.**

R. Ufficio Geologico, Rom, **O, M, B.**

Bollettino (U).

R. Accademia Nazionale dei Lincei, Rom, **Alt.**

Annuario (U); *Atti, Notizie degli scavi di antichità* (K); Classe di scienze fisiche etc.: *Atti, Rendiconti* (U); *Memorie* (U). Classe di scienze morali etc.: *Memorie* (K); *Rendiconti* (K).

Società Italiana per il Progresso delle Scienze, Rom, **O, M, B.**

Società Italiana delle Scienze, Rom, **O, M, B, SN.**

R. Accademia dei Fisiocritici, Siena, **O, M, B, SN.**

Atti (U).

R. Accademia delle Scienze, Torino, **Alt.**

Atti (U).

Società piemontese di Archeologia e Belle Arti, Torino, **H.**

Bollettino (K).

Società Adriatica di Scienze Naturali, Trieste, (1927), **O, SN**
(nat.).

R. Accademia Navale, Livorno: *Bollettino radiotelegrafico* (p); *Pubblicazioni dell'Istituto elettrotecnico e radiotelegrafico della R. Marina* (p).
Union géodésique et géophysique internationale, Napoli: *Bulletin volcanologique* (U).

R. Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, Venezia: *Atti* (U);
Memorie (U).

SPANIEN, PORTUGAL.

R. Academia de Ciencias y Artes, Barcelona, **Alt.**

Boletín (U); *Memorias* (U).

R. Academia Española, Madrid, **O, H, SH.**

Boletín (K).

R. Academia de la Historia, Madrid, **O, H, SH.**

Boletín (K).

Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales,
Madrid, **Alt.**

Anuario (U); *Revista* (U).

Instituto y Observatorio de Marina, San Fernando, **O, M.**

Anales (U).

Sociedade de Geographia, Lisbôa, **O, H, F, M, B.**

Boletim (U).

Faculdade de Ciencias, Universidade, Porto: *Annaes Scientificos* (U & p).

GRÆKENLAND, RUMÆNIEN.

Ἐκπαίδευσις Ἀθηνῶν, (Académie d'Athènes), Athen, (1926),
H, F, M, B.

Πρόκτιμα (U).

Academia Română, București, **Alt.**

Anale (U); Secțiunea literară: *Memoriile* (K); Secțiunea istorică: *Bulletin* (K); *Memoriile* (K); Secțiunea științifică: *Bulletin* (U); *Memoriile* (U); *Din viața poporului român* (K); *Discursuri de recepțiune* (U); *Studii și cercetări* (U); *Texte de limbă din secolul XVI* (K).

AMERIKA.

New York State Library, Albany, N. Y., (1926), **O, B, SN.**

University of the State of New York, Albany, N. Y.: *New York State Museum Bulletin* (U).

New York Agricultural Society, Albany, N. Y., **O, M, B.**

Johns Hopkins University, Baltimore, **Alt.**

Circular (U); *Studies in Historical and Political Science* (K); *American Journal of Mathematics* (U); *American Journal of Philology* (K).

Maryland Geological Survey, (Johns Hopkins Univ.), Baltimore, **O, M, B, SN** (geol.).

General Reports (U).

University Library, Berkeley, Cal., **Alt.**

University of California, Berkeley: *Bulletin* (U), *Chronicle* (U), *Memoirs* (U), *Publications: Agricultural Sciences* (U), *American Archaeology and Ethnology* (K), *Botany* (H), *Classical Philology* (K), *Engineering* (P), *Entomology* (U), *Geography* (U), *History* (K), *Mathematics* (U), *Modern Philology* (K), *Philosophy* (K), *Physiology* (U), *Semitic Philology* (K), *Zoology* (U), *Bulletin of the Department of Geological Sciences* (U), *Forskellige Afhandlinger* (U).

California Agricultural Experiment Station, Berkeley: *Bulletin* (U), *Hilgardia* (U).

American Academy of Arts and Sciences, Boston, **Alt.**

Memoirs (U); *Proceedings* (U).

Society of Natural History, Boston, **O, B, SN.**

Occasional Papers (U); *Proceedings* (U).

Museum of Brooklyn Institut of Arts and Sciences, Brooklyn, N. Y., **O, M, B.**

Ecology, Botanic Garden, Brooklyn, N. Y., **B.**

Ecological Society of America, Brooklyn: *Ecology* (H).

Museo Nacional de Historia Natural, Buenos Aires, **M, B, SN.**

Anales (U); *Memoria Anual* (U).

Society of Natural Sciences, Buffalo, N. Y., **O, M, B.**

Museum of Comparative Zoology, Harvard College, Cambridge, **O, B, SN.**

Bulletin (U); *Memoirs* (U).

Astronomical Observatory, Harvard College, Cambridge, **O, M.**

Annals (U); *Annual Report* (U); *Bulletin* (U); *Circulars* (U); *Reprint* (U).

Bussey Institution, (Cambridge Entomological Club), Harvard College, Cambridge, **O, B.**

Tufft's College, Cambridge, **O, M, B.**

University, Chicago, **Alt.**

Journal of political Economy (K); *American Journal of Sociology* (K);

Journal of Religion (K).

Academy of Sciences, Chicago, **Alt.**

Lloyd Library, Cincinnati, **O, B.**

Bulletin, Botany Series (H) and *Entomological Series* (U).

Geological Society of America, c/o Case Library, Cleveland, Ohio, **O, M, B, SN.**

Nela Research Laboratory, Cleveland, Ohio: *Abstract-Bulletin* (P).

American Chemical Society, Ohio State University, Columbus, Ohio, **O, M, B, SN** (kem.).

Ohio State University, Columbus, Ohio: *Bulletin (Biological Survey)* (U).

American Chemical Society, Easton (Columbus): *Chemical Abstracts* (U); *Industrial and Engineering Chemistry* (U & P); *Industrial and Engineering Chemistry* (U & P); *Journal* (U).

Ohio Journal of Science, Ohio State University, Columbus, Ohio, **O, B.**

Ohio Academy of Science and Ohio State University Scientific Society, Columbus, Ohio: *Ohio Journal of Science* (K).

Academia Nacional de Ciencias, Cordoba, **O, H, F, M, B.**

Actas (U); *Boletín* (U); *Miscelánea* (U).

Academy of Natural Sciences, Davenport, **O, M, B.**

Library of Denison Scientific Association, Granville, Ohio, **O, M, B.**

Denison University, Granville, Ohio: *Journal of the Scientific Laboratories* (U).

Entomological Society of Ontario, Guelph, **O, B.**

University, Iowa, **O, H, F, M, B.**

Philological Quarterly (K); *Studies: Aims and Progress of Research* (U)
Medecine (U), *Natural History* (U), *Psychology* (K).

- New York State College of Agriculture, Ithaca, N. Y., **B.**
Cornell University, Agricultural Experiment Station, Ithaca, N. Y.:
Bulletin (U); *Memoirs* (U); *forsk. Afhandlinger* (U).
- Universidad Nacional, Facultad de ciencias fisicomatemáticas puras y aplicadas, La Plata, **O, M, B.**
Anuario (U); *Contribucion al estudio de las ciencias físicas y matemáticas* (U); *Textos y conferencias* (U); *forsk. Skrifter* (U).
- University of Kansas, Lawrence, **Alt.**
Science Bulletin (U).
- Cuerpo de Ingenieros de Minas y Aguas del Peru, Lima, **O, M, B.**
Universidad Mayor de San Marcos, Lima: *Anales de la Facultad de Ciencias* (U).
- Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Letters, Madison, **Alt.**
Wisconsin Geological and Natural History Survey, Madison: *Bulletin* (U).
- Instituto Geológico, Mexico, **M, B, SN** (geol.).
Anales (U); *Boletin* (U).
- Sociedad Científica "Antonio Alzate", Mexico, **O, M, B, SN.**
Memorias y Revista (U).
- Sociedad Mexicana de Historia Natural, Mexico, **O, B.**
Secretaria de Agricultura y Fomento, Mexico: *Boletin de la Dirección de Estudios Biológicos* (U); *Boletin oficial* (U); *Catalogo Alfabético de nombres vulgares y científicos de plantas que existen en Mexico* (H).
- University of Minnesota, Minneapolis, **O, H, F, M, B.**
Geological Survey: *Bulletin* (U).
- Museo de Historia Natural, Montevideo, **O, B.**
Anales (U).
- Mc. Gill University Library, Montreal, **M, B, SN.**
Publications: Botany (H), *Chemistry* (U), *Library* (K), *Medicine* (U), *Physics* (U), *Zoology* (U), *Reports* (U), *Art and Architecture* (K), *Physiology* (U), *Economic Studies* (K).
- University, Lick Observatory, Mount Hamilton, **O, M, SN** (astr.).
Bulletin (U); *Publications* (U).
- Yale University, (American Journal of Science), New Haven, **O, H, F, M, B.**
American Journal of Science (U).
Astronomical Observatory, New Haven: *Transactions* (U).

Connecticut Academy of Arts and Sciences, New Haven, **SN, SH.**

Transactions (U).

American Museum of Natural History, New York, **O, B, SN.**

Annual Report (U); *Anthropological Papers* (U); *Bulletin* (U); *Guide Leaflet Series* (U); *Handbook Series* (U); *Natural History* (U); *Novitates* (U).

Library of Academy of Sciences, New York, **O, M, B, SN.**

American Geographical Society, New York, **O, M, B, SN, SH.**

The Geographical Review (U).

American Mathematical Society, New York, **O, M, SN** (mat., astr.).

Zoological Society, New York, **O, B, SN** (zool.).

Zoopathologica (U).

Society of Natural History, Orono, Maine, **O, B.**

Geological Survey, (Dep. of Mines), Ottawa, **Alt.**

Geological Survey: *Summary Report* (U); Victoria Memorial Museum: *Bulletin. (Biol. Serie)* (U). Mines Branch: *Report* (U).

Museum of the University of Pennsylvania, Philadelphia, **Alt.**

University of Pennsylvania, Biological Abstracts, Philadelphia, (1926), **B, SN** (biol.).

Academy of Natural Sciences, Philadelphia, **O, M, B, SN.**

Proceedings (U); *Year Book* (U).

American Philosophical Society, Philadelphia, **Alt.**

Proceedings (U).

Observatorio Nacional, Rio de Janeiro, **M, SN** (astr. geodæt.).

Anuario (U).

Bibliotheca Nacional, Rio de Janeiro, **O, H, F, SH.**

Museu Nacional, Rio de Janeiro, **O, M, B, SN.**

Archivos (U); *Boletin* (U).

California Academy of Sciences, San Francisco, **O, M, B.**

Constitution and By-Laws (U); *Occasional Papers* (U); *Proceedings* (U).

Washington University, Saint Louis, **O, H, F, M, B.**

Studies (Scient. Ser.) (U).

Missouri Botanical Garden, Saint Louis, **O, B.**

Annals (H).

Academy of Sciences, Saint Louis, **O, M, B, SN.**

Dr. Gustavus Hinrichs, Saint Louis, **O, M, B.**

Minnesota Historical Society, Saint Paul, **O, H.**

Minnesota History (K).

Leland Stanford Junior University, Stanford, **O, H, F, M, B.**
Publications, University Series (Biol. (U), Geol. (U), Hist. (U)).

University, Toronto, **Alt.**

Studies: Papers from the Chemical Laboratories (U); Studies (Ser. Biol. (U), Geol. (U), Philol. (U)).

Royal Canadian Institute, Toronto, **O, H, F, M, B.**

Transactions (U).

University of Illinois Library, Urbana, (1926), **M, B, SN.**

Biological Monographs (L); Soil Reports (L).

Illinois State Natural History Survey, Urbana, **O, B.**

Bulletin (U).

U. S. Weather Bureau, Washington, **SN.**

Report of the Chief (M).

Smithsonian Institution, Washington, **Alt.**

Miscellaneous Collections (U).

National Museum (Smithsonian Institution), Washington: *Bulletin (Aa). Contributions from U. S. National Herbarium (H); Proceedings (Aa); Report (Aa).*

Bureau of Ethnology, (Smithsonian Institution), Washington, **O, H, SH.**

Annual Report of the Secretary (Aa); Bulletin (Aa).

Bureau of Fisheries (Department of Commerce), Washington, **O, M, B.**

Bulletin (U); Documents (U); Report (U).

Bureau of Standards (Department of Commerce), Washington, **O, M, SN (fys., kem., mat.).**

Circulars (U); Elimination of Waste (U); Handbook Series (U); Miscellaneous Publications (U); Scientific Papers (U); Technologic Papers (U).

U. S. Coast and Geodetic Survey (Department of Commerce), Washington: *Annual Report (U); Special Publication (U); Serial (U).*

U. S. Geological Survey, Washington, **O, M, B, SN.**

Annual Report (u); Bulletin (u); Professional Papers (u); Water Supply Papers (u).

U. S. Naval Observatory, Washington, **O, M.**

Annual Report (U); Publications (U); American Ephemeris and Nautical Almanac (U).

National Academy of Sciences, Washington, **O, M, B, SN.**

Proceedings (U).

National Research Council, Washington: *Report (U).*

Biological Society, Washington, **O, B.**

Proceedings (U).

Marine Biological Laboratory, Woods Hole, (1926), **M, B, SN.**

Biological Bulletin (U).

Ohio Agriculture Experiment Station, Wooster, **O, B.**

University of Colorado, Boulder: *Bulletin* (U).

John Crerar Library, Chicago: *Annual Report* (U).

Washburn Observatory, Madison: *Publications* (U).

American Mathematical Society, Menasha, Wisconsin: *Bulletin* (U);
Transactions (U).

American Microscopical Society, Menasha, Wisconsin: *Transactions* (U).

Secretaria de Relaciones Exteriores, Mexico: *Boletin Comercial* (K).

Departamento de Salubridad Publica, Mexico: *Boletin* (U).

Royal Astronomical Society of Canada, Toronto: *Journal* (U).

School of Mines, Department of Geology and Mineralogy, Vermillion,
South Dakota: *Bulletin* (U).

U. S. Department of Agriculture, Washington: *Journal of Agricultural
Research* (U).

Agricultural Experiment Station, Honolulu, Hawaii: *Bulletin* (H);
Report (H).

Treasury Department (U. S. Public Health Service), Washington: *Public
Health Reports* (U).

ASIEN, ØSTINDIEN, JAPAN.

Geological Survey of India, Calcutta, **O, M, B, SN.**

Memoirs (U); *Records* (U); forsk. Skrifter (U).

Indian Association for the Cultivation of Science, Calcutta,
O, M, B.

Proceedings (Aa).

Imperial Department of Agriculture in India, Pusa, **B.**

Kon. Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië,
Batavia (Weltevreden), **Alt.**

Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië (U).

Kon. Magnetisch en Meteorologisch Observatorium, Batavia: *Observa-
tions* (M); *Regenwaarnemingen* (M); *Seismological Bulletin* (G); *Ver-
handelingen* (M).

Bibliotheca Philologica Batava, Batavia: *Mnemosyne* (K).

Kon. Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, Ba-
tavia (Weltevreden): *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Vol-
kunde* (K); *Verhandelingen* (K).

Oudheidkundige Dienst in Nederlandsch-Indië, Batavia: *Oudheid-
kundig Verslag* (K).

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, Buitenzorg, Java, **B, SN.**

Jaarboek (H); *Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten* (H); *forsk. Afhandlinger* (H).

Instituts Scientifiques de Buitenzorg: *Treubia* (U).

Schola Medicinalis Universitatis Imperialis, Kyōto, **B.**

Acta (U).

Imperial University, College of Science, Kyōto: *Memoirs, Serie A et B* (U).

Tōhoku Imperial University, Sendai, **O, M, B, SN.**

Science Reports (Series 1—4) (U); *Tōhoku Mathematical Journal* (U)

Imperial University, Tōkyo, **Alt.**

Journal of the College of Science (U); *Journal of the Faculty of Science Section I—V* (U),

Imperial Academy, Tōkyo, **O, M, B.**

Proceedings (U).

Kodaikánal and Madras Observatories, Madras: *Annual Report* (U); *Bulletin* (U).

Institut de Pédologie et de Geobotanique de l'Université de l'Asie Centrale, Taškent: *Bulletin* (U).

National Research Council of Japan, Tōkyo: *Journal of Botany* (H); *Journal of Chemistry* (U); *Journal of Engineering* (P); *Journal of Mathematics* (U).

Institute of Physical and Chemical Research, Tōkyo: *Scientific Papers* (U).

AFRIKA, AUSTRALIEN.

Société Archéologique, Alexandria, **O, H.**

South African Museum, Cape Town, **O, H, F, M, B.**

Annals (U); *Report* (U).

Royal Observatory, Cape Town: *Cape Astrographic Zones* (U); *Report* (U).

South African Association for the Advancement of Science, Johannesburg, **O, M, B.**

South African Journal of Science (U).

Institut d'Égypte, Kairo, **Alt.**

Bulletin (K).

Geological Survey of Égypt, Kairo: *Papers* (K).

Société Royale de Géographie d'Égypte, Kairo: *Bulletin* (K)

Transvaal Museum, Pretoria, **O, M, B.**

Annals (Aa).

Royal Society of South Australia, Adelaide, **M, B, SN.**

Transactions and Proceedings (U).

Royal Society of Victoria, Melbourne, **M, B, SN.**

Proceedings (U).

Australian Museum, Sydney, **M, B.**

Records (U).

Linnean Society of New South Wales, Sydney, **B.**

Proceedings (U).

New Zealand Institute, (Dominion Museum), Wellington,
M, B, SN.

Transactions and Proceedings (U).

New Zealand Board of Science and Art, Wellington: *New Zealand Journal of Science and Technology (U).*

Australian National Research Council, Sydney: *Australian Science Abstracts (U).*

VII.

Selskabets Virksomhed som Central for Publikationsforsendelser.

I en Aarrække har Selskabets Sekretariat formidlet Udveksling af Publikationer med Udlandet, idet Sekretariatet modtager samlede Sendinger af Publikationer til videre Fordeling fra lignende Samlesteder i forskellige Lande, og selv virker som Samlested for Danmark.

Denne Gren af Selskabets Virksomhed er i Tidens Løb udvidet betydeligt, idet flere og flere Institutioner benytter sig af denne Forsendelsesmaade, og desuden oprettes der stadig nye Centraler i andre Lande.

Selskabet staar i Forbindelse med Centraler i Amerika (International Exchange Service, Smithsonian Institution, Washington), Holland (Bureau Scientifique Central Néerlandais, Bibliothèque de l'Académie Technique, Delft), Belgien (Service Belge des Échanges Internationaux, Rue des Long-Chariots 46, Bruxelles), Frankrig (Service Français des Échanges Internationaux, 110 Rue de Grenelle, Paris) og Polen. I det forløbne Aar er Selskabet desuden kommet i Forbindelse med Samlecentraler i Rumænien (Bureau des Échanges Internationaux, Institut Météorologique Central, Bucuresți), Rusland (Bureau des Échanges Internationaux, Académie des Sciences de l'U. R. S. S., Leningrad) og sidst med Tyskland (Reichstauschstelle im Reichsministerium des Innern, Berlin).

I det forløbne Aar afsendte Sekretariatet 18 Kasser,

nemlig til Amerika 14, Holland 1, Belgien 1, Frankrig 1 og Rusland 1. Disse Kasser indeholdt foruden Selskabets egne Publikationer tillige Skrifter fra forskellige danske Institutioner, hvoriblandt kan nævnes: Aarhus Byraad, Dansk Naturhistorisk Forening, Entomologisk Forening, Frederiksberg Kommune, Kommissionen for Havundersøgelser, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Universitetsbiblioteket og Urania-Observatoriet.

Sekretariatet har i Aaret 1926 fra Udlandet modtaget 61 Kasser til Fordeling, deraf fra Amerika 45, Holland 1, Belgien 4, Rusland 7, Polen 3 og Rumænien 1. Antallet af Pakker var 4133, repræsenterende en Vægt paa 4820 kg. Hertil kommer desuden en Del større Pakker, som ikke var sendt i Kasser.

Pakker, der indleveres til Forsendelse til Udlandet gennem Selskabet, maa være nøjagtig adresseret, saavidt muligt i det Lands Sprog, hvortil Pakkerne ønskes sendt, og en Liste over Adressaterne og Antallet af Pakker maa vedlægges til Brug for Selskabet i Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Forsendelsen. Hvis Afsenderen ønsker at modtage Kvittering fra Adressaten, kan en trykt Kvitteringsformular vedlægges. Da Udvekslingen intet har med kommercielle Forsendelser at gøre, maa Pakkerne kun indeholde Publikationer, der sendes som Bytte eller som Gave.

VIII.

Selskabets

Udsendelse af Forfattereksemplarer.

I Selskabets Møde den 15. Februar 1924 vedtoges det efter Sekretærens Forslag, at Sekretariatet skulde paatage sig at assistere Forfattere ved Udsendelse af Særtryk af Afhandlinger i Selskabets Publikationer.

I de forløbne Aar har det vist sig, at den største Del af Forfatterne har ønsket at benytte sig af Sekretariatets Assistance.

Antallet af udsendte Pakker og dermed forbundne Udgifter fordeler sig saaledes:

I Aaret 1924 (fra $\frac{1}{5}$) udsendtes c. 1050 Pakker, Udgift c. 500 Kr.

I Aaret 1925 udsendtes c. 1050 Pakker, Udgift c. 650 Kr.

I Aaret 1926 udsendtes c. 1000 Pakker, Udgift c. 475 Kr.

FORTEGNELSE
OVER
VIDENSKABERNES SELSKABS PUBLIKATIONER
JULI 1926—JUNI 1927.

I. Oversigt

over Selskabets Forhandlinger Juni 1925—Maj 1926.

(Færdig fra Trykkeriet ^{30/6} 1927.)

II. Meddelelser.

A. Historisk-filologiske:

- Bd. XI. Nr. 5: **Holger Pedersen:** La cinquième déclinaison latine (Færdig fra Tr. ^{22/12} 26.)
- Bd. XII. Nr. 1: **Svend Aage Pallis:** The Babylonian *Akitu* Festival (Færdig fra Tr. ^{14/8} 26.)
- Nr. 2: **Kr. Nyrop:** Études de grammaire française (24—28). (Færdig fra Tr. ^{12/2} 27.)
- Nr. 3: **Frederik Poulsen:** Aus einer alten Etruskerstadt. (Færdig fra Tr. ^{28/1} 27.)
- Bd. XIII. Nr. 1: **Chr. Blinkenberg:** [Lindiaka V] Fibules grecques et orientales. (Færdig fra Tr. ^{25/11} 26.)
- Nr. 2: **Óláfr Þórðarson:** Máhljóða- og Málskrúðsrit. Grammatisk-retorisk afhandling udgiven af **Finnur Jónsson.** (Færdig fra Tr. ^{9/3} 27.)
- Nr. 3: *Mathematici Græci minores* edidit **J. L. Heiberg.** (Færdig fra Tr. ^{23/6} 27.)

C. Matematisk-fysiske:

- Bd. VII. Nr. 13: **Y. Sugiura** and **H. C. Urey:** On the Quantum Theory explanation of the Anomalies in the 6th and 7th Periods of the Periodic Table. (Færdig fra Tr. ^{18/11} 26.)
- Nr. 14: **Øyvind Burrau:** Berechnung des Energiewertes des Wasserstoffmolekel-Ions (H₂⁺) im Normalzustand. (Færdig fra Tr. ^{19/3} 27.)

- Bd. VII. Nr. 15: **Martin Knudsen:** The Hot Wire Manometer. (Færdig fra Tr. $\frac{21}{6}$ 27).
 — Nr. 16: **C. Juel:** Om v. Staudt's Definitioner (Færdig fra Tr. $\frac{30}{6}$ 27).
 — Nr. 17: **G. Pólya:** Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen von J. L. W. V. Jensen. (Færdig fra Tr. $\frac{30}{6}$ 27).
 Bd. VIII. Nr. 2: **G. Rasch:** Beitrag zur Theorie der unvollständigen Gammafunktionen. Nach hinterlassenen Papieren von J. L. W. V. Jensen. (Færdig fra Tr. $\frac{30}{6}$ 27).
 — Nr. 3: **Martin Knudsen:** Thermal Molecular Pressure in Tubes. (Færdig fra Tr. $\frac{30}{6}$ 27).

D. Biologiske:

- Bd. VI. Nr. 1: **O. Lundblad:** Zur Kenntnis der Quellenhydracarininen auf Møens Klint nebst einigen Bemerkungen über die Hydracarininen der dortigen stehenden Gewässer. (Færdig fra Tr. $\frac{14}{9}$ 26).
 — Nr. 2: **F. Børgesen:** Marine Algæ from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria. II. Phæophyceæ. (Færdig fra Tr. $\frac{27}{9}$ 26).
 — Nr. 3: **C. H. Ostenfeld:** The Flora of Greenland and its Origin. (Færdig fra Tr. $\frac{22}{11}$ 26).
 — Nr. 4: **Johannes Fibiger and Poul Møller:** Investigations upon Immunisation against Metastasis Formation in Experimental Cancer. (Færdig fra Tr. $\frac{7}{4}$ 27).
 — Nr. 5: **J. Lind:** The Geographical Distribution of some Arctic Micromycetes. (Færdig fra Tr. $\frac{30}{6}$ 27).
 — Nr. 7: **J. Lindhard:** Nogle Undersøgelser over den respiratoriske Kvotient under kortvarigt Muskelarbejde. (Færdig fra Tr. $\frac{30}{6}$ 27).

III. Skrifter.

Naturvidenskabelig og matematisk Afdeling:

8. Række, Bd. XI. Nr. 1: **C. Luplau Janssen:** La surface de la planète Jupiter 1919—1924. Acec 7 planches. 1926.
 — — Nr. 2: **C. Wesenberg-Lund:** Contributions to the Biology and Morphology of the Genus *Daphnia* with some Remarks on Heredity. With 2 plates. 1926.

8. Række, Bd. XI. Nr. 3: **Johannes Braae:** Eine Reihe differentieller Beobachtungen am Meridiankreis der Kopenhagener Universitätssternwarte. 1927.
- — Nr. 4: **J. P. J. Ravn:** De irregulære Echinider i Danmarks Kridtaflejringer. Med 5 Tavler. 1927.
- — Nr. 5: **Th. Mortensen:** On the Postlarval Development of some Cidarids. 1927.
-
-

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK

EXTRAITS DES PROCES-VERBAUX
DES SÉANCES

APERÇU DES TRAVAUX DE L'ACADÉMIE PENDANT L'ANNÉE JUIN 1926—MAI 1927

En juin 1926, l'Académie comptait 65 membres nationaux et 133 membres étrangers. Pendant l'année 1926—27, elle a perdu 3 membres nationaux, savoir J. L. E. DREYER, ancien directeur d'Armagh Observatory, Oxford, P. E. MÜLLER, chambellan, intendant titulaire de la vénerie, ancien grandmaître des eaux et forêts, et VILHELM THOMSEN, le président de l'Académie, ancien professeur de linguistique comparée à l'université de Copenhague — et 4 membres étrangers, savoir DOMENICO COMPARETTI, ancien professeur de grec à Florence, JAMES WARD, professeur de philosophie à l'Université de Cambridge, Angleterre, GEORG OSSIAN SARS, ancien professeur de zoologie à l'Université d'Oslo et H. SCHUCHARDT, ancien professeur de langues romanes à Graz.

Dans sa séance du 8 avril 1927, l'Académie a reçu, dans la Section des Lettres, à titre de membre scandinave M. HELMER SMITH, chargé de cours d'indologie, Lund, Suède, et à titre de membre étranger M. FRANZ BOAS, professeur d'anthropologie, Columbia Univ., New York; et dans la Section des Sciences, 4 membres nationaux, savoir: M. DAN B. LA COUR, directeur de l'Institut Météorologique, Copenhague, M. KNUD SAND, professeur de médecine légale à l'Université de Copenhague, M. ELIS STRÖMGREN, professeur d'astronomie à l'Université de Copenhague, M. ØJVIND WINGE, professeur des théories d'hérédité à l'Académie d'Agriculture, Copenhague — et 4 membres étrangers, savoir M. M. L. CUÉNOT, professeur de zoologie, Nancy, Sir F. G. HOPKINS, professeur de bio-chimie, Cambridge, H. NOGUCHI, professeur, chef de Section au Rockefeller In-

stitute for Medical Research, New York et O. WARBURG, professeur, membre du Kaiser Wilhelm Institut für Biologie, Berlin-Dahlem.

M. H. A. KRAMERS, professeur de physique théorique à l'Université d'Utrecht, jusqu'ici membre national de l'Académie, a été transféré au groupe des membres étrangers.

L'Académie comptait donc, à la fin de l'année, 65 membres nationaux et 136 membres étrangers. Sur ces nombres, 26 membres nationaux et 57 membres étrangers appartenaient à la Section des Lettres; 39 membres nationaux et 79 membres étrangers à la Section des Sciences.

M. MARTIN KNUDSEN a été réélu secrétaire pour les 5 ans à suivre.

D'après le roulement établi dans la *Commission des fonds*, M. JOHS. HJELMSLEV a été réélu membre de la dite commission pour les 4 ans à suivre.

M. C. H. OSTENFELD a été réélu *réviseur* pour les 2 ans à suivre.

L'Académie a tenu 14 séances où ont été faites les communications scientifiques, suivantes :

²²/₁₀ 26. M. J. E. V. BOAS, *Études sur le Cou des Oiseaux*.

— M. W. JOHANNSEN présente la 3e édition de son ouvrage: *Elemente der exakten Erblchkeitslehre*, voir p. 42—50.

— M. N. NIELSEN présente son mémoire: *Tables numériques des Équations de Lagrange*, Copenhague et Paris 1925.

⁵/₁₁ 26. FR. POULSEN, *Aus einer alten Etruskerstadt*. (C*¹).

— M. KR. NYROP, *Études de grammaire française*. (C*¹).

¹⁹/₁₁ 26. M. FINNUR JÓNSSON, »*Olafr le scalde blanc*« et son *traité de rhétorique*. (C*¹).

¹ L'apposition d'un (M) ou d'un (C) après le titre de la communication indique que son auteur l'a destinée à l'insertion aux *Mémoires* ou dans les *Communications* de l'Académie. Un astérisque (M* ou C*) désigne que la communication a été imprimée dans l'année courante.

- ¹⁹/₁₁ 26. M. O. B. BOEGGILD, *Le bloc de fer météorique trouvé à Savik près du Cap York.*
- ³/₁₂ 26. M. OTTO JESPERSEN, *Sur les vocables à deux genres et à un genre, dans la langue anglaise.*
— M. P. O. PEDERSEN, *Sur la propagation des ondes électro-magnétiques, le long de la surface terrienne et dans l'atmosphère.*
- ¹⁷/₁₂ 26. M. KR. SANDFELD, *Quelques étymologies: 1. français maint (du lat. magnus); 2. vieux fr. los = renommée (non pas < lat. laus, mais subst. post-verbal < laudare); roumain pe jos = à pied.*
— M. NIELS BOHR, *La théorie atomique et la mécanique des ondes.*
- ¹⁴/₁ 27. M. J. L. HEIBERG, *Sur la transmission manuscrite de quelques mathématiciens grecs. (C*).*
- ²⁸/₁ 27. M. C. M. FÜRST (Lund, Suède), *Sur le tombeau du Jarl Birger et de la Reine Mechtild dans l'église conventuelle de Varnhem.*
- ¹¹/₂ 27. M. JOHS. FIBIGER présente un ouvrage: JOHS. FIBIGER and POUL MOELLER, *Investigations upon Immunisation against Metastasis Formation in Experimental Cancer. (C*).*
- ²⁵/₂ 27. M. KR. SANDFELD, *Remarques sur la restitution des anciens textes français.*
- ¹¹/₃ 27. M. ARTH. CHRISTENSEN, *Sur la transmission manuscrite du Rubā'iyāt d'Omar Khayyām. (C).*
— M. W. THALBITZER, *Les divinités auxquelles les Esquimaux vouent leur culte.*
- ²⁵/₃ 27. M. OTTO JESPERSEN, *Quelques particularités typiques de la phraséologie anglaise.*
— M. MARTIN KNUDSEN, *The hot-wire Manometer. (C*).*
- ⁸/₄ 27. M. C. JUEL, *Sur les Définitions de v. Staudt. (C*).*
— M. H. O. LANGE, *Sur le papyrus magique Harris. (C).*
— M. N. E. NOERLUND présente un ouvrage de G. PÓLYA, *Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen von J. L. W. V. Jensen. (C*).*

- ²²/₄ 27. M. CHR. BLINKENBERG, *Remarques sur le Groupe de Laocoon au Musée du Vatican.*
- M. TH. MORTENSEN présente son ouvrage, *Handbook of the Echinoderms of the British Isles.*
Le même, *Sur le développement postlarvaire chez quelques Cidarides.* (M*).
- ⁶/₅ 27. M. MARTIN KNUDSEN, *Thermal molecular pressure in tubes.* (C*).
- M. JOHS. HJELMSLEV, *Théorie des invariants des séries entières.* (C).
- M. J. LINDHARD, *Quelques Recherches sur le quotient respiratoire pendant un travail musculaire de courte durée.* (C*).

Il a été rendu hommage à la mémoire des membres décédés par des allocutions prononcées, à la mémoire de J. L. E. DREYER par M. N. E. NOERLUND le ²⁸/₁ 1927; à la mémoire de P. E. MÜLLER, par M. C. WESENBERG-LUND le ²⁵/₂ 1927; à la mémoire de VILH. THOMSEN par MM. KR. SANDFELD, OTTO JESPERSEN, H. HOEFFDING et E. N. SETÄLÄ le ²⁰/₅ 1927.

L'Académie a admis à la publication dans ses *Communications*, les travaux suivants, dont les auteurs ne sont pas membres de l'Académie:

- *F. BOERGESEN, *Marine Algae from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria. II. Phaeophyceae.*
- *Oe. BURRAU, *Berechnung des Energiewertes des Wasserstoffmolekel-Ions (H_+^2) im Normalzustand.*
- *J. LIND, *The Geographical Distributions of some Arctic Micro-mycetes.*
- *G. RASCH, *Beitrag zur Theorie der unvollständigen Gamma-funktionen.*
- EINAR HILLE, *On the logarithmic Derivatives of the Gamma-Funktion.*

*G. PÓLYA, *Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen von J. L. W. V. Jensen.*

L'Académie a admis à la publication dans ses *Mémoires*, section des Sciences:

*JOHS. BRAAE, *Eine Reihe differenzieller Beobachtungen am Meridiankreis der Kopenhagener Universitätssternwarte, ausgeführt und reduziert von Johannes Braae.*

P. L. KRAMP, *Sur les Hydroméduses des parages danois.*

*J. P. J. RAVN, *Sur les Echinides irréguliers trouvés dans les couches de Craie du Danemark.*

La Commission nommée pour l'enregistrement des sources littéraires de l'histoire du Danemark a adressé un Rapport sur son activité pendant l'année 1926 (voir p. 150—154).

La Commission nommée pour faire des recherches sur les sources de l'histoire du Danemark conservées dans les archives et bibliothèques privées a adressé un Rapport sur son activité pendant l'année 1926 (voir p. 155—160).

La Direction de la Fondation Carlsberg a adressé un Rapport sur l'emploi des fonds pendant l'exercice 1925—26 (voir p. 161—218).

La Commission nommée pour l'établissement des matériaux du Corpus Lexicographorum Graecorum a adressé à l'Académie un Rapport sur son activité pendant l'année 1926 (voir p. 220—222).

Voir à la page 224—254 un Rapport sur les Échanges d'imprimés organisés entre l'Académie et d'autres Institutions scientifiques.

L'Académie a décerné une médaille d'or pour récompenser un mémoire adressé en réponse à la question d'astronomie posée par l'Académie pour l'année 1925—26, et dont

l'auteur s'est trouvé être M. WILLEM HENDRIK VAN DEN Bos, Observateur à l'Observatoire de Leyde (Hollande).

En outre l'Académie a accordé à M. POUL LARSEN, professeur au Lycée de Kolding, un prix Thott (400 Kroner) en récompense de la réponse donnée à une question mise au concours en l'année 1925.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER, antages til Offentliggørelse, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 39, 40.
- AMERIKANISTKONGRES, DEN INTERNATIONALE, i Rom den 23.—30. Sept. 1926, W. Thalbitzer aflægger Beretning, 27.
- ATHEN, Académie d'Athènes, Bytteforbindelse indgaas dermed, 25.
- BERLIN, »Berichte über die gesamte Biologie«, Publikationer sendes dertil, 25, Reichstauschstelle im Reichsministerium des Innern, Selskabet træder i Forbindelse dermed, 30.
- BJERRUM, N., deltager som Delegeret i C. I. R.'s Møde i Bruxelles, 24.
- BLINKENBERG, CHR., forelægger fasc. II af det danske Parti af Corpus Vasorum Antiquorum, 25, giver Medd. »Bemærkninger om Laokoon-gruppen i Vatikanet«, 38.
- BOAS, FRANZ, Prof., Dr., optaget som udenlandsk Medlem, 37.
- BOAS, J. E. V., giver Medd. »Studier over Fuglenes Hals«, 23.
- BOHR, NIELS, giver Medd. »Atomteori og Bølgemekanik«, 28.
- VAN DEN BOS, WILLEM HENDRIK, Dr., Observator at the Observatory at Leiden, Forfatter til Besvarelse af Prisopgave, 33.
- BRAAE, JOHS., Adjunkt, mag. scient., Afhdl. »Eine Reihe differenzieller Beobachtungen am Meridiankreis der Kopenhagener Universitätssternwarte«, opt., 28, udk. i Skrifter, nat.-math. Afd., 257.
- BUDGET for 1927, vedtages, 29, trykt 141—143.
- BUHL, FR., leder Mødet, 30, 35, 37, 41. Se ogsaa: Klasseformænd.
- BURRAU, Ø., cand. mag., Afhdl. »Berechnung des Energiewertes des Wasserstoffmolekel-Ions (H_2^+) im Normalzustand«, opt., 31, udk. i Medd., 255.
- BYTTEFORBINDELSER, Fordelingen af de derigennem indgaede Publikationer nyordnes, 30, Beretning forelægges af Sekretæren, 40, trykt 223—251, indgaas, udvides og standses, 25, 26, 27, 29, 31, 32, 34, 39.
- BØGGILD, O. B., giver Medd. »Meteorjernblokken fra Savik ved Kap York«, 27.
- BØRGESEN, F., Bibliotekar, Dr. phil., Afhdl. »Marine Algæ from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria.

II. Phæophyceæ« opt., 24, udk. i Medd., 256, Afhdl. »Marine Alge from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria. III. Rhodophyceæ, Part 1: Bangiales and Nemalionales, opt., 40.

CARLSBERGFONDETS DIREKTION, 20, aflægger Beretning om Virksomheden 1925—26, 36, trykt 161—218.

CARLSBERGLABORATORIETS BESTYRELSE, Tilforordnede til, 20.

CHRISTENSEN, ARTH., giver Medd. »Om Tekstoverleveringen af Omar Khayyām's Rubā'iyāt«, 33.

COLLSTROP, A., Grosserer, Hjem for en dansk Videnskabsmand, 21, skænker 30.000 Kr. til Lundehave, 40.

»COMITÉ INTERNATIONAL DES SCIENCES HISTORIQUES«, UDVALGET TIL VARETAGELSE AF DE DANSKE INTERESSER I, Kr. Erslev vælges til Selskabets Repræsentant, 24.

COMPARETTI, DOMENICO, Selskabets udenlandske Medlem, død, 31.

CONSEIL INTERNATIONAL DE RECHERCHES (INTERNATIONAL RESEARCH COUNCIL), Komitéer for derunder hørende Unioner, 19, Beretning om Mødet i Bruxelles d. 29. Juni 1926, 24.

CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM, KOMMISSIONEN FOR, 18, forelægger Beretning for 1926, 36, trykt 220—222.

LA COUR, D., vælges til Delegeret til Mødet i Union Géodésique et Géophysique Internationale i Prag i Sept. 1927, 34, optaget som indenlandsk Medlem, 37.

CUÉNOT, LUCIEN, Prof., Nancy, optaget som udenlandsk Medlem, 37.

DREYER, J. L. E., Selskabets Medlem, død, 23, Mindeord af N. E. Nørlund, 30, trykt 51—62.

ERSLEV, KR., vælges til Repræsentant i Udvalget til Varetagelse af de danske Interesser i »Comité International des Sciences Historiques«, 24.

FIBIGER, JOHS., forelægger Afhdl.: Johs. Fibiger og Poul Møller »Experimentelle Undersøgelser over Immunisering mod Metastasedannelse ved Kræft«, 31, udk. i Medd., 256.

FORFATTEREKSEMPLARER, SELSKABETS UDSENDELSE AF, Beretning forelægges af Sekretæren, 40, trykt 254.

FORSENDELSE AF VIDENSKABELIG LITERATUR TIL FREMMEDE BIBLIOTEKER, UDVALGET TIL, indsender Beretning for 1926—27, 40, trykt 219.

FREDERIKSBORG-MUSEETS BESTYRELSE, Medlem af, 20, skænker Selskabet et Maleri af Chr. VI, 24.

FÜRST, C. M., Professor, Lund, holder Foredrag »Birger Jarls och drottning Mechtilds grav i Varnhems klosterkyrka«, 30.

FYSIKER-KONGRES, DEN INTERNATIONALE, i Como d. 8. Sept. 1927, H. A. Kramers vælges til Delegeret, 37.

GEOGRAFISK SELSKAB, 50-Aars Jubilæum d. 17.—18. November 1926, 24.

- GÆSTER, til Stede ved Selskabets Møder, 25, 27, 28, 30, 31, 33, 35, 36, 41.
- HEIBERG, J. L., Beretning om Mødet i Union Académique Internationale i Bruxelles d. 10.—12. Maj 1926, 24, giver Medd. »Nogle græske Matematikers Overlevering«, 29, udk. i Medd., 255., vælges til Delegeret ved Mødet i Union Académique Internationale i Bruxelles, 35.
- HELSINGFORS, Finsk-ugriska Sällskapet, Bytteforbindelse indgaas dermed, 29.
- HERTZSPRUNG, EJNAR, bedømmer Besvarelse af Prisopgave, 33.
- HILLE, EJNAR, Prof., Afhdl. »On the logarithmic Derivatives of the Gamma Function« opt., 39.
- HJELMSLEV, JOHS., genvælges til Medlem af Kassekommissionen, 38, giver Medd. »Potensrækkernes Invariantteori«, 40.
- HOPKINS, SIR F. GOWLAND, Prof., Dr., Cambridge, Engl., optaget som udenlandsk Medlem, 37.
- HØFFDING, H., taler Mindeord om Vilh. Thomsen, 41, trykt 123—127.
- INTERNATIONAL CONGRESS OF PLANT SCIENCES, C. H. Ostfeld aflægger Beretning om Mødet i Ithaca i Aug. 1926, 29.
- JESPERSEN, OTTO, giver Medd. »To-køns-ord og een-køns-ord på engelsk«, 27, giver Medd. »Nogle typiske ejendommeligheder ved engelsk sætningsbygning«, 35, vælges til Delegeret ved Mødet i Union Académique Internationale i Bruxelles, 35, taler Mindeord om Vilh. Thomsen, 41, trykt 113—122.
- JOHANNSEN, W., forelægger 3. Udg. af »Elemente der exakten Erblighkeitslehre«, 23, jvfr. 42—50.
- JÓNSSON, FINNUR, giver Medd. »Oláfr hvítaskáld og hans retoriske afhandling«, 27, udk. i Medd., 255.
- JUEL, C., giver Medd. »Om v. Staudt's Definitioner«, 36, udk. i Medd., 256.
- KASSEKOMMISSIONEN, 18, tiltræder Optagelse af Afhdl., 24, forelægger Budget for 1927, 29, trykt 141—143, forelægger Regnskab for 1926, 35, trykt 137—140, Johs. Hjelmlev genvælges som Medlem, 38.
- KASSERER; Selskabets, 17. Se ogsaa: W. Johannsen.
- KLASSEFORMÆND, 17.
- KLASSERNE, indsender ikke Forslag om nye Prisopgaver, 31, forelægger Bedømmelse af Prisopgaver, 33, stiller Forslag om Indvalg af nye Medlemmer, 37.
- KNUDSEN, MARTIN, deltager i Geografisk Selskabs 50-Aars Jubilæum d. 17.—18. November 1926, 24, genvælges til Sekretær for Komiteen for Union Géodésique et Géophysique Internationale, 34, vælges til Delegeret til Unionens Møde i Prag i Sept. 1927, 34, giver Medd. »Varmetraadsmanometeret«, 35, udk. i Medd., 256, genvælges til Selskabets Sekretær, 38, giver Medd. »Termisk Molekulartryk i Rør«, 39, udk. i Medd., 256. Se ogsaa: Sekretær

- KRAMERS, H. A., overføres til udenlandsk Medlem, 31, vælges til Delegeret ved den internationale Fysiker-Kongres i Como, 37.
- KRAMP, P. L., Amanuensis, mag. scient., Afhdl. »De danske Farvandes Hydromeduser«, opt., 29.
- KÖLN, Universitäts- und Stadtbibliothek, Bytteforbindelse indgaas dermed, 39.
- LANGHE, H. O., giver Medd. »Den magiske Papyrus Harris«, 36.
- LARSEN, POUL, Adjunkt, Kolding, Forfatter til Besvarelse af Prisopgave, 34.
- LEIPZIG, Deutsche Bücherei, modtager alle paa Tysk affattede Publikationer, 32.
- LENINGRAD, Jardin Botanique, Bytteforbindelse dermed genoptages, 26, Russische Entomologische Gesellschaft, Bytteforbindelse dermed genoptages, 32.
- LIND, J., Apoteker, Viborg, Afhdl. »The Geographical Distribution of some Arctic Micromycetes«, opt., 32, udk. i Medd., 256.
- LINDHARD, J., giver Medd. »Nogle Undersøgelser over den respiratoriske Kvotient under kortvarigt Muskelarbejde«, 40, udk. i Medd., 256.
- LISTER, Lord, 100-Aars Fødselsdag d. 5. April 1927, Prof. Vilh. Schaldemose repræsenterer Selskabet ved en Festlighed i London, 29.
- LONDON, University College holder 100-Aars Jubilæum d. 23. Juni 1927, C. H. Ostenfeld vælges til Delegeret, 35.
- LWOW (Lemberg), Société des Naturalistes, Bytteforbindelse indgaas dermed, 25.
- MADISON, University Library, faar alle Selskabets Publikationer, 34.
- MEDLEMMER, SELSKABETS, 1—17, afg. ved Døden, 23, 31, 33, 38, 39, 41, nyoptagne, 37.
- MORTENSEN, TH., vælges til Repræsentant ved den internationale Zoolog-Kongres i Budapest, 32, forelægger Afhdl. »Handbook of the Echinoderms of the British Isles«, 38, giver Medd. »Om den postlarvale Udvikling hos nogle Cidarider«, 38, udk. i Skrifter, nat.-math. Afd., 257.
- MUNCH-PETERSEN, H., Prof., Dr., Beretning om Mødet i Union Académique Internationale i Bruxelles d. 10.—12. Maj 1926, 24, vælges til Delegeret ved Mødet i Union Académique Internationale i Bruxelles 1927, 35.
- MÜLLER, P. E., Selskabets Medlem, død, 23, Mindeord af C. Wesenberg-Lund, 32, trykt 63—86.
- MÜNCHEN, Ornithologische Gesellschaft, Bytteforbindelse dermed standses, 26.
- MØLLER, POUL, Dr. med., se: Johs. Fibiger.
- NATIONALHISTORISKE MUSEUMS BESTYRELSE, DET, 20, skænker Selskabet et Original-Maleri af Chr. VI, 24.

- NIELSEN, N., forelægger »Tables numériques des Equations de Lagrange«, 24.
- NOGUCHI, HIDEYO, Prof., New York, optaget som udenlandsk Medlem, 37.
- NYROP, KR., forelægger »Études de grammaire française (24—28.)«, 25, udk. i Medd., 255.
- NØRLUND, N. E., deltager i Mindefesten paa Uranienborg den 18. August 1926, 24, taler Mindeord om J. L. E. Dreyer, 30, trykt 51—62, bedømmer Besvarelse af Prisopgave, 33, genvælges til Formand for Komiteen for Union Géodésique et Géophysique Internationale, 34, vælges til Delegeret til Unionens Møde i Prag i Sept. 1927, 34, forelægger Afhdl. af G. Pólya, 36.
- OSTENFELD, C. H., bedømmer Afhdl., 24, aflægger Beretning om Mødet i International Congress of Plant Sciences i Ithaca, 29, vælges til Delegeret ved University College's 100-Aars Jubilæum, 35, genvælges til Revisor, 38.
- OVERSIGT OVER SELSKABETS FORHANDLINGER, udk., 255.
- PADBERG-DRENKPOL, J. A., Dr., meddeler om sine Hulefund, 34.
- PEDERSEN, P. O., giver Medd. »Elektromagnetiske Bølgers Udbredelse langs Jordens Overflade og i Atmosfæren«, 28.
- PHILADELPHIA, »Biological Abstracts« faar biol. Publikationer, 27.
- PÓLYA, G. Afhdl. »Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen von J. L. W. V. Jensen« forelægges af N. E. Nørlund, 36, opt., 39, udk. i Medd., 256.
- POULSEN, FR., forelægger Afhdl. »Aus einer alten Etruskerstadt«, 25, udk. i Medd., 255.
- PRISOPGAVER, to Besvarelser indkommer, 26, nye Opgaver udsættes ikke, 31, Bedømmelse af Besvarelse af en astronomisk Prisopgave forelægges, 33, trykt 144—146, Bedømmelse af Besvarelse af en for det Thott'ske Legat udsat Prisopgave forelægges, 34, trykt 146—149.
- PRÆSIDENT, Selskabets, 17, bestemmer Optagelse af Afhandling, 24, leder Møder, 25, 26, afg. ved Døden, 41. Se ogsaa: Vilh. Thomsen.
- PUBLIKATIONSFORSENDELSER, SELSKABETS VIRKSOMHED SOM CENTRAL FOR, Beretning forelægges af Sekretæren, 40, trykt 252—253.
- PULKOVO, Die Astronomische Sternwarte, Bytteforbindelse indgaas dermed, 32.
- RASCH, G., mag. scient., Afhdl. »Beitrag zur Theorie der unvollständigen Gammafunktionen« opt., 39, udk. i Medd., 256.
- RASK-ØRSTED FONDET'S BESTYRELSE, Medlemmer af, 21.
- RAUNKJÆR, C., bedømmer Besvarelse af Prisopgave, 34.
- RAVN, J. P. J., Museumsinspektør, Docent, Afhdl.: »De irregulære Echinider i Danmarks Kridtfalesjiringer«, opt., 30, udk. i Skrifter, nat.-math. Afd., 257.

- REDAKTØR, Selskabets, 17, tiltræder Optagelse af Afhdl., 24.
- REGISTRERING AF LITERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE, KOMMISSIONEN FOR, 18, afgiver Beretning for 1926, 34, trykt 150—154.
- REVISORER, Selskabets, 18, C. H. Ostenfeld genvælges, 38.
- ROSENVIINGE, L. KOLDERUP, bedømmer Afhdl., 24, bedømmer Besvarelse af Prisopgave, 34.
- SAND, KNUD, Prof., Dr. med., optaget som indenlandsk Medlem, 37.
- SANDFELD, KR., giver Medd. »Nogle etymologier: 1. fr. maint (af lat. magnus); 2. oldfr. los, ry (ikke af lat. laus, men postverbal til laudare); rumænsk pe jos, til fods«, 28, giver Medd. »Bemærkninger om den tekstkritiske behandling af oldfranske tekster«, 32, taler Mindeord om Vilh. Thomsen, 41, trykt 87—112.
- SARS, GEORG OSSIAN, Selskabets udenlandske Medlem, død, 38.
- SCHALDEMOSE, VILH., Prof., Dr., repræsenterer Selskabet ved Listerfesten i London, 29.
- SCHMIDT, JOHS., vælges til Delegeret til Mødet i Union Géodésique et Géophysique Internationale i Prag i Sept. 1927, 34.
- SCHUCHARDT, HUGO, Selskabets udenlandske Medlem, død, 39.
- SEKRETÆR, Selskabets, 17, 23, 24, 26, 31, 33, 38, 39, 40, Martin Knudsen genvælges, 38. Se ogsaa: Martin Knudsen.
- SETÄLÄ, E. N., taler Mindeord om Vilh. Thomsen, 41, trykt 128—135.
- SMITH, HELMER, Docent, Lund, optaget som udenlandsk Medlem, 37.
- STRÖMGREN, ELIS, Prof., Dr. phil., optaget som indenlandsk Medlem, 37.
- SØRENSEN, S. P. L., byder Velkommen, udtaler en Tak for Loftsmaleriet, 23, leder Mødet, 23, 27, 28, 31, 32, 36, 39. Se ogsaa: Klasseformænd.
- THALBITZER, W., aflægger Beretning om den 22. internationale Amerikanistkongres i Rom, 27, giver Medd. »Eskimoernes kulturelle Guddomme«, 33.
- THOMSEN, VILH., dør, 41, Mindemøde afholdes i Selskabet, 41, Mindeord trykt 87—135. Se ogsaa: Præsident.
- TRIESTE, Società Adriatica di Scienze Naturali, Bytteforbindelse indgaas dermed, 31.
- UDVALG, KOMMISSIONER OG KOMITÉER, 18—21.
- UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE, KOMMISSIONEN TIL, 18, udvider Rammerne for Virksomheden, 28, indsender Beretning for 1926, 39, trykt 155—160.
- UNDERVISNINGSMINISTERIET, giver Medd. om Statstilskud til Selskabet, 36.
- UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE, Udvalget vedrørende denne, 19, Beretninger om Mødet i Bruxelles d. 10.—12. Maj 1926, 24, Delegerede ved Mødet i Bruxelles 9.—11. Maj 1927 vælges, 35.

- UNION ASTRONOMIQUE INTERNATIONALE, sender Beretning om Mødet i Leiden d. 4. Jan. 1927, 30.
- UNION GÉODÉSIQUE ET GÉOPHYSIQUE INTERNATIONALE, Komité for denne, 19, Genvalg af Formand og Sekretær, 34, Møde i Prag d. 4. Sept. 1927, 34.
- URANIENBORG, Mindefest d. 18. August 1926, 24.
- VEDEL, HERMAN, Maler, Portrætbillede af Carlsbergfondets Direktion ophænges, 32.
- VULKANOLOGISK UDVALG, 20.
- WARBURG, OTTO, Prof., Dr., Berlin-Dahlem, optaget som udenlandsk Medlem, 37.
- WARD, JAMES, Selskabets udenlandske Medlem, død, 33.
- WESENBERG-LUND, C., taler Mindeord om P. E. Müller, 32, trykt 63—86.
- WINGE, ØJVIND, Prof., Dr. phil., optaget som indenlandsk Medlem, 37.
- ZOOLOGICAL RECORD, UDVALGET FOR, 20.
- ZOOLOG-KONGRES, DEN 10. INTERNATIONALE, i Budapest i Sept. 1927, Th. Mortensen vælges til Repræsentant, 32.
-

SKRIFTER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

1926—27:

Kr. ø.

- JANSSEN, C. LUPLAU: La surface de la planète Jupiter 1919—1924.
Avec 7 planches. 1926. (Naturv. og math. Afd., 8. Række, XI, 1.) 10.00
- WESENBERG-LUND, C.: Contributions to the Biology and Morphology of the Genus *Daphnia* with some Remarks on Heredity.
With 2 plates. 1926. (Naturv. og math. Afd., 8. Række, XI, 2.) 13.20
- BRAAE, JOHANNES: Eine Reihe differentieller Beobachtungen am Meridiankreis der Kopenhagener Universitätssternwarte.
1927. (Naturv. og math. Afd., 8. Række, XI, 3.) 5.00
- RAVN, J. P. J.: De irregulære Echinider i Danmarks Kridtaflejringer.
Med 5 Tavler. 1927. (Naturv. og math. Afd., 8 Række, XI, 4.) 6.00
- MORTENSEN, TH.: On the Postlarval Development of some Cidarids.
1927. (Naturv. og math. Afd., 8. Række, XI, 5.) 2.00
-

HISTORISK-FILOLOGISKE MEDDELELSER

11. BIND:

Kr. ø.

5. PEDERSEN, HOLGER: La cinquième déclinaison latine. 1926 ... 3.60

12. BIND:

1. PALLIS, SVEND AAGE: The Babylonian *Akitu* Festival. 1926 ... 15.60
2. NYROP, KR.: Études de grammaire française (24—28). 1927 ... 2.25
3. POULSEN, FREDERIK: Aus einer alten Etruskerstadt. 1927. 8.50

13. BIND:

1. BLINKENBERG, CHR.: [Lindiaka V] Fibules grecques et orientales.
1926 15.00
2. ÓLÁFR ÞÓRÐARSON: Málhljóða- og Málskrúðsrit. Grammatisk-retorisk afhandling udgiven af FINNUR JÓNSSON. 1927 6.00
3. Mathematici Græci minores edidit J. L. HEIBERG. 1927 7.00
-

MATHEMATISK-FYSISKE MEDDELELSER

7. BIND:

	Kr. Ø.
13. SUGIURA, Y. and UREY, H. C.: On the Quantum Theory explanation of the Anomalies in the 6 th and 7 th Periods of the Periodic Table. 1926	1.15
14. BURRAU, ØYVIND: Berechnung des Energiewertes des Wasserstoffmolekel-Ions (H ₂ ⁺) im Normalzustand. 1927	0.90
15. KNUDSEN, MARTIN: The Hot-Wire Manometer. 1927	0.80
16. JUEL, C.: Om v. Staudt's Definitioner. 1927	0.85
17. PÓLYA, G.: Über die algebraisch-funktionentheoretischen Untersuchungen von J. L. W. V. JENSEN. 1927	1.40

8. BIND:

2. RASCH, G.: Beitrag zur Theorie der unvollständigen Gammafunktionen. Nach hinterlassenen Papieren von J. L. W. V. JENSEN. 1927	0.85
3. KNUDSEN, MARTIN: Thermal Molecular Pressure in Tubes. 1927	1.50

BIOLOGISKE MEDDELELSER

6. BIND:

	Kr. Ø.
1. LUNDBLAD, O.: Zur Kenntnis der Quellenhydracarinen auf Møens Klint nebst einigen Bemerkungen über die Hydracarinen der dortigen stehenden Gewässer. 1926	5.00
2. BØRGESEN, F.: Marine Algæ from the Canary Islands, especially from Teneriffe and Gran Canaria. II. Phæophyceæ. 1926	6.00
3. OSTENFELD, C. H.: The Flora of Greenland and its Origin. 1926	3.35
4. FIBIGER, JOHANNES and MØLLER, POUL: Investigations upon Immunisation against Metastasis Formation in Experimental Cancer. 1927	2.75
5. LIND, J.: The Geographical Distribution of some Arctic Micromycetes. 1927	1.50
7. LINDHARD, J.: Nogle Undersøgelser over den respiratoriske Kvotient under kortvarigt Muskelarbejde. 1927	1.00
